PLANTE FLORICOLE
cu
BULBI
rezistente la îngheț

Eutopia Gardens
Mihaela Buzatu

Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens
Eutopia Gardens

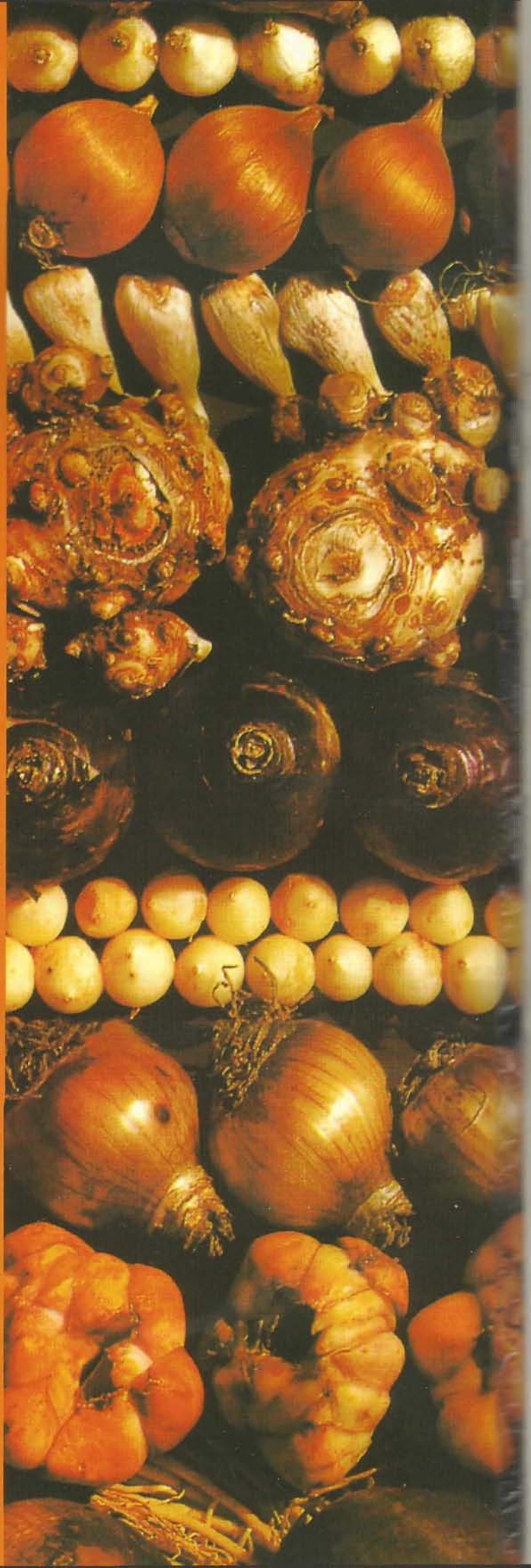

PLANTE FLORICOLE cu BULBI

rezistente la ger

Ghid complet
a peste 200 specii şi 600 varietăţi

Mihaela Buzatu

Eutopia Gardens

CUPRINS

INTRODUCERE 7
Bucuriile grădinăritului 7
Plante perene, anuale, bienale şi bulbi 8
De ce am ales bulbii de flori 9

BULBI ŞI STRUCTURI SIMILARE 10
Bulbii 10
Tuberobulbii 11
Tuberculii 12
Rizomii 12
Rădăcinile tuberizate 13
Strategiile de supravieţuire 13

FACTORI DE INFLUENŢĂ 14
Loc de origine - Loc de cultivare 14
Zone climatice, microclimate 14
Sol - Expunere - Apă 16
Gazul de etilenă şi efectul său 17
Agenţi patogeni şi dăunători 18

UTILIZAREA BULBILOR 21
Plantarea în grădină 21
Gradină cu parfumuri încântătoare 23
Cultivarea în ghivece 23
Opt luni de culoare 25
Bulbi pentru buchete şi aranjamente florale 26

DORIŢI SĂ EXPERIMENTAŢI 27
Hibridizarea 27
Forţarea bulbilor de primăvară 28

PROIECTAREA UNEI GRĂDINI 30
Utilizarea culorilor în grădină 30
Câteva reguli de design 33
Tipuri de grădini 34

CE AVEM DE FĂCUT 35
Achiziţionarea bulbilor 35
Plantarea 35
Întreţinerea culturii 36
Divizarea bulbilor 37
Seminţe şi butaşi 38

Parcul Keukenhof din Olanda

BULBI DE LA A LA Z 39

ALLIUM 40
Aflatunenense; Caeruleum; Christophii; Flavum; Giganteum; Gladiator; Karataviense; Moly; Nigrum; Oreophilum; Schubertii; Sphaerocephalon; Stipitatum; Triquetrum; Unifolium

ANEMONE 50
Blanda; Nemorosa

ANTHERICUM 53
Liliago; Ramosum

APIOS 54
Americana

ARISAEMA 55
Amurense; Candidissimum; Consanguineum; Costatum; Elephas; Fargersii

ARISARUM 57
Proboscideum; Vulgare

ARUM 58
Alpinum; Elongatum; Italicum; Maculatum; Orientale

ASARUM 60
Canadense; Caudatum; Chinense; Europaeum; Hartwegii; Longerhizomatosum; Shuttleworthii; Speciosum; Splendens

ASPHODELUS 62
Albus; Aestivus; Cerasiferus; Fistulosus; Ramosus

BELAMCANDA 63
Chinensis; Flava

BLETILLA 64
Striata

BRIMEURA 65
Amethystina

BRODIAE 66
Congesta; Ixioides; Laxa

BULBOCODIUM 67
Vernus

CAMASSIA 68
Cusickii; Esculenta; Leichtilinii; Quamash

CARDIOCRINUM 69
Cordatum; Giganteum

CHIONODOXA 70
Forbesii; Luciliae; Sardensis

COLCHICUM 71
Autumnale; Byzantinum; Speciosum; Luteum

CONVALLARIA 73
Majalis

CORYDALIS 74
Lutea; Solida

CROCOSMIA 75
Crocosmiiflora; Masonorum; Hibrizi

CROCUS 77
Ancyrensis; Chrysanthus; Flavus;
Sieberi; Tomasinianus; Vernus

CYCLAMEN 81
Cilicium; Coum; Hederifolium; Repandum

DRACUNCULUS 84
Vulgaris

ERANTHIS 85
Cilicica; Hyemalis

EREMURUS 86
Bungei; Himalaicus; Hibrizi Ruiter x Shelford

ERYTHRONIUM 87
Americanum; Dens-canis; Revolutum.

FRITILLARIA 88
Imperialis; Meleagris; Michailowskii; Persica; Pudica

GALANTHUS 91
Nivalis; Elwesii

GERANIUM 92
Tuberosum

HERMODACTYLUS 93
Tuberosum

HYACINTHOIDES 94
Hispanica; Non-scripta

HYACINTHUS 95
Orientalis; Orientalis albulus

IPHEION 100
Unifolium

IRIS 101
Bucharica; Danfordiae; Ensata; Foetidissima;
Germanica; Hollandica; Laevigata; Reticulata; Sibirica

IXILIRION 108
Tataricum

LEUCOJUM 109
Aestivum; Vernum; Autumnalis

LIATRIS 110
Scariosa; Spicata

LILIUM 111
Amabile; Auratum; Bulbiferum; Canadense; Candidum;
Davidii; Formosum; Hansonii; Henry; Lancifolium;
Longiflorum; Martagon; Pardalinum; Pumilum; Regale;
Speciosum; Superbum; Hibrizi Asiatici; Hibrizi
Longiflorum-Asiatic; Hibrizi Longiflorum; Hibrizi Orientali;
Hibrizi "Pălărie Turcească"; chinezeşti

MUSCARI 122
Armeniacum; Azureum; Botryoides;
Comosum; Latifolium; Racemosum

NARCISUS 124
Trompetă; Cu cupa mare; Cu cupa mică; Duble;
Triandus; Cycamineus; Jonquilla şi Apodanthus; Tazetta;
Poeticus; Botanice; Cu coronula despicată

NECTAROSCORDUM 130
Siculum

NOMOCHARIS 131
Aperta

NOTHOLIRION 132
Bulbiferum; Macrophyllum

ORNITHOGALUM 133
Nutans; Umbellatum

OXALIS 134
Adenophylla

PARDANCANDA (x) 135
Nourisii

PARIS 136
Chinensis; Delavayi

PINELLIA 137
Cordata; Tripartita; Pedatisecta; Ternata

PODOPHYLLYUM 138
Pleianthum; Verisipelle

POLYGONATUM 139

PUSCHKINIA 140
Scilloides

ROMULEA 141

SANGUINARIA 142
Multiplex

SCILLA 143
Siberica; Pratensis; Tubergeniana

SISYRINCHIUM 144

SMILACINA 145

TRICYRTIS 146

TRILLIUM 147
Chlorpetalum; Erectum; Grandiflorum;
Luteum; Ovatum; Sulcatum

TULIPA 149
Timpurii cu flori simple, cu flori duble; Triumf; Târzii cu
flori simple; Hibrizi Darwin; Floare de Crin; Papagal;
Târzii cu flori duble; Rembrandt; Multiflora; Praestans;
Franjurate; Viridiflora; Kaufmanniana; Fosteriana; Greigii;
Botanice diverse

UVULARIA 167
Grandiflora; Perfoliata

INTRODUCERE
BUCURIILE GRĂDINĂRITULUI

De ce din ce în ce mai mulţi dintre noi găsim plăcere în această activitate? De ce găsim grădinăritul atât de recompensator?

Grădinăritul nu se referă numai la statul în aer liber. Este vorba despre o activitate psihică eliberatoare de stres, despre învăţare, ce îţi oferă şansa de a experimenta cu noi specii, varietăţi şi cultivaruri. De fapt, experimentarea este una dintre cele mai incitante faţete ale grădinăritului. Există întotdeauna o plantă care să mulţumească cerinţele şi gustul cuiva. Indiferent ce ocupaţie ai, fizică sau intelectuală, activă sau sedentară, grădinăritul este altceva. Este plăcerea artistică, este creaţia, este joaca, este înfrăţirea cu universul, cu cerul şi pământul, exprimarea ta prin culoare şi formă, aşa cum şi tu eşti o exprimare a universului.

Din alt punct de vedere, plantarea bulbilor de flori poate fi considerată un ritual. Prin această activitate, oamenii îşi exprimă, de fapt, încrederea în viitor. Ei nu numai că anticipează venirea primăverii, dar se şi asigură că aşa se va întâmpla. Viaţa, prin natura sa, provoacă nelinişte. Pentru a ordona viaţa, pentru a reduce neliniştea, oamenii caută familiarul, simbolurile, care ajută la exprimarea emoţiilor. Popularitatea grădinăritului poate fi un exemplu perfect al modului în care simbolul ne întoarce la "rădăcinile" noastre.

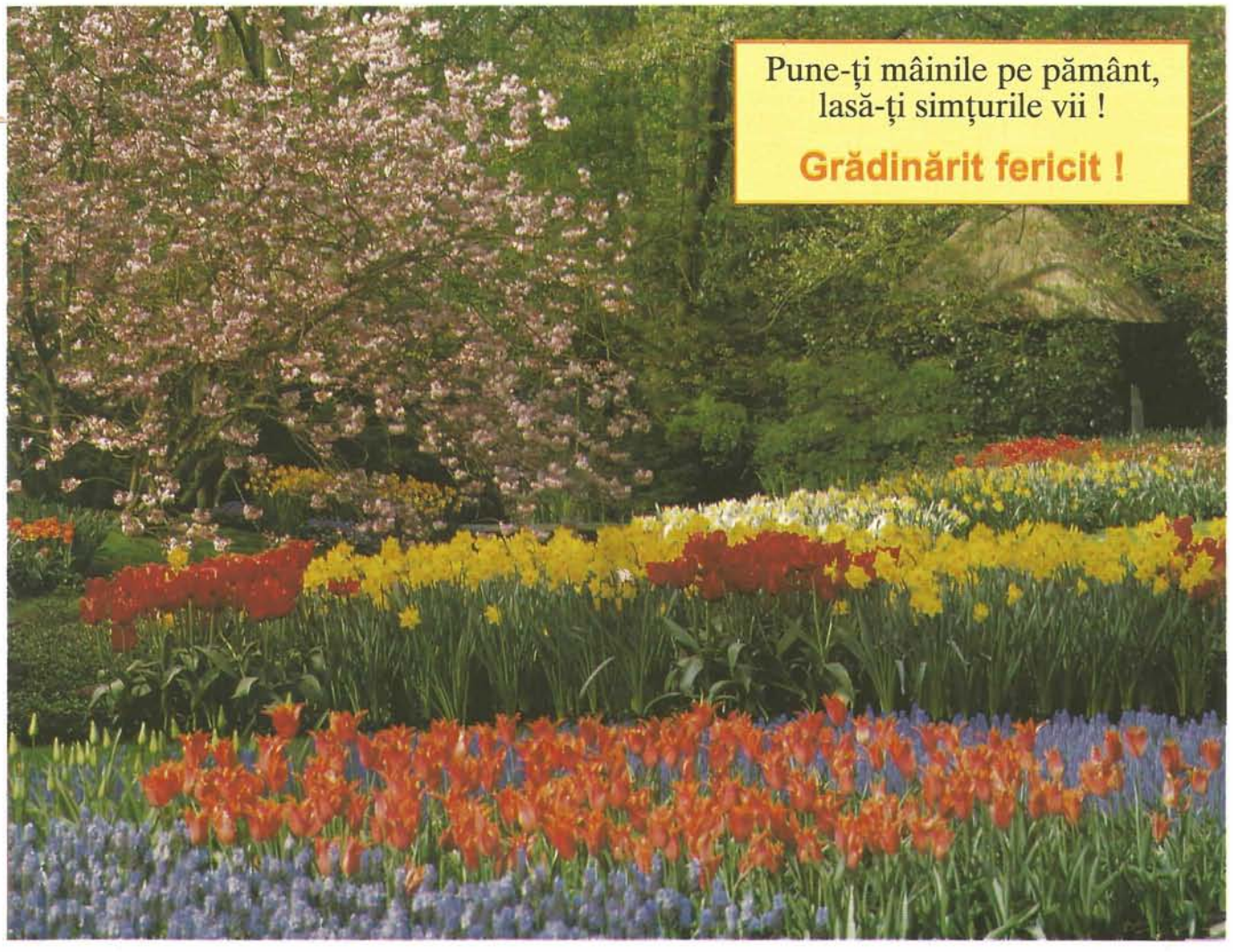

Grădinăritul ne ajută să intrăm în contact cu ciclul naturii, să ne întoarcem la pământ, să intrăm în contact cu viaţa. Este o experienţă care vindecă. Inconştient, oamenii doresc să încetinească lucrurile, să simplifice viaţa, iar grădinăritul, sau cel puţin timpul petrecut în grădină, cu siguranţă realizează acest lucru.

Discuţie generală: PLANTE PERENE, ANUALE, BIENALE ŞI BULBI

Plantele perene sunt cele care pot rămâne pe acelaşi teren, înflorind susţinut mai mulţi ani. Ele trec peste anotimpul rece, fie păstrându-şi toate părţile aeriene şi subterane (de exemplu, plantele lemnoase: trandafirul, liliacul), fie că partea aeriană, la venirea frigului, dispare şi rezistă numai partea subterană. În ciclul următor de vegetaţie, organul subteran reface partea aeriană, planta fiind reconstituită în întregime. Creşterea părţilor aeriene are loc în ritm rapid în perioada de primăvară, când temperatura, lumina, precum şi umiditatea ridicată favorizează acest proces.

Refacerea totală a plantelor este posibilă datorită părţilor subterane, de obicei de tipul rizomilor, bulbilor, tuberobulbilor, tuberculilor, stolonilor subterani etc., care constituie organe de rezervă purtătoare de muguri vegetativi şi floriferi. Aceşti muguri se formează în cursul perioadei de vegetaţie, de obicei după înflorire şi se desăvârşesc în perioada de repaus. Prin perioada de repaus trec în mod obligatoriu, în măsură mai mare sau mai mică, toate plantele perene.

Repausul are loc în funcţie de specificul condiţiilor de mediu în care s-a format şi a trăit specia respectivă, în perioade diferite ale anului. Astfel, bujorii, margaretele, brumărelele şi nemţişorii pereni, crinul galben şi cel de toamnă stau în repaus de la sfârşitul toamnei până primăvara. La unele plante, repausul este mai profund, la altele mai puţin profund. Plantele perene de seră, în perioada de iarnă, din cauza luminii slabe, vegetează foarte slab, deci sunt într-un oarecare repaus. La majoritatea speciilor floricole perene nu se poate vorbi de un repaus total, ci de unul relativ, deoarece la cele mai multe plante, deşi nu se observă creşteri vegetative evidente, totuşi în plantă au loc unele procese chimice şi fiziologice care concură la o serie de transformări calitative.

Trebuie menţionat că peren nu înseamnă perpetuu. Unele plante perene pot dăinui indefinit, altele doar câţiva ani. În schimb, plantele perene se pot propaga asexuat, pentru obţinerea de plante adiţionale.

Nu uitaţi că perenele au o perioadă de înflorire mai scurtă decât anualele. Unele înfloresc continuu, dacă florile ofilite sunt îndepărtate. Altele vor reînflori mai târziu, în acelaşi sezon.

Plantele anuale au ciclul de viaţă corespunzând cu o singură perioadă de vegetaţie, deci apar primăvara din seminţe, cresc şi înfloresc, iar după fructificare şi răspândirea seminţelor, dispar.

Câteva specii decorative, pe care floricultorii le numesc anuale, sunt, de fapt, perene, în locurile lor de origine având o vegetaţie continuă. La noi sunt determinate să se comporte ca anuale, deoarece intervine anotimpul rece, care le distruge, astfel încât, în anul următor, cultura trebuie reluată din nou, prin însămânţare. Astfel de plante, nespecific anuale, dar cultivate ca atare, sunt: Petunia hybrida, Verbena hybrida, Salvia splendens etc.

Plantele anuale sau cultivate ca anuale, cresc şi se dezvoltă într-un ritm rapid, continuu, astfel că, însămânţate primăvara, îşi formează partea vegetativă într-un timp relativ scurt, iar la începutul verii încep să înflorească. Cele mai multe înfloresc eşalonat, continuu până toamna târziu, când plantele sunt distruse de brumă. Pentru a se propaga an după an, ele produc mari cantităţi de seminţe. Dacă o floare anuală este tăiată înainte ca seminţele să se poată forma, planta va produce rapid şi abundent alte flori, pentru a asigura recolta de seminţe.

În mod obişnuit, plantele anuale produc mai multe flori comparativ cu celelalte. De asemenea, ele înfloresc mai rapid în ciclul lor de viaţă. Multe anuale înfloresc continuu de la plantare până la venirea gerului.

Plantele bienale sunt acelea care, în primul an, produc numai rădăcina şi frunzele. Rădăcinile supravieţuiesc primei ierni. Ele înfloresc şi fructifică în al doilea ciclu de vegetaţie, iar după fructificare, în mod obişnuit, dispar. Bienalele se pot reînsămânţa, la fel ca perenele. Plantele bienale propriu-zise sunt puţine, dar floricultorii grupează aici panselele, părăluţele, nu-mă-uita, nalba etc., care, deşi au numai parţial caracter bienal, din punct de

vedere al modului de cultură sunt socotite ca făcând parte din această categorie. Plantele citate sunt specii de grădină, care se însămânţează vara şi înfloresc în primăvara anului următor. Iarna şi-o petrec plantate în câmp, părţile lor aeriene rezistând la ger. Înflorirea la aceste specii este foarte abundentă în primăvara primului an de cultură, dar scade pe măsura creşterii temperaturii, imediat ce începe vara. Deşi plantele ca atare ar putea să dureze încă 1-2 ani, deoarece după prima înflorire vegetează foarte slab, sunt puţin florifere şi aspectul este nesatisfăcător, se îndepărtează din cultură şi se înlocuiesc, pentru decorul de vară, cu specii anuale. Grădinarii achiziţionează, de obicei, bienalele de la pepiniere în loc să le crească din seminţe, evitând astfel pierderea de spaţiu necesar bienalelor în primul lor an, în care nu produc flori.

Bulbii sunt, în general, plante perene, cu structuri de stocare subterane. Funcţia primară a acestor structuri este să depoziteze rezerve nutritive, pentru a asigura supravieţuirea plantei.

Unii bulbi, o dată plantaţi, înfloresc ani la rând. Alţii durează un an sau doi. Bulbii ce nu rezistă iernii trebuie plantaţi în fiecare primăvară, scoşi din pământ, toamna şi păstraţi în adăposturi ferite de îngheţ. Perioada de creştere şi înflorire diferă de la cei rezistenţi la ger la cei sensibili. Aceste perioade sunt urmate de o alta, de repaus, în care ei pot supravieţui fără nutrienţi sau umezeală. În acest sens, ei sunt pereni. Repausul se petrece şi el diferit: iarna, la cei care nu rezistă la frig, astfel că toamna se scot din sol (dalii, gladiole, tuberoze, canna etc.) sau în cursul verii, la cei care sunt rezistenţi la îngheţ, ei rămânând în sol şi în anotimpul rece (lalele, narcise, crini etc.).

DE CE AM ALES BULBII DE FLORI

Milioane de bulbi sunt cumpăraţi, anual, pentru motive bine întemeiate. Bulbii florali sunt componente esenţiale în grădină sau parc, aducând culori strălucitoare într-un mod în care alte plante nu o pot face. Vă ofer şi câteva argumente:

- Nuanţele vibrante şi strălucitoare de roşu, albastru, purpuriu, roz, galben sau portocaliu, alb imaculat, pe care numai bulbii florali ni le oferă este unul dintre ele. Nici un alt tip de plante nu poate egala efectul de energie şi putere al bulbilor de flori. Semnalul de renaştere al primăverii, dat de bulbii florali, este nemaiîntâlnit în vreo altă perioadă a anului. De fapt, bulbii aduc frumuseţe în aproape orice sezon. Primăvara înfloresc spectaculos crocuşii, narcisele şi lalelele, ele fiind urmate de apariţia estivală a irişilor, crinilor, daliilor, care sunt în floare până la căderea brumelor toamnei.
- Pe de altă parte, bulbii constituie o investiţie bună, asigurând ani mulţi de culoare în grădină. Bulbii, cu înflorire primăvara, colorează grădina de la începutul lunii martie, înainte ca mulţi copaci sau arbuşti să înflorească, până în iunie, cînd se plantează anualele. Bulbii, cu înflorire vara, ne ajută să umplem grădina din iunie până în septembrie. Rata de multiplicare a bulbilor este, de asemenea, mare.
- Un alt considerent, deloc de neglijat, ar fi faptul că întreţinerea bulbilor este dintre cele mai facile. Orice tip de sol le convine, nu necesită tratamente sau îngrăşăminte. Au nevoie doar să fie plasaţi în pământ în anotimpul potrivit şi, apoi, lăsaţi în pace. Ei fac restul!
- Întrucât sunt relativ mici şi pot fi mutaţi, dacă este nevoie, sunt componente flexibile în peisaj. Bulbii se potrivesc la baza unor tufe existente, în zone cu pomi, în grădini de roci şi, oriunde sunt prezenţi, adaugă interes peisajului.
- De asemenea, se pot combina excelent, în special cu plante perene ce înfloresc în aceeaşi perioadă. După ce bulbii cu înflorire primăvara s-au ofilit, pe acelaşi teren se pot interplanta flori anuale, ce vor ascunde frunzele îngălbenite.
- Vă dau şi un argument final: cei mai mulţi bulbi sunt relativ ieftini.

Plantează-i şi bucură-te de ei!

BULBI ŞI STRUCTURI SIMILARE

Plantele bulboase se deosebesc de alte plante printr-un mecanism foarte dezvoltat de stocare a hranei, ce s-a adaptat la viaţa subterană. Alte plante pot trăi în habitate stranii, cum ar fi orhideele, în copaci înalţi, sau iarba de mare, în ocean, dar numai bulbii sunt capabili să-şi asigure singuri hrana în cele mai diverse tipuri de sol. Bulbii au ceasuri biologice care le spun când să dezvolte rădăcini, când să înalţe tulpina, când să formeze frunzele, când să înflorească şi, în final, când să se ofilească şi să intre în repaus. Chiar dacă au stat în repaus luni de zile, îndurând uscăciune, îngheţuri sau călduri mari, bulbii revin la viaţă, când condiţiile se îmbunătăţesc.

Bulbul este, de fapt, o formă de adaptare a plantelor, fie în regiunile reci, pentru iernare, fie în cele secetoase, pentru a supravieţui. Rezerva de hrană este adesea folosită în perioada de înflorire şi este refăcută prin intermediul frunzelor, înainte ca acestea să se îngălbenească.

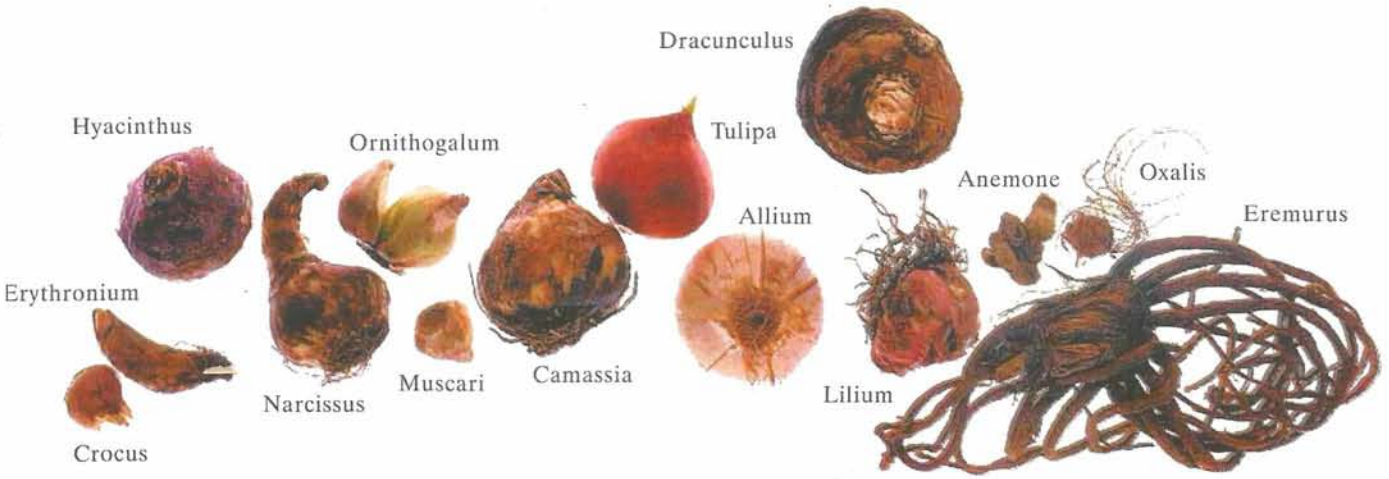

În perioada de repaus, trebuie să recunoaştem că aspectul bulbilor este puţin ciudat. Mulţi sunt rotunzi, amintind de usturoi sau de ceapă, alţii arată ca nişte beţe. Câţiva sunt tari ca piatra, pe când alţii sunt mai degrabă moi. Ei au un aspect mat, lucitor, zbârcit sau neted. Deci, sunt ei toţi bulbi?

Plantele pe care în mod obişnuit le numim bulbi sunt, de fapt, divizate în cinci categorii: adevăraţii bulbi, tuberobulbii, tuberculii, rizomii şi rădăcinile tuberizate. Adăugăm aici şi a şasea categorie de plante, prezentând îngroşarea axei hipocotile.

În timp ce horticultorilor le place să se exprime corect din punct de vedere tehnic, când discută despre diverse plante, cei mai mulţi grădinari nu-şi fac griji, pentru că nu sunt atât de precişi. Pentru simplificare, această publicaţie va folosi termenul generic de bulb. Totuşi, oricine este pasionat de grădinărit, are nevoie să cunoască diferenţele de structură ale plantelor, atunci când este interesat de specificul în cultivarea şi înmulţirea lor. Următoarele informaţii pot fi folositoare.

BULBII stochează hrana în înveliş

Bulbul este o tulpină subterană modificată, ce conţine un embrion complet al viitoarei plante. Mai precis, bulbul are patru părţi principale. Conţine un *disc bazal cărnos,* din care cresc rădăcinile, iar la partea lui superioară, *tunicile cărnoase,* înconjurând un *mugure floral* pentru anul în curs. Câţiva *muguraşi laterali,* de înlocuire, aflaţi în stadii diferite de dezvoltare, pentru înflorire în anii viitori, sunt şi ei protejaţi şi hrăniţi de tunicile cărnoase.

Bulbii pot fi divizaţi în bulbi tunicaţi şi bulbi solzoşi. La bulbii tunicaţi, tunicile cărnoase se acoperă complet unele pe altele, iar la exterior, ultima dintre ele este uscată şi subţire ca o foiţă, uşor de îndepărtat, de obicei de culoare maro. Ea protejează tunicile cărnoase de uscăciune şi agresiuni mecanice. Câteva exemple de bulbi tunicaţi ar fi cei de: lalele, narcise, zambile şi ceapa ornamentală. Lalelele şi narcisele au în mod normal tunici maro, în timp ce zambilele au tunici purpurii sau albe, în funcţie de culoarea florii.

Bulbii tunicaţi îşi produc sistemul de rădăcini anual, din discul cărnos bazal. Rădăcinile apar imediat după plantarea bulbului. Ele ancorează planta, ajută la prelevarea de apă şi nutrienţi şi produc anumiţi hormoni ce sunt importanţi pentru creşterea plantei. Rădăcinile durează un sezon şi apoi mor. În domeniul producţiei industriale de bulbi, aceştia sunt dezgropaţi şi stocaţi imediat după moartea rădăcinilor.

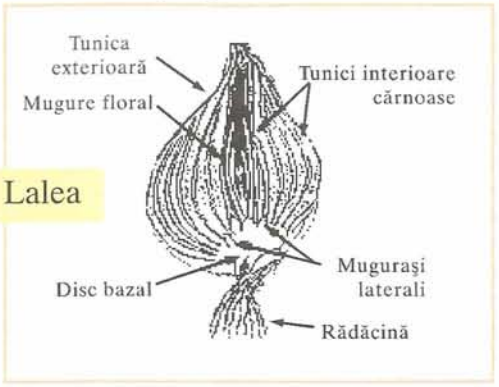

Este important să nu se taie frunzele până când acestea nu mor în mod natural. Frunzele ajută bulbul să înflorească anul următor. Chiar dacă floarea s-a format deja în interiorul bulbului, ea nu va creşte în sus până când o perioadă de iarnă nu îi va întrerupe repausul şi va iniţia sistemul de elongare.

Bulbii netunicaţi (solzoşi) au şi ei un disc bazal la care sunt ataşaţi solzii cărnoşi şi rădăcinile perene. Bulbii solzoşi, cum ar fi cei de crin, au un sistem de rădăcini permanente ce persistă mai mulţi ani. În plus, tunicile cărnoase sunt sub formă de solzi şi, nefiind protejate de o tunică exterioară, tind să se deshidrateze uşor. De aceea, iernarea şi pregătirea bulbilor netunicaţi sunt mai complicate. Crinii trebuie dezgropaţi îngrijit, pentru a evita afectarea sistemului delicat de rădăcini perene şi trebuie împachetaţi în muşchi de turbă moale sau materiale similare şi menţinuţi la o temperatură relativ scăzută, pentru a preveni uscarea frunzelor solzoase şi a rădăcinilor perene, înainte de a fi transplantaţi. Din cauza acestor proceduri speciale şi necesare, bulbii netunicaţi sunt mult mai scumpi decât bulbii tunicaţi.

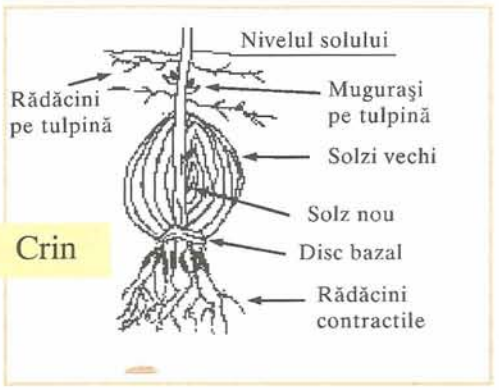

Bulbii se reproduc formând bulbili din muguraşii laterali. Bulbilii pot fi separaţi de bulbul mamă şi crescuţi în continuare până când sunt suficient de mari să înflorească. Bulbilii formaţi se dezvoltă diferit, astfel încât unii ajung la maturitate într-o singură perioadă de vegetaţie, alţii, după 2 sau chiar 3 ani, când devin ei înşişi plante-mamă, formând în jurul lor alţi bulbili.

Unele specii bulboase de flori au proprietatea de a forma bulbişori pe tulpinile aeriene. Aceştia se desprind uşor când ajung la un anumit grad de coacere, astfel încât se pot recolta şi semăna în pepinieră, unde, după 2-3 ani, ating dimensiunile bulbilor maturi.

Câteva specii de plante cu bulbi se pot multiplica prin auto-polenizare şi aruncarea de seminţe.

Există şi câteva metode de a provoca formarea unui număr mai mare de bulbili. Una dintre ele constă în îndepărtarea florilor imediat după apariţia lor, unele specii tinzând să-şi asigure multiplicarea pe cale vegetativă. În unele cazuri, stimularea apariţiei de noi bulbili se face prin secţionarea completă a bulbilor. De exemplu, la unele specii de crin, bulbul se taie longitudinal, în mai multe părţi, astfel ca, fiecare dintre ele, să aibă şi o porţiune de disc. În jurul discului tăiat se formează o mulţime de bulbili. Tăierea bulbilor, la aceste specii, se practică în mod obişnuit după 8 săptămâni de la înflorire.

TUBEROBULBII se multiplică rapid

Tuberobulbul este un bulb modificat, care în loc de tunici cărnoase specifice, are numai la exterior 1-2 foiţe subţiri de protecţie, miezul tuberobulbului fiind dintr-un ţesut parenchimatos mare, bogat în substanţe de rezervă. La partea inferioară, rădăcinile sunt prinse într-un disc bazal. De obicei scurţi şi rotunzi, tuberobulbii sunt, câteodată, aplatizaţi la vârf, şi concavi la bază. Au un sistem de rădăcini nepersistente, ce trăieşte numai un sezon. Aceste rădăcini se regenerează toamna, imediat după plantare, ancorând planta.

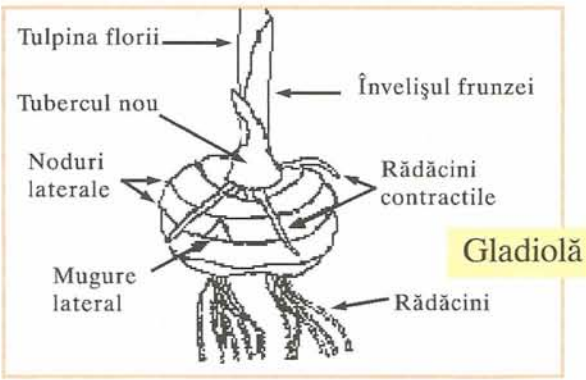

Exemple de plante care se dezvoltă din tuberobulbi includ gladiolele, crocusul, frezia sau ixia. Unele specii, pe partea superioară a tuberobulbului au muguri, din care se formează, în cursul perioadei de vegetaţie, tijele florale, iar la baza acestora, noi tuberobulbili. Unul sau chiar doi tuberobulbi se formează deasupra celui vechi, înlocuindu-l. În afară de aceştia, în jurul discului bazal apar, din alţi muguri, numeroşi tuberobulbli, care ajung la maturitatea de înflorire numai în anii următori. La câteva specii, tuberobulbii se formează în vârful unor stoloni. Lungimea stolonilor este diferită (la gladiole şi frezia, ei sunt foarte scurţi).

Nou tuberobulb format deasupra celui vechi

Aceşti tuberobulbili, de mărimea unui bob de mazăre, se formează anual, la unele specii în număr considerabil: 20-40. Ei ajung să înflorească după 2-4 ani, în funcţie de specie şi de mărimea lor.

Obţinerea tuberobulbilor floriferi, în cantitate mai mare sau în timp mai scurt, se poate provoca prin diverse metode. Una dintre ele constă într-o hrănire mai abundentă a plantelor şi înlăturarea florilor şi a inflorescenţelor. La gladiole, de exemplu, se recomandă plantarea bulbilor cu vârful în jos. În acest caz, 80% din plante formează tije florale cu 3-4 bulbi. Folosind această metodă, se întârzie înfloritul cu 5-7 zile.

Întrucât tuberobulbul îşi foloseşte rezerva de hrană pentru formarea frunzelor, florilor şi noilor tuberobulbi şi tuberobulbili, energia lui este epuizată şi apoi, virtual dispare, de obicei într-un sezon. Creşterea din următorul an se datorează unuia sau mai multor noi tuberobulbi, bine dezvoltaţi.

TUBERCULII se divizează uşor

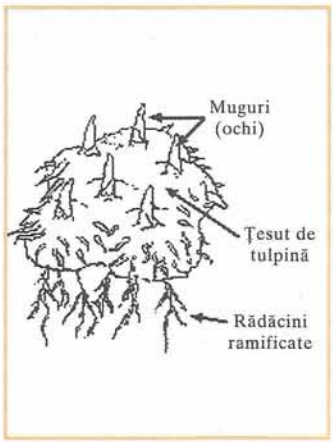

Tuberculii se deosebesc de bulbi şi de tuberobulbi prin lipsa discului bazal de la care se dezvoltă rădăcinile şi prin lipsa tunicii protectoare. Tuberculii propriu-zişi se întâlnesc mai puţin la plantele floricole. Exemple de plante, ce se dezvoltă din tuberculi, includ caladium, oxalis şi comunul cartof. De obicei au formă rotunjită şi consistenţă cărnoasă. Sunt acoperiţi de muguri, mai ales la partea superioară, numiţi ochi, din care se dezvoltă noile plante. Bucăţi de tubercul, ce conţin cel puţin un ochi, se pot folosi pentru înmulţire.

RIZOMII cresc orizontal

Alte plante, cum ar fi canna, irisul, lăcrimioara, cresc din rizomi. Rizomul este o formaţiune asemănătoare tuberculului, o tulpină subterană târâtoare, mai îngroşată, care poartă în vârf sau lateral mai mulţi muguri din care apar părţile aeriene. Rizomii se reproduc dispersându-se orizontal, subteran sau la suprafaţa solului. La unele plante, acest tip de structură rădăcinoasă poate fi invazivă. Pe măsură ce se maturizează, părţile vechi devin lemnoase, producând mai puţine tulpini. Se plantează superficial, spre deosebire de bulbi sau tuberobulbi, ce trebuie plantaţi mai adânc, pentru protecţie.

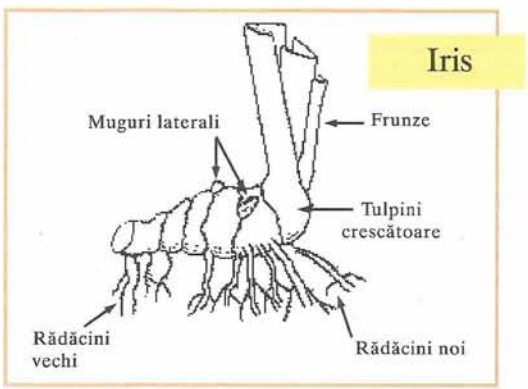

RĂDĂCINILE TUBERIZATE sunt rădăcini metamorfozate

Rădăcina tuberizată este o structură rădăcinoasă, mai specială, deosebindu-se de cele obişnuite prin rezerva de nutrienţi care o stochează. Din acest motiv, rădăcina prezintă nişte îngroşări de forma tuberculilor, de multe ori, alungite. Ea este însă numai un organ de rezervă, care nu reproduce planta. Pe măsură ce se maturizează, produce noi muguri, deasupra coletului. Înmulţirea este posibilă, prin divizare, numai dacă la această rădăcină tuberizată există porţiuni din partea aeriană (tulpina) purtătoare de muguri. Exemple de plante din această categorie: dalia, asparagus. Acestea sunt plantate superficial.

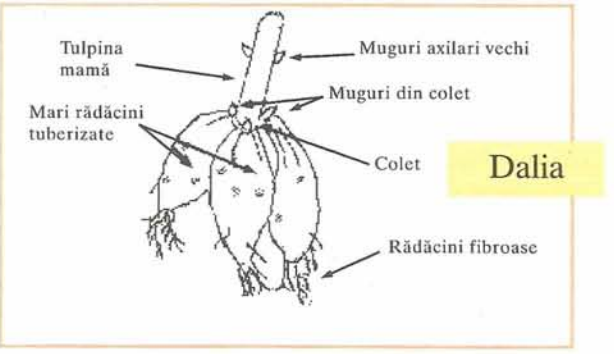

O altă serie de plante, ca Cyclamenul, Begonia tuberhybrida, Gloxinia şi altele, prezintă **îngroşarea axei hipocotile,** aparent de forma unor tuberculi şi din acest motiv sunt considerate tot plante cu tuberculi, care pot fi înmulţite prin secţionarea acestora. Porţiunile secţionate trebuie să aibă câţiva muguri din partea superioară (la colet) a aşa-zisului tubercul.

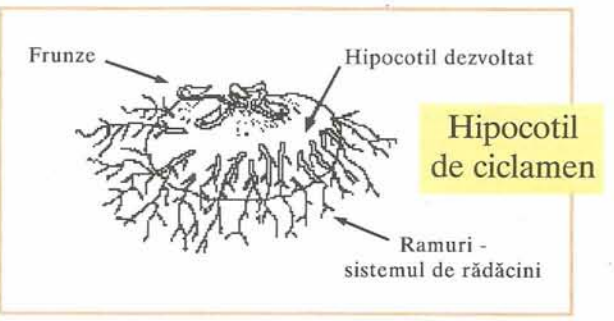

STRATEGIILE DE SUPRAVIEŢUIRE DIFERĂ

Plantele crescute din bulbi sau tuberobulbi suportă seceta şi frigul, rezistând sub pământ iarna, iar primăvara îşi scot capul în condiţii mai ospitaliere. Vor aprecia un amplasament bine drenat şi se vor dezvolta minunat într-un sol umed. În mod tipic, rădăcinile lor încep să absoarbă şi să stocheze nutrienţi, toamna. Planta creşte şi înfloreşte primăvara, urmând un proces fotosintetic de 6-8 săptămâni, care va produce zaharuri pentru înflorirea din anul următor. Apoi începe perioada de repaus, înainte ca uscăciunea şi căldura verii să se instaleze. Bulbii şi tuberobulbii care înfloresc toamna au un ciclu similar, exceptând faptul că ei înfloresc după căldura extremă a verii.

În contrast, rizomii, tuberculii şi rădăcinile tuberizate, crescând aproape de suprafaţa solului, sunt supuşi adversităţilor vremii. Majoritatea va aprecia ierni blânde şi va înflori în veri tropicale, umede. Excepţie de la această regulă sunt irişii, crinii şi lăcrimioarele, care sunt plante rezistente la frigurile iernii. Celelalte însă, din această categorie, mai puţin rezistente, pot fi crescute în containere şi mutate înăuntru, iarna. Ele pot fi, de asemenea, scoase din pământ, toamna, păstrate în muşchi de turbă sau lăzi de lemn şi replantate când temperatura solului a atins 15 °C şi nu mai există pericol de îngheţ. În general, majoritatea rizomilor şi tuberculilor se pare că tolerează amplasările umede.

Întrucât din punct de vedere al cerinţelor generale de temperatură, toate structurile prezentate mai sus, se încadrează în două grupe: rezistente la îngheţ şi nerezistente la îngheţ, pentru simplificare vom structura şi noi plantele bulboase, pe care le vom numi generic bulbi, în două mari grupe: *bulbi rezistenţi la ger* (cu înflorire primăvara sau toamna) şi *bulbi sensibili la frig* (cu înflorire vara).

FACTORI DE INFLUENȚĂ

RELAȚIA LOC DE ORIGINE - LOC DE CULTIVARE

Plantele floricole cultivate provin din specii spontane, luate în cultură ca atare şi îmbunătăţite, în decursul timpului, de cultivatori prin diferite metode de selecţie şi ameliorare. Aşa s-au obţinut o serie de descendenţi, ai speciilor iniţiale, cu caractere morfologice şi decorative deosebite. Numărul soiurilor şi tipurilor de plante decorative cultivate se ridică, azi, la ordinul sutelor de mii. Dintre acestea, multe sunt hibrizi obţinuţi prin intervenţia voită a omului. Altele au apărut în cultură pe cale naturală, sub influenţa unor condiţii specifice noi de mediu. Aceste variaţii, apărute pe cale naturală sau artificială, prezintă unele deosebiri morfologice sau, uneori, chiar biologice faţă de specia tip. Cu toate modificările produse, plantele floricole îşi păstrează unele dintre caracteristicile speciei iniţiale, formată şi crescută în condiţiile locului de origine.

Din punct de vedere al locului de origine, plantele floricole existente în cultură pot fi grupate, după zonele geografice, în: *plante tropicale, subtropicale* şi *plante din zonele temperate.* Cultivate în ţinuturi cu totul depărtate de locul de baştină, aceste plante nu pot creşte bine dacă nu li se asigură condiţii de viaţă asemănătoare. Din acest motiv este necesar ca pentru fiecare gen şi specie să se cunoască locul de origine şi condiţiile pedoclimatice în care s-a format, în felul acesta putând stabili condiţiile agrotehnice care trebuie să i se ofere în cultură, ca să vegeteze cât mai bine şi să aibă un aspect cât mai decorativ. Ţinând seama de acestea, pentru unele plante se fac culturi adăpostite. Sub adăpost se cultivă plantele mai pretenţioase faţă de căldură, de obicei plantele ecuatoriale şi tropicale, care, în condiţiile climei noastre, nu pot vegeta afară. Astfel de plante sunt orhideele, unele ferigi, majoritatea bromeliaceelor, specii de palmieri, Gloxinia etc. În condiţiile noastre de climă, speciile subtropicale ca Cyclamen, Cineraria, Calla şi alte plante, folosite în decorul interior în perioada de iarnă, se cultivă tot în medii protejate.

În spaţii acoperite se pot cultiva, de asemenea, şi specii originare din zonele temperate, de exemplu, mărgăritar, hortensia, crin regal, rododendron, care cresc, obişnuit, afară, dar la care se urmăreşte obţinerea florilor în perioada rece, când vegetaţia de câmp nu este posibilă. De asemenea, se cultivă, la începutul perioadei lor de vegetaţie unele plante anuale, de exemplu, Petunia, Salvia, Ageratum, Verbena, Lobelia, Nicotiana etc., pentru a avansa înfloritul şi a le folosi la decorare chiar la începutul verii. Aceste specii pot fi cultivate şi numai în câmp, dar, în acest caz, înfloresc abia din a doua parte a verii până la venirea gerului.

Pe suprafeţe neadăpostite se cultivă mai ales speciile zonelor temperate care, fiind bine adaptate, pot rămâne atât vara, cât şi iarna în câmp: zambilele, lalelele, crinul, crizantemele etc.

Speciile subtropicale cu perioadă mai lungă de vegetaţie se cultivă cea mai mare parte din an sub adăpost, dar în perioada de vară pot fi scoase şi ele afară şi plantate în câmp: plantele citrice, amarylis, gerbera etc.

În general nu se poate face o delimitare strictă a acestor grupe de plante, deoarece între ele există întrepătrunderi. Uneori, aceleaşi plante pot fi cultivate şi în câmp şi în sere. Se pot grupa după timpul când trebuie să înflorească, după cum sunt folosite şi, uneori, după condiţiile specifice ale regiunii respective.

ZONE CLIMATICE

Subiectul cărţii de faţă îl constituie grupa de plante floricole bulboase, adaptate zonei climatice a României. Pentru a fi mai concişi în prezentarea condiţiilor de temperatură la care sunt adaptate plantele prezentate, am precizat intervalul de temperatură acceptat de fiecare plantă, prin intermediul unei cifre, care reprezintă o anumită zonă climatică.

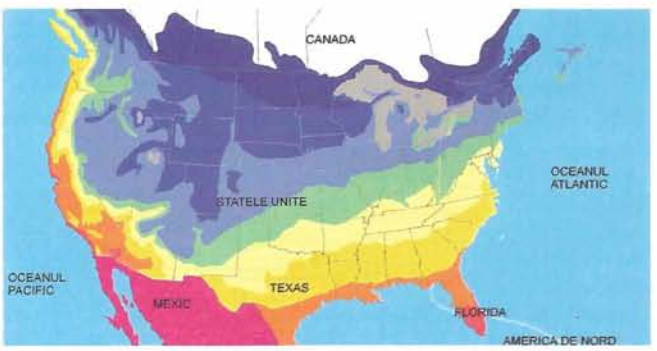

Harta climatică, prezentată în literatura de specialitate, grupează regimurile de temperatură astfel:

ZONA 1	sub - 46 °C	
ZONA 2	- 46 °C până la - 40 °C	
ZONA 3	- 40 °C până la - 34 °C	
ZONA 4	- 34 °C până la - 29 °C	
ZONA 5	- 29 °C până la - 23 °C	
ZONA 6	- 23 °C până la - 18 °C	
ZONA 7	- 18 °C până la - 12 °C	
ZONA 8	- 12 °C până la - 7 °C	
ZONA 9	- 7 °C până la - 1 °C	
ZONA 10	- 1 °C până la + 4 °C	

Microclimate

Oriunde ne-am afla pe glob, regimul de temperaturi poate fi puţin diferit de cel prezentat (niciodată în mod radical), din cauza existenţei unor zone cu particularităţi. Grădinarii trebuie să facă faţă mai multor tipuri de microclimate. Astfel, în unele părţi ale grădinii este mai mult soare decât în altele, unele părţi sunt mai calde sau dimpotrivă mai reci, unele sunt mai uscate sau mai umede, iar în unele părţi, vântul bate, în timp ce în altele doar adie.

Grădinile pot fi umbrite de case, ziduri, garduri sau de diferite plante. Zonele umbrite sunt mai răcoroase şi mai umede decât zonele neumbrite, pentru că primesc mai puţină lumină şi căldură de la soare.

Părţile din sud sau sud-vest ale unei pante primesc mai multă lumină de la soare decât părţile din nord sau nord-vest. Bulbii plantaţi pe pante cu expunere sudică vor înflori mai devreme decât aceiaşi bulbi plantaţi pe pante cu expunere nordică. Bulbii de primăvară plantaţi pe deal vor înflori mai devreme decât cei plantaţi în vale. Aerul rece este mai greu decât cel cald şi se comportă ca şi apa. Curge, stabilindu-se în zonele joase.

Zidurile cu dispunere est-vest reflectă mai multă lumină spre partea de sud, în timp ce în partea de nord determină formarea unei zone umbroase. Poziţia nord-sud, a unor garduri sau ziduri, creează o regiune mai caldă în partea de vest şi mai rece în partea de est. De asemenea, materialul din care este construit zidul sau cu care este vopsit poate modera sau intensifica lumina şi căldura reflectate în grădină.

Pe timpul nopţii, grădina pierde din căldură, aceasta fiind radiată în partea de sus a atmosferei. Norii şi umiditatea tind să izoleze pământul de această pierdere de căldură. Prin urmare, orice parte a grădinii, care este acoperită, e ferită de pierderea căldurii. Această pierdere de căldură face ca anumite zone ale grădinii să fie mai predispuse la frig decât altele. Este important de reţinut că plantele sensibile nu trebuie plantate în aceste zone predispuse la frig. De asemenea, reţineţi că grădinile în pantă sunt mai calde decât împrejurimile imediate.

Marea este un factor important care determină modificări ale climei. Chiar şi o apă mai mică, aflată în curtea casei, într-o piscină sau un bazin, poate crea un microclimat mai răcoros pe timpul zilei şi mai cald pe timpul nopţii.

SOL - EXPUNERE - APĂ

Solul, apa şi climatul reprezintă trei factori fundamentali care trebuie luaţi în considerare, pentru a avea o grădină superbă.

Succesul în grădinărit depinde în cea mai mare măsură de calitatea solului.

Solul este format din substanţe organice şi minerale, aer şi apă. Substanţele minerale determină tipul solului şi din acest punct de vedere putem clasifica solurile în: nisipoase, lutoase, argiloase, acide, alcaline, neutre. Substanţele organice sunt cele care ajută la afânarea şi aerisirea solului, influenţând culoarea florilor.

Pentru a menţine conţinutul optim de nutrienţi într-un sol folosit intensiv, se pot face fertilizări periodice. Cei trei nutrienţi esenţiali ai plantelor sunt azotul, potasiul şi fosforul. Folosind un fertilizator lent, de două ori pe an, primăvara şi toamna, ne vom asigura prezenţa acestora, cu efect în menţinerea vigorii plantelor.

De asemenea, se pot utiliza adaosuri de compost sau gunoi de grajd bine fermentat. **Un raport ideal pământ de grădină-nisip-compost este de 1:1:1.** Rezultatele îmbunătăţirii solului se vor vedea în mod spectaculos.

Capacitatea plantelor de a absorbi apa şi hrana depinde de mărimea pH-ului solului, care este o măsură a aciditătii şi alcalinităţii. Majoritatea bulbilor tolerează un interval larg de condiţii de sol, în general, dezvoltându-se bine în soluri cu pH cuprins între 5,5 şi 7. De asemenea, câţiva, cum ar fi cei de zambile, o duc mai bine în soluri puţin mai acide. pH solului poate fi controlat de către grădinar, acesta ajustând condiţiile solului la nevoile plantelor. Teste de sol se pot efectua la centrele locale de grădinărit sau la Oficiile zonale de Studii Pedologice şi Agrochimice (OSPA) şi nu costă mult. Dacă este necesară corectarea pH-lui, în cazul solurilor acide, se va încorpora, în sol, piatră de var (oxid de calciu).

În general, tipul de sol nu este atât de important ca **drenajul**. Evitaţi plantarea în soluri cu drenaj insuficient, întrucât, bulbii nu vor atinge potenţialul maxim de creştere şi adeseori vor putrezi. Dacă sunteţi în dubiu, faceţi următorul test, înainte de plantare. Săpaţi o groapă cu adâncime de aproximativ 30 cm şi umpleţi-o cu apă. Următoarea zi, umpleţi din nou groapa cu apă şi dacă se scurge din nou în următoarele 8-10 ore, solul este potrivit pentru creşterea bulbilor. În cazuri extreme, puteţi instala canale de drenaj sau realizarea de straturi înălţate, pentru a asigura o bună drenare.

Nu lucraţi solul cât timp este prea umed. Dacă puteţi fărâmiţa pământul între degete, este suficient de uscat pentru săpat şi plantat.

Dacă drenajul este o problemă sau dacă solul este prea nisipos sau prea cleios, va trebui să folosiţi **amendamente** pentru sol. Muşchi de turbă, scoarţă, bălegar, perlită, vermiculită, nisip inferior sau alte materiale au fost folosite cu succes. Tipul de îngrăşământ folosit depinde de structura şi textura solului existent, de drenaj şi de tipul de bulbi care trebuie crescut. Răspândiţi puţin material pe suprafaţa solului şi încorporaţi-l uşor. Materialele organice ar trebui amestecate până la adâncimea de 25-30 cm în sol.

Un strat cu bulbi, bine pregătit, are nevoie de puţină întreţinere, cu excepţia perioadelor de înmulţire.

Expunerea față de soare (soare, soare parțial şi umbră) descrie cerințele plantelor din acest punct de vedere. Expunerea la soare, în grădină, variază în funcție de anotimp. Umbrele sunt mai lungi iarna şi mai scurte vara. Zilele de iarnă sunt, de asemenea, mai scurte, iar cele de vară mai lungi. Soare plin semnifică cel puțin 6 ore de lumină de la soare, între ora 10 dimineața şi 6 seara. Soare parțial înseamnă 6 ore de soare sau umbră moderată pe parcursul zilei. Umbră totală înseamnă 4 ore de lumină directă de la soare sau umbră pe tot parcursul zilei. O combinație bună pentru plante este soare dimineața şi umbră după-amiază.

Majoritatea plantelor necesită un interval optim de temperaturi. Acest interval poate fi mai mare sau mai mic, în funcție de specie. Unele plante sunt sensibile la frig sau căldură, în timp ce altele necesită perioade de răcire. În funcție de rezistența la frig, plantele pot fi rezistente, parțial rezistente, sensibile, foarte sensibile. Plantele rezistente sunt cele care germinează chiar şi la temperaturi scăzute. Ele se seamănă cu două săptămâni sau o lună înainte de primul îngheț. Plantele sensibile nu se dezvoltă la temperaturi scăzute.

Majoritatea bulbilor preferă o poziționare în plin soare. Bulbii de primăvară pot fi plantați şi sub coroana pomilor sau tufelor ornamentale, cu frunze căzătoare. Aceşti bulbi înfloresc şi îşi întregesc, în mare, ciclul de creştere, înainte de a-şi forma complet frunzele. Majoritatea bulbilor de vară şi toamnă necesită amplasări total sau parțial însorite.

Apa este necesară tuturor plantelor, pentru a le susține viața. Udatul, în caz de nevoie, este recomandat a se face o dată la 7-15 zile, abundent, pentru a ajunge la rădăcinile plantelor, permițându-le dezvoltarea. Este preferată această metodă, mult mai benefică decât udatul repetat şi superficial. Irigarea se va face dimineața, pentru a permite foliajului să se usuce până la apusul soarelui. Udarea foliajului, seara, favorizează apariția mucegaiului şi a diverselor boli.

GAZUL DE ETILENĂ ŞI EFECTUL SĂU asupra bulbilor de flori şi a florilor tăiate

Etilena este un gaz inodor, incolor şi fără gust, emanat în procesul natural de coacere a fructelor şi legumelor. Acest gaz are efecte negative asupra bulbilor de flori şi asupra florilor tăiate, împiedicând dezvoltarea mugurilor imaturi de flori şi a bulbilor.

Etilena este dăunătoare în următoarele situații:

- bulbi depozitați în spații închise
- forțarea bulbilor
- flori tăiate

În aceste cazuri, pot apărea următoarele efecte:

- dezvoltarea parțială a florii
- împiedicarea creşterii plantei
- stimularea creşterii bulbililor sau apariția unor anomalii, cum ar fi frunze excesive
- scurtarea duratei de viață a florilor tăiate
- inhibarea dezvoltării mugurilor de flori care nu s-au deschis

Referitor la sensibilitatea florilor, la gazul de etilenă, menționăm că lalelele şi narcisele nu sunt foarte sensibile, iar anemonele, irişii, eremurusul au un grad de sensibilitate moderat.

Factorii care determină acțiunea gazului de etilenă sunt: aerisirea, expunerea, temperatura, stadiul de dezvoltare al florii, plantei sau bulbului, sensibilitatea particulară a unui cultivar (având în vedere că fiecare cultivar reacționează diferit).

AGENȚI PATOGENI ŞI DĂUNĂTORI

Bolile plantelor sunt cauzate de agenți patogeni (virusuri, bacterii, ciuperci) care se transmit cu uşurință de la plantele bolnave la cele sănătoase. Agenții patogeni îşi găsesc condiții favorabile pentru înmulțire şi transmitere, în special în mediile poluate, ei acționând, cu precădere, în perioada depozitării bulbilor. În cazul în care nu se intervine pentru prevenirea sau combaterea lor, ei provoacă pagube însemnate.

Prezentarea **agenților patogeni frecvenți,** a modului cum aceştia se manifestă pe plante şi metodele de prevenire şi combatere, se face în tabelul următor:

Boala şi agentul patogen	Simptomatologie	Prevenire şi combatere	Bulbii atacați
Bacterioza *Pseudomonass marginata*	Atacă frunzele şi tuberobulbii. Apar pete de putregai umed pe frunzele exterioare şi cele membranoase. Țesuturile tuberobulbilor atacați se distrug până la o adâncime oarecare, unde se formează o zonă de suber, dincolo de care bacteria nu mai trece.	Dezinfecția la plantare cu sublimat corosiv 1%, 1-2 ore. Tratamente în timpul perioadei de vegetație cu produse pe bază de oxiclorură de cupru.	Freesia Gladiole
Mozaic *Marmor dahliae*	Pe frunze apar pete neregulate, de culoare gălbuie. Frunzele se deformează şi se îngroaşă. Creşterea plantelor stagnează, iar mugurii floriferi se reduc ca număr.	Folosirea de material sănătos pentru înmulțire. Combaterea vectorilor Doralis sp.	Dalia
Pătarea frunzelor *Entyloma dahliae*	Pe frunze apar pete rotunde, de 2-10 mm în diametru, de culoare galbenă, care confluează, devin brune, bordate de o zonă galbenă. Țesuturile atacate se necrozează, se desprind şi cad.	Stropiri, în timpul perioadei de vegetație, cu Orthocid sau Merpan, Dithane M45 sau Vondozeb.	Dalia
Putregaiul galben *Xanthomonas hyacinthi*	În interiorul bulbului apar zone de țesut degradat, galben-brun care evoluează în jos şi în sus. Vasele conducătoare ale bulbilor sunt brunificate-gălbui şi conțin un mucilagiu mirositor. Agentul patogen este pe lista de carantină.	Igienă culturală, bulbi sănătoşi sau dezinfectați, tratarea termică, la 38 °C, a bulbilor timp, de 14 zile.	Zambile
Putregaiul uscat *Fusarium oxysporum*	Atacul se manifestă prin colorarea în violet a frunzelor şi pieirea prematură a plantei. Boala determină o putrezire uscată a bulbilor, începând de la bază, prin pete adânci care confluează şi cuprind zone mari din bulb. Suprafețele atacate sunt acoperite de un miceliu albicios.	Dezinfectarea bulbilor cu produse organo-mercurice, prin scufundare, 0,5-1 oră, în soluție 25% Captan sau Orthophaltan.	Narcise Crin Gladiole
Putregaiul cenuşiu *Botrytis cinerea* *Botrytis gladioli* *Botrytis hyacinthi*	În urma îmbolnăvirii, bulbii devin moi. Cauzează, pe frunze, ofiliri uscate şi pe flori, pete. La suprafața bulbului apare un mucegai gri, ca vata, sub care sunt mici pete negre. Secționând bulbii transversal, atacul apare sub formă de raze. Este cea mai gravă boală a lalelelor.	La primele semne, vom tăia frunzele şi florile bolnave. Se pot face tratamente foliare cu Benlate, Captan, Derosal, Orthophaltan.	Lalele Gladiole Zambile
Sclerotinia *Sclerotinia bulborum, S.tuliparum, S.gladioli*	Este o putrezire uscată, în urma căreia pe suprafața bulbului apar multe pete negre. Mai târziu, petele se extind, determinând putrezirea bulbului.	Arderea bulbilor infestați în timpul depozitării.	Zambile Lalele Gladiole

Septorioza *Septoria gladioli*	Atacul se manifestă pe frunze şi tuberobulb, prin apariţia de pete mici, circulare, izolate la început, apoi confluente. Culoarea petelor este brună. Ţesuturile din dreptul petelor se usucă şi cad, frunzele apar perforate. Atacul pe tuberobulbi determină uscarea acestora.	Tratamente foliare cu Orthocid sau Merpan, Dithane M45 sau Vondozeb, Benlate, Topsin M, Bavistin sau Derosal.	Gladiole

Dăunători frecvent întâlniţi la speciile floricole bulboase şi combaterea lor.

Dăunătorul	Atacul şi efectele	Combaterea
Coropişniţa *Gryllotalpa gryllotalpa*	Dăunător periculos ce trăieşte în subteran, în solurile uşoare. Prin săparea galeriilor, dezrădăcinează plantele sau răsadurile. Frecvent, se constată şi retezarea plantelor la colet.	Folosirea momelilor otrăvitoare
Gândac de crin	Cum observăm aceşti gândaci roşii, de 1 cm, şi larvele lor, portocalii, le îndepărtăm de pe frunze. Ei atacă frunzele şi florile de crin, fritilaria şi lăcrimioarele. Putem să ne apărăm cu deratizant ce conţine fenitrothion, dar rareori este practic.	Folosirea insecticidelor pe bază de fenitrothion sau îndepărtarea manuală a gândacilor
Gândacul ghivecelor	Larva acestui gândac a devenit parazit în ultimii ani. Atacă mai ales plantele din ghiveci. Larvele albe atacă, din toamnă până în primăvară, părţile subterane ale plantei. Au 1 cm lungime. Dacă le observăm, le strângem şi le distrugem.	Basudin 5G
Melci fără cochilie *Limaxul cenuşiu* *Deroceras agreste*	Atacă foarte multe specii floricole, hrănindu-se cu ţesuturile organelor subterane şi aeriene ale plantelor. Preferă locurile umbrite şi umede. Atacă toate speciile, dar cu precădere lalelele, gladiolele, dalia şi crinul. În timpul zilei, melcii se ascund la sol, printre diverse resturi. De aceea vom menţine teritoriul curat.	Tratamente la sol cu Escartox, Helocid. Se vor folosi cu precauţie.
Musca mică de narcisă	Bulbii de narcise şi zambile atacaţi sunt moi, stricaţi. Dacă sunt plantaţi, dau numai nişte frunze subţiri, nu şi flori. Nu e uşor să ne apărăm împotriva acestui prădător de 1 cm. Nu vom planta bulbii moi, ci îi vom distruge, dar dacă acest lucru s-a întâmplat, după ofilirea frunzelor, vom săpa plantele în jur.	Săparea repetată de jur împrejurul bulbilor atacaţi.
Omizi *Omizi cenuşii de buhă* *Mamestra brassicae*	Larvele rod şi sapă galerii prin organele plantei-colet şi tulpini, provocând distrugerea acestora. Atacă gladiolele, canna, ciclamenul. Putem să ne apărăm împotriva lor prin săpare sistematică sau putem introduce substanţa de distrugere, înainte de plantare, prin greblare.	Stropiri cu Carbetox, Sinoratox, Ripcord, Dipel.
Omizi murdare	Sunt de culoare verde, gri sau maro şi pot atinge o lungime de 5 cm. Produc pagube în majoritatea plantelor cu bulbi, consumând rădăcina şi făcând găuri în bulbi. La îndepărtarea plantelor bolnave, se vor distruge omizile găsite. La următoarea plantare, se vor introduce insecticide în teren, prin greblare.	Se încorporează insecticide în sol, înainte de plantare.
Păduchi de frunză *Afide*	Colonii de păduchi de frunze pot ataca bulbii de lalele, crini, crocuşi şi gladiole. Dacă plantăm bulbi infestaţi, păduchii pot produce pagube în planta tânără, atacând frunzele, lăstarii noi, bobocii florali, cât şi vârfurile de creştere ale plantelor. Nu este necesară folosirea produselor chimice, ajunge dacă curăţim bulbii de păduchi, înainte de plantare.	Tratamente cu Fernos, Actellic, Decis, DDVP, Sinoratox, Zolone, Basudin, Carbetox.

Dăunătorul	Atacul şi efectele	Combaterea
Păianjenul roşu comun *Tetranychus urticae*	Dăunător polifag, atacă toate plantele ornamentale, înţepându-le şi sugând sucul celular. Frunzele atacate se îngălbenesc şi se răsucesc, apoi se usucă şi cad. Se întâlneşte frecvent la partea inferioară a frunzelor. Atacă cu predilecţie dalia şi gladiolele.	La semnalarea dăunătorului se face primul tratament care se repetă după 10 zile, cu unul din produsele: Omite, Dicofol, Sintox, Plictrom, Acricid, Kelthane, Mitigan, Torque, Tedian.
Păianjenul bulboaselor *Tarsonemus laticeps*	Atacă toate organele plantelor bulboase. Plantele atacate au frunzele deformate şi florile decolorate, bulbii se înmoaie, formând în interior pete brune.	
Păianjenul ciclamenului *Tarsonemus pallidus*	Atacă ciclamenul, localizându-se pe partea inferioară a frunzelor, care se deformează, marginile se răsucesc şi se încovoaie. Dacă atacul cuprinde şi bobocii, aceştia se deformează şi ei, iar petalele se încreţesc. Sunt afectate mai mult soiurile sensibile la îngheţ, cultivate în seră.	
Ploşniţa de câmp	Ploşniţele, care sug seva, produc pagube serioase la dalii. Pe frunze apar găuri mici şi partea rămasă a frunzei se deformează. Bobocii se pot usca, iar dacă se deschid, floarea poate fi neuniformă într-o parte. La primele simptome, vom stropi plantele, repetând tratamentul după 14 zile.	Tratament cu Sinoratox Carbetox, repetat după 14 zile.
Puricii negri de pământ *Phyllotreta sp.*	În anii secetoşi, atacă dalia. Larvele intră sub epiderma rădăcinilor tinere şi mănâncă conţinutul, iar adulţii atacă frunzele pe care le distrug perforându-le (ciuruirea frunzelor).	Tratament cu Carbetox Sinoratox, Diazinon.
Tripşi	Dăunători foarte mici, subţiri, de culoare galbenă sau brună-negricioasă, cu trei perechi de picioare şi două perechi de aripi. În verile fierbinţi, ei se urcă pe frunzele şi florile plantelor. Gladiola atrage în mod special tripşii. În urma unui atac mai puternic, florile se pot distruge de tot.	La apariţia dăunătorului, tratament cu Sinoratox, Carbetox, Diptevu.
Urechelniţa	Produce pagube serioase daliilor, rozând petalele în timpul nopţii. Ziua se ascunde în inima florii, între frunze moarte sau pe jos. Vom menţine terenul curat şi vom scutura florile dacă observăm petale atacate.	În caz de nevoie, se stropesc plantele şi solul cu deratizant.
Viermele rădăcinilor *Heteredera sp* *Moloidogyne sp*	Vierme de sol foarte periculos. Plantele atacate au culoarea verde palid, iar frunzele se îngălbenesc. Bulbii atacaţi sunt moi şi prezintă inele întunecate, dacă sunt secţionaţi în jumătate. Atacă în special narcisele, ale căror frunze devin străvezii, pe suprafaţa lor apărând nişte proeminenţe mici, galbene. Se vor arunca toţi bulbii, iar pe suprafaţa afectată nu vom planta, timp de cel puţin trei ani, plante cu bulbi.	Tratarea solului, cu 4 săptămîni înainte de plantare, cu: Nemagon, Nemabrom, Basamid, Dazomet. În cursul vegetaţiei, cu Nemafos, Temik, Vydate.

Şoarecii, veveriţele şi păsările pot să mănânce, iarna, bulbii proaspăt plantaţi. Apărarea nu este simplă. Cel mai bun mod este de a întinde diverse capcane sau de a acoperi culturile. Putem folosi folie de plastic, la care vom fixa marginile. Nu este o metodă uşoară, dacă suprafaţa este mare. Păsările atacă, mai ales speciile de crocus cu floare galbenă.

Prima şi cea mai importantă regulă, pentru evitarea îmbolnăvirilor, este achiziţionarea bulbilor sănătoşi, din surse sigure. Potenţiale surse de îmbolnăvire sunt solul în care se plantează şi apa cu care se udă. Dacă acestea sunt curate, nu vă veţi întâlni cu astfel de probleme.

UTILIZAREA BULBILOR
PLANTAREA ÎN GRĂDINĂ

Cel mai recomandat mod de plantare este **plantarea în grupuri,** de cel puțin 12 bulbi dintr-o singură varietate. Cu cât numărul bulbilor dintr-o varietate şi culoare este mai mare, cu atât impactul vizual creat este mai mare.

În cazul bulbilor mici, aceştia trebuie plantaţi în grupuri de minimum 50, pentru a avea impact. Ei trebuie, de asemenea, văzuți de aproape; de aceea se vor planta de-a lungul aleilor, în apropierea teraselor, sau la intrarea în locuință.

Regulă generală: *în orice combinație se vor planta, plantele cu înălțimi mai mici se vor amplasa în fața celor mai înalte.*

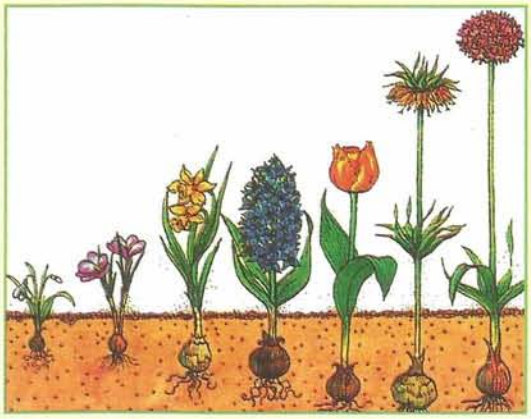

De asemenea, bulbii se pot planta în **combinații cu plantele perene sau anuale,** pentru a desăvârşi un peisaj şi nu pentru a-l domina. Scopul este de a realiza un decor bogat în culori, forme şi texturi.

Este important să combinați bulbii care înfloresc devreme cu plante perene al căror frunziş sau flori cresc devreme.

Chiar şi cele mai neobişnuite combinaţii pot avea aspect plăcut.

Exemple: se poate amesteca *Leucojum aestivum* printre *Geranium Johnson's Blue* sau planta bulbi de *Tulipa turkestanica* printre *Euphorbia amygdaloides Purpurea.*

În exemplul alăturat s-au combinat lalelele *Flamingo Parrot* cu tufe de *Hosta*, pentru ca foliajul îngălbenit al lalelelor, după înflorire, să devină inobservabil.

Plantarea în mod natural este o altă modalitate de plantare, fiind folosită cel mai des în zonele cu iarbă. Practic, se procedează astfel: se aruncă bulbii pe pământ (gazon) şi acolo unde cad ei, în mod natural, se plantează.

Exemple de bulbi ce se naturalizează uşor în zone cu iarbă sunt: ghioceii, crocusul, scilla şi narcisele. Întrucât înfloresc mult înainte ca iarba să-şi înceapă creşterea, ei nu vor incomoda cu nimic întreţinerea gazonului.

Tăierea ierbii, în zona lor, se poate face după şase săptămâni de la înflorire, când foliajul s-a uscat.

Dacă dispunem de spaţiu suficient, putem realiza chiar o **plantare în masă.** Această uniformitate de culoare sau textură este foarte plăcută ochiului.

Combinaţiile de bulbi – alte plante se pot utiliza şi pentru plantările în masă sau pentru realizarea unor borduri interesante.

GRĂDINĂ CU PARFUMURI ÎNCÂNTĂTOARE

Dintre bulbii plantaţi pentru parfumul florilor se disting bulbii de zambile, ce produc flori cu miros îmbătător, aducând cu ele o adiere de primăvară.

Zambilele, narcisele şi alte flori, cu aromele lor dulci de primăvară sau vară, reprezintă adevărate plăceri ale vieţii. Deşi, în ultima perioadă, hibridizatorii şi grădinarii şi-au concentrat atenţia asupra altor caracteristici ale florilor, cum sunt culoarea, mărimea florii, durata perioadei de înflorire şi rezistenţa la boli, se pare că aceştia încearcă, din nou, să privească floarea şi din punct de vedere al parfumului.

Mirosul puternic al narciselor *Paperwhite* este, de asemenea, cunoscut. Narcisele *Carlton* au un miros plăcut de vanilie. Există şi alte narcise cu parfum plăcut, cum ar fi: *Suzy*, *Cheerfulness*, *Yellow Cheerfulness*, *Geranium*, *Gregford*, *Baby Moon*, *Thalia*.

Lalelele, deşi sunt mai puţin cunoscute pentru parfumurile lor, unele dintre ele au, totuşi, arome minunate. Dintre acestea amintim: *Christmas Marvel*, *Generaal de Wet*, *Golden Melody*, *Ad Rem*, *High Society*, *Monte Carlo*, *Ballerina*.

Dintre florile de vară, cele mai parfumate sunt, fără îndoială, cele de crin. În spaţiile interioare este suficient un crin pentru a parfuma o cameră. Printre crinii cu cel mai plăcut parfum se numără: *Lilium regale, Lilium auratum, Lilium longiflorum, Lilium candidum* şi *Lilium speciosum. Oxalisul* emană şi el un parfum foarte plăcut.

CULTIVAREA ÎN GHIVECE

Bulbii de flori se dezvoltă şi în containere. Avantajul principal, al acestui mod de plantare este mobilitatea. Containerele pot fi plasate în locurile cele mai favorabile dezvoltării bulbilor, pot fi rearanjate, iar bulbii de primăvară pot fi înlocuiţi cu bulbi de vară sau de flori anuale, după trecerea primăverii.

Pentru obţinerea unor rezultate bune, se alege un container cu gaură de scurgere a apei pe fund, se adaugă un strat de pietricele sau ceramică pe fundul ghiveciului. Se pune apoi pământul, acoperit de un strat subţire de nisip, în care se vor presa uşor, bulbii. Se acoperă cu pământ. Plantele şi bulbii, în ghivece, sunt mai vulnerabile la temperaturi joase decât cele aflate în pământ. De aceea, ele trebuie protejate, în perioada de iarnă, cu un strat de frunze.

Un material avantajos este turba, deoarece nu trebuie înlăturat primăvara. Când condiţiile de iarnă sunt severe, containerele se acoperă în cursul iernii şi se aşază în locuri cu temperatura mai moderată. O altă alternativă este ţinerea bulbilor în seră, în ghiveci, şi scoaterea lor afară, o dată cu venirea primăverii.

În privinţa timpului de plantare, bulbii, cu înflorire primăvara, se plantează toamna. Dacă plantele sunt lăsate să moară natural, ele pot înmagazina suficientă hrană pentru a putea reînflori anul viitor. Însă calitatea şi puterea de înflorire, în cel de-al doilea an, vor fi mai reduse decât în primul an. Pentru a obţine aceeaşi calitate a înfloririi, bulbii se vor scoate pe perioada verii, iar toamna, sortaţi pe dimensiuni, se vor planta în pământ proaspăt.

Cele mai convenabile ghivece sunt cele de plastic, negre, ce pot fi achiziţionate în diverse dimensiuni, după nevoi. Dimensiunea ghiveciului folosit este cel mai important lucru. Este bine să nu folosim ghivece prea mari pentru plante mici. Se poate monitoriza creşterea plantei, iar dacă este necesar, se schimbă vechiul ghiveci cu un altul, adăugând, totodată, nutrienţi şi divizând planta, dacă a dezvoltat „pui". Pentru plante, cărora nu le place să fie deranjate, se folosesc recipienţi adecvaţi, lăsându-le să crească. Ghivecele negre au un inconvenient, şi anume, tind să se încălzească repede şi să menţină căldura. Din acest motiv, este bine să nu folosim ghivece mai mici de 12 cm afară, în bătaia soarelui, existând posibilitatea ca plantele să rămână repede fără apă şi să moară. O metodă de prevenire este căptuşirea interiorului ghiveciului cu o folie argintie, pentru a reflecta căldura, dar este o operaţie suplimentară, ce poate fi evitată.

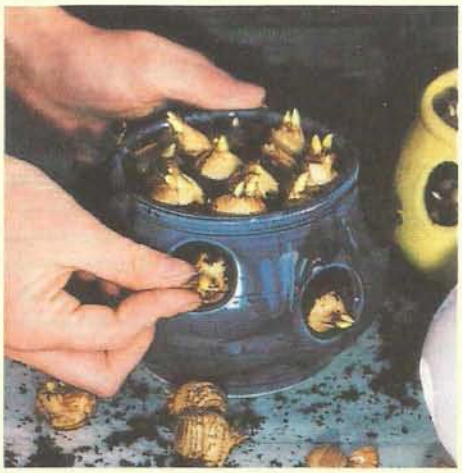

În comerţ au apărut, în ultimul timp, ghivece speciale pentru bulbi. Sunt inedite şi vesele.

Ghivecele ceramice nelăcuite sunt dificil de utilizat, din cauza porozităţii lor, permiţând pământului să se usuce prea repede. În afară de cazul când se vor utiliza pe terase, sau în interior, lângă ferestre, unde se poate controla uşor umezeala pământului, este mai bine să fim precauţi în folosirea lor.

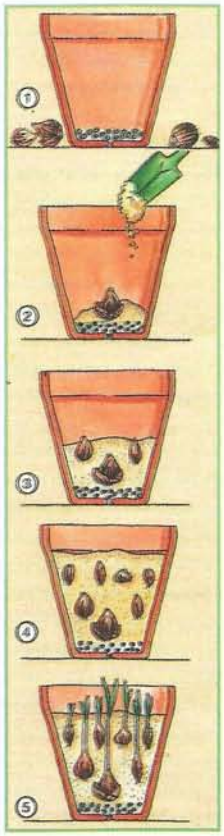

Plantarea stratificată este o metodă cu multe avantaje. Ea poate fi aplicată şi la bulbii cultivaţi direct în grădină. Este o idee pe cât de simplă, pe atât de ingenioasă: se plantează un strat de bulbi deasupra altuia, bulbii mai mari dedesubt, iar cei mici deasupra. Acest mod de plantare permite exploatarea maximă a spaţiului disponibil şi crearea unei combinaţii fabuloase şi practice. Plantarea stratificată permite realizarea înfloririi în două moduri:

- *Înflorire secvenţială*, care prelungeşte perioada de înflorire şi oferă un al doilea strat de frunziş, pentru a masca veştejirea primelor frunze.
- *Înflorire simultană*, care oferă o schemă de culori contrastante sau complementare.

Câteva sfaturi în cazul optării pentru această variantă:

În primul rând, trebuie luată în considerare cantitatea de frunze, când se planifică tipul şi numărul de bulbi care urmează a se planta. De exemplu, unele narcise au frunze mai degrabă largi decât înguste. Prin combinarea lor cu *Muscari armeniacum* se permite un spaţiu mai mare între bulbi. Dintre lalele, hibrizii Darwin au frunze largi şi sfatul este de a le combina cu *Muscari,* ca şi în cazul narciselor. Se creează un spaţiu de plantare mai mare.

În al doilea rând, condiţiile meteorologice pot afecta timpul de înflorire al bulbilor în mod diferit, determinând un anumit tip de bulbi să se dezvolte mai repede decât altul. De exemplu, *Scilla sibirica* şi *Anemone blanda* pot înflori mai devreme decât de obicei, în cazul unei primăveri calde.

Pentru a realiza plantarea stratificată, se plantează bulbii mai mari, se acoperă cu un strat subţire de pământ, iar apoi se plantează bulbii mai mici. De asemenea, adâncimea plantării trebuie să varieze în funcţie de modul de manifestare a frigului într-o zonă dată. Bulbii mari se plantează la o adâncime de două până la patru ori mai mare decât înălţimea bulbului şi cei mici la o adâncime egală cu înălţimea lor.

Exemple de combinaţii de bulbi care înfloresc simultan:

- lalele timpurii, ca *Apricot Beauty* (roz-portocaliu), *Prominence* (roşu) şi *Yokohama* (galben lămâie), cu *Anemone blanda* albastre
- *Galanthus* alb alături de *Scilla sibirica* albastru
- *Crocus* (galben, purpuriu, alb) cu *Iris reticulata* (purpuriu) sau *I.danfordiae* (galben)

Combinaţii de bulbi care extind perioada de înflorire:

- *Muscari armeniacum* sau *Anemone blanda* albastre, urmate de lalele târzii, cum ar fi *Kings blood* (roşu), *Avignon* (roşu) sau *Don Quichotte* (roz)
- *Crocus*, de orice culoare, urmat de zambile de culori complementare sau contrastante, sau de narcisa târzie *Actaea* (albă cu portocaliu în centru).

În containere sau în straturi, bulbii se pot planta **printre plante anuale, perene sau mici tufe,** care ajută şi la mascarea foliajului veştejit, după înflorire.

OPT LUNI DE CULOARE

	febr.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.
Allium								
Anemone								
Crocus								
Cyclamen								
Eremurus								
Fritillaria								
Galanthus								
Hyacinthoides								
Hyacinthus								
Iris								
Liatris								
Lilium								
Muscari								
Narcissus								
Scilla								
Trillium								
Tulipa								

Bulbii de flori marchează renaşterea primăverii, cu o paradă de culori care nu se întâlneşte în nici o altă perioadă a anului. Nuanţe vibrante de roşu, albastru, purpuriu, galben şi portocaliu – reliefate de benzi albe – strălucesc în lumina soarelui. Spectacolul culorilor este cea mai importantă caracteristică a bulbilor de flori. Datorită faptului că există un număr mare de specii şi varietăţi, este foarte simplu să variezi schemele de plantare de la un an la altul.

Bulbii înfloresc, în general, în secvenţe previzibile. De exemplu, crocusul înfloreşte înaintea narciselor. Secvenţialitatea rămâne aceeaşi, de la sezon la sezon, dar timpul exact de înflorire este afectat de condiţiile meteorologice, pentru o anumită localizare. O primăvară răcoroasă poate întârzia înflorirea cu două sau mai multe săptămâni. În mod contrar, o primă-

vară extrem de caldă poate induce o înflorire timpurie. De asemenea, condiţiile de vreme afectează lungimea perioadei înflorite. Bulbii de primăvară rămân înfloriţi pentru mai mult timp, dacă vremea rămâne mai rece.

Lalelele sunt cruciale în dezvoltarea spectacolului de culori al primăverii, datorită intervalului lor extins de înflorire, de 10 săptămâni, de la cea mai timpurie până la cea mai târzie înflorire.

Narcisele reprezintă al doilea grup ca importanţă şi număr; şi ele înfloresc pe parcursul a 10 săptămâni. Au diferite forme şi mărimi, însă paleta lor de culori nu se poate compara cu cea a lalelelor.

În privinţa designului şi a schemelor de culori, zambilele şi, la un nivel mai jos, crocuşii, *Allium, Scilla, Muscari*, ajută la conturarea peisajului.

Alegerea cu grijă a diferitelor varietăţi de bulbi permite crearea unui spectacol de culori care durează mai multe luni. Este ca şi coregrafia unui dans. Planifică înflorirea astfel, încât, totul să se întâmple atunci când vrei, secvenţă cu secvenţă.

BULBI PENTRU BUCHETE ŞI ARANJAMENTE FLORALE

O grădină îţi oferă multe plăceri, dar cea mai mare este generozitatea florilor proaspete, pentru realizarea unor buchete şi aranjamente florale.

Fiecare buchet sau aranjament floral este diferit şi unic. Realizarea lor se face în funcţie de creativitatea şi preferinţele fiecăruia. Ele au un limbaj propriu, transmiţând gânduri, sentimente; pot fi create în contraste vesele şi însufleţite sau în aceeaşi nuanţă.

Excelente flori pentru tăiat produc bulbii de: Allium, Brodiaea, Crocosmia, Eremurus, Ixiolirion, Narcissus, Tulipa. Dintre florile mirositoare şi care au viaţă lungă în vază amintim cele produse de bulbii de: Allium neopolitanun, Iris, Liatris şi, bineînţeles, Lilium.

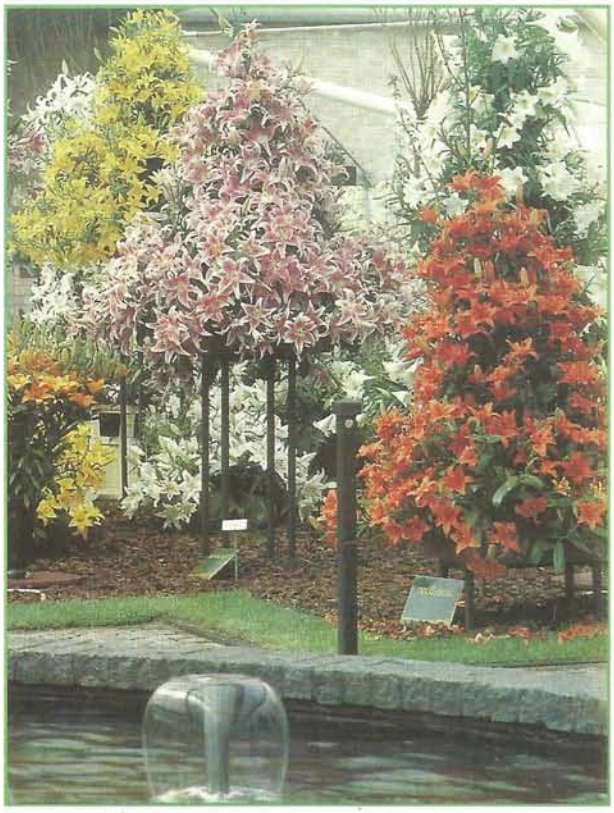

Cele mai multe flori pot fi tăiate în momentul în care petalele exterioare încep să prindă culoare sau când florile sunt deschise pe jumătate. Se taie dimineaţa devreme sau seara târziu, pentru a evita pierderea umidităţii şi uscarea florii. Florile sunt mai viguroase dimineaţa. Cele înmugurite sunt ideale pentru a fi culese, fiindcă spectacolul lor este pe punctul de a începe. La punerea florilor în vase cu apă trebuie să se evite scufundarea în apă a unor frunze sau flori, deoarece acestea vor determina formarea unor bacterii, care vor scurta viaţa buchetului. Pentru a ajuta aranjamentele florale să reziste mai mult, adăugaţi în apă o aspirină, câteva picături de clorură de calciu, un cub de zahăr, apă tonică, zeamă de lămâie. De asemenea, tot pentru a prelungi viaţa buchetelor de flori, există produse florale speciale, care pot fi achiziţionate din diferite magazine.

Orice fel de recipient, care reţine apa, este potrivit pentru a expune buchete sau aranjamente florale, în funcţie de imaginaţia fiecăruia. Astfel, se pot utiliza vase de sticlă, sticle colorate, ulcioare, căni. Apa din vase trebuie schimbată periodic.

Tăierea florilor, pentru a face buchete, se realizează cu ajutorul unei foarfeci bine ascuţite, pentru a evita zdrobirea tulpinii şi se face pe diagonală, pentru a permite unei suprafeţe cât mai mari să absoarbă apă. După ce floarea a fost tăiată, se introduce imediat într-un vas cu apă. Florile se lasă în apă timp de 8 ore, într-un loc rece şi întunecos. Apoi, tulpina florilor se taie din nou, pentru ca noi celule ale plantei să aibă acces la apă. Acest procedeu de tăiere a tulpinii se repetă de mai multe ori. Tulpinile lemnoase se despică în două cu ajutorul unui cuţit. Acest lucru este bine să se facă de două ori: prima dată, când se taie floarea din grădină şi a doua oară, când se retaie tulpina florii, dacă seva continuă să se prelingă. În cazul lalelelor şi narciselor, se face, la baza florii, o gaură, cu un ac, pentru a permite bulelor de aer să iasă afară.

DORIȚI SĂ EXPERIMENTAȚI
HIBRIDIZAREA

Hibridizarea este procesul de creare a unor noi varietăți de plante. Acest proces necesită multă îndemânare şi răbdare. Hibridizarea poate dura ani mulți până la obținerea unor rezultate pozitive. „Nou" este un termen relativ, când ne referim la flori, deoarece natura îşi urmează propriul ei curs şi, uneori, nici măcar minunile ştiinței nu pot grăbi lucrurile în evoluția lor.

Scopul producerii acestor noi varietăți este obținerea unor plante care să crească mai bine decât precedentele, care să se potrivească mai bine cu scopurile grădinăritului, unice în culoare şi formă, cu caracteristici de rezistență, durabilitate şi miros îmbunătățite.

Hibridizatorul trebuie să dețină informații aprofundate, pentru a putea evalua modul în care culorile, perioada de înflorire, rezistența la diferite boli ar putea fi combinate, pentru ca rezultatul hibridizării să atingă calitățile căutate.

Alegerea părinților

Se poate face dintre trei tipuri de plante: cele create de hibridizator, anterior, cele aflate în natură ca atare sau cele care reprezintă devieri de la tipul normal, dar numai din cadrul aceleiaşi specii.

Procesul de hibridizare

În sera de hibridizare, staminele florilor împerecheate trebuie acoperite cu pungi de hârtie, pentru a preveni polenizarea accidentală.

Spre deosebire de florile plantate în câmp deschis, a căror primă floare se taie pentru ca energia plantei să permită dezvoltarea bulbului, florile pentru hibridizare se lasă să se veştejească, pentru a obține semințele, care se vor recolta şi cataloga sub supravegherea specialiştilor.

Semințele plantate de hibridizator dau o recoltă de dimensiuni reduse în prima primăvară. Aceste plante trebuie îngrijite cu atenție în cursul primului an, iar apoi se replantează, an după an, până la apariția primului boboc. Uneori, se aşteaptă cinci sau chiar mai mulți ani până la atingerea scopului propus.

Procedeul în sine, în majoritatea cazurilor, nu este complicat, oricine, acasă, având şanse de a obține o culoare sau o formă nouă. O plantă bună, pentru a începe, este crinul, întrucât este suficient de mare pentru a putea lucra uşor.

Paşii sunt următorii

1. Se colectează polenul de pe anterele unui mugure floral nedeschis, de la o anumită plantă. Dacă polenul nu se va folosi imediat, el se poate menține un an sau chiar mai mult, în frigider, într-un recipient închis.
2. Se alege planta părinte, cu un mugure recent deschis. Se îndepărtează anterele cu polen.
3. Folosind un beţişor cu vată la capăt (chiar cel pentru curățitul urechilor), se pune polenul pe stigmatul plantei părinte.
4. Aceasta se acoperă, pentru a preveni polenizarea accidentală, făcută de insecte.
5. Se etichetează planta, pentru referințe ulterioare şi se înregistrează informațiile într-un caiet. Acestea trebuie să cuprindă speciile plantelor mamă şi tată. Semințele obținute se vor eticheta şi ele. O remarcă: semințele uscate de crin pot fi înghețate, rămânând viabile, ani de zile.

FORȚAREA BULBILOR DE PRIMĂVARĂ

Florile de primăvară înfrumusețează orice casă. Cu mici eforturi, bulbii de primăvară îți pot umple casa cu flori, chiar şi în timpul iernii. Lalelele, narcisele, zambilele, crocuşii, precum şi alți bulbi pot fi forțați să înflorească în mijlocul iernii.

Operațiunea de forțare a bulbilor începe toamna, prin alegerea unor bulbi de calitate. Aceştia se plantează de la începutul lunii octombrie până la mijlocul lui noiembrie, după care li se aplică un tratament rece, iar, în final, se aduc la căldură, pentru a înflori. Din momentul alegerii şi până la plantare, bulbii trebuie tratați cu multă grijă. Nu trebuie lăsați la temperaturi mai mari de 18 °C.

Pentru forțarea bulbilor se alege un ghiveci de plastic sau de ceramică sau orice container care să poată cuprinde câțiva bulbi. Trebuie să ne asigurăm că ghiveciul este curat şi sterilizat, pentru a evita contactarea unor boli. Ghiveciul trebuie prevăzut cu o gaură de scurgere a apei. Dacă se utilizează ghivece de ceramică, acestea trebuie udate pe timpul nopții, pentru a preveni absorbirea umezelii din mediul de plantare. Fertilizarea bulbilor nu este necesară, întrucât aceştia au suficiente rezerve pentru a înflori.

Bulbii se plantează astfel, încât, vârful lor să fie puțin scos în afară. Ghiveciul se umple parțial cu pământ, menținând bulbul la nivelul corespunzător. Bulbii se aşază unul lângă celălalt, după care se completează cu pământ, lăsându-se 1,2-2,5 cm spațiu până la marginea ghiveciului, pentru a putea fi udat cu uşurință. După plantare, acesta se pune într-un vas cu apă până la umezirea suprafeței solului. Pământul nu necesită o udare permanentă, însă nu trebuie lăsat niciodată să se usuce şi se verifică o dată pe lună.

Pentru a cunoaşte tipul de bulbi plantați, este bine ca fiecare ghiveci să fie etichetat. Datorită perioadelor diferite de înflorire, este utilă plantarea într-un ghiveci a mai multor bulbi de acelaşi tip. În general, 6 lalele, 3 zambile, 6 narcise sau 15 crocuşi pot umple 15-18 cm dintr-un ghiveci.

Pentru ca bulbii să înflorească în ianuarie, aceştia se vor planta în septembrie sau la începutul lui octombrie. Dacă se doreşte ca înflorirea să se realizeze în februarie, bulbii se vor planta la mijlocul lunii octombrie, iar pentru o înflorire mai târzie, plantarea bulbilor se va face la sfârşitul lui octombrie şi începutul lunii noiembrie. Există şi mici excepții, cum ar fi narcisele *Paperwhite*, care, de altfel, pot fi forțate să înflorească de mai multe ori, spre deosebire de ceilalți bulbi care pot fi forțați numai o dată.

Soarele şi temperatura sunt cei mai importanți factori pentru ca bulbii să înflorească. Cei mai mulți bulbi au nevoie de 3 sau 4 săptămâni, din momentul în care au fost scoşi de la rece, pentru a înflori. Dacă înflorirea se desfăşoară într-un ritm prea rapid, acest inconvenient poate fi înlăturat, prelungind perioada de înflorire prin mutarea ghivecelor de la lumină într-un loc răcoros.

Forțarea lalelelor necesită o perioadă destul de lungă pentru dezvoltarea rădăcinilor. Ele au nevoie de 14 săptămâni pentru a sta la rece. Există şi lalele care au nevoie de doar 10 săptămâni de răcire, dintre care amintim:

Brilliant Star, *Christmas Dream*, *Joffre*, *Merry Christmas*. Dintre lalelele care au nevoie de 14 săptămâni de răcire amintim următoarele: *Abra*, *Flair*, *Lustella*, *Leda*, *Pax*, *Preludium*, *Snowstar*, *Prominence*.

Narcisele au nevoie de lumină puternică pentru a înflori bine. Ele necesită o perioadă

de 12-15 săptămâni pentru a-şi dezvolta rădăcinile, la temperaturi sub 9 °C. Narcise care necesită 12 săptămâni pentru a sta la rece sunt *February Gold*, *Tête a Tête*, iar dintre cele care au nevoie de 15 săptămâni pentru a sta la rece, amintim *Barret Browning*, *Standard Value*.

Pentru a înflori, zambilele au nevoie de aproximativ 12 săptămâni la rece, la temperaturi sub 9 °C şi încă 2-3 săptămâni în spaţii interioare. Datorită frumuseţii lor, zambilele se pot planta câte una în ghiveci.

Tratament rece

După plantare, bulbii necesită un tratament rece. În cazul acestui tratament, temperatura trebuie menţinută în jurul a 5 °C, pe parcursul a 10 sau 15 săptămâni. Răcirea este necesară pentru ca bulbii să-şi dezvolte rădăcina. Timpul necesar pentru aplicarea unui tratament rece variază, în funcţie de tipul bulbilor sau culturii. Pentru obţinerea unor rezultate pozitive, ghivecele se vor ţine la întuneric, fără a le permite să se usuce sau să îngheţe.

O altă posibilitate de păstrare a ghivecelor este afară, într-un loc rece, acoperite cu frunze putrede sau perlită. Ghivecele pot fi păstrate şi într-un garaj sau o pivniţă, neîncălzite. Trebuie însă să se menţină temperatura la 5 °C. În cazul în care apa se evaporă pe timpul răcirii, ghivecele se pun în pungi de plastic perforate.

Pe timpul depozitării în spaţii reci, trebuie să se evite amplasarea bulbilor lângă fructe şi legume, deoarece acestea emană gaz de etilenă, care este dăunător florilor deja formate în interiorul bulbilor.

Forţarea

Când se apropie momentul scoaterii ghivecelor de la frig, este necesar să se verifice stadiul de dezvoltare al rădăcinii. Dacă rădăcinile au ieşit prin canalul de scurgere, înseamnă că ele au suficientă forţă pentru dezvoltare în continuare. Bulbii plantaţi în octombrie sunt pregătiţi pentru forţare imediat după Crăciun. Nu este necesar ca toate ghivecele să fie forţate în acelaşi timp. Prin forţarea ghivecelor la momente diferite se prelungeşte perioada de înflorire pe parcursul întregii ierni. În timpul forţării vor apare muguri.

Ghivecele se vor plasa într-o cameră rece (10-16 °C), luminată, pentru creşterea în continuare a plantelor. Pe măsură ce plantele se dezvoltă, ghivecele pot fi mutate într-un spaţiu mai cald. Când bobocii îşi arată culoarea, ghivecele se vor muta din nou într-un loc mai rece, în special noaptea, pentru a ajuta florile să dureze mai mult. Ghivecele se păstrează umede în toată perioada de înflorire.

Bulbii vor înflori la 3 sau 4 săptămâni de la forţare, iar pe măsură ce se apropie primăvara, bulbii vor înflori mai repede. Dacă florile se deschid mai greu, câteva zile, la temperaturi mai ridicate, vor fi eficiente pentru o creştere rapidă.

Fiecare ghiveci de flori ar trebui să dureze de la o săptămână până la 10 zile, dacă este tratat corespunzător. Cele mai bune rezultate se vor obţine prin păstrarea ghivecelor într-un loc rece, noaptea, menţinerea umidităţii acestora şi scoaterea lor direct la lumina soarelui. La terminarea perioadei de înflorire, bulbii se pot planta afară, pentru a înflori anul viitor. Nu se pot forţa doi ani consecutiv.

Forţarea unor bulbi se poate face chiar şi în apă, prin ancorarea lor de nişte pietricele sau în vase speciale de forţare. Scopul este să se păstreze bulbul uscat, ferindu-l de mucegai, permiţând rădăcinilor să crească în apă, la un nivel mai jos. Vasul se păstrează la rece (preferabil sub 10 °C) şi la întuneric, o perioadă de 4-8 săptămâni, până când rădăcinile s-au dezvoltat şi creşterea poate continua. Apoi, vasul se plasează la o fereastră luminată, unde bulbii vor înflori. În cazul forţării în apă, după terminarea perioadei de înflorire, este recomandat să se renunţe la bulbi, deoarece ei şi-au utilizat toate resursele pentru înflorire.

PROIECTAREA UNEI GRĂDINI

UTILIZAREA CULORILOR ÎN GRĂDINĂ

Designerii profesionişti de peisaje utilizează plantele aşa cum artiştii folosesc culorile pe pânză. Prin amestecare şi asortare, prin aruncarea unei culori ici, un efect subtil dincolo, ei creează tablouri naturale măiestre.

Bulbii de flori sunt cutia de culori naturale a primăverii. Ei vin într-o paletă completă de culori, sunt uşor de plantat şi îţi oferă, cu adevărat, şansa de a te exprima artistic.

În designul de grădini, ca şi în pictură, măiestria utilizării culorii este elementul cheie. Nici un alt instrument nu este atât de important în grădină ca şi culoarea. O folosim pentru a da formă grădinii, a induce o anumită stare de spirit, a accentua o anumită zonă, a impune un efect de distanţă sau pentru a crea o atmosferă particulară într-un spaţiu particular. Culoarea poate fi folosită în moduri diferite, câteodată pentru a determina un efect natural, câteodată pentru a adăuga o tuşă personală. Ea a avut întotdeauna o semnificaţie simbolică. Culorile strălucitoare, vii, sugerează veselie şi vitalitate. Ele tind să provoace reacţii şi să conducă ochiul de la o zonă la alta în peisaj. Culorile reci şi estompate sugerează reflecţia şi contemplarea şi pot fi utilizate pentru a produce relaxarea şi senzaţia de pace. Alegerea culorilor într-o grădină depinde de gusturile şi sentimentele fiecăruia. Culoarea este un lucru foarte personal. Atâta timp cât îţi face plăcere, nu există alegere greşită. Totuşi există sfaturi pentru a obţine un impact vizual cât mai plăcut. Nu putem spune că grădinile sunt o extensie a naturii şi că, de aceea, toate culorile „merg" împreună. Este important să înţelegem cum funcţionează culorile şi cum pot fi folosite pentru a crea diferite efecte şi senzaţii, atunci când planificăm o grădină.

Ce este culoarea?

Culoarea există numai în „ochiul minţii". Ea este rezultatul modului în care ochiul recepţionează şi creierul procesează lumina reflectată de obiecte. Isaac Newton a demonstrat că lumina „albă" poate fi reflectată în multe culori diferite, asemenea unui curcubeu. El a creat o roată a culorilor, care clasifică culorile în două grupe principale şi anume, culori calde şi culori reci. Cu cât culorile sunt situate mai departe una de cealaltă, cu atât contrastul dintre ele este mai evident. Culorile complementare, opuse una alteia pe roată, sunt strălucitoare, intense şi atrag privirea.

Culorile afectează dispoziţia şi atitudinea oamenilor. Spre exemplu:

- Roşul, galbenul şi portocaliul, culori calde, sunt preferate de tipul sociabil, care trăieşte în colectivitate. Roşul reprezintă iubire şi pasiune. El atrage atenţia şi are un efect dinamic. Florile roşii se pot combina cu plante perene care au frunzele roşiatice. Unul dintre cele mai strălucitoare culori, galbenul sugerează bucurie şi dorinţă de viaţă. Are puternice asociaţii cu soarele şi energia. În grădină, galbenul poate fi utilizat pentru a lumina colţurile întunecate. Portocaliul este, unde se întâlneşte, între roşul dinamic şi galbenul energetic.
- Albastrul şi verdele sunt culori reci, care se potrivesc cu tipul de persoană aşezată. Albastrul este culoarea păcii şi seninătăţii. Din cauză că albastrul nu-şi forţează prezenţa asupra ochiului, de multe ori este folosit pentru a crea un efect de distanţă, sugerând spaţialitatea. Poate fi folosit ca element de legătură în peisaj. Verdele a fost denumit de psihologia orientală „Marea armonie". În grădină, verdele armonizează toate celelalte culori. Purpuriul este creativitate şi excentricitate.

În cazul florilor, dar şi în alte domenii ale vieţii, culoarea albă semnifică puritatea, inocenţa şi pacea. Plantele cu flori albe luminează locurile întunecate. Întrucât este luminoasă şi delicată, ea reduce intensitatea culorilor adiacente, fiind folosită, adesea, pentru a le „înmuia" sau pentru a se combina cu ele.

Putem produce multe efecte diferite în grădină, prin folosirea atentă a culorii. Singură reuşeşte să schimbe înfăţişarea unei zone. Dacă este folosită împreună cu alte elemente în designul grădinii, cum ar fi linia, unitatea, simetria, forma şi textura, efectul culorii este spectaculos. Este important să avem un plan general sau o temă. Psihologii au demonstrat că starea noastră de bine psihic şi mental poate fi influenţată de culoare. O masă de culoare dezorganizată şi haotică în grădină produce efecte de confuzie şi deranj. Folosirea culorii, într-un mod bine planificat, determină senzaţii de pace şi calm.

Sunt trei tipuri de compoziţie a culorilor la care putem apela când proiectăm o grădină:

1. Folosirea unei singure culori. În compoziţia monocromatică folosim numai o singură culoare sau tonuri ale ei. Un exemplu ar fi o grădină în alb şi argintiu, folosind numai plante cu flori albe şi plante cu foliaj argintiu. În imaginea alăturată, petele de culoare roşie ale florilor de lalele sunt accentuate de florile albe ale anemonelor.

2. Folosirea culorilor complementare. Aici, culoarea dominantă aleasă este una din culorile primare (roşu, albastru, galben), iar celelalte flori, introduse pentru accent, sunt mixturi ale culorii opozite, sau culori complementare. Dacă, de exemplu, într-o bordură avem flori galbene ca dominante, celelalte vor fi albastru, mov sau violet, sau amestecuri ale acestora.

3. Utilizarea unei varietăţi de culori. În acest tip de compoziţie, culorile sunt folosite pentru a crea imagini colorate.

Tipul de grădină numit rustic ar fi un exemplu al acestui tip de compoziţie.

Datorită faptului că există un număr mare de specii şi cultivaruri, este foarte simplu să modificăm schemele de plantare de la un an la altul.

Folosirea culorii pentru a crea efecte speciale

Crearea efectului de spaţiu. Când proiectăm o grădină, distanţa la care vor fi văzute plantele este un considerent important. Utilizarea atentă a culorii poate modifica perspectiva.

Dacă, de exemplu, dorim ca distanţa prea mare să apară mai scurtă, vom planta flori în culori calde, solide, cum ar fi roşu sau portocaliu, la capătul din spate al acestei perspective. Similar, culori reci, albastru sau verde, folosite în prim-plan, extind spaţiul. Aparenţa unui spaţiu între primul plan şi fundal creşte, deoarece culorile calde parcă avansează, în timp ce culorile reci parcă se retrag spre fundal. Rezultatul este acela că întregul spaţiu pare mai mare.

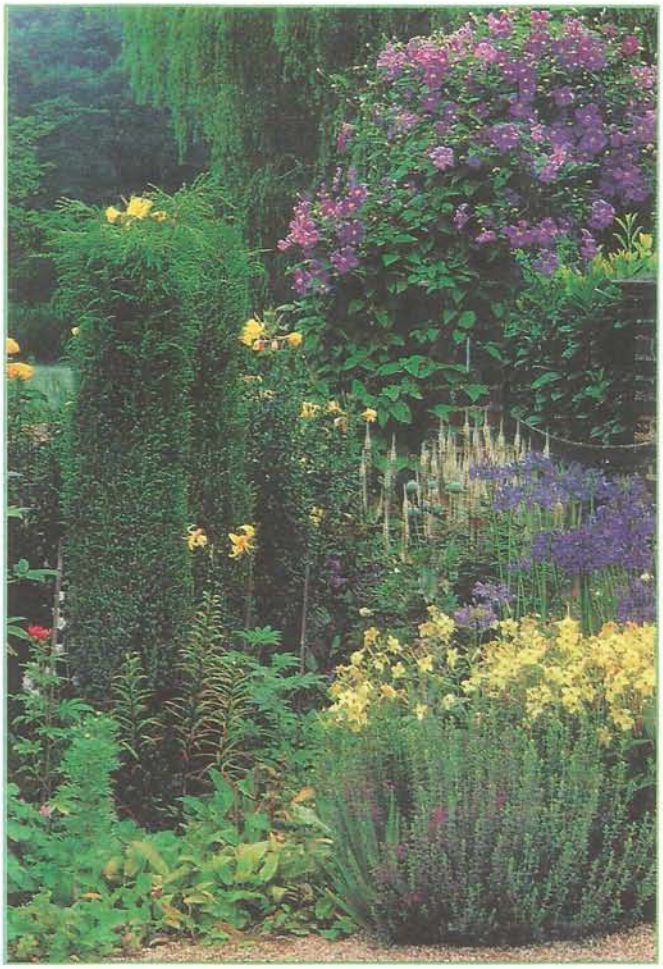

Armonia culorilor. Zonele intime ale grădinii trebuie să se armonizeze una cu alta şi întreaga grădină trebuie să se armonizeze cu împrejurimile.

Restrângând numărul culorilor, veţi obţine nu numai armonie, dar şi o atmosferă de calm.

Se poate utiliza culoarea pentru a conduce ochii privitorului, de la un grup de flori la altul. Trecerea se poate face uşor, de la o nuanţă la alta, în cadrul aceluiaşi grup de culori, sau dramatic, de la o culoare la complementara sa.

Estomparea graniţelor dure. Grădinile trebuie proiectate ţinând cont de dimensiunile terenului pe care-l vor ocupa şi de cele ale clădirilor din vecinătate. Cum, de regulă, grădinile de azi sunt mici, culoarea poate fi folosită pentru a întrerupe graniţe ce par prea solide.

Pe marginea unui zid despărţitor, unde este de obicei umbră, vom plasa flori în culori pale, ce vor face ca zona să pară mai puţin solidă.

Culoarea ca accent. O culoare accent este cea care evidenţiază o anumită zonă în grădină. Deseori dorim să atragem atenţia asupra unei anumite zone. Vom folosi flori în culori puternice, vibrante, contrastante. Nu exageraţi în folosirea lor, pentru a nu obţine efecte nedorite.

CÂTEVA REGULI DE DESIGN

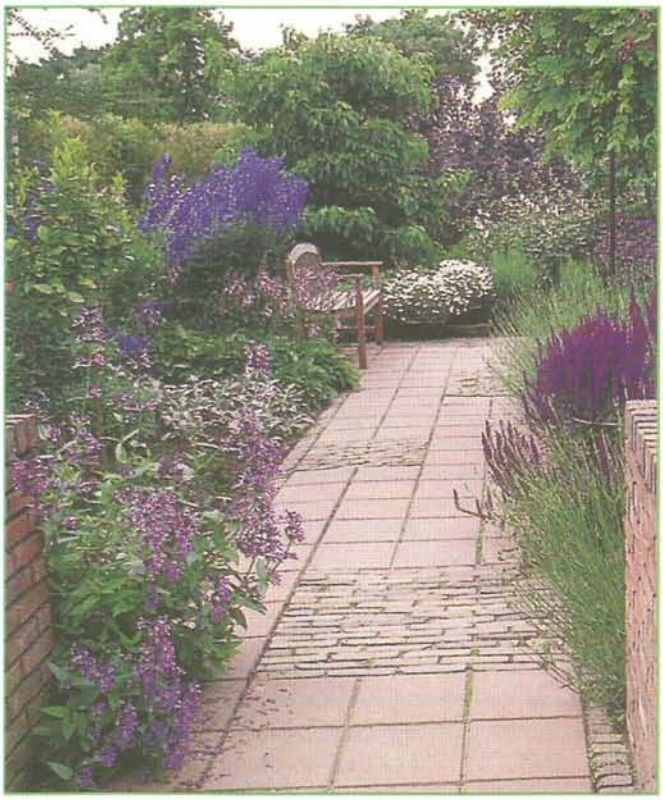

Designul este un element de multe ori neglijat de grădinari. Trebuie să plantăm imaginându-ne cum va arăta întregul spațiu în perioada de înflorire.

Indiferent de tipul cromatic ales, obținerea unei **concentrații de culoare,** în cazul bulbilor, presupune plantarea fiecărui metru pătrat de spațiu. În cazul tipurilor de flori mari (lalele, narcise, zambile) se lasă o distanță de 8-10 cm între bulbi. Se pot planta până la 80 de bulbi pe un metru pătrat.

Cea mai valoroasă caracteristică a lalelelor este capacitatea de a crea o gamă densă de culori.

Narcisele, pe de altă parte, sunt mai puțin masive şi au un aspect mai natural.

Zambilele au, de asemenea, o înfățişare abstractă. Totuşi, paleta de culori a zambilelor este mai redusă decât a lalelelor, limitând opțiunile de design.

Vom avea în vedere **armonizarea** plantelor alese cu diversele suprafețe construite: pavaje, texturi de pereți sau mobilier de grădină. Stilul arhitectural al vecinătăților este şi el important. Dacă dorim să punem în valoare întregul ansamblu, vom selecta acele culori care se potrivesc schemei de culori a clădirii.

Liniile drepte oferă un efect puternic, în special de lungime. Pentru ochiul trecătorilor, scena apare ca o revărsare gradată.

O plantare poate fi impresionantă de la **distanță,** prin contrastul culorilor sau al texturilor diverselor grupuri. Din apropiere, forma şi textura florilor şi frunzelor devin importante. Aici veți putea utiliza tipuri variate de forme florale, cum ar fi lalele de tip crin sau narcise duble, sau plantele ce au imprimeuri interesante pe frunze.

TIPURI DE GRĂDINI

Grădina RUSTICĂ este cea care asigură proprietarilor toate nevoile, din punct de vedere al florilor şi legumelor. De obicei, spaţiul este limitat, plantele fiind aglomerate unele în altele. Vegetale, ierburi, pomi fructiferi şi flori sunt amestecate, existând întotdeauna ceva de cules, floare sau fruct. Este un tip de grădină vesel, unde îţi place să te afli, nefiind numai productiv, dar asigurând şi un loc perfect pentru relaxare şi recreere.

Grădina FORMALĂ este caracterizată prin formele sale regulate şi simetrice. Formele geometrice, uneori stilizate, urmează aleile.

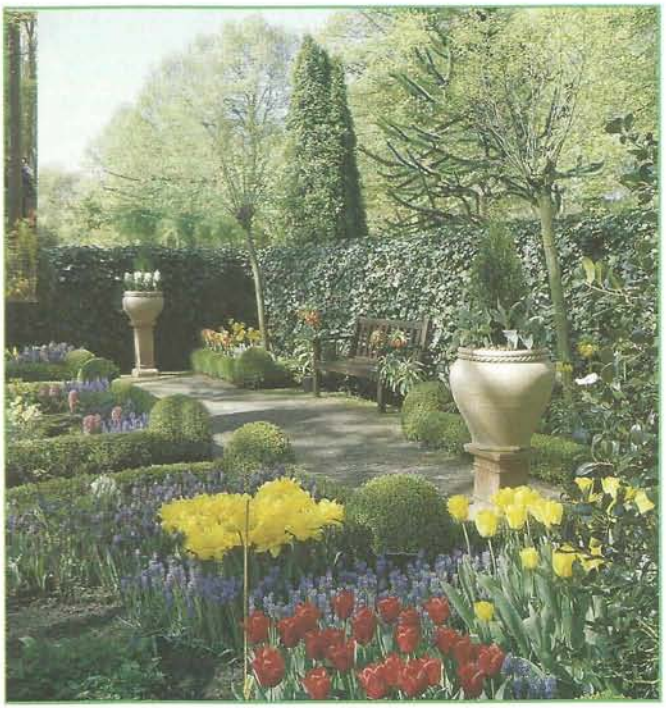

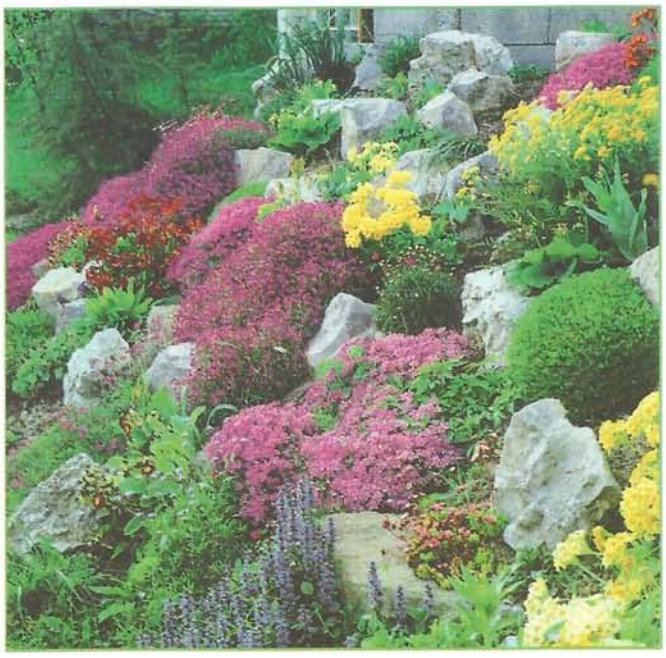

Grădina SĂLBATICĂ poate fi, în modul cel mai simplu, o parte a unui mediu natural neperturbat, sau poate fi special creată pentru a simula un astfel de mediu. Plantele se autoînsămânţează natural, apărând regenerarea. Ele cresc aleatoriu, fără grupuri clar definite. Este un loc unde *te poţi pierde*.

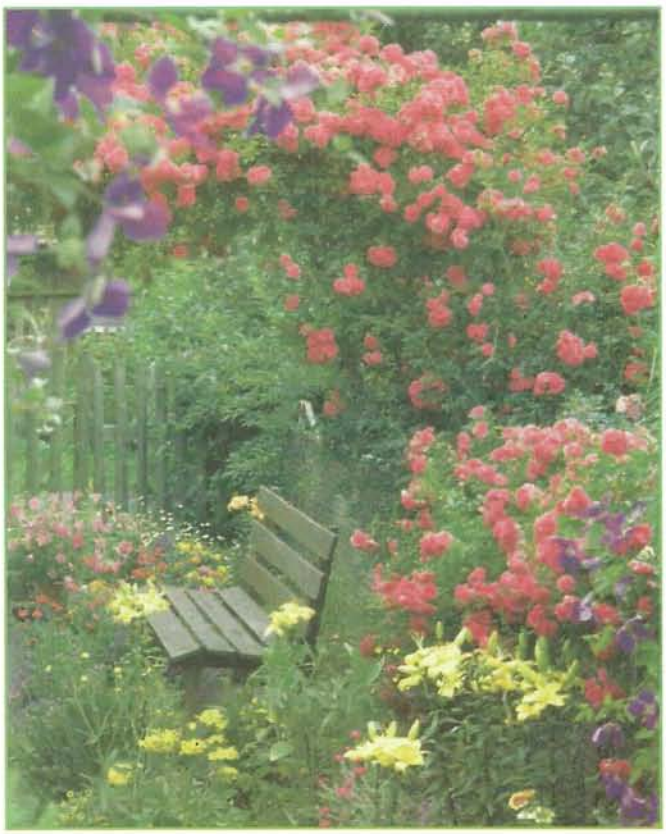

Grădina de ROCI îşi datorează apariţia dorinţei grădinarilor de a cultiva plante alpine fragile şi rare. În grădini cu diferenţe de nivel, este chiar un mod bun de a rezolva acest lucru. Se poate reţine pământul, prin adăugare de roci, crescând plante în intervalul dintre ele.

CE AVEM DE FĂCUT?

Când prima lalea sau narcisă înfloreşte în grădină, nu e comparabilă cu nimic altceva din jur şi valorează milioane. Din fericire, o superbă grădină de primăvară costă mult mai puţin. „Efortul" nostru se face toamna şi constă în conceperea designului, achiziţionarea bulbilor şi plantarea lor.

ACHIZIŢIONAREA BULBILOR

Bulbii sunt vânduţi în diferite pieţe. Există o corelare directă între calitatea bulbului şi calitatea florii produse; bulbii ieftini nu sunt ieftini!

Bulbii cu înflorire primăvara, care sunt vânduţi primăvara, sunt doar resturi din toamna trecută şi, de fapt, nu au nici o valoare.

Cumpăraţi întotdeauna de la un vânzător de încredere. Evitaţi bulbi moi, mucegăiţi, decoloraţi sau cu pielita ruptă.

Bulbii sunt vânduţi în funcţie de mărime şi de circumferinţa lor. Bulbii mari produc flori mari şi/sau multiple. Bulbii cei mai mari nu asigură neapărat un efect frumos al peisajului. În majoritatea cazurilor, mărimile medii sunt pe deplin satisfăcătoare.

PLANTAREA

Bulbii cresc într-un ciclu. Din momentul plantării, ei încep să producă sistemul de rădăcini. Bulbii de primăvară trebuie plantaţi suficient de devreme toamna, când temperatura solului este între 5-7 °C, pentru a rămâne suficient timp pentru producerea acestui sistem de rădăcini, înainte ca temperatura solului să se răcească, încetinind procesul. Rădăcinile bulbilor cresc în acest interval de temperatură fără să fie iniţiată şi creşterea frunzelor. Perioada ideală pentru plantarea bulbilor de primăvară este mijlocul lunii octombrie, până în luna noiembrie. Câţiva dintre bulbii rezistenţi, care înfloresc vara, se pot planta fie toamna, fie primăvara. Toţi bulbii de vară, delicaţi, trebuie plantaţi primăvara, după ce trece pericolul de îngheţ. În general veţi găsi bulbi de vânzare numai în momentul potrivit pentru plantare. De exemplu, bulbii de lalele nu vor fi disponibili primăvara, iar dalia nu va fi oferită spre vânzare toamna.

Câţiva bulbi sensibili, cum ar fi begonia, dalia, şi caladium, vor înflori mai timpuriu dacă îi vom porni în interior, în containere, şi apoi îi vom transplanta în grădină, după ce a trecut pericolul de îngheţ. În câteva cazuri, puteţi planta containerul în pământ.

Adâncimea de plantare. O regulă generală, aflată la îndemână, pentru plantarea bulbilor cu înflorire primăvara, este plantarea la o adâncime de 2-3 ori mai mare decât înălţimea bulbului. Aceasta înseamnă că bulbii mai mari, cum sunt cei de lalele sau de narcise, se plantează la o adâncime de aproximativ 20 cm,

pe când cei mici se vor planta la 8-10 cm adâncime. Adâncimea de plantare este măsurată de la baza bulbului. Această regulă simplă nu se aplică şi la bulbii cu înflorire vara, care au

cerinţe specifice fiecăruia. De exemplu, rizomul de iris trebuie plantat superficial, în timp ce dalia se plantează mai adânc.

Tipul de sol influenţează şi el adâncimea de plantare. Bulbii trebuie să fie plantaţi mai adânc în solurile nisipoase decât în cele argiloase.

Cea mai bună metodă este săparea şi pregătirea întregului pat, la adâncimea potrivită.

Pregătirea patului este foarte importantă pentru succesul culturii. Pământul, săpat la adâncimea corespunzătoare, se amestecă cu nisip. Bulbii se presează în sol în zona pregătită şi apoi se acoperă cu pământ. Nu trebuie să rămână aer între bulb şi fundul gropii. Pentru a uşura fixarea bulbilor, se poate pune un strat subţire de nisip, la baza lor. Plantarea bulbilor unui anumit cultivar la aceeaşi adâncime este recomandată şi pentru obţinerea unui afişaj uniform. Întrucât solul a fost afânat în întreaga zonă (pat), locul este mai bine drenat şi cultura va dăinui mai mult. Această metodă este preferabilă celei în care bulbii se plantează unul câte unul, cu plantatorul. Utilizarea plantatorului este obligatorie dacă dorim plantarea bulbilor printre alte plante existente, sau plantarea lor în iarbă, pentru a obţine un peisaj cât mai natural.

Spaţierea. Interspaţiile corecte dintre bulbi depind de specificul bulbului. Când spaţiaţi bulbii, trebuie să ţineţi cont nu doar de spaţiul de care au nevoie plantele, ci şi de cât de des vor fi săpate şi divizate. De asemenea, luaţi în considerare efectul asupra peisajului. Evitaţi aranjarea în puncte sau linii.

Mulţi bulbi, cu înflorire primăvara, sunt „supra plantaţi" cu alte plante, în mod frecvent, anuale. Fiţi siguri că nu săpaţi prea adânc, ca să nu distrugeţi bulbii.

ÎNTREŢINEREA CULTURII

Udatul. Udarea bulbilor urmează plantării. Aceasta ajută la un contact bun între sol şi bulbi şi, în plus, asigură umezeala necesară apariţiei rădăcinilor cât mai curând posibil. Evitaţi, totuşi, udarea excesivă, existând pericolul putrezirii bulbilor.

În general, ploile furnizează suficientă apă în perioada de creştere, bulbii trebuind udaţi doar în perioadele de mare secetă. Atât pentru bulbii de primăvară, cât şi pentru cei de vară, începeţi udatul în momentul apariţiei mugurilor florali, numai dacă solul este uscat. Udarea superficială nu va rezolva problema. Amintiţi-vă că bulbii sunt plantaţi la o adâncime de 15-20 cm şi apa trebuie să ajungă până acolo. În perioada de înmugurire, înflorire şi înfrunzire timpurie menţineţi solul uşor umed, fiind atenţi ca, la eventualele udări, să evitaţi florile. Bulbii, cum ar fi ceapa ornamentală, vor putrezi repede, dacă sunt supraudaţi în căldura verii.

Florile ofilite. Îndepărtarea florilor ofilite previne formarea seminţelor. Acestea reduc stocarea substanţelor necesare creşterii bulbului, fapt ce afectează înflorirea în anul următor. Înlăturarea florilor ofilite ajută, de asemenea, la menţinerea aspectului estetic şi la evitarea unor posibile îmbolnăviri.

Fertilizarea. Pentru a vă asigura că bulbul stochează suficientă hrană, puteţi face două lucruri. Primul, totdeauna lăsaţi frunzele pe plantă, până când au început să se îngălbenească şi să se usuce. Foliajul se comportă ca o fabrică de producere a zaharurilor necesare vitalităţii bulbului. Folosiţi cât mai puţine frunze posibil, când tăiaţi florile pentru folosinţă interioară. În al doilea rând, se pot aplica fertilizatori.

Majoritatea bulbilor nu necesită fertilizare în momentul plantării. Cu toate că nu este necesară, fertilizarea ar putea fi benefică pentru anumite soluri sau dacă intenţionăm cultivarea, pe acelaşi amplasament, a bulbilor mai mulţi ani. Atât bulbii de primăvară, cât şi cei de vară, au nevoie de fosfor, pentru a le

încuraja dezvoltarea rădăcinilor. Reţineţi, însă, că fosforul nu are mobilitate în sol. Anumiţi bulbi sunt plantaţi la o adâncime de 15-20 cm. Fosforul trebuie amestecat în sol sub această adâncime, astfel încât să fie utilizat de rădăcinile bulbului. Amestecaţi făină de oase sau superfosfat în sol, în partea inferioară a patului de plantare, în momentul pregătirii lui.

În cazul bulbilor cu înflorire primăvara este recomandat să încorporăm în sol, toamna, 5 linguri de fertilizator solubil, 10-10-10 (sau un fertilizator echivalent pentru bulbi), plus 2 căni de făină de oase pe m^2. Imediat după răsărire, primăvara, repetaţi aplicarea fertilizatorului, în proporţia de mai sus. Pentru ca fertilizatorul să ajungă în zona rădăcinilor, fiind, astfel, pe deplin efectiv, trebuie să-l introduceţi cât mai aproape posibil de acestea, fără să le deranjaţi. Apoi udaţi. Nu fertilizaţi bulbii de primăvară după ce au început să înflorească. O fertilizare târzie poate scurta perioada de înflorire şi poate determina anumite îmbolnăviri.

Bulbii de vară şi cei de toamnă, ce vor fi prezentaţi în volumul următor, ar trebui fertilizaţi lunar, de la apariţia tulpinilor, până când planta este în plină floare. Aplicaţi 7 linguri de fertilizator solubil, 10-10-10 (sau un fertilizator echivalent pentru bulbi), împărţite în 2-3 aplicaţii, pe m^2.

Plantele crescute în containere necesită fertilizări mai frecvente în perioada de creştere, pentru a suplini nutrienţii consumaţi. Puteţi folosi orice fertilizator complet, pe bază de apă. Urmaţi instrucţiunile de pe etichetă, pentru a respecta diluţia corectă.

Protejarea. Diverse covoare protectoare, ce acoperă solul pe timp de iarnă, ar putea fi benefice bulbilor. Covorul de frunze putrede ar preveni ca noroiul format în urma ploilor să dăuneze plantelor. Frunzele, scoarţa, şi multe alte materiale organice pot constitui covoare protectoare, satisfăcătoare pentru bulbi.

Un alt tip de protecţie este cel împotriva vântului. Pentru plantele mai înalte, cum ar fi crinul, pot fi necesare opritori pentru vânt sau proptele.

Propagare prin DIVIZAREA BULBILOR

Dacă o cultură de bulbi, de care am fost încântaţi mai mulţi ani, a început să înflorească mai puţin, este probabil din cauza aglomerării şi asta impune să săpăm şi să divizăm. Trebuie să săpăm atent, pentru a evita rănirea bulbilor. Este, în general, mai uşor să săpăm o zonă mai largă şi să separăm bulbii decât să încercăm să săpăm individual fiecare bulb.

Pentru a diviza **adevăraţii bulbi,** *separăm cu grijă bulbul părinte de bulbii mai mici de la baza sa, după care se replantează.*

Tuberobulbii *se reînnoiesc singuri în fiecare sezon, prin producerea unuia sau doi tuberobulbi deasupra celui vechi şi a unor mici tuberobulbili la bază.*

Tuberculii *cresc în dimensiune şi număr din puncte de creştere (ochiuri) pe măsură ce îmbătrânesc, dar majoritatea dintre ei nu formează creşteri separate. Pentru divizare, tăiaţi un tubercul mare în două sau mai multe părţi, asigurându-vă că fiecare are câte un punct de creştere.*

Divizarea se face în perioada de repaus a bulbilor.

Bulbii de crin formează mici bulbili şi pe tulpină!

Bulbii sensibili, cu plantare primăvara şi înflorire vara, pot fi divizaţi fie toamna târziu, după ce foliajul a început să se usuce, înainte de depozitare, fie primăvara, în aprilie, înainte de a fi plantaţi. Septembrie-octombrie sunt, în general, considerate lunile potrivite pentru divizarea bulbilor de primăvară.

Bulbii cu plantare toamna pot fi scoşi şi divizaţi după ce foliajul s-a uscat, primăvara.

Rădăcinile tuberizate formează multiple puncte de creştere. Câteva formează plante separate, ce pot fi despărţite. Divizarea se face de obicei vara sau toamna, în timp ce planta creşte. Altele, cum ar fi dalia, nu se separă uşor. Plantele noi se separă prin tăiere, având grijă ca fiecare grup nou de rădăcini să aibă cel puţin un mugure de creştere. Faceţi acest lucru primăvara devreme, înaintea plantării.

Rizomii produc plante noi din punctele de creştere, aflate pe suprafeţele lor. Pentru înmulţire, rupeţi suprafaţa ce desparte fiecare diviziune naturală, asigurându-vă că fiecare are cel puţin un punct de creştere, marcat prin frunze. Porţiunea separată trebuie să dispună şi de un sistem de rădăcini. Se prăfuiesc cu fungicid, înainte de replantare.

Perioadele orientative, după care este necesară divizarea, sunt:
lalele: 3-5 ani
narcise: 3-6 ani
zambile: 2-3 ani
crini: 4-6 ani
irişi: 3-6 ani
allium: 4-8 ani
crocus şi **muscari** arareori.

Unele plante, de exemplu, narcisele, vor înflori deja în anul următor separării, altele, cum sunt gladiolele, doar după 3-4 ani de la plantare.

Propagarea prin SEMINŢE ŞI BUTAŞI

Semănarea pare o metodă bună, dar are dezavantaje. Trebuie să aşteptăm între 3-7 ani pentru apariţia florilor, iar urmaşii nu vor fi întotdeauna identici cu planta de la care s-au recoltat seminţele. De asemenea, seminţele anumitor plante germinează slab.

Cu toate impedimentele descrise mai sus, mulţi grădinari încearcă totuşi, din diverse motive, însămânţarea. Probabil avantajul, de a obţine ieftin multe plante, a fost unul din ele. De asemenea, un alt potenţial avantaj ar fi obţinerea de hibrizi interesanţi.

Dacă ne-am hotărât să urmăm această cale, este foarte important să semănăm cât mai repede sămânţa proaspătă. Se poate semăna în tăvi sau ghivece, iar răsadurile ce apar trebuie repicate imediat ce au atins mărimea corespunzătoare. Aceste plante mici se vor creşte în continuare în grădină sau în casă, în funcţie de rezistenţa lor la îngheţ. Unele seminţe de plante de iarnă au nevoie de o scurtă perioadă rece ca să germineze. În acest caz, după semănarea de toamnă vom pune tava, pentru 3 săptămâni, în frigider, după care vom creşte plantele mai departe, după metoda generală. Răsadurile înfloresc deja în primul sezon. Se folosesc cel mai des în cazul semănării de vară a begoniilor şi daliilor.

O altă metodă de propagare utilizează **butaşii.** Aceştia sunt porţiuni de plantă (lăstar, frunză, bulb) care se fasonează într-un mod anume şi care, puse la înrădăcinat în condiţii optime de umiditate, lumină şi temperatură, refac organele lipsă, dând naştere la o nouă plantă, cu vârsta stadială a plantei de la care provine butaşul. Pentru stimularea procesului, butaşii se tratează cu Radistim sau alte produse similare. Substratul de înrădăcinare cel mai potrivit este perlita sau perlita în amestec cu turbă. Pentru înrădăcinarea butaşilor, temperatura în substrat se menţine cu 2-3 °C mai ridicată decât optimul de creştere al plantei mamă, iar umiditatea la valori de 80-90% (acoperim ghiveciul cu o pungă, fixată cu elastic). Alegem un amplasament luminos, dar apărat de razele directe ale soarelui. Plantele care au prins rădăcină le transplantăm, iar înainte de a le planta afară, le vom „căli".

DESCOPERIȚI LUMEA BULBILOR

În continuare, vă prezentăm plante floricole cu bulbi ce pot fi cultivate în condițiile climatice ale României, ca plante ornamentale sau de colecție.

Ele pot fi crescute în grădină, unde rămân mulți ani, unele dintre ele formând, în timp, adevărate colonii.

Sunt peste 600 de varietăți, din 200 de specii aparținând la 60 de genuri diferite.

Alegeți-le pe cele care vă impresionează cel mai mult, proiectați-vă în minte grădina şi treceți la fapte!

Eutopia Gardens

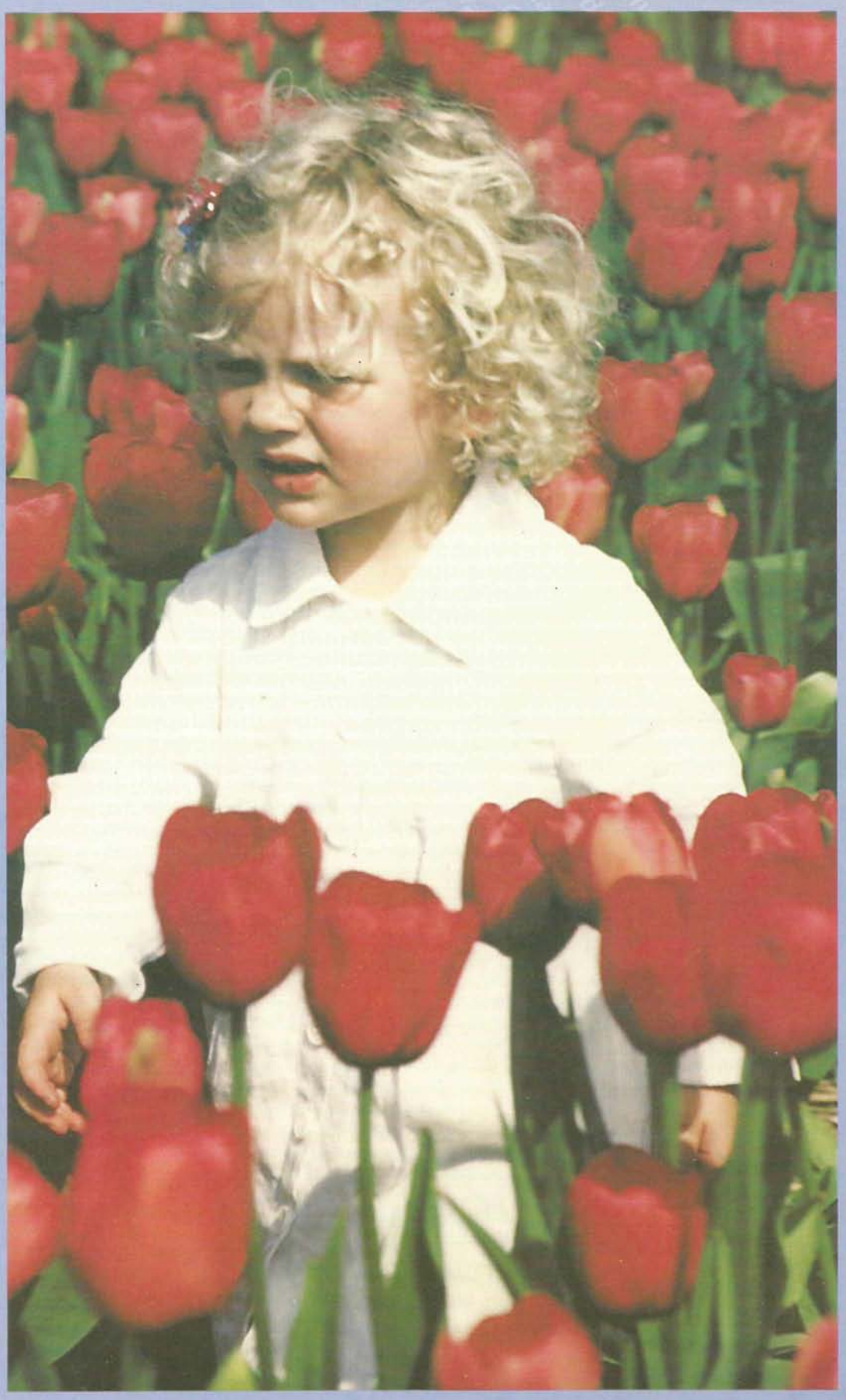

A.aflatunenese Purple Sensation

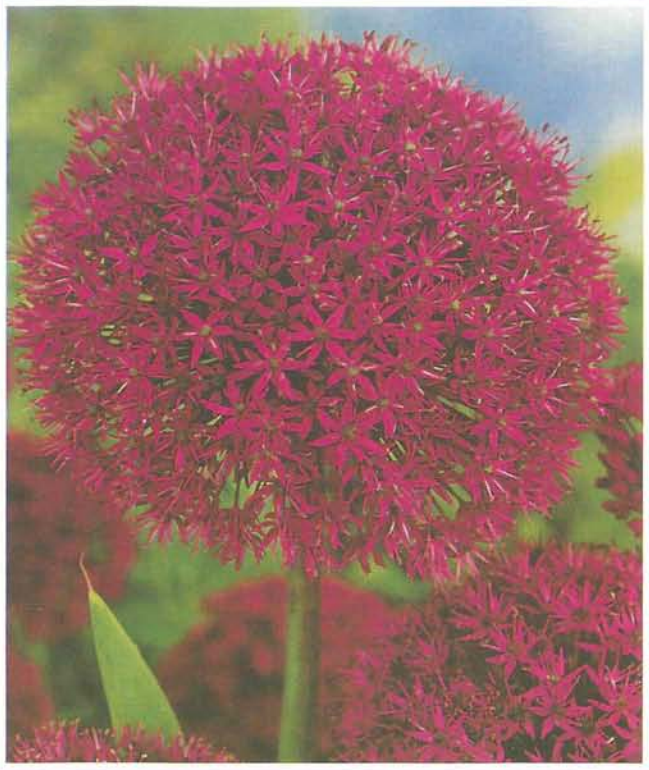

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Ceapă decorativă
Origine: Europa şi Asia
Tipul: bulb
Înflorire: mai-august
Culoare: alb, roz, galben, albastru, liliachiu
Talia: 20-120 cm
Amplasare: locuri însorite, semiumbrite sau umbrite
Zona climatică: 5-9
Utilizare: borduri, platbande, rocării
Înmulţire: prin bulbi, bulbili şi seminţe
Descriere: Frunzele sunt tubulare, liniare sau lanceolate, verzi, verzi-albăstrui sau purpurii, iar florile, divers colorate, sunt grupate într-o inflorescenţă tip umbelă, erectă sau pendulă, a cărei mărime variază de la dimensiunile unei mingi de golf, până la impresionanta dimensiune a unei mingi de volei.

ALLIUM

Probabil nici un alt gen din lumea plantelor nu are o istorie atât de lungă sau nu apare sub atâtea înfăţişări ca Allium. El cuprinde peste 700 de specii perene şi bienale, majoritatea emanând un miros caracteristic. Nu numai că sunt comestibile, cu multiple utilizări, rezistente la îngheţ, dar unele au inflorescenţe foarte atractive.

De la aliment la ornament

Allium cepa, comuna ceapă folosită în bucătărie, este printre primele plante cultivate de om. *Allium sativum*, cunoscut ca usturoi, a fost folosit din timpuri străvechi pentru calităţile sale medicinale. Utilizarea largă a *Allium*-ului ca plantă ornamentală este însă un fenomen mai recent, câştigând teren începând cu mijlocul secolului al XIX-lea. Astăzi, un larg sortiment de varietăţi de *Allium* sunt disponibile comercial, oferind un registru dinamic al înălţimilor plantelor şi dimensiunii florilor. Culorile inflorescenţelor variază de la albul cel mai pur până la purpuriul cel mai adânc, incluzând crem, galben, roz, roşu, albastru şi chiar tonurile pământii, neutre.

Speciile de *Allium* sunt plante bulboase. Bulbii pot fi solitari sau grupaţi sub forma unui ciorchine. Fiecare bulb este acoperit cu o tunică pergamentoasă sau fibroasă, de unde şi numele de bulbi tunicaţi. Frunzele sunt bazale sau membranoase, liniare până la eliptice, plate, sub formă de jgheab sau cilindrice, fără striuri sau şănţuleţe (rotunde). Din bulbi se formează o tulpină floral cu înălţimea cuprinsă între 10 cm şi 1,2 m, lipsită de frunze, cu excepţia unei singure spate care protejează tânăra inflorescenţă. Aceasta este o umbelă, de obicei de formă sferică şi dimensiuni cuprinse între 8-30 cm. Perioada de înflorire este lungă, la unele specii atingând o lună. Anumite varietăţi se naturalizează uşor şi se vor înmulţi generos, dacă li se va permite.

Plantare

Întrucât este o plantă perenă bulboasă, *Allium* poate fi plantat ca orice bulb, toamna, sau „în verde" (când înfloritul s-a încheiat, dar frunzele nu s-au ofilit), la sfârşitul lunii mai. În acest stadiu, planta se va restabili rapid, fiind pregătită să înflorească sezonul următor. Ca regulă generală, bulbii se plantează la o adâncime de aproximativ o dată şi jumătate înălţimea bulbului. Pentru a asigura un efect cromatic mai

mare, speciile joase se plantează masiv. Speciile înalte se plantează în grupuri mici, nu singulare.

Florile apar la sfârşitul lunii mai/ iunie/iulie, sunt grupate în umbele sau raceme care se formează din acelaşi punct. Umbelele pot fi sfere dense, aşa cum se regăsesc la speciile *A.aflatunense*, *A.albopilosum*, uriaşe, ca cea de *A.giganteum,* sau sub formă de panicule terminale, ca la speciile pitice de *A.moly* şi delicatul *A.neapolitanum*.

Designerii moderni apreciază *Allium* nu numai pentru culorile lui, dar şi pentru formele interesante şi texturile superbe. El adaugă accente antrenante, vara timpuriu, în zonele cu gazon, sau pomi, în jurul arbuştilor decorativi şi în diverse arhitecturi peisagere create de om. Combinaţia culorilor şi texturilor îl oferă ca partener complementar multor altor genuri cu înflorire în iunie/iulie, în special trandafirilor şi crinilor. De asemenea, se poate face o interplantare cu alte plante perene sau chiar cu anuale, întrucât foliajul lui se îngălbeneşte în timpul sau imediat după înflorire. Prin combinarea cu plante cu frunziş dens, aceste goluri sunt camuflate.

Speciile scunde, cum ar fi *A.moly*, *A.oreophilum*, *A.neopolitanum* şi *A.karataviense,* sunt excelente alegeri pentru grădinile de roci. Speciile mai înalte, cum ar fi *A.aflatunenese*, *A.giganteum* şi *A.sphaerocephalon,* constituie alternative interesante pentru fundalul bordurilor. Sferele de *Allium* pot fi lăsate să se usuce, iarna, arătând spectaculos, acoperite de gheaţă (în particular, *A.cristophii*). Cele mai multe sunt excelente şi ca flori tăiate, cu o durată mare de viaţă în vază. Tăiaţi florile proaspete şi combinaţi-le cu iris şi Gypsophilla (floarea miresei), pentru a obţine un aranjament pentru interior care să atragă privirea.

Uşor de cultivat, se perenizează uşor

Specii de *Allium* se găsesc nativ pe fiecare continent de pe pământ. Cele mai multe varietăţi ornamentale sunt cultivaruri sau specii native din emisfera nordică. În condiţii propice, anumite specii de *Allium* se vor multiplica rapid, propagându-se prin intermediul unor mici bulbili ce se formează la baza bulbilor maturi.

Această calitate de tenacitate face ca allium să fie o alegere excelentă pentru zonele marginale ale grădinii, întrucât majoritatea varietăţilor se dezvoltă foarte bine în pământ sărac şi/sau uscat. De asemenea, se descurcă la fel de bine în plin soare sau la umbră.

Uşor de cultivat, interesantul *Allium* este, într-adevăr, o plantă pe care nici un grădinar nu trebuie să o ignore. O grupare de *Allium* ornamental adaugă savoare unei grădini de flori, la fel cum verişorul său alimentar o face în bucătărie.

Propagare

Vara târziu, orice grup masiv poate fi divizat în secţiuni mai mici şi replantat. De asemenea, plante noi pot fi obţinute din noii bulbili. Majoritatea bulbililor este formată sub pământ, în jurul bulbului originar. Aceştia pot fi uşor despărţiţi şi plantaţi în compost nisipos, la o adâncime de aproximativ 1 cm. *A. sphaerocephalon* este o specie care produce bulbili aerieni, şi pot fi plantaţi în acelaşi mod. Un *Allium* fericit se autoînsămânţează liber. Dacă doriţi să decideţi unde să apară noile plante, puteţi colecta inflorescenţele de îndată ce s-au colorat în maro. Introduceţi-le în pungi de hârtie şi pregătiţi-vă să colectaţi seminţele când micile capsule se deschid. Semănaţi direct în sol, acolo unde doriţi să crească sau le menţineţi în pungi, într-un loc răcoros, până primăvara viitoare. Majoritatea speciilor de *Allium* germinează în 12 săptămâni, dar poate dura şi un an, aşa încât e nevoie de răbdare. Pentru a grăbi germinarea, se poate semăna primăvara, în lădiţe acoperite cu folie de polietilenă, ce se menţin la temperatura de 18-22 °C, timp de 2-4 săptămâni. După această perioadă, se introduc în frigider la o temperatură de 0-5 °C, pentru încă 4-6 săptămâni, după care se ridică temperatura la 10-12 °C, în timpul germinării seminţelor. Transplantaţi răsadul, când este suficient de mare pentru a-l manevra, în ghivece de 7,5 cm. Se creşte în răsadniţă rece şi se plantează afară, la locul definitiv, primăvara următoare.

Boli şi dăunători

Ca regulă generală, sunt plante sănătoase, dar în zone umede pot suferi de mucegai subteran. Uneori, pot fi atacate de musca cepei – un prim simptom este îngălbenirea frunzelor, în timp ce larvele mănâncă rădăcina, producând moartea subită a plantei. Acest dăunător este dificil de tratat, pentru că larvele sunt şi în sol şi în bulb. Pentru a controla musca cepei, dezgropaţi orice plantă afectată, astfel încât larvele să nu fie lăsate să se împupeze, transformându-se în adulţi.

Specii cultivate

Allium aflatunense (hollandicum)

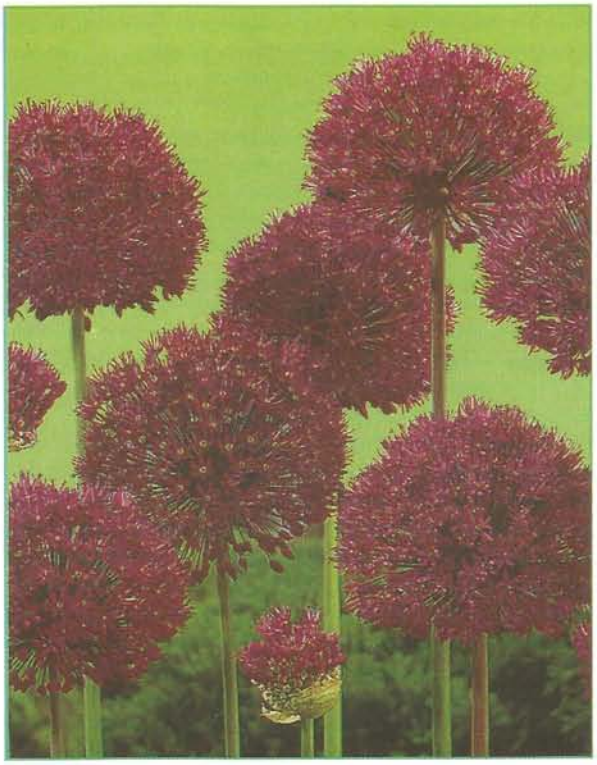

Înălțime: până la 90 cm
Floare: purpurie, cu diametrul de 10 cm, apare în mai-iunie
Dimensiunea bulbilor: 25/30 cm şi 25/+, în circumferință
Distanța de plantare: 10-12 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 12 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: plin soare până la parțial soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: bulbilii se pot separa de bulbii mari, toamna; replantați imediat. Se pot utiliza şi semințe.
Perenizare: foarte bună

Soiuri cultivate: ***Purple Sensation***, cu flori de culoare purpuriu închis, şi ***Lucy Ball***, cu flori asemănătoare speciei *A.giganteum*, de culoare mov.

Este originară din Asia Centrală, regiunea Aflatun. Acest *Allium* excepțional de frumos, cu talie înaltă, atinge 90 cm înălțime. Este decorativ prin florile de culoare roz-liliachiu, în formă de stea, grupate în inflorescențe sferice de tip umbelă, cu un diametru de 10 cm. Este minunat şi ca floare tăiată, având o durată de viață mare. Perioada de înflorire este mai-iunie, în funcție de zona în care se cultivă şi durează 2-3 săptămâni. Frunzele sunt lanceolate, cu o lățime de 10 cm şi dispar cu uşurință după ce florile s-au uscat.

Pentru un efect spectaculos, se plantează în grupuri de 10 bulbi sau mai mulți. Se recomandă amplasarea acolo unde alte plante ajută la mascarea foliajului ofilit.

Allium caeruleum (azureum)

Înălțime: 40-50 cm
Floare: albastru-azuriu clar, cu diametrul globului de 3 cm
Dimensiunea bulbilor: 4/5 cm şi 5/+, în circumferință
Distanța de plantare: 5 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 10 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: numai în plin soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: bulbilii se pot separa de bulbii mari, toamna; replantați imediat. Se pot utiliza şi semințe.
Perenizare: foarte bună

Datorită capacității excelente de naturalizare, aceste delicate flori vă vor aparține mulți ani. În mod neaşteptat, aceste frumuseți sunt produse de nişte bulbi mici, de numai 4/5 cm. Vor începe să înflorească primăvara târziu, vara devreme (mai-iunie), înflorirea durând 2-3 săptămâni. Chiar dacă această specie are talia mai mică comparativ cu celelalte specii de *Allium*, are aceeaşi valoare decorativă. Este excelentă şi ca floare tăiată.

Orice sol normal de grădină este potrivit acestei specii exclusiviste, native din stepele ruseşti.

Allium christophii (albopilosum)

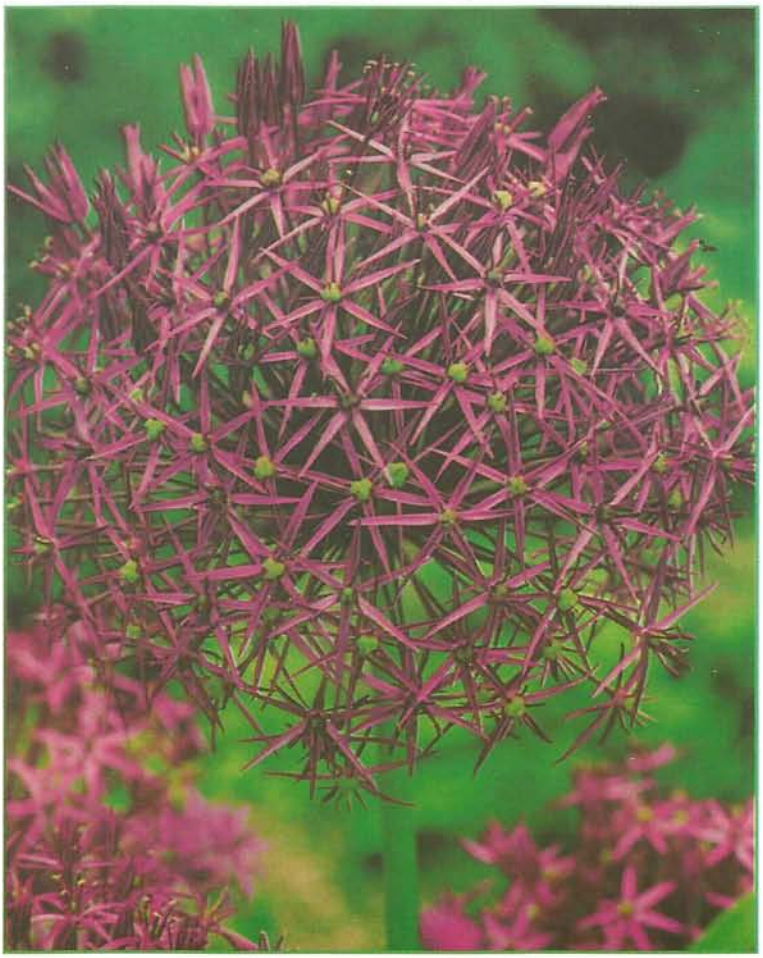

Înălțime: 50-70 cm
Floare: ametist-argintie, cu diametrul de 30 cm, apare în mai-iunie
Dimensiunea bulbilor: 25/30 cm şi 30/+, în circumferință
Distanța de plantare: 30 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 12 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: plin soare până la parțial soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: bulbilii se pot separa de bulbii mari, toamna; replantați imediat. Se pot utiliza şi semințe.
Perenizare: foarte bună

Este originară din Turkestan. Enormele inflorescențe, perfect globulare, au până la 30 cm în diametru. Sunt formate dintr-o multitudine de flori spectaculoase, în formă de stea şi au culoare roz/mov-argintiu. Este izbitor de frumoasă într-un aranjament de flori tăiate. Se comportă excelent şi la uscare.

Încercați să o cultivați printre plante cu foliaj dens, cum ar fi *Hosta* sau *„urechea mielului"*.

Această specie mai este numită şi **Steaua Persiei**.

Allium flavum

Înălțime: 30 cm
Floare: galbenă, multitudine de clopoței, pe o umbelă semisferică, apare în luna iunie
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: numai în plin soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: bulbilii se pot separa de bulbii mari, toamna; replantați imediat. Se pot utiliza şi semințe.
Perenizare: foarte bună

Este cunoscută şi sub denumirea de Ceapa galbenă pitică. Zonele de origine sunt Europa Centrală şi vestul Asiei. Este una dintre cele mai cultivate specii.

Fiecare bulb produce 2-3 frunze tunicate în treimea inferioară, acestea putând atinge 20 cm lungime. Florile sunt galbene, plăcut parfumate, în formă de clopot, grupate într-o umbelă semisferică şi sunt susținute de tije florifere de 30 cm înălțime. Solurile bine drenate şi însorite constituie condițiile pentru ca această specie să se dezvolte la potențialul ei maxim. Înfloreşte în luna iulie şi este foarte decorativă în combinație cu petunii albastre.

Allium flavum var. pulchellum

Este originară din sudul Europei (sud-estul Franței până în vestul României, Bulgaria şi nordul Greciei). Varietatea se diferențiază de specia mamă prin culoarea tulpinilor, acestea fiind purpurii, atingând o înălțime de 50 cm sau chiar mai mult. Florile sunt roşii-violacee, grupate în umbele pendule. Preferă locuri însorite şi soluri bine drenate. Este foarte decorativă în grupurile de plante perene. Excelentă floare tăiată.

Allium giganteum

Înălțime: până la 150 cm
Floare: purpurie, cu diametrul de 20 cm, apare în iunie-iulie
Dimensiunea bulbilor: 22/+ cm, în circumferință
Distanța de plantare: 30 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 20 cm de la bază
Anotimpul plantării: toamna (octombrie-noiembrie)
Cerințe de lumină: soare plin sau parțial
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: divizarea se face după ce frunzele s-au ofilit; replantați imediat. Se pot utiliza şi semințe.
Perenizare: bună

Florile sunt produse în umbele sferice, cu până la 20 cm în diametru, petalele roz închis până la purpuriu-roşcat, iar staminele sunt lungi, proeminente. Frunzele liniare, lanceolate au până la 10 cm lățime şi culoare verde-gri.

Cultivaruri: ***Globemaster***, un hibrid din *A.christophii* şi *A.machanii*; asigură aceleaşi enorme inflorescențe sferice, purpurii, la capătul unor tije de 90 cm înălțime. Este o adevărată vedetă (dreapta jos).

Allium giganteum este originar din Siberia şi Himalaya. Numele acestei specii sugerează mărimea inflorescenței, care poate atinge 20 cm în diametru, sferică şi pufoasă, de culoare purpurie, ce conține peste 100 de flori. Ea este susținută de o tulpină de 120-150 cm înălțime, uneori secondată de o a doua tulpină, mai scurtă. Înfloreşte la sfârşitul lunii iunie - început de iulie.

După ce perioada de înflorire s-a încheiat, plantele intră într-o perioadă de repaus de trei săptămâni. Acum, bulbii pot fi dezgropați, divizați şi replantați, pentru a obține plante noi. Bulbii pot fi inițiați şi prin semințe, dar germinarea poate fi neregulată şi poate dura până la trei ani, până să se atingă dimensiunea necesară înfloririi.

Pentru a obține flori tăiate, cu durată mare în vază, *A.giganteum* se taie când jumătate din flori sunt deschise. Tijele se introduc în apă acidifiată (pH4), de îndată ce au fost tăiate. Florile se mențin proaspete, în vază, aproximativ două săptămâni. *A.giganteum* este deosebit de frumos şi ca floare uscată.

Adăugând culoare şi înălţime, înflorirea lui spectaculară se ridică deasupra altor plante, pe tije nude (fără frunze), robuste. În ciuda înălţimii, nu necesită susţinere. Se poate planta în borduri, dar se aclimatizează foarte bine şi în iarba înaltă şi în interiorul grupurilor de arbori. Arată nemaipomenit alături de alt gigant, iarba ornamentală *Stipa giganteum.*

Allium gladiator

Înălţime: 100-130 cm
Floare: roz-purpurie, cu diametrul de 15 cm, apare în mai-iunie
Dimensiunea bulbilor: 20 cm în circumferinţă
Distanţa de plantare: 30 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 20 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerinţe faţă de lumină: plin soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar menţineţi pământul umed în perioada de creştere
Propagare: divizarea se face după ce frunzele s-au ofilit; replantaţi imediat. Se pot utiliza şi seminţe.
Perenizare: bună

Este o încrucişare reuşită dintre *A.aflatunense* şi *A.macleanii*. Tulpinile, de culoare gri-verzui, aduc un surplus de farmec florilor în momentul înfloririi. Prezenţă magnifică în grădină, este apreciată ca valoroasă şi ca floare tăiată.

Allium karataviense

Înălţime: 25 cm
Floare: roz-pal, apare primăvara târziu (mai) şi durează 2-3 săptămâni
Dimensiunea bulbilor: 25/30 cm în circumferinţă
Distanţa de plantare: 15-20 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 12 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerinţe faţă de lumină: soare plin sau parţial
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar menţineţi pământul umed în perioada de creştere
Propagare: prin bulbili sau seminţe
Perenizare: bună

Varietăţi cultivate: ***Ivory Queen,*** ce merită cultivat pentru inflorescenţa compactă, alb-ivorie şi foliajul albastru.

Este originară din regiunile calcaroase din Asia Centrală şi Rusia. Plantele, cu o talie de doar 25 cm înălţime, au frunzele de culoare gri-verzui, cu vârfuri neobişnuite, de culoare roşu-închis. Poate fi ornamentală doar prin frunze. Deasupra frunzelor se dezvoltă o tulpină floriferă puternică, care poartă o inflorescenţă globuloasă de culoare roz pal. Înfloreşte primăvara târziu. Nu este o specie sensibilă şi creşte cu uşurinţă în locuri însorite sau umbrite. Totuşi, în locurile prea întunecoase, treptat, plantele îşi pierd vigoarea şi, în timp, pot muri.

Această specie este foarte decorativă în rocării, cultivată în grupuri sau borduri. De asemenea, plantată în grup cu primulele, creează un contrast foarte interesant, precum şi în aranjamentele florale ca flori uscate. Poate fi cultivată şi în ghivece.

Allium moly - ceapa galbenă

Înălțime: 25-35 cm
Floare: galbenă, apare primăvara târziu (mai/iunie) şi durează 2-3 săptămâni
Dimensiunea bulbilor: 5/+cm în circumferință
Distanța de plantare: 5-7 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 6 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: plin soare sau soare parțial
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: rapidă, prin bulbili sau semințe
Perenizare: foarte bună

Este originară din Spania şi sud-vestul Franței, creşte în zone stâncoase şi umbrite, la altitudini cuprinse între 1000 şi 2000 de metri. Această specie este cunoscută încă din anul 1629.

Frunzele de culoare albastru-verzui, lungi de 20-30 cm şi late la bază, contrastează foarte bine cu galbenul florilor. Tulpinile florale au o înălțime cuprinsă între 25-35 cm. Florile sunt grupate în umbele deschise. În condiții de insolație puternică, căldură şi secetă este necesară umbrirea plantelor, pentru a se evita uscarea frunzelor la vârf. Specia preferă solurile bine drenate şi cu o fertilitate medie. Se multiplică rapid, extinzându-se, în câțiva ani, pe suprafețe considerabile.

Allium nigrum (multibulbosum)

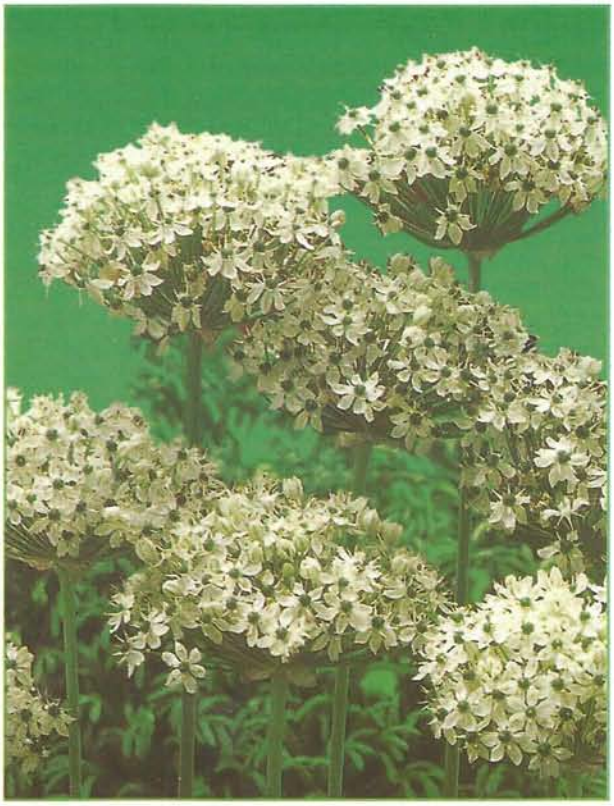

Înălțime: 40-90 cm
Floare: albă, cu stamine verzi, apare în iunie/iulie
Dimensiunea bulbilor: 12/+ cm în circumferință
Distanța de plantare: 20 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 12 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: soare plin sau parțial
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: prin bulbili sau semințe
Perenizare: foarte bună

A.nigrum, nativ din regiunea mediteraneană, nu este una din cele mai colorate plante, dar florile sunt foarte drăguțe şi au o aură senină şi delicată. Inflorescențe multiple dintr-un singur bulb, sub formă de sfere compacte, compuse din flori albe, cu mijloc verde, înfloresc vara.

Este indicată amplasarea împreună cu alte plante, pentru a ajuta la mascarea foliajului ofilit. Specia este foarte decorativă, cultivată în grupuri de bujori şi irişi siberieni. Se utilizează şi ca floare tăiată.

Allium oreophilum (ostrowskianum)

Înălțime: 25 cm
Floare: roz-purpuriu
Dimensiunea bulbilor: 4/+ cm
Distanța de plantare: 5-8 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 8 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna sau primăvara
Cerințe față de lumină: soare plin sau parțial
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Perenizare: foarte bună

Este o specie pitică, găsită în zonele stâncoase, la o altitudine de 3500 metri, din Caucaz, Pakistan, Afganistan, Iran şi Turcia. Cultivată în grădini, plantele acestei specii cer locuri însorite şi soluri bine drenate. Tolerează, totuşi, umbra produsă de plantele vecine mai înalte.

Fiecare bulb produce mai multe tulpini florifere – chiar 5 – de-a lungul a două frunze lineare. Frunzele sunt mai lungi decât tulpinile florifere. Florile sunt colorate în roşu-violet, în formă de clopot, grupate în umbele sferice largi şi înfloresc vara devreme.

Acest *Allium* poate fi plantat primăvara sau toamna. Plantarea toamna determină înflorirea în mai-iunie, iar plantarea primăvara asigură înflorirea în iulie-august. Bulbii pot fi lăsați în pământ, naturalizându-se uşor.

Cultivarul ***Zwaneburg*** formează flori colorate intens în carmin. Această specie este indicată pentru decorarea marginilor aleilor, bordurilor, grupurilor de arbuşti cu frunze caduce şi în locurile nu prea umbrite.

Allium schubertii

Înălțime: 30-60 cm
Floare: roz-purpurie, în mai/iunie
Dimensiunea bulbilor: 12/+ cm în circumferință
Distanța de plantare: 10 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 12 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: soare plin sau parțial
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: prin bulbili sau semințe
Perenizare: bună

Este, cu certitudine, o specie rară de *Allium*, nativă din Palestina. Trebuie văzută în realitate, pentru a crede că există cu adevărat. Florile, în număr de aproximativ 200, roz-purpurii, sunt grupate într-o inflorescență uriaşă care poate atinge dimensiunile unei mingi de volei (40 cm în diametru). Florile femele au lungimea de cca 4 cm, iar cele masculine ating 20 cm. Frunzele, care se asemănă cu cele de zambilă, apar primăvara devreme. Florile îşi fac apariția mai târziu şi au o durată foarte mare de viață.

Excelentă în borduri de flori şi, de asemenea, în aranjamente florale. Se pretează foarte bine pentru forțare.

A.schubertii este sensibil la temperaturi foarte scăzute, de aceea se recomandă acoperirea bulbilor cu mulci, pe perioada de iarnă.

Allium sphaerocephalon

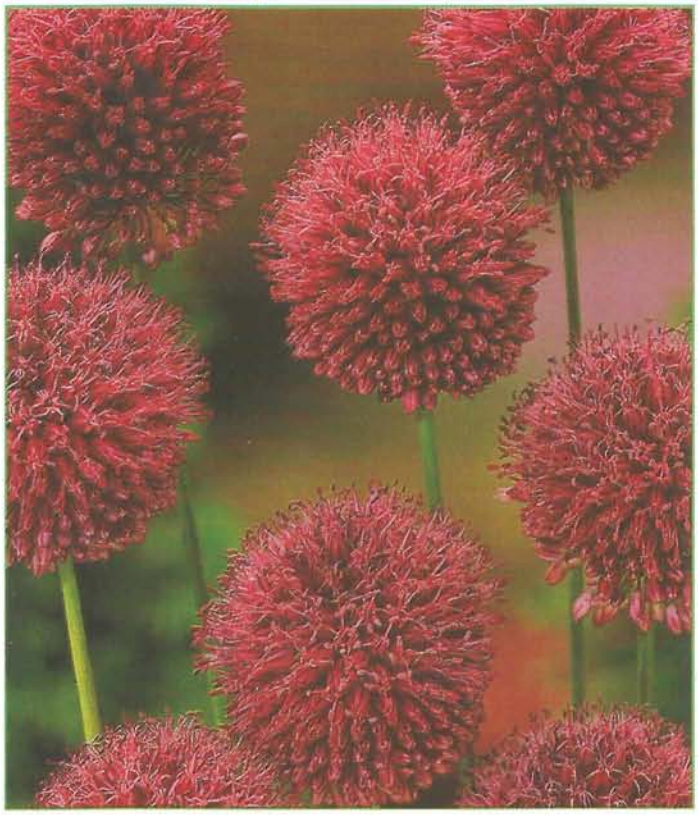

Înălțime: 60-80 cm
Floare: roşu-purpuriu, în iunie-iulie
Dimensiunea bulbilor: 5/+ cm
Distanța de plantare: 8 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 5-8 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: soare plin sau parțial
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: prin bulbili sau semințe
Perenizare: foarte bună

Este cunoscut popular sub denumirea de „Praz cu cap rotund". Zonele de origine ale acestei specii sunt sudul Europei, nordul Africii şi vestul Asiei. Este uşor de cultivat, creşte foarte bine în locuri însorite şi cere soluri bine drenate. Florile, grupate compact în umbele mici (3 cm în diametru), sunt susținute de tulpini de 60-80 cm înălțime. Dintr-un bulb apar, de obicei, două tije florale. Este un *Allium* ce înfloreşte târziu. Aşteaptă până la sfârşitul lui iunie, pentru a produce inflorescențele sale de culoarea vinului burgund. Plantați cel puțin 25 de bulbi (sunt la prețuri foarte mici), în borduri, alături de alte plante perene: *Hosta*, *Alchemilla*, iarbă ornamentală. Dau un efect deosebit împreună cu flori de culoare galbenă: *Hemerocalis* (crini) sau *Coreopsis*. Este excelentă pentru flori tăiate şi uscate.

Allium stipitatum

Înălțime: 120-150 cm
Floare: albă, perfect sferică, având 10 cm în diametru, apare în iunie-iulie
Dimensiunea bulbilor: 16/+ cm
Distanța de plantare: 25-30 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 25 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: plin soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: prin bulbili sau semințe
Perenizare: foarte bună

Mount-Everest este un hibrid nou, romantic, unul dintre puținele *Allium*-uri albe. Inflorescența, perfect rotundă, de mărimea unei mingi de baseball, este de culoare alb-pur. Specie viguroasă, are tijele lungi, dar puternice, ce nu necesită sprijin.

Este pur şi simplu fantastică, în grupuri de cel puțin 15, singură sau împreună cu *A. giganteum Globemaster*. Are un rol unic în bordurile de vară, ce capătă o nouă dimensiune, cu efect sculptural deosebit. Apare din nou în fiecare primăvară, timp de mulți ani.

Se foloseşte cu succes şi ca floare tăiată, având o viață lungă în vază.

Allium triquetrum

Înălțime: 30-40 cm
Denumire populară: „Ceapa Galeză"
Floare: alb-crem, pendulă, în ianuarie-mai sau mai-iulie
Dimensiunea bulbilor: 5/+ cm
Distanța de plantare: 15 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 10 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna sau primăvara
Cerințe față de lumină: soare plin sau parțial
Umezeală: nu este pretențios, dar apreciază umezeala în perioada înfloririi
Propagare: prin bulbili sau semințe
Perenizare: foarte bună

Tulpina triunghiulară a acestor plante susține florile grupate, pendente, cu șase tepale fiecare. Frunzele, ce pornesc de la baza plantei, sunt lungi, liniare şi prezintă, pe partea inferioară, o creastă.

Plantele se înmulțesc atât prin bulbi, cât şi prin semințele negre, ce apar vara târziu, într-o capsulă rotundă.

La origine mediteraneană, nu este deloc pretențioasă față de sol sau amplasament, dezvoltându-se foarte bine şi în soluri sărace, zone de iarbă, la baza arborilor sau arbuştilor. Este chiar invazivă, putând fi greu de eradicat din zonele în care s-a stabilit.

Toate părțile componente ale plantei sunt comestibile, dar, la zdrobire sau tăiere, emană un miros puternic de ceapă. Nu o adăugați în mod exagerat în salate, doar dacă vă place, într-adevăr, ceapa. Este o sursă bună de frunze comestibile din octombrie până în aprilie, iar bulbii mici se pot consuma pe tot parcursul anului.

Allium unifolium

Înălțime: 15-20 cm
Floare: roz-roz lavandă, apare în iunie
Dimensiunea bulbilor: 5/+ cm
Distanța de plantare: 15-20 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 12 cm
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: soare plin sau parțial
Umezeală: nu este pretențios, dar apreciază umezeala în perioada înfloririi
Propagare: prin bulbili sau semințe
Perenizare: foarte bună

O altă specie minunată de *Allium*, cu flori delicate, roz strălucitor, ce oferă un spectacol minunat când sunt plantate apropiat, în grupuri. Minunată pentru naturalizare.

A. blanda

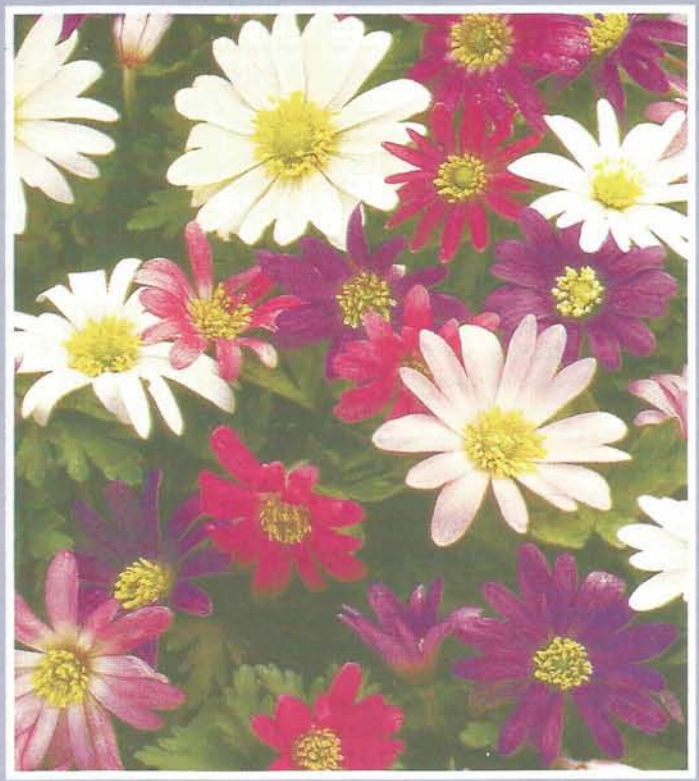

Familia: Ranunculaceae
Denumire populară: Floarea vântului, dediței
Origine: zonele reci ale emisferei nordice
Tipul: rizom
Înflorire: primăvara, timp de 4-6 săptămâni
Culoare: alb, roz, purpuriu, albastru
Talia: 10-15 cm
Amplasare: locuri însorite sau parțial umbrite
Zona climatică: 4-7
Utilizare: borduri, rocării, sub arbuşti, în grădini de plante perene şi în ghivece
Înmulțire: tuberobulbi, rizomi, semințe
Descriere: Fiecare rizom produce, la intervale de timp, mai multe flori ce pot fi simple, semiduble sau duble; frunzele, elegant divizate, sunt dispuse în rozetă.

ANEMONE

Acest gen cuprinde aproximativ 120 de specii, cele mai multe native din regiunile reci ale globului. Disponibile în alb, roz, purpuriu, roşu şi variante bicolore, anemonele au flori simple, semiduble sau duble. Frunzele sunt divizate, dispuse în rozetă, iar pe tulpină, în partea superioară, trei, patru frunze sunt dispuse în spirală. În natură, formează, de obicei, grupuri sau colonii şi se recomandă acelaşi tip de plantare în masă şi în grădină, pentru a obține efecte estetice deosebite.

Origini

Anemonele au fost favorite în grădini încă din Antichitate. Se spune, de obicei, că denumirea de „anemone" vine de la cuvântul grecesc „anemos" care înseamnă vânt, cu care însă nu există conexiune evidentă. *Stern Dictionary of Plant Names for Gardens* menționează şi o altă variantă: numele de anemone este preluat dintr-un cuvânt grecesc, care, la rândul său, ar proveni din semiticul *Naaman*, echivalentul lui *Adonis*. În mitologia greacă, anemonele simbolizau moartea acestui zeu, întrucât, conform legendei, ele (anemonele coronaria, roşii) au apărut din picăturile de sînge împrăştiate în timpul masacrului.

Oricum, ele au primit numele de *florile vântului* şi sunt sensibile nu numai la vînt, dar şi la alți factori meteorologici. Multe specii au tijele lungi şi florile mari. Orice adiere uşoară de vânt, le înclină. Florile unor specii rămân închise, dacă ploaia este iminentă, sau se deschid mai târziu, într-o zi mai noroasă.

Plantare, întreținere, naturalizare

Plantarea se face toamna. Este indicat să înmuiem, în prealabil, micii rizomi, aproximativ 24 de ore, în apă călduță, pentru a grăbi înrădăcinarea.

Cerințele de bază la cultivarea anemonelor pornesc de la sol. Înainte de a le planta, amestecați mari cantități de materii organice în sol. Drenajul trebuie să fie bun. Preferă pământul de frunze, umed şi lumina filtrată printre ramurile copacilor sau o expunere estică. Acest lucru va permite dezvoltarea rădăcinilor, îngăduind anemonelor să formeze adevărate colonii. Tolerează şi soare, şi uscăciune temporară. Se simt la fel de bine în soluri calcaroase sau acide.

La fel ca majoritatea *Ranunculaceelor*, are nevoie de un an, de la plantare, pentru a se acomoda şi înflori puternic.

Acoperirea cu puţin mulci de frunze, în fiecare toamnă, este ideală. Se naturalizează excelent, în timp, formând adevărate covoare florale. Înflorirea durează 2-4 săptămâni.

Nu se poate imagina o grădină umbrită fără *Anemone*!

În vază

Au o viaţă relativ scurtă în vază, de 4-8 zile, datorită intoleranţei la căldură şi sensibilităţii la etilenă.

Evitaţi prezenţa în vecinătate a narciselor, acestea dăunând anemonelor.

Designerii apreciază aceste prezenţe primăvăratice graţioase, ce adaugă culori vibrante buchetelor în stil rustic.

Propagare

Speciile acestui gen prezintă, în sol, tuberobulbi, rizomi sau sunt plante perene obişnuite. Deci, ele se înmulţesc prin divizarea tuberobulbilor, respectiv rizomilor.

Câteva specii împrăştie seminţele cu ajutorul vîntului, ce le poartă învelite într-un puf, asemănător păpădiilor.

Specii cultivate

Nu toate speciile de *Anemone* sunt rezistente la gerurile iernii. Vom prezenta, în detaliu, numai câteva specii care pot fi cultivate cu succes, având şanse de a se pereniza, în zona noastră climatică.

Anemone blanda

A.blanda Charmer

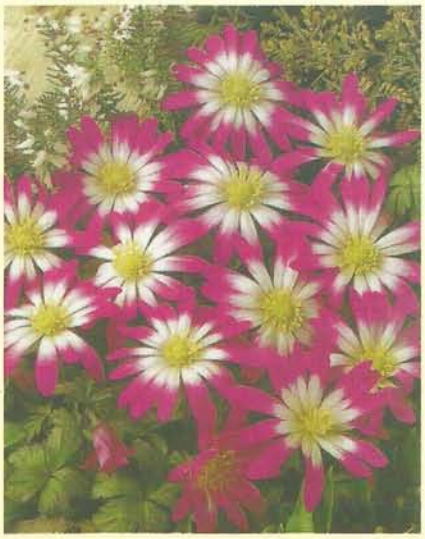

A.blanda White Splendour

A.blanda Blue Shades

Înălţime: 15 cm
Floare: albă, albastră, roz, mov, apare în aprilie-mai, durează până la 6 săptămâni
Dimensiunea rizomului: 3/+, în circumferinţă
Distanţa de plantare: 5 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 5 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna sau primăvara
Cerinţe faţă de lumină: plin soare până la parţial umbră
Umezeală: medie
Propagare: rizomi, seminţe
Perenizare: foarte bună

Varietăţi cultivate

Blue Shades – cu flori albastre, *Charmer* – cu flori roz intens, *Pink Star* – cu flori roz, *Radar* – cu flori roz intens combinat cu alb, *White Splendour* – cu flori albe, *Violet Star* – cu flori mari, colorate în violet strălucitor, *Blue Star* – cu flori albastre, sunt înflorite 4-6 săptămâni.

A.ramosum

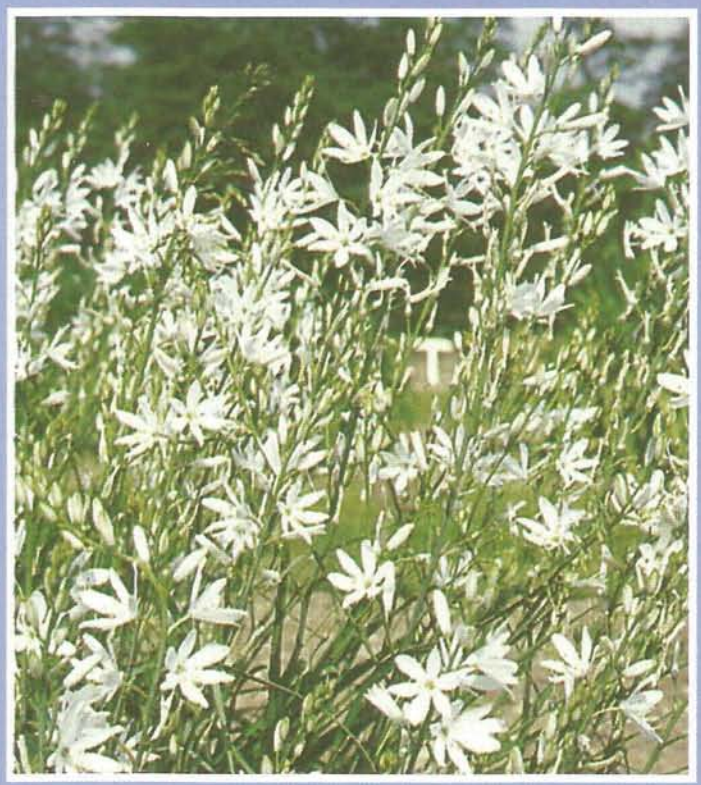

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Crin de nisip
Origine: sudul Europei
Tipul: rădăcină tuberizată
Înflorire: mai-iulie
Culoare: alb
Talia: 45-90 cm
Amplasare: locuri însorite sau parțial umbrite
Zona climatică: 3-9
Utilizare: decorarea grădinilor
Înmulțire: divizarea tufelor primăvara devreme, semințe
Descriere: Plantele cresc sub formă de tufă de 15 cm în diametru, frunzele înguste, subțiri, gri-verzui, lucioase, florile stelate sunt grupate în spice lungi.

ANTHERICUM

Plantele acestui gen, cunoscute de sute de ani, se întâlnesc în flora spontană din sudul Europei până în sudul Turciei, dar se cultivă mai puțin în grădini, deoarece plantele cresc foarte greu şi înfloresc abia în al doilea an, după plantare. Însă, după ce tufele s-au format, plantele înfloresc abundent. Preferă solurile fertile, bine drenate, însorite sau parțial umbrite. Se plantează în platbande sau peluze înierbate, toamna, în septembrie, sau primăvara, în martie, la adâncimea de 10 cm.

Specii cultivate

Anthericum liliago

Florile mici, albe, parfumate, înfloresc în mai-iunie şi sunt susținute de tulpini subțiri, lungi de 45-60 cm. Dacă se doreşte obținerea de plante noi din semințe, acestea se seamănă în lădițe, într-un amestec de sol nisipos, la o temperatură de 18-22 °C, pe o perioadă de 2-4 săptămâni. După această perioadă, lădițele cu plante se mută în locuri mai reci, la o temperatură de 4 °C, pe o perioadă de 4 săptămâni. Pe parcursul acestor perioade se va asigura o umiditate corespunzătoare. După ce perioada de temperaturi scăzute este completă, plantele se vor trece la o temperatură de 7-12 °C, unde îşi vor continua dezvoltarea.

A.liliago

Anthericum ramosum

Este o specie rezistentă şi uşor de crescut, cu talia de 50-90 cm, florile albe, stelate, înfloresc în iunie-iulie, frunzele sunt înguste, liniare. Se cultivă în locuri însorite sau uşor umbrite, pe soluri bine drenate, în zona climatică 5.

A.ramosum

A.ramosum

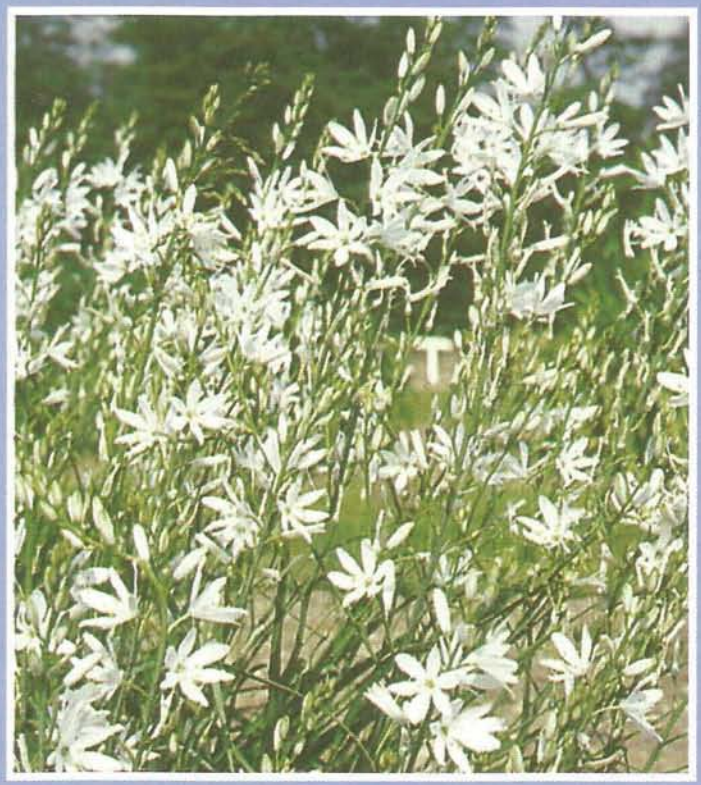

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Crin de nisip
Origine: sudul Europei
Tipul: rădăcină tuberizată
Înflorire: mai-iulie
Culoare: alb
Talia: 45-90 cm
Amplasare: locuri însorite sau parțial umbrite
Zona climatică: 3-9
Utilizare: decorarea grădinilor
Înmulțire: divizarea tufelor primăvara devreme, semințe
Descriere: Plantele cresc sub formă de tufă de 15 cm în diametru, frunzele înguste, subțiri, gri-verzui, lucioase, florile stelate sunt grupate în spice lungi.

ANTHERICUM

Plantele acestui gen, cunoscute de sute de ani, se întâlnesc în flora spontană din sudul Europei până în sudul Turciei, dar se cultivă mai puțin în grădini, deoarece plantele cresc foarte greu şi înfloresc abia în al doilea an, după plantare. Însă, după ce tufele s-au format, plantele înfloresc abundent. Preferă solurile fertile, bine drenate, însorite sau parțial umbrite. Se plantează în platbande sau peluze înierbate, toamna, în septembrie, sau primăvara, în martie, la adâncimea de 10 cm.

Specii cultivate

Anthericum liliago

Florile mici, albe, parfumate, înfloresc în mai-iunie şi sunt susținute de tulpini subțiri, lungi de 45-60 cm. Dacă se doreşte obținerea de plante noi din semințe, acestea se seamănă în lădițe, într-un amestec de sol nisipos, la o temperatură de 18-22 °C, pe o perioadă de 2-4 săptămâni. După această perioadă, lădițele cu plante se mută în locuri mai reci, la o temperatură de 4 °C, pe o perioadă de 4 săptămâni. Pe parcursul acestor perioade se va asigura o umiditate corespunzătoare. După ce perioada de temperaturi scăzute este completă, plantele se vor trece la o temperatură de 7-12 °C, unde îşi vor continua dezvoltarea.

A.liliago

Anthericum ramosum

Este o specie rezistentă şi uşor de crescut, cu talia de 50-90 cm, florile albe, stelate, înfloresc în iunie-iulie, frunzele sunt înguste, liniare. Se cultivă în locuri însorite sau uşor umbrite, pe soluri bine drenate, în zona climatică 5.

A.ramosum

A.tuberosum

Familia: Fabaceae
Denumire populară: Fasole sălbatică
Origine: America de Nord
Tipul: tubercul
Înflorire: iunie-septembrie
Culoare: roşu-maroniu
Talia: 150-200 cm
Amplasare: locuri însorite
Zona climatică: 3
Utilizare: decorarea gardurilor, pergolelor
Înmulţire: tuberculi, seminţe
Descriere: Frunzele sunt compuse, lungi de 30 cm, formate din 5-9 foliole ovate sau ovat-lanceolate, rotunjite la bază şi cu vârful ascuţit. Florile mici, asemănătoare cu florile de mazăre, cu parfum de violete, sunt grupate în raceme, la subsuoara frunzelor.

APIOS

Apios este o liană care formează, în sol, tuberculi mici, dispuşi în linie ca un colier. Pe măsură ce florile acesteia se usucă, apar păstăile, care conţin seminţe mici.

Această plantă leguminoasă este preţuită atât pentru valoarea alimentară a fructelor, cât şi pentru capacitatea acesteia de a fixa azotul atmosferic în sol. De asemenea, tuberculii mici, pe care îi prezintă în sol, pot fi comparaţi cu tuberculii de cartof comestibil, ca valoare alimentară. *Apios* se regăseşte în flora spontană, ca plantă perenă, din nordul Texasului până în Minnesota şi pe Coasta de Est. Preferă solurile uşoare şi fertile. Poate fi cultivată şi ca plantă anuală. În acest caz, toamna, tuberculii se recoltează cu mare atenţie, se usucă şi se depozitează.

Specii cultivate

Apios americana

Sinonimă cu **Apios tuberosa,** este o plantă americană care s-a aclimatizat şi în sudul Europei. Este o plantă perenă, urcătoare, ce atinge 12(cm lungime şi al cărei aparat foliar vegetează din aprilie până în noiembrie. Florile sunt hermafrodite şi sunt polenizate de insecte. Preferă solurile uşor nisipoase sau mediu lutoase, cu un pH 6,5-7,5, umede, dar poate creşte şi în soluri foarte acide. Tuberculii de *Apios* pot fi preparaţi în acelaşi mod ca tuberculii de cartof dulce, dar aroma lor este net superioară acestora. De asemenea, tuberculii pot fi uscaţi şi adăugaţi, sub formă de pulbere, în supe sau în făina pentru pâine. Pe rădăcini, planta prezintă umflături datorate activităţii bacteriilor fixatoare de azot, cu care *Apios* se află în simbioză. Acest azot este utilizat atât de planta care îl fixează, cât şi de plantele care se vor cultiva în anii următori, pe acelaşi teren. O altă metodă de înmulţire este prin seminţe. Seminţele se seamănă în februarie-martie, în răsadniţe reci, dar, înainte de semănat, se umectează în apă călduţă, timp de 3 ore. În mod normal, seminţele germinează în 1-3 luni, la o temperatură de 15 °C. După ce plantele au răsărit, se transplantează individual în ghivece, care se plasează în locuri uşor umbrite, prima iarnă o vor petrece în seră şi se vor planta afară, anul următor, primăvara târziu sau vara devreme.

A.sikokianum

Familia: Araceae
Denumire populară: Arisema
Origine: America de Nord, Asia, Africa
Tipul: tubercul
Înflorire: mai-august
Culoare: verde-măsliniu, verde-gălbui, alb, roşu-maroniu, purpuriu
Talia: 20-150 cm
Amplasare: lumină sau umbră
Zona climatică: 5-8
Utilizare: se cultivă pe sub arbori şi arbuşti
Înmulţire: prin tuberculi şi seminţe
Descriere: plante floricole, cultivate în grădini sau sere, decorative prin inflorescenţele de tip spadix (spic cu axa floral mult îngroşată), protejate de o spată (bractee), a cărei dimensiune, formă şi culoare variază în funcţie de specia cultivată, frunzele sunt mari şi divizate.

ARISAEMA

Acest fascinant gen, din ce în ce mai popular, cu aspect de la sublim până la ridicol, stârneşte interesul. Primăvara târziu sau vara devreme afişează o floare bizară, ca o limbă, iar toamna, fructele roşii, suculente.

Are o răspândire naturală foarte mare. Este cunoscut din Mexic şi Guatemala până în zonele tropicale şi temperate din Asia, în zonele muntoase din estul şi centrul Africii, în Rusia, Japonia, Coreea, Tanzania.

Deşi speciile sălbatice de *Arisaema* cresc la altitudini mari, în locuri însorite sau uşor umbrite, ele s-au adaptat şi în grădini.

Preferă locurile luminoase, dar ferite de insolaţia directă, mai ales în zonele cu climat cald, unde umbra este o necesitate, în contradicţie cu zonele mai reci, unde plantele se dezvoltă foarte bine în locuri însorite. Tuberculul rezistă iarna, în sol, până la –23 °C, iar toleranţa, la temperaturi negative, este cu atât mai mare cu cât se plantează mai adânc şi cu cât este mai multă zăpadă. Vara, tolerează destul de bine căldura, dar, dacă anotimpul este secetos, plantele vor avea talie mică şi nu vor înflori. În iernile prea calde, plantele nu pot intra în repaus, iar acest factor este restrictiv pentru cultura arisemei în zonele calde. *Arisaema* se cultivă în soluri bine drenate şi răspunde foarte bine la fertilizări regulate, cu cantităţi mici de îngrăşăminte complexe.

Majoritatea speciilor este dioică, adică organele de reproducere sunt separate şi dispuse pe plante diferite, dar foarte interesant este faptul că acestea îşi pot schimba sexul în perioada de vegetaţie. Astfel, plantele tinere sunt întotdeauna mascule şi devin femele la maturitate sau se pot transforma în plante monoice.

Fructele produc o substanţă care inhibă germinarea seminţelor, dar care dispare în mod natural peste iarnă, astfel că, primăvara, plantele răsar fără probleme. Seminţele nu trebuie să treacă printr-o perioadă de temperaturi scăzute, pentru a germina, singurul impediment este acest inhibitor care poate fi eliminat prin înmuierea seminţelor, timp de 30 de minute, într-o soluţie bazică.

Cresc şi se dezvoltă foarte bine la umbra pomilor fructiferi, unde se pare că sunt întrunite condiţiile ideale pentru cultura acestor plante. Tuberculii se plantează toamna, la adâncimea de 15 cm şi se protejează împotriva îngheţului, cu un strat de mulci.

Specii cultivate

Arisaema amurense

Specie asiatică, foarte rezistentă, uşor de cultivat, ce apare primăvara devreme.

Talia plantelor este de 20-25 cm, frunzele sunt penta lobate, verzi, florile sunt verzi cu pete albe, iar în aprilie-mai devin purpurii.

Toamna apar fructele portocalii.

Arisaema candidissimum

Pentru cunoscători, *A.candidissimum* este *Arisaema* clasică pentru cultivat. Nu este atât de rezistentă ca altele la îngheţ, dar îşi recompensează cultivatorul cu minunata inflorescenţă cilindrică albă, cu nuanţe de roz în interiorul spatei.

Plantele nu răsar până în luna iunie, când brusc, aproape peste noapte, îşi fac apariţia frunzele mari, trilobate, verzi, cerate, cu aspect tropical. Răspândeşte un parfum plăcut, de trandafiri sau lăcrimioare. În zonele cu îngheţuri puternice, tuberculii se plantează mai adânc, la cel puţin 30 cm, sau se scot şi se păstrează la rece, peste iarnă, ca şi cartofii.

Arisaema consanguineum

Se găseşte din Himalaya până în Taiwan. Planta are o singură frunză, divizată în până la 20 de frunzuliţe drepte. Talia plantelor este de la 25-40 cm până la 1,5 m. Spata este galben-verzuie, translucidă, cu o margine subţire, purpurie.

Arisaema costatum

Frunzele sunt trilobate, verzi, cerate, cu o margine subţire, roşie. Tulpinile florifere sunt mari şi pestriţe, spata este roşie-maronie, cu dungi translucide albe, cu vârful alungit, spadicele este lung, ascuţit şi atârnă în afara spatei.

Arisaema elephas

Nu se poate să priveşti planta fără să zâmbeşti. Spata este mare, sângerie, cu dungi verzi şi maro. Din centrul acesteia porneşte un spadice subţire care seamănă foarte bine cu trompa unui elefant.

Arisaema fargesii

Frunzele sunt mari, lucioase, trilobate, susţinute de un peţiol viguros. Spata este fină, subţire, cu dungi roşii şi albe. Plantele sunt foarte decorative şi rezistente la condiţiile de mediu.

A. vulgare

Familia: Araceae
Denumire populară: Glugă călugărească
Origine: sudul Europei
Tipul: rizom
Înflorire: aprilie
Culoare: alb-mov
Talia: 10-15 cm
Amplasare: umbră
Zona climatică: 5-7
Utilizare: se cultivă pe sub arbori
Înmulțire: prin divizarea rizomilor
Descriere: Frunzele sunt lanceolate şi formează, primăvara, un covor dens, iar între ele apar florile ciudate, colorate în alb-mov. Spata florii este în formă de glugă, are vârful alungit, putând atinge chiar 15 cm. Spadicele este scurt, de 2-3 cm, şi este situat în interiorul spatei.

ARISARUM

Se poate spune, despre plantele acestui gen, că sunt mai mult o curiozitate decât o frumusețe. În plus, plantele conțin cristale de oxalat de calciu, care produc senzația de arsură când sunt atinse. Cere soluri bine drenate, bogate în humus şi umbrite. Rizomii se plantează toamna, în septembrie-octombrie, la 15 cm adâncime, 10 cm între rânduri şi 10 cm între plante, pe rând. Rizomii se protejează, peste iarnă, cu un strat gros de mulci, deşi, unii cultivatori sunt de părere că aceştia pot rezista, pentru o scurtă perioadă de timp, la o temperatură de –10 °C, fără protejare.

Specii cultivate

Arisarum proboscideum

„Planta şoarece". Frunzele sunt sagitate, verzi, florile sunt formate dintr-o spată purpurie, cu vârful mult alungit, situată sub frunziş şi creează impresia unui şoarece ce se

ascunde în frunze; este mai des întâlnită în cultură, interesantă prin florile alb-mov.

Arisarum vulgare

„Glugă călugărească". Este o specie mediteraneană care îşi începe creşterea încă din toamnă, atinge o talie de 45 cm şi, deoarece frunzele nu sunt rezistente la temperaturi scăzute, este recomandabilă cultivarea plantelor în spații protejate. Florile au spata verde.
Arisarum vulgare poate fi cultivat afară, în areale împădurite sau în zonele în care temperatura nu scade sub –10 °C, iarna. Primăvara târziu şi toată vara, plantele intră într-o perioadă de repaus. Din aceste considerente, specia este mai puțin cultivată. Plantele se pot înmulți şi prin semințe, care se seamănă primăvara, în seră, într-un loc umbrit. După răsărire, plantele îşi vor petrece prima iarnă în seră şi se vor planta afară abia în al doilea an, vara, când plantele sunt în repaus, când tuberculii au atins mărimea corespunzătoare.

A.italicum

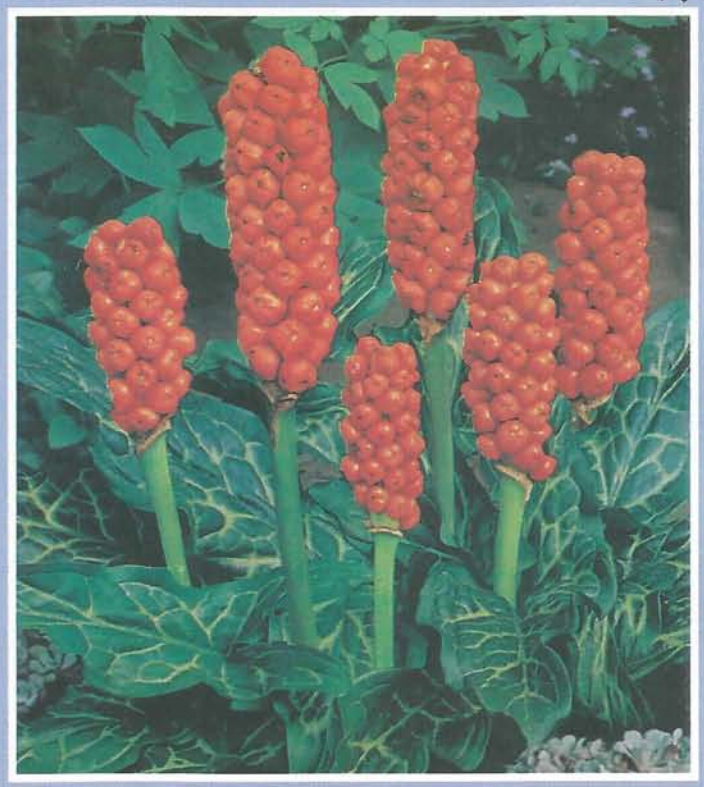

Familia: Araceae
Denumire populară: Rodul pământului
Origine: Europa şi Asia
Tipul: tubercul
Înflorire: mai
Culoare: verde
Talia: 45 cm
Amplasare: umbră
Zona climatică: 6-9
Utilizare: pe sub arbori şi arbuşti, flori tăiate
Înmulţire: prin seminţe, „puişori de la colet", seminţe
Descriere: Plante ornamentale, erbacee decorative prin frunzele lungi, peţiolate, limbul spatulat, mare, uneori pistruiat sau marmorat, care apar toamna sau la începutul iernii. Spata este mare, de 15-40 cm, spadicele galben, sub formă de apendice, atinge 1/3 sau 1/2 din lungimea spatei. După înflorire apar fructele, grupate în spice lungi, de 10-15 cm.

ARUM

Arum este o plantă excelentă pentru decorarea locurilor umbrite ale grădinilor. Preferă solurile bine drenate, dar umede. În timpul creşterii active se aplică cantităţi mari de apă, mai ales dacă anotimpul este secetos. Dacă se cultivă în ghivece, în timpul perioadei de repaus, plantele nu se udă pentru a nu determina putrezirea rădăcinilor.

Specii cultivate

Arum alpinum

Este o specie cu talie mică, de 25 cm, care creşte în Lituania, vegetează bine în zona 6, iar în zona 5 rezistă peste iarnă, dacă este protejată. Florile se dezvoltă deasupra frunzelor, spata este colorată în verde-pal, cu marginea purpurie, iar spadicele este maro sau purpuriu. Fructele roşii-portocalii apar vara. Se cultivă în locuri însorite sau parţial umbrite, în soluri cu umiditate medie.

Arum elongatum

Este o specie rezistentă, originară din sudul Rusiei. Talia plantelor este de 30 cm, spata este colorată pe partea interioară, roşu-maroniu, cu o zonă centrală, albă, iar spadicele este subţire, colorat în roşu. Florile apar primăvara târziu, deasupra frunzelor verzi. Se cultivă în soluri bogate, umede şi însorite.

Arum italicum

„Arum italian". Această specie nu se întâlneşte numai în flora spontană din Italia, ci o regăsim cu uşurinţă în Spania şi sudul Franţei, ceea ce denotă că este o plantă mediteraneană. *Arum italicum* este foarte decorativ atât prin frunzele sale luxuriante, verzi-marmorate, cât şi prin fructele sale roşii-portocalii, grupate într-un spadice. Florile sunt mici, albe, înfloresc primăvara, în luna mai, dar nu sunt semnificative din punct de vedere decorativ. Înălţimea medie a plantei este 45 cm, iar frunzele pot atinge o lungime de 30-40 cm. Tuberculii se plantează la adâncimea de 15-20 cm, iar distanţa dintre tuberculi este de 20 cm. *Arum italicum* manifestă cerinţe reduse faţă de lumină, preferă zonele umbrite, este foarte decorativ, cultivat pe sub arbori sau arbuşti şi poate fi folosit chiar şi ca flori tăiate. Creşte foarte bine în soluri umede. **Arum italicum ssp. albispathum.** Este originară din Crimea şi Caucaz. Plantele, cu talia de 40 cm, au frunzele verzi, spata florii este albă pe partea interioară şi verde pal pe partea exterioară, iar spadicele este galben pal. Preferă solurile bogate, situate în locuri umbrite sau parţial umbrite. **Arum italicum ssp. neglectum.** Plantă originară din Anglia, Franţa, Spania, care porneşte în vegetaţie la începutul iernii. Această creştere târzie, precum şi dimorfismul foliar al plantelor (frunzele formate toamna sunt diferite ca formă faţă de frunzele care apar primăvara), le fac deosebite faţă de alte subspecii. Primăvara târziu apar florile, cu spata în formă de glugă, alb-verzuie, cu pete purpurii pe margine. Aceleaşi pete purpurii se întâlnesc şi pe partea inferioară, la baza spatei. Spadicele este galben-maroniu. La fel ca la *Arum italicum*, după ce florile s-au uscat, apar fructele roşii-portocalii. **Arum italicum ssp. italicum „Pictum".** Este o subspecie rezistentă în zona 6, cu o talie de 40 cm. Frunzele apar toamna, rămân verzi toată iarna şi împreună cu ferigile semper-virescente asigură decorul grădinilor în această perioadă rece. Frunzele sunt sagitate, marmorate, mai mari sau mai mici, în funcţie de vigoarea tuberculului. Cu cât tuberculul este mai mare, cu atât şi frunzele vor fi mai mari. Primăvara, în luna mai, apar florile albe, translucide, care se usucă la sfârşitul lunii iunie sau început de iulie. În septembrie apar fructele, la început, verzi, şi apoi, roşii-portocalii. Preferă solurile umede şi bogate în materie organică, situate în locuri umbrite.

Arum maculatum

Plantele au talia de 30 cm, frunzele sunt verzi, cu pete negre, lucioase, apar primăvara şi sunt urmate de florile cu spata verde pal, cu pete roşii (stânga). Fructele roşii-coral apar vara târziu. Se cultivă în soluri bogate, situate în locuri umbrite sau parţial umbrite, în zona 6.

Arum orientale ssp. orientale

Se cultivă în zona 6. Plantele au talia de 30 cm, frunzele sunt mari, verzi, spata alb-verzuie, cu marginea roşie, spadicele purpuriu (dreapta). Se cultivă în soluri fertile, bine drenate, în locuri umbrite sau parţial umbrite.

A.caudatum

Familia: Aristolochiaceae
Denumire populară: Ghimbir sălbatic
Origine: Europa, nordul Asiei, America
Tipul: rizom
Înflorire: aprilie-mai
Culoare: violet
Talia: 10-15 cm
Amplasare: umbră
Zona climatică: 2-9
Utilizare: în locuri umbrite, pe sub arbori şi arbuşti
Înmulţire: rizomi
Descriere: Frunzele verzi, lanceolate sau reniforme, acoperă bine solul, în timp, formând adevărate covoare. Florile, mai neobişnuite, cresc aproape de pământ, toamna.

ASARUM

În general, cele mai multe bulboase se cultivă pentru frumuseţea florilor, dar *Asarum* este o excepţie, deoarece se cultivă mai mult pentru tulpinile târâtoare. Genul *Asarum*, nativ din nordul Asiei, conţine peste o sută de specii; rizomul poate fi utilizat ca înlocuitor de ghimbir.

Rizomul se plantează toamna, în septembrie-octombrie, la adâncimea de 5-10 cm şi 30 cm distanţă între plante, pe rând. Plantele cresc foarte bine în locuri umede, bogate în humus, umbrite. Unde condiţiile îi permit, se extinde încet, formând colonii ce acoperă bine pământul.

Specii cultivate

Asarum canadense

Specie originară din SUA, cu o mare plasticitate ecologică, poate fi cultivată în zonele 2-9. În sol prezintă un rizom orizontal din care se formează frunzele cordiforme verzi. Frunzele sunt caduce şi vegetează de primăvara devreme până toamna târziu.

Florile roşii apar primăvara devreme. Se cultivă pe soluri umede şi umbrite.

Asarum caudatum

Specie originară din SUA, cu o talie de 10 cm, are frunzele mari, cordate, verzi, sempervirescente şi seamănă foarte mult cu *Asarum europaeum*, dar este mult mai uşor de cultivat. Plantele se ramifică foarte mult, astfel că, în 4-5 ani, formează un adevărat covor, la nivelul solului.

Florile roşii-maronii apar primăvara devreme. Se cultivă în zonele 4-8, în locuri umbrite sau parţial umbrite.

Asarum chinense

Este originară din China, are frunzele asemănătoare cu cele ale ciclamenului, iar florile trilobate se formează la nivelul solului. Se cultivă în locuri umbrite şi umede.

Asarum europaeum

Cunoscută sub denumirea de Chiperul lupului, este specia cea mai cultivată. Din rizomul acestei plante se extrage compusul

asarin, care este asemănător cu camforul. Frunzele sunt verzi-albăstrui, lucioase, reniforme, cu circumferinţa de 7-8 cm. Florile sunt mici, maro sau vişinii.

Asarum hartwegii

Este o specie foarte interesantă, frunzele

sunt verzi, cu nervuri argintii, iar florile mici înfloresc primăvara târziu.

Asarum longerhizomatosum

Specie sempervirescentă, originară din China, are frunzele cordiforme şi seamănă foarte bine cu cele ale ciclamenului. Florile trilobate, colorate în alb-negru, cresc pe tulpini la nivelul solului. Se cultivă în locuri umbrite şi umede.

Asarum shuttleworthii

Var. **shuttleworthii** ***Carolina Silver,*** este o specie cu talie mică, de doar 8 cm, originară din SUA, care se cultivă în zonele 5-9. Creşte în soluri umede şi acide, situate în locuri umbrite.

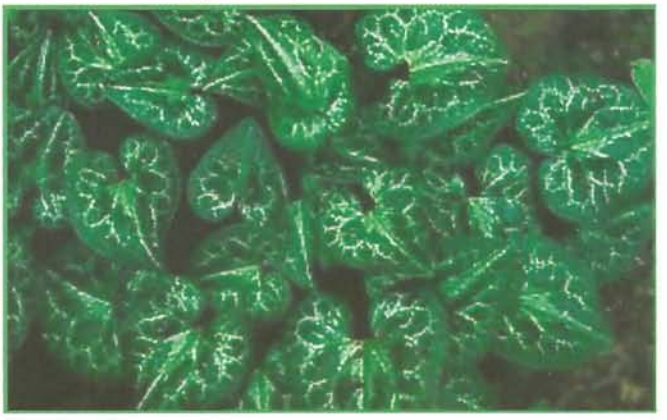

Frunzele sempervirescente sunt lucioase, verzi, cu nervuri argintii, iar florile mari, purpurii, apar primăvara târziu.

Asarum speciosum

Selecţia „Woodlanders Select“ este mai rar întâlnită în cultură. Plantele au talia de 8 cm, frunzele sempervirescente, sagitate, verzi-marmorate, ating o lungime de 15 cm. Florile mari, purpurii, apar primăvara târziu. Se cultivă în zonele 5-9, în locuri umbrite.

Asarum splendens

Este o specie originară din China, sempervirescentă, în zonele 6-9. Plantele se ramifică foarte mult şi formează un adevărat covor la nivelul solului. Frunzele sunt mari, verzi, cu pete argintii şi rezistă până la o temperatură de –12 °C. Florile sunt mari, cu un diametru de 5-8 cm, purpurii şi apar primăvara târziu. Se cultivă pe sub arbori, în locuri umbrite.

A. albus

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Asphodel
Origine: sudul Europei
Tipul: rădăcină îngroşată
Înflorire: mai-iunie
Culoare: alb, albastru
Talia: 90 cm
Amplasare: locuri însorite
Zona climatică: 5-9
Utilizare: rocării, grădini de plante perene
Înmulţire: divizarea tufelor – primăvara, sau toamna – seminţe
Descriere: Este o plantă perenă care creşte în formă de tufă, frunzele liniare, verzi, sunt lungi, de 60 cm, florile stelate sunt grupate în raceme.

ASPHODELUS

Rădăcinile acestei plante, uscate şi fierte, sunt transformate într-o masă mucilaginoasă, care, amestecată cu făină de grâu sau cartof, este folosită, în unele ţări, pentru obţinerea aşa-numitei pâini „Asphodel". În Spania, rădăcinile sunt utilizate ca furaj pentru oi. În Persia, rădăcinile erau uscate şi transformate în pulbere, care se amesteca cu apă rece şi se obţinea, astfel, un clei de lipit foarte rezistent. De asemenea, în Algeria, din rădăcinile acestei plante se obţine o băutură alcoolică, cu o aromă deosebită.

Specii cultivate

Asphodelus albus

Specie perenă în zonele în care temperatura nu coboară, iarna, sub –15 °C, care formează tufe cu un diametru de 45 cm şi 100 cm înălţime. Florile albe sunt grupate în raceme. Preferă solurile nisipo-lutoase, situate în locuri însorite şi tolerează foarte bine seceta; nu suportă solurile grele, argiloase, umede. Dacă se doreşte obţinerea de plante noi din seminţe, acestea se seamănă primăvara, în martie-aprilie, în spaţii protejate. Germinaţia are loc la 15 °C şi durează 1-3 luni. După răsărire, plantele se repică la ghivece, iar prima iarnă o vor petrece în seră. În anul următor, în mai-iunie, plantele se scot afară şi se plantează la locul definitiv. Despărţirea tufelor se face primăvara devreme sau toamna.

Asphodelus aestivus

Este o specie cu aceleaşi însuşiri morfologice şi cerinţe ecologice ca şi specia precedentă, cu precizarea că are o toleranţă mai mică faţă de temperaturile scăzute, plantele rezistând doar până la –10 °C.

Asphodelus cerasiferus

Plantele au talia de 60-80 cm, frunzele gri-albăstrui, caduce, după ce plantele au înflorit. Tulpinile florale sunt ramificate şi poartă numeroase flori albe care înfloresc în aprilie-mai. Rezistă fără protejare până la –15 °C şi prezintă o toleranţă foarte mare la secetă.

Asphodelus fistulosus

Sunt plante rustice perene care pot fi cultivate şi ca bienale. Au talia de 40 cm, cu frunze liniare şi numeroase flori albe, care înfloresc în mai-iunie. Au toleranţă mare la secetă şi rezistă fără protejare, chiar şi la temperaturi mai mici de –15 °C.

Asphodelus ramosus

Este o specie mediteraneană, ce creşte sub formă de tufă şi atinge o talie de 100 cm.

B.chinensis

Familia: Iridaceae
Denumire populară: Crin cu fructe negre
Origine: India
Tipul: rizom
Înflorire: iunie-iulie
Culoare: portocaliu cu pete roşii, galben
Talia: 45-90 cm
Amplasare: locuri însorite
Zona climatică: 5-9
Utilizare: grădini de plante perene, borduri, tulpinile cu fructe pot fi folosite în aranjamente florale
Înmulţire: prin seminţe, rizomi
Descriere: Frunzele sunt lanceolate, verzi, lucioase, dispuse în evantai, iar tulpinile florale sunt ramificate şi poartă, în vârf, florile, formate din 5-9 petale.

BELAMCANDA

Această plantă, din familia irişilor, este foarte decorativă atât prin florile sale care înfloresc vara, cât şi prin fructele negre, lucioase, grupate în raceme, care se formează în locul fiecărei flori, după înflorire. Floarea rezistă înflorită doar o singură zi, neajuns compensat prin perioada lungă de înflorire. Preferă solurile bogate în humus, bine drenate, însorite sau parţial umbrite. Rizomii se plantează primăvara, în luna aprilie, la adâncimea de 2-3 cm şi 15 cm distanţă între rânduri.

Belamcanda se cultivă pentru decorarea grădinilor, dar se poate cultiva şi în sere, la ghivece. Se foloseşte un amestec de pământ format din: o parte pământ de frunze şi două părţi nisip. Într-un vas se plantează câte 5 rizomi, se udă şi se plasează ghivecele la întuneric până la apariţia primilor lăstari. O dată ce plantele au început să crească, ghivecele se aduc la lumină şi la o temperatură mai ridicată. În timpul înfloririi, plantele se udă mai rar, iar după ce planta s-a uscat, rizomii se depozitează.

Specii cultivate

Belamcanda chinensis

Este cunoscută şi sub denumirea de „Floare de ghepard". Plantele cresc sub formă de tufe, similare irişilor, cu o talie de 60-90 cm. Frunzele sunt lungi, lanceolate, verzi, iar florile portocalii, cu pete roşii, înfloresc în luna iulie, în al doilea an de la plantare. În septembrie, după ce florile s-au uscat, apar fructele negre, lucioase. Rizomii acestei specii sunt toxici. Se cultivă în soluri fertile, cu o umiditate moderată, şi însorite.

Belamcanda flava

Cultivarul „Hello Yellow" are plantele pitice, cu o talie de 45 cm, asemănătoare cu gladiolele pitice, iar florile galbene înfloresc vara.

B. striata

Familia: Orchidaceae
Denumire populară: Orhidee
Origine: China, Japonia, America de Nord
Tipul: rizom
Înflorire: mai-iunie
Culoare: alb, galben, roz, liliachiu
Talia: 15-60 cm
Amplasare: locuri luminoase
Zona climatică: 5-10
Utilizare: decorarea grădinilor
Înmulțire: rizomi
Descriere: Această orhidee de grădină are frunzele lanceolate, netede, verzi, şi asigură decorul în grădini şi după ce florile s-au uscat. Florile mici, stelate, sunt purtate de tulpini subțiri şi înalte.

BLETILLA

Bletilla este un gen care cuprinde specii de orhidee ce cresc în arealele împădurite şi vegetează foarte bine în zonele temperate. În prezent, majoritatea speciilor de orhidee se găseşte în zonele tropicale umede, din care aproape două treimi sunt epifite, adică cresc pe trunchiurile arborilor. Atât în zonele tropicale, cât şi în zonele temperate, specia *B.striata* a fost cultivată ca plantă medicinală. De exemplu, în Vietnam, părțile subterane ale acestei specii sunt folosite pentru tratarea arsurilor şi bolilor pulmonare.

Se cultivă în grădinile ferite de curenți reci de aer. Preferă solurile umede, dar fără exces de umi-ditate, bogate în humus şi umbrite. *Bletilla* nu suportă solurile uscate şi însorite. Rizomii se plantează primăvara, în martie-aprilie, la 5 cm adâncime şi 15 cm distanță între plante. Peste iarnă, rizomii se protejează cu un strat de mulci, iar la fiecare doi ani, în luna martie, se scot tufele şi se divizează. Sunt specii care se cultivă şi în ghivece, mai ales speciile cu talia mică şi cele care nu rezistă în anotimpul rece în grădină. Rizomii se plantează în ghivece cu un diametru de 15 cm, într-un amestec de sol format din două părți – turbă, o parte – pământ de grădină şi o parte – nisip. Într-un ghiveci se plantează câte un rizom, la 2-3 cm adâncime, încât să fie acoperit cu un strat subțire de sol. Ghivecele se plasează în locuri calde, dar ferite de acțiunea directă a soarelui, iar solul se va menține în permanență umed.

B.striata Rosea

B.striata First Kiss

Specii cultivate

Bletilla striata

Este cea mai cunoscută specie. Primăvara apar tulpinile ramificate, înalte, de 20-40 cm, şi pe fiecare tulpină se formează 5-10 flori roze sau liliachii, care înfloresc în luna iunie.

B.amethystina

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Brimeura
Origine: Asia Mică
Tipul: bulb
Înflorire: mai-iunie
Culoare: alb, albastru
Talia: 15-20 cm
Amplasare: locuri însorite sau parțial umbrite
Zona climatică: 5-9
Utilizare: borduri, aranjamente florale, cultivate în combinație cu narcisele
Înmulțire: bulbi
Descriere: Plantă bulboasă, cu frunze lungi, lanceolate; florile simple, parfumate, în formă de cupă, sunt grupate în raceme lungi, elegante; fructul este o capsulă.

BRIMEURA

Brimeura, ca şi *Bellevalia*, este înrudită cu genul *Hyacinthus*. Are frunze lungi, lanceolate, florile simple, parfumate, în formă de cupă, sunt grupate în raceme lungi, elegante; fructul este o capsulă. Ca şi zambilele, aceste plante sunt pretenţioase faţă de sol. *Brimeura* se cultivă în soluri fertile, umede, dar bine drenate.

Cultivată în amestec cu narcisele, creează contraste spectaculoase. Bulbii se plantează toamna, în octombrie-noiembrie, la o adâncime de 10 cm şi la o distanţă între plante, pe rând, tot de 10 cm. Bulbii pot rămâne în acelaşi loc 3 ani la rând, iar după această perioadă, se scot şi se replantează.

B.amethystina

Specii cultivate

Brimeura amethystina

Este cunoscută şi sub denumirea de *Hyacinthus hispanicus*. Plantele au talia de 20 cm, florile albastre sunt grupate în raceme şi înfloresc în mai-iunie. Bulbii au o circumferinţă de 7-8 cm şi se plantează toamna. Această specie nu suportă solurile argiloase.

Cultivarul „*Alba*“ are florile mai mici şi albe.

B.laxa

Familia: Liliaceae
Alt nume: Triteleia sau Dichelostemma
Denumire populară: Ceapa prostului
Origine: vestul SUA
Tipul: tuberobulb
Dimensiunea bulbului: 6/+cm, în circ.
Înflorire: mai-iulie
Culoare: albastru, liliachiu, alb, crem
Talia: 30-60 cm
Amplasare: locuri însorite
Zona climatică: 5-9
Utilizare: decorarea grădinilor, flori tăiate
Înmulţire: bulbi
Descriere: Frunzele, bazale, sunt lungi, subţiri şi înguste, similare cu iarba. Florile, stelate sau în formă de clopot, cu câte şase tepale, sunt grupate într-o umbelă, susţinută de o tulpină viguroasă.

BRODIAEA

Brodiaea preferă solurile nisipoase, uscate, bine drenate. Locul de plantare se lucrează profund, până la 30 cm adâncime, iar bulbii se plantează toamna sau primăvara, la o adâncime de 10 cm. Bulbii, plantaţi toamna, vor înflori în mai-iunie şi se vor proteja, peste iarnă, cu un strat gros de mulci. Bulbii, care se plantează primăvara, vor înflori în iulie-august. Adesea, frunzele dispar înainte ca planta să înflorească. Se plantează cu alţi companioni în jur. Până la plantare, bulbii se stratifică în locuri uscate şi reci. Apreciază zonele protejate şi mult soare (max. 25% umbră). Poate fi plantată şi în recipiente, pentru a asigura un decor mobil. Este o adevărată plăcere în grădină sau vază.

Specii cultivate

Brodiaea congesta

Este cunoscută şi sub denumirea de *Dichelostemma congesta*, are o talie de 30-60 cm, florile mici, stelate, albastre.

Brodiaea ixioides

Are talia de 40 cm, florile stelate sunt colorate în galben-crem, iar când ajung la maturitate deplină, devin alb-crem.

Brodiaea laxa

Queen Fabiola, sinonimă cu *Triteleia Queen Fabiola*, se întâlneşte în flora spontană din vestul Californiei până în sudul Oregonului, unde creşte la altitudine de 1200 m. Plantele au talia de 40 cm, florile albastre, în formă de trompetă, grupate în umbele largi. Având cele mai mari umbele din tot genul, este cea mai cultivată specie (în zonele 6-7). Ca floare tăiată, este considerată *"regina"* verilor timpurii, având o durată mare în vază. ***Brodiaea laxa Corrina,*** sinonimă cu *Triteleia Corrina*. Plantele au talia de 35 cm, florile stelate au petalele albastre-violet, cu vârful albastru-purpuriu.

B.congesta

B.ixioides Starlight

B.laxa Queen Fabiola

B.laxa Corrina

B.vernum

Familia: Liliaceae
Origine: Asia
Tipul: bulb
Înflorire: martie-aprilie, durează 3 săptămâni
Culoare: roz, până la mov şi alb
Talia: 5-20 cm
Amplasare: plin soare sau parţial umbră
Zona climatică: 3-6
Utilizare: grădini de roci, borduri
Înmulţire: divizarea bulbilor, bulbili, seminţe
Descriere: Plantă erbacee perenă, asemănătoare cu Colchicum, cu 3-4 frunze bazale şi flori, de obicei singulare, cu câte 6 tepale, pornind dintr-o teacă bazală.

BULBOCODIUM

Unul din semnele simpatice ale lunii martie sunt florile roz-ciclam ale *Bulbocodium*-ului. Se aseamănă cu *Colchicum*, iar în perioada de tinereţe, cu *Crocus*. Nativă din pajişti alpine, iubeşte umezeala, primăvara, solul bogat în humus, bine drenat, şi divizarea periodică (o dată la 3 ani).

Florile, joase, sub formă de cornet, apar primăvara devreme, în martie-aprilie, de obicei înainte ca planta să-şi dezvolte foliajul. Ele apar de obicei singure, mai rar, două sau trei. Stigmatele sunt de culoare galbenă. Frunzele, în număr de 3-4, cresc vertical, de la bază, ca nişte lănci.

Bulbii se plantează toamna, la 8-10 cm adâncime, în sol bine drenat, unde viitoarea plantă va putea fi expusă total sau parţial la soare. Este o plantă cu creştere lentă, fiind o alegere potrivită pentru grădinile de roci.

Propagarea, prin divizare, se face toamna (august-septembrie), când se vor dezgropa bulbii, iar bulbilii se vor replanta imediat.

Specii cultivate

B.vernum

Singura specie existentă, este o plantă favorită în grădinile englezeşti, de mai bine de 300 de ani, iar în afară de divizarea periodică şi replantarea în pământ bun, bine drenat, nu necesită tratament special. Merită cultivată şi ne va bucura, în fiecare primăvară, cu florile ei, ce apar o dată cu ghioceii. Se poate cultiva şi în interior, când înflorirea va avea loc în ianuarie sau februarie.

C.cusickii

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Camassia comestibilă
Origine: America de Nord
Tipul: bulb
Înflorire: mai-iulie
Culoare: alb-crem, albastru
Talia: 35-100 cm
Amplasare: umbră şi semiumbră
Zona climatică: 5-7
Utilizare: platbande, borduri, rocării, flori tăiate
Înmulţire: bulbi
Descriere: Florile stelate sunt grupate în inflorescenţe spiciforme, dense, iar frunzele sunt înguste, asemănătoare ierbii. Tije înalte, graţioase.

CAMASSIA

Plantele acestui gen sunt originare din zonele vestice ale Americii de Nord, unde plantele cresc în mod natural atât în regiunile muntoase, cât şi pe întinsele prerii. Bulbii acestor plante erau consumaţi de către populaţia indiană băştinaşă, dar alte părţi ale plantei sunt toxice şi nu se recomandă consumului. Este o plantă bulboasă, mai puţin cunoscută. Există 7 sau 8 specii, dar numai trei sunt cultivate ca plante decorative. *Camassia* are un aspect rustic şi se încadrează foarte bine, dacă este cultivată printre plantele perene sau în borduri. Creşte foarte bine în soluri grele, bogate în elemente nutritive, nu prea uscate şi bine drenate. Aclimatizarea speciilor este posibilă în zonele climatice 5-7. Dacă se formează prea mulţi bulbi într-un singur loc, aceştia pot fi scoşi, divizaţi şi replantaţi imediat, toamna devreme.

Specii cultivate

Camassia cusickii

Talia plantelor este cuprinsă între 60-80 cm. Bulbii se plantează în sol, la 10-15 cm adâncime şi 20 cm distanţă între ei. Plantele cresc şi vegetează foarte bine atât în zonele însorite, cât şi în cele parţial umbrite. Această specie produce peste o sută de flori stelate, pe o singură plantă, grupate într-un racem. Florile, cu durată mare, sunt colorate în albastru deschis şi înfloresc de la baza racemului spre vârf. Poate fi cultivată în platbande, rocării, chiar şi pentru flori tăiate.

Camassia esculenta

Talia plantelor este mai mică comparativ cu specia precedentă, şi anume, 35-40 cm. Florile sunt colorate în albastru intens şi înfloresc în iunie-iulie. Plantele acestei specii se întreţin foarte uşor şi sunt, de fapt, cele pe care indienii băştinaşi le foloseau în alimentaţie.

C.esculenta *C.leichtilinii* *C.quamash*

Camassia leichtilinii

Este o specie cu talie înaltă, ce poate atinge 100 cm. Florile, colorate în alb-crem, nuanţe de albastru, purpuriu, înfloresc în mai-iunie. În condiţii favorabile, bulbii se dezvoltă foarte bine şi formează grupuri compacte. Este cea mai apreciată specie de grădină.

Camassia quamash

Are bulbii mari, aspectul compact. Atinge 30-40 cm în înălţime.

C.giganteum

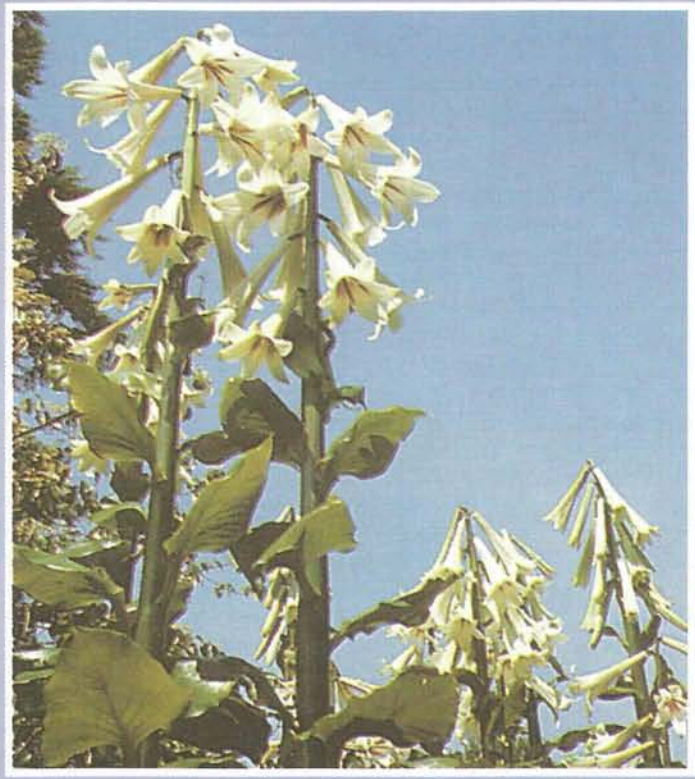

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Crin uriaş
Origine: Asia
Tipul: bulb
Înflorire: iulie-septembrie
Culoare: alb
Talia: 100-300 cm
Amplasare: locuri luminoase sau uşor umbrite
Zona climatică: 5-6, se protejează cu un strat gros de mulci; 7-10, rezistentă
Utilizare: decorarea grădinilor, flori tăiate
Înmulţire: bulbi, seminţe
Descriere: Frunzele sunt cordiforme, lucioase, diferite de frunzele altor genuri de crin, florile, în formă de trompetă, ating o lungime de 15 cm şi sunt foarte parfumate.

CARDIOCRINUM

Acest gen cuprinde un număr mic de specii şi, cândva, era inclus în genul *Lilium*. *Cardiocrinum* este o excelentă plantă de grădină, unde se aclimatizează foarte bine şi se cultivă ca plantă perenă. Pretinde soluri afânate, acide (pH 6,5) şi uşoare, rezultate din descompunerea frunzelor. Se comportă foarte bine atât la fertilizările cu îngrăşăminte organice, cât şi cu cele minerale. Plantele nu necesită lucrări speciale de îngrijire, doar că, după transplantare, bulbii au nevoie de o perioadă de câţiva ani, care le va permite să-şi dezvolte rădăcinile. Când sunt destul de mari, bulbii vor produce flori şi după aceea se vor usca. Toamna, în locul bulbului care a înflorit, se formează 3-6 bulbili mici, care vor fi lăsaţi în acelaşi loc, până când vor înflori, după 3-4 ani. În concluzie, pentru a avea plante înflorite în fiecare an, fie se plantează bulbi de mărimi diferite, fie se plantează, în fiecare an, bulbi de aceeaşi mărime, timp de câţiva ani la rând. Bulbii se plantează toamna sau primăvara, la 3-4 cm adâncime, astfel încât, vârful bulbului să fie situat la nivelul solului, iar între bulbi se lasă 60-90 cm. Bulbii plantaţi toamna se protejează cu un strat gros de mulci. *Cardiocrinum* creşte foarte bine pe sub arbori şi arbuşti, dar nu suportă să fie cultivat în ghivece. Dacă se doreşte obţinerea de plante noi din seminţe, acestea se seamănă într-un amestec de sol în care predomină pământul de frunze; se seamănă din februarie până în iulie, în lădiţe sau ghivece, care se acoperă cu o folie de plastic şi se plasează, pentru 2-3 săptămâni, la o temperatură de 16-18 °C, timp în care are loc germinaţia. După aceea, lădiţele şi ghivecele cu răsaduri se plasează în camere frigorifice, unde se asigură o temperatură de 2-3 °C, pentru o perioadă de 3-6 săptămâni, după care sunt readuse la temperatura de 16-18 °C. În aceste perioade, substratul va fi menţinut în permanenţă umed. Când răsadurile sunt destul de mari încât se pot prinde cu două degete, se transplantează în ghivece cu un diametru de 8-10 cm, se plasează în răsadniţe reci, iar în primăvara următoare, bulbii se plantează în pepinieră, unde vor sta 3-4 ani şi abia după aceea se vor planta la locul definitiv.

Specii cultivate

Cardiocrinum cordatum

Specie întâlnită în Japonia şi insulele din vecinătate, creşte în arealele împădurite, unde are condiţii optime de umiditate şi lumină. Tulpinile florale poartă, în vârf, 5-6 flori alb-verzui, care înfloresc în luna iulie. Uneori, în luna septembrie, poate forma şi o a doua tulpină floriferă. Frunzele sunt roşii-arămii şi, deşi se usucă în timpul sezonului de vegetaţie, sunt prezente şi adaugă un plus de farmec plantelor înainte de înflorire.

Cardiocrinum giganteum

Specia este cunoscută şi sub denumirea de Crin Himalaian. Tulpinile florifere pot atinge chiar o talie de 300 cm, florile sunt mari, albe, cu gâtul roşu şi foarte parfumate. Cere soluri fertile, îmbunătăţite cu mraniţă şi pământ de frunze.

C.luciliae

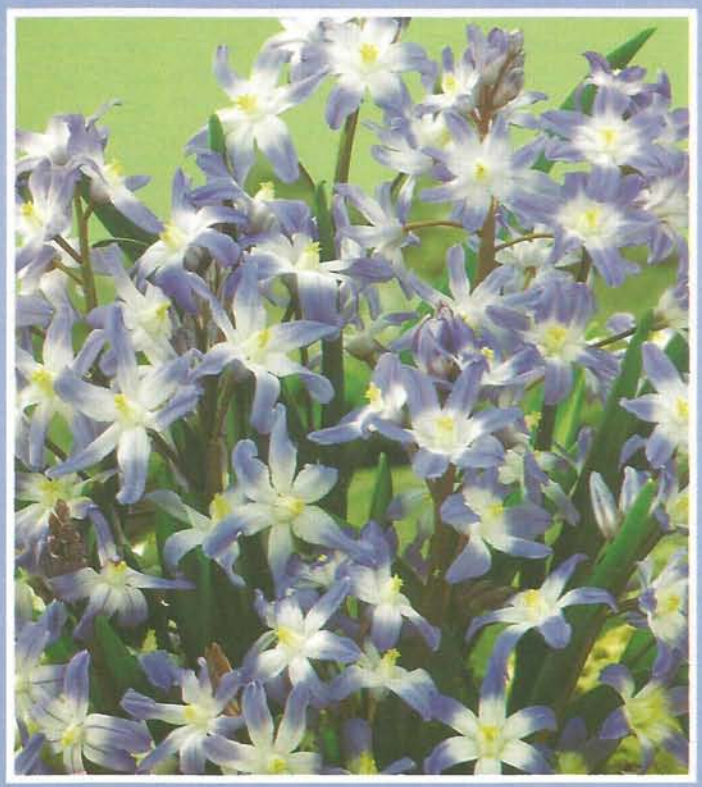

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Splendoare în zăpadă
Origine: Europa
Tipul: bulb
Înflorire: februarie-martie
Culoare: albastru, roz, alb
Talia: 15 cm
Amplasare: locuri însorite sau parţial umbrite
Zona climatică: 4-8
Utilizare: borduri, rocării, pe sub arbori şi arbuşti
Înmulţire: bulbi, seminţe
Descriere: Frunzele subţiri, de culoare verde închis, sunt două pe fiecare bulb, iar florile, micuţe, stelate, sunt grupate câte 6-10 pe o singură tulpină şi rezistă înflorite 2-4 săptămâni, conferind strălucire locurilor de cultură.

CHIONODOXA

Denumirea de *Chionodoxa* derivă din cuvintele greceşti *chion* (zăpadă) şi *doxa* (glorie). Acest gen cuprinde 6 specii, native din regiunile alpine al Turciei. Preferă solurile fertile, umede, dar bine drenate. Bulbii se plantează toamna devreme (septembrie), la adâncimea de 5 cm şi la 10 cm distanţă între bulbi. Deoarece plantele acestui gen înfloresc primăvara devreme, chiar în zăpadă, bulbii pot fi plantaţi sub arbuşti sau arbori, fără să fie afectate de lipsa luminii. Cercetările au arătat că aceste plante pot rezista, iarna, până la o temperatură de –35 °C. Este o adevărată investiţie. Produce bulbi noi şi se autoînsămânţează, an după an, fără să necesite lucrări speciale de îngrijire. Se poate planta şi în ghivece.

Specii cultivate

Chionodoxa forbesii

Are talia de 10-15 cm, iar florile albastre apar înainte de topirea zăpezii.

Chionodoxa luciliae

Este sinonimă cu *C.gigantea*. Există o oarecare confuzie între cele două denumiri sinonime, dar în comerţ este cunoscută mai mult de *C.luciliae* (după numele soţiei lui Bossier, un botanist suedez). Această plantă micuţă, cu o talie cuprinsă între 10-15 cm, produce cele mai mari flori comparativ cu celelalte specii cultivate. Aceste flori, cu centrul alb, sunt grupate câte 6-12 pe o singură tulpină. În cultură există două varietăţi, şi anume: *Pink Giant*, cu flori roze, şi *Alba*, cu flori albe.

C.forbesii *C.luciliae Alba* *C.luc. Pink Giant* *C.sardensis*

Chionodoxa sardensis

Are talia mai mică şi nu înfloreşte atât de abundent ca specia precedentă. Se întâlneşte în flora spontană din Turcia.

C. Waterlily

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Brânduşa de toamnă
Origine: Europa
Tipul: bulb
Înflorire: toamna
Culoare: albastru, liliachiu, alb, purpuriu deschis
Talia: 25-30 cm
Amplasare: locuri însorite, în condiţii de umiditate sau semiumbră
Zona climatică: 4-10
Utilizare: borduri, platbande, pe sub arbori sau arbuşti
Înmulţire: divizare, seminţe
Descriere: Este o plantă perenă ierboasă, cu frunze subţiri, verzi, lucioase, iar florile seamănă cu nuferii în miniatură, sunt lungi-tubulare, compuse din 6 petale. Fructul este o capsulă triloculară care ajunge la maturitate în primăvară, când apar frunzele.

COLCHICUM

Acest gen este format din aproximativ 30 de specii tuberobulboase, perene, care se întâlnesc şi în stare sălbatică (*Colchicum autumnale*), caracterizate prin apariţia frunzelor, în primăvară, iar a florilor, toamna, după matca frunzelor. Denumirea genului vine de la ţinutul Colchis, unde, se spune că prinţesa Medea ştia să prepare o otravă din brânduşe. Toate părţile *Colchicum*-ului sunt toxice, dacă sunt ingerate, iar în contact cu pielea, pot provoca iritaţii. În prezent, din brânduşa de toamnă se extrage o substanţă numită colchicină, care este utilizată pentru tratarea gutei, ca inhibitor de diviziune celulară, în câteva tipuri de cancer şi, de asemenea, la provocarea poliploidiei şi mutaţiilor la plante.

Deşi *Colchicum* şi *Crocus* cu înflorire toamna sunt foarte asemănători, ei se deosebesc prin numărul de stamine (3 la *Crocus*, 6 la *Colchicum*), prezenţa unui şănţuleţ alb în lungul frunzelor de *Crocus*, pe care cele de *Colchicum,* mai late, nu îl au. De asemenea, tuberobulbii de crocus sunt simetrici faţă de vârful de creştere, pe când, la cei de *Colchicum,* acesta este deplasat faţă de mijloc.

Bulbii se plantează în august sau septembrie, la adâncimea de 10 cm şi la 15 cm distanţă între plante, pe rând, acoperindu-se cu 8-10 cm de sol. Florile apar imediat după plantare, mai multe din acelaşi bulb.

Dacă va primi îngrijire corespunzătoare, se va acomoda repede şi se va înmulţi liber. *Colchicum autumnale* se înmulţeşte prin bulbili, dar şi prin seminţele pe care le împrăştie. Cultivarurile, însă, trebuie propagate prin diviziune. Propagarea se face vara devreme, după ce foliajul s-a uscat. Diviziunea se face o dată la fiecare 3 ani şi numai dacă grupul de *Colchicum* s-a supraaglomerat, în restul anilor lăsându-se nederanjat. Dacă se folosesc seminţele, vor fi necesari 5 ani până la apariţia primelor flori. Succesul cultivării acestui gen, la fel ca şi al altor flori bulboase cu înflorire toamna, este strâns asociat cu drenajul liber, solul fertil, bogat în humus, umed şi cu un regim regulat de fertilizări.

Colchicum este un bulb care poate înflori fără apă şi pământ. Plasaţi bulbii direct, cu vârful în sus, într-un loc luminos (de exemplu, pervazul

unei ferestre). După câteva săptămâni, fiecare bulb va produce 4-6 flori liliachii, minunate. După înflorire, bulbii se plantează afară, unde asigură decorul pentru anul următor, iar după ce plantele s-au uscat, bulbii se pot scoate şi plasa din nou în locuri luminoase, fără pământ, unde vor înflori iarăşi.

Specii cultivate

Colchicum autumnale

Este specia cea mai cunoscută, care, deşi este originară din Europa, a fost introdusă în Canada şi SUA, unde creşte atât în grădini, cât şi în lunci şi păduri.

Bulbul acestei plante poate fi confundat cu bulbul de ceapă sălbatică, ceea ce reprezintă o mare problemă, deoarece este foarte toxic şi consumul acestuia poate provoca moartea.

Alcaloidul, care se găseşte în întreaga plantă, se aseamănă cu arsenicul, împotriva căruia nu există un antidot specific.

Frunzele au vârful ascuţit şi pot atinge 30 cm înălţime, iar toamna apar una sau două tulpini florale care poartă, în vârf, câte o singură floare alb-purpurie, a cărei formă aminteşte de floarea de crocus.

Această specie reprezintă o alegere excelentă pentru decorarea marginilor potecilor şi bordurilor.

C.autumnale

Colchicum byzantinum

Introdus în grădini în secolul XVI, se menţine neegalat în generozitatea florilor, fiecare bulb producând 10-12 şi chiar 20 de flori parfumate, în august-septembrie.

Colchicum speciosum

Este o specie cu frunze şi flori mari, parfumate, în formă de lalea, roz-lavandă sau alb, ce înfloreşte în septembrie-octombrie. Are o înălţime de 20-30 cm.

Colchicum luteum

Înfloreşte primăvara, în loc de toamna, şi este singura specie de *Colchicum* cu flori galbene.

Este puţin mai sensibil la ger, de aceea, iarna, se va proteja cu un strat de mulci.

C.byzantinum Album

C.speciosum

C.luteum

C.majalis

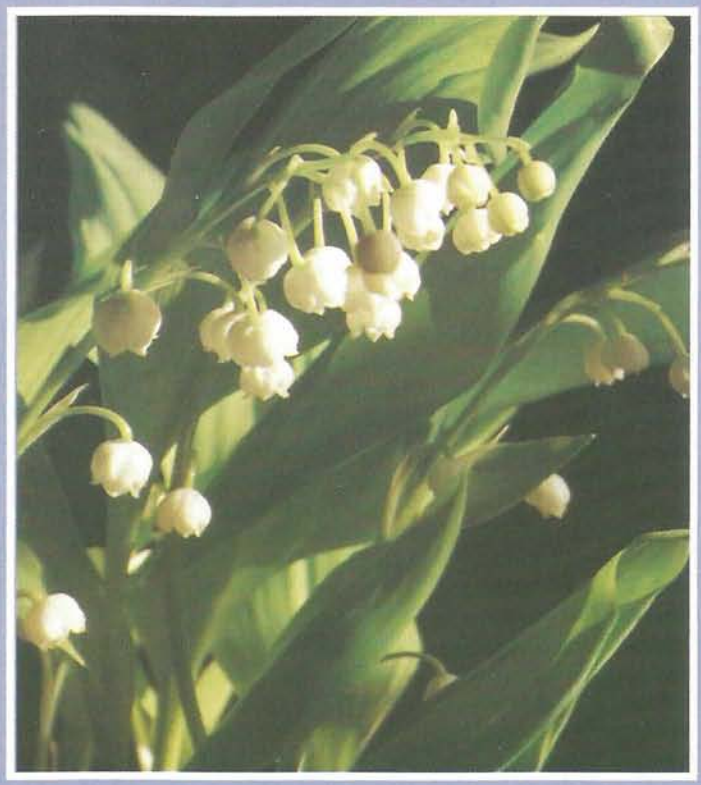

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Lăcrimioare, mărgăritar
Origine: Eurasia
Tipul: rizom
Înflorire: aprilie-mai
Culoare: alb, roz
Talia: 18-20 cm
Amplasare: umbră
Zona climatică: 3-9
Utilizare: flori tăiate, decorarea grădinilor, pe sub arbori şi arbuşti, ghivece, forţare
Înmulţire: rizomi, seminţe
Descriere: Plantă perenă, care prezintă în sol un rizom lung, 10-24 cm, din care se formează 2-3 frunze bazale, lanceolat-eliptice sau ondulat-ovale, verzi. Tulpinile florale apar primăvara, în aprilie-mai, înalte de 18-20 cm; florile albe, parfumate, în formă de clopot, sunt grupate într-un racem.

CONVALLARIA

Originea numelui provine din latină, „convallis" însemnând vale închisă între munţi, legat de habitatul natural al acestei plante.

Convallaria majalis

Este singura specie care aparţine acestui gen; „majalis" este perioada de înflorire, luna mai.

Se întâlneşte în flora spontană din pădurile de foioase, în lunci şi, uneori, chiar şi la altitudini de peste 2000 m. Rizomii se plantează toamna sau primăvara, orizontal, la adâncimea de 3-5 cm şi 20-25 cm între ei. Lăcrimioarele preferă solurile nisipoase, umede, bogate în humus, cu un pH uşor acid, situate în locuri umbrite.

În condiţii propice, planta se extinde, ocupând întreg spaţiul de care dispune. Dacă florile încep să fie mai modeste, este indiciul unei supraaglomerări, semnalul că divizarea rizomilor este absolut necesară. Propagarea prin divizarea rizomilor se poate face imediat după înflorire sau toamna.

Dacă se doreşte obţinerea de plante înflorite iarna, rizomii se plantează în ghivece şi se forţează. În luna august, după ce s-au scos, rizomilor li se scurtează rădăcinile, după care sunt stratificaţi în beciuri, la o temperatură de 3-5 °C, timp de 50-60 zile, pentru parcurgerea perioadei de repaus. În luna decembrie, rizomii se vor planta în ghivece, în substraturi care păstrează umiditatea. Se plantează câte 10 bucăţi într-un singur ghiveci, pe verticală, astfel încât mugurii să rămână neacoperiţi cu sol şi să depăşească înălţimea vasului cu 1-2 cm. Ghivecele se udă bine şi se ţin la întuneric, la temperatura de 20 °C, timp de 10 zile, pentru a se forma tulpina floriferă. Când tulpina floriferă a atins 10 cm înălţime, se ridică temperatura la 30 °C şi, treptat, plantele se acomodează cu lumina. După ce florile au apărut, se scade temperatura cu câteva grade şi plantele se plasează în locuri cu cât mai multă lumină. În momentul când plantele sunt bine înflorite, acestea se trec la o temperatură de 10 °C, pentru a prelungi durata înfloritului. Rizomii folosiţi la forţare sunt epuizaţi şi nu mai pot fi reutilizaţi.

Se pot obţine plante înflorite şi vara, în acest scop, rizomii fiind ţinuţi în camere frigorifice şi apoi puşi la înrădăcinat, în funcţie de data când se doreşte obţinerea de plante înflorite.

C.majalis Rosea

C.majalis Variegata

C.solida

Familia: Papaveraceae
Denumire populară: brebenei
Origine: zona temperată a emisferei nordice şi sudul Africii
Tipul: rădăcini tuberoase, fibroase sau fusiforme
Înflorire: martie-aprilie
Culoare: roz-purpuriu, galben, crem, alb
Talia: 10-60 cm
Amplasare: semiumbră
Zona climatică: 4-7
Utilizare: rocării, pe sub arbori şi arbuşti
Înmulţire: divizarea tufelor, seminţe
Descriere: Tulpinile sunt subţiri, frunzele multidivizate, alterne sau aproape opuse spre vârful tulpinii, florile sunt dispuse în raceme terminale sau opuse frunzelor, cu o bractee sub fiecare floare.

CORYDALIS

Gen de plante cu peste 300 de specii anuale, bienale sau perene, cultivate sau care cresc în grădini, ca buruieni. Aceste plante nu sunt pretenţioase faţă de factorii de vegetaţie, preferă solurile uşoare, rezultate din descompunerea frunzelor.

În perioada de vară, plantele intră în repaus. *Corydalis* este o excelentă plantă de ghiveci, dar vara, pământul trebuie menţinut umed, deoarece tuberculii se deshidratează şi pot pieri.

Specii cultivate

Corydalis lutea

Este o plantă perenă erbacee, cu talia de 30 cm, florile sunt lungi, aproape tubulare, galbene, frunzele sunt divizate, asemănătoare cu frunzele de ferigă, iar în zonele calde sunt persistente tot timpul anului. Se înmulţeşte prin seminţe, sau prin divizarea tufelor, operaţie care se execută primăvara.

Corydalis solida

Această specie mai este cunoscută şi sub denumirea de „Ciocârlie cu cunună". Acest nume derivă de la grecescul „korydalis" şi defineşte, de fapt, forma florii, asemănătoare cu moţul unei ciocârlii. Talia plantelor este cuprinsă între 15-20 cm. Florile sunt colorate în roz-roşu, alb, albastru, purpuriu şi înfloresc în martie-aprilie. Nu culoarea florilor impresionează în mod deosebit, ci forma unică a acestora şi abundenţa lor. Planta mai este decorativă şi prin textura fină a frunzelor albastre-verzui. Bulbii se plantează toamna, la adâncimea de 5-10 cm şi la 8-10 cm distanţă între bulbi. Deoarece, în zona de origine, specia creşte în păduri, plantele tolerează foarte bine umbra şi se pot aclimatiza cu uşurinţă sub arbori sau arbuşti.

Familia: Iridaceae
Denumire populară: Montbreția
Origine: Africa de Sud
Tipul: tuberobulb
Înflorire: august-septembrie
Culoare: portocaliu, roşu
Talia: 60-90 cm
Amplasare: locuri însorite
Zona climatică: 4-5, se cultivă în ghivece, 6-7, se protejează cu mulci, 8-10, rezistentă
Utilizare: borduri, platbande, grădini de plante perene
Înmulțire: bulbi
Descriere: Frunzele sunt lanceolate, florile stelate, mai mari sau mai mici, în funcţie de varietatea cultivată, sunt grupate în inflorescenţe spiciforme, susţinute de tulpini arcuite. Fiecare spic înfloreşte timp de 3-4 săptămâni.

CROCOSMIA

Cunoscută şi sub numele de *Montbretia, Crocosmia* are câteva specii extrem de viguroase, de multe ori supraviețuind în grădini vechi, neglijate, unde orice altceva a murit. Este impresionantă în borduri sau paturi, atingând 60-100 cm. Nativă din sudul Africii, este înrudită cu gladiolele, cu care seamănă la foliaj, cu irisul şi cu fresia.

Până la 50 de flori tubulare, în culori calde, decorează tijele arcuite, adăugând strălucire verilor târzii, când majoritatea altor plante şi-a încheiat spectacolul în grădină, fiecare floare durând 3-4 săptămâni. Sunt foarte rezistente la boli.

Plantele acestui gen sunt foarte pretenţioase faţă de lumină şi se recomandă plantarea bulbilor în locuri cu expoziție sudică, în soluri umede dar bine drenate. Bulbii se plantează primăvara, la 5 cm adâncime şi 10 cm distanţă între bulbi, în sol umed, bine drenat (puțin nisip la fundul gropii de plantare).

Din cauza culorilor intense, putem fi intimidaţi în a o folosi în designul grădinilor, dar, de fapt, *Crocosmia* adaugă, într-adevăr, viaţă peisajului. Putem obţine combinaţii după care se va întoarce capul, cultivând, de exemplu, *Crocosmia* roşie alături de crini asiatici galbeni şi margarete albe. Pentru o tuşă mai armonioasă, folosiţi *Crocosmia* portocalie sau galbenă. Într-o bordură lungă, repetaţi cîteva grupuri de *Crocosmia*, pentru a menţine ochiul în mişcare de la un grup la altul.

De asemenea, *Crocosmia* creşte foarte bine în ghivece, unde poate rămâne pe toată perioada de vegetaţie sau după ce vremea s-a încălzit, plantele se scot din ghivece şi se plantează în grădină.

Toamna este anotimpul pentru divizare şi propagare. Divizarea este recomandată o dată la 3-4 ani, pentru a evita supraaglomerarea. Bulbilii se replantează. Vor înflori după 2-3 ani.

În general, *Crocosmia* nu are probleme cu sănătatea, dar, ocazional, pot apărea păianjeni. Dacă observaţi frunze galbene, uscate, spălaţi plantele cu furtunul. Dacă nu este îndeajuns, folosiţi insecticid.

În vază, la fel ca şi în grădină, florile se menţin proaspete foarte mult timp.

Mulţi hibrizi au fost introduşi şi au devenit repede disponibili pe piaţă, în ultimul timp. Toţi înfloresc de primăvara târziu, până vara târziu.

Specii cultivate

Crocosmia crocosmiiflora

Este una dintre cele mai cultivate specii în grădinile din Europa. Florile sunt dispuse în zigzag pe panicule drepte. Este dintre cele mai înalte, crescând până la 1 m înălţime. Are o creştere viguroasă şi o valoare decorativă mare.

C.Emberglow

C.crocosmiiflora Emily McKenzie

C.Lucifer

Crocosmia Lucifer

Este un hibrid foarte viguros ce poate atinge o talie de 90 cm, florile sunt mari, roşii, grupate în vârful unei tulpini viguroase, care contrastează puternic cu frunzişul verde. Creşte sub formă de tufă cu un diametru de 150 cm. Este o plantă excelentă pentru flori tăiate. Se comportă foarte bine în containere.

Crocosmia George Davidson

Este un hibrid cu o talie de 60-90 cm, cu florile de culoare galben strălucitor. Înfloreşte în iulie-august şi este o excelentă floare tăiată. Dimensiunea bulbului este de 10 cm în circumferinţă.

C.crocosmiiflora Emily McKenzie

Crocosmia Jenny Bloom

Este un hibrid ce atinge o talie de 75 cm. Uimitor este cuvântul pentru a descrie această minunată plantă adusă din Anglia. Nu este invazivă şi tolerează uscăciunea. Pe la mijlocul lunii iulie apar mugurii florali portocalii, care, la deschidere, se transformă în flori de culoare galben strălucitor.

Crocosmia masonorum

Are flori stacojii, cu nuanţe portocalii, şi sunt dispuse perpendicular pe tulpinile arcuite. (stânga)

C. Jenny Bloom

C.vernus

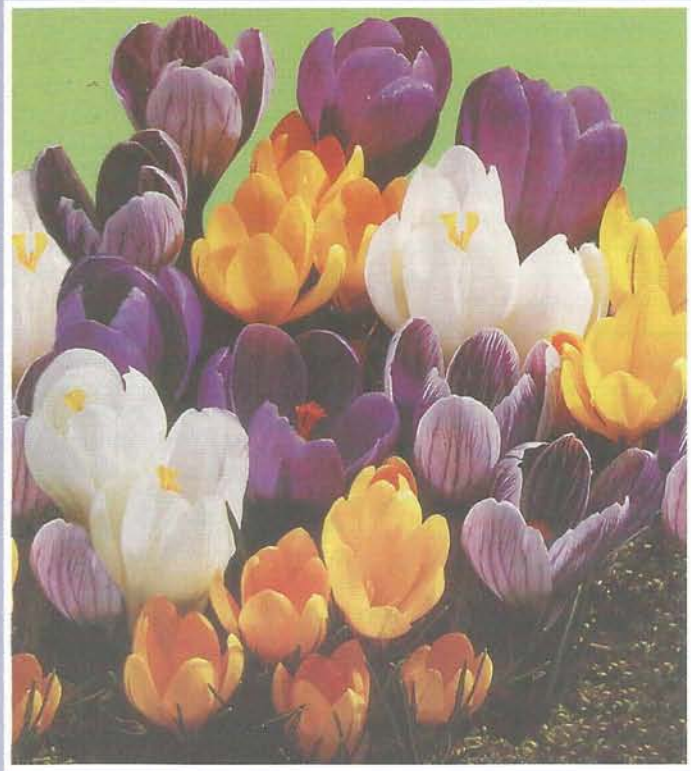

Familia: Iridaceae
Denumire populară: Brânduşă de primăvară, crocus
Origine: sudul Europei, Asia
Tipul : tuberobulb
Înflorire: februarie-martie
Culoare: alb, galben, portocaliu, albastru, purpuriu
Talia: 10-15 cm
Amplasare: locuri însorite sau parțial umbrite
Zona climatică: 4-8
Utilizare: rocării, forțare
Înmulțire: tuberobulbi
Descriere: Floarea are şase tepale, divers colorate, contrastând cu portocaliul staminelor. Frunzele sunt înguste liniare sau cu marginile întoarse, cu o dungă albă sau argintie pe mijloc, care se învelesc una pe alta, formând astfel o tulpină falsă.

CROCUS

Crocuşii împreună cu lalelele, zambilele şi narcisele sunt cele mai utilizate plante pentru decorarea parcurilor şi grădinilor. Se cunosc peste o sută de specii, dar numai 30 se folosesc în cultură. Sunt dintre cele mai timpurii flori ce apar primăvara, câteva specii începându-şi înflorirea chiar la sfârşitul iernii. Deşi rare, există câteva specii de *Crocus* care înfloresc toamna. Cele mai populare varietăți sunt acelea care nu se deosebesc prea mult de cele sălbatice.

Florile se deschid numai la o intensitate mare a luminii şi se închid noaptea sau când plouă. Plantele acestui gen pot fi uşor confundate cu speciile de *Colchicum* (brânduşa de toamnă), de unde se poate trage concluzia că sunt rude îndepărtate. Aceste două genuri se deosebesc între ele, prin numărul de stamine. Brânduşa de primăvară prezintă trei stamine, în timp ce brânduşa de toamnă prezintă şase stamine.

Calitățile decorative ale crocusului sunt puse în valoare atunci când este plantat în grupuri de 100-150 bulbi. Cea mai importantă condiție pentru obținerea unor plante de calitate este plantarea bulbilor în soluri bine drenate şi cu un conținut echilibrat în elemente nutritive. Aceste specii se aclimatizează foarte bine în zonele 4-8, iar bulbii, care rămân în acelaşi loc mai mulți ani, vor înflori în fiecare primăvară mai timpuriu comparativ cu anul precedent. Bulbii se plantează în sol, la adâncimea de 10 cm. Plantarea bulbilor, în grădină, se face în a doua jumătate a lunii octombrie. Grupurile supraaglomerate se vor separa şi replanta periodic, imediat ce foliajul s-a îngălbenit.

Specii cultivate

Crocus ancyrensis

Provine din zonele stâncoase ale Turciei, unde pietrişul îl protejează de atacul rozătoarelor. Florile au 3 cm în diametru, iar culorile lor vii sunt vizibile de la distanță. Foliajul este mic, dar atractiv. Este printre primele plante ce înfloresc în grădină. Preferă amplasamentele în plin soare, cu drenaj bun, iar în perioada de creştere apreciază puțină umezeală. Perioada de înflorire este lungă. Pot fi propagați prin tuberobulbi sau prin semințe.

Înălțime: 5-8 cm
Floare: galben-aurie, cu interior portocaliu, apare în februarie-aprilie
Dimensiunea bulbilor: 6/+, în circumferință
Distanța de plantare: 8-10 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 8 cm
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: plin soare până la parțial soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: tuberobulbi, semințe
Perenizare: foarte bună
Soiuri cultivate: ***Golden Bunch***, cu flori de culoare galben-portocaliu

Crocus chrysanthus - Crocus de zăpadă ✳

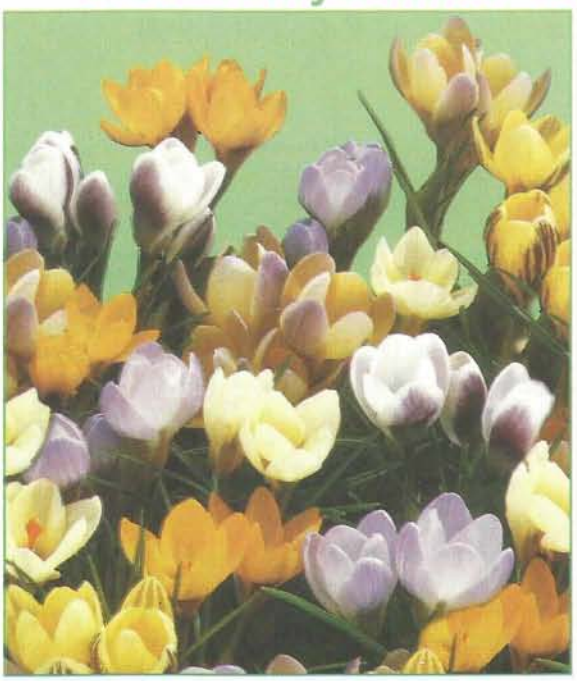

Înălțime: 10 cm
Floare: albastru, galben, alb, purpuriu, apare în martie-aprilie
Dimensiunea bulbilor: 5/+, în circumferință
Distanța de plantare: 5-6 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 10 cm
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: plin soare până la parțial soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: tuberobulbi, semințe
Perenizare: foarte bună

Talia plantelor nu depăşeşte 10 cm înălțime, florile sunt mici şi apar înaintea frunzelor, culoarea lor variind în funcție de soiul cultivat. Bulbii înfloresc primăvara devreme şi se închid noaptea sau în zilele noroase. Această specie creează decoruri deosebite atunci când este cultivată în rocării, platbande şi cel mai adesea pe sub arbori şi arbuşti. Este cea mai indicată specie pentru aclimatizare în pajişti şi, în acelaşi timp, se comportă foarte bine la forțare. *C. chrysanthus Blue Pearl* are o culoare mov pal în exterior, ajungând la un mov diafan în interior. Este deosebit.

C.chry.Snowbunting

C.chry.Cream Beauty

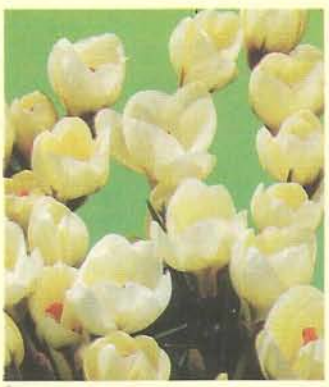

C.chry.Saturnus

C.chry.Zwanenburg

Crocus flavus sinonim cu Crocus luteus

Înălțime: 10 cm
Floare: galben-portocaliu strălucitor, apare în martie-aprilie
Dimensiunea bulbilor: 5/+, în circumferință
Distanța de plantare: 5-6 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 10 cm
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: plin soare până la parțial soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: tuberobulbi, semințe
Perenizare: foarte bună

Se aseamănă cu crocusul olandez, dar florile sunt puțin mai mici, chiar dacă unele se vând sub nume sugestive (ex.: *Large Yellow*). Este perfect pentru plantare în gazon, întrucât culoarea contrastează minunat cu fundalul verde. Tuberobulbii sunt incredibil de floriferi, la unele varietăți (de ex. *Golden Yellow*) putând fi numărate 4-12 flori formate din acelaşi tuberobulb, în primul an. Este un vechi favorit în grădină, fiind apreciat de peste 400 de ani. Veți înțelege când îl veți vedea.

Crocus sieberi

C.sieberi Firefly

C.sieberi Tricolor

Înălțime: 10-12 cm
Floare: albastru-deschis, apare în martie-aprilie
Dimensiunea bulbilor: 5/+
Distanța de plantare: 6-8 cm
Adâncimea de plantare: 10 cm
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină: plin soare până la parțial soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: tuberobulbi, semințe
Perenizare: foarte bună

Sunt o specie minunată, cu flori de culoare albastru-deschis şi mijloc galben, ce cresc în sălbăticie în regiunea Balcanilor. Pistilul este portocaliu, foarte strălucitor.

Crocus tomasinianus

Înălțime: 10 cm
Floare: albastru-lavandă, apare în februarie-aprilie
Dimensiunea bulbilor: 5/+, în circumferință
Distanța de plantare: 5-6 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 10 cm
Anotimpul plantării: toamna
Cerințe față de lumină : plin soare până la parțial soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar mențineți pământul umed în perioada de creştere
Propagare: tuberobulbi, semințe
Perenizare: foarte bună

Neobişnuit la această specie este floarea în formă de stea, de culoare albastru-lavandă, care, atunci când se deschide, etalează stigmatele portocalii, strălucitoare. Atât frunzele, cât şi florile apar în acelaşi timp. Atinge o talie de 10 cm înălţime, înfloreşte primăvara devreme şi se înmulţeşte foarte repede.

Crocus vernus - crocus olandez

C.vernus Grand Maitre

C.vernus Yellow Mamuth

Înălţime: 15 cm
Floare: alb, albastru-dungat cu violet, albastru-lavandă, mov, apare în februarie-aprilie
Dimensiunea bulbilor: 8/+
Distanţa de plantare: 8-10 cm
Adâncimea de plantare: 12 cm
Anotimpul plantării: toamna
Cerinţe faţă de lumină: plin soare până la parţial soare.
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar menţineţi pământul umed în perioada de creştere.
Propagare: tuberobulbi, seminţe

C.vernus Janne d'Arc

C.vernus Pickwick

C.vernus Remembrance

Acest hibrid olandez, cu florile gigantice, este foarte familiar grădinarilor şi este cel mai cultivat crocus. Arată minunat în grupuri de 8-12 bulbi plantaţi în peluze de iarbă sau pajişti.

Forţarea bulbilor de crocus olandez

Această specie se foloseşte mult şi pentru forţare. Bulbii se plantează în ghivece şi se acoperă cu un strat subţire de sol, după care ghivecele se plasează la întuneric şi la o temperatură de 6-9 °C, timp de 10-12 săptămâni, perioadă necesară formării rădăcinilor. După aceea, ghivecele cu plante se plasează în locuri luminoase, la o temperatură de 18 °C. Vor fi necesare 3-4 săptămâni, după ce ghivecele au fost introduse înăuntru, până la apariţia primelor flori. Nu lăsaţi pământul să se usuce după ce s-a ivit vârful de creştere şi folosiţi apă cu îngrăşământ când se arată primul mugure floral. Drenajul este important.

C.europeum

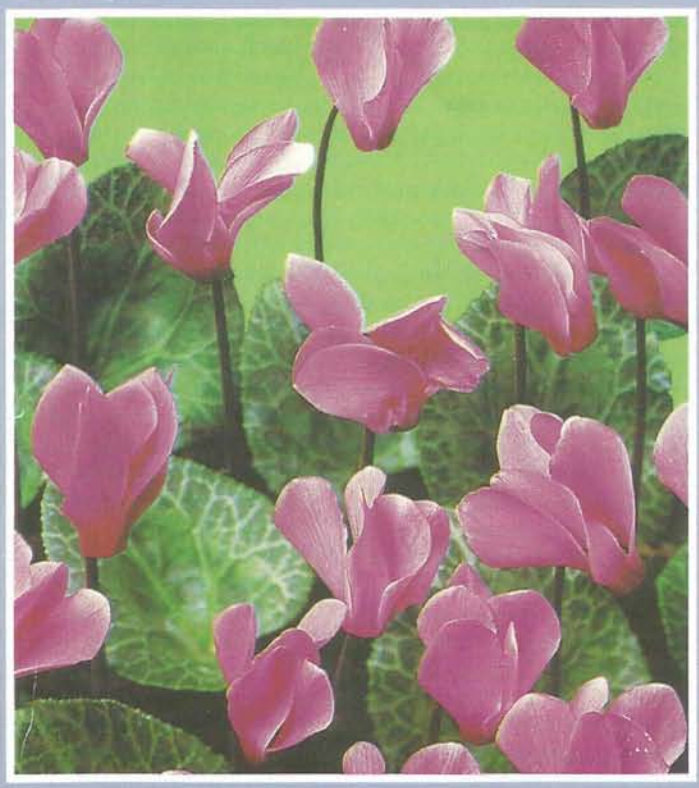

Familia: Primulaceae
Denumire populară: Violetă persană
Origine: Caucaz şi Persia
Tipul: tuberobulb, tubercul
Înflorire: aprilie-august
Culoare: alb, roz, roşu, violet
Talia: 30 cm
Amplasare: locuri luminoase sau umbrite
Zona climatică: 4, la ghivece, 5, se protejează cu mulci, 6-10, rezistentă
Utilizare: rocării, ghivece
Înmulţire: tuberobulb, tubercul, seminţe
Descriere: Frunzele sunt verzi, marmorate sau cu zone concentrice argintii. Florile sunt formate din cinci petale ovale, răsfrânte în sus, astfel încât cuprind pedunculul şi seamănă cu un fluture.

CYCLAMEN

Cyclamenul este un gen de plante decorative, conţinând 20 de specii, a căror distribuţie în flora spontană este centrată în zona mediteraneană, fiind nativă din aceste părţi ale Europei, vestul Asiei şi nordul Africii. În ţara noastră, ciclamenul se cultivă mai mult ca plantă de apartament, dar se cunosc şi specii utilizate pentru decorarea grădinilor.

Planta prezintă, în sol, un tubercul sferic, turtit, care rezultă prin îngroşarea axei hipocotile. În grădini, tuberculii se plantează primăvara sau toamna, cu partea globulară în jos, astfel încât vârful acestora să fie situat la 3-5 cm adâncime şi se acoperă cu un strat subţire de frunze sau ace de brad (pin). Distanţa recomandată, dintre tuberculi, este de 20 cm. Plantat toamna, va înflori în iulie-august; plantat primăvara, va înflori în septembrie. Se acoperă cu turbă pentru a-l proteja de îngheţ, atunci când se plantează toamna. Lăsat în pământ, după înflorire, ciclamenul va avea o înflorire şi mai puternică (până la 50 de flori/tubercul, în câţiva ani). Frunzele se ofilesc, de obicei, pe timpul repausului de vară, perioadă în care nu se va exagera cu udatul. Ele vor reapărea toamna sau în primăvara următoare, în funcţie de specia cultivată.

Cyclamen are nevoie de un amplasament uşor umbrit. Solul trebuie să conţină suficient humus şi să fie bogat în calciu. Drenajul este important. Protejaţi bulbii de ploi torenţiale, dar aveţi grijă, nu-i lăsaţi nici să se usuce. Apa, care stagnează deasupra tuberobulbului, îi determină putrezirea. Odată acomodaţi, nu-i deranjaţi şi se vor multiplica rapid.

Toamna este bine să fie acoperit cu un strat subţire de mulci, din frunze bine descompuse, pentru a imita condiţiile din habitatul lor natural. Plantele se propagă, de obicei, prin seminţe sau pot fi luate din natură.

La speciile cultivate în ghivece, tuberculii se plantează într-un amestec de pământ, cu un pH cuprins între 5,5-6,5, format din 1/3 pământ de frunze de fag, 1/3 turbă (sau pământ de frunze de brad), 1/6 pământ de grădină şi 1/6 nisip. Tuberculul se plantează astfel încât vârful acestuia să nu fie acoperit cu pământ. Vara, când temperaturile sunt ridicate, ghivecele cu plante se păstrează în locuri umbroase şi răcoroase, bine aerisite, iar plantele sunt udate de mai multe ori pe zi, prin pulverizarea apei pe frunze.

Specii cultivate

Cyclamen cilicium

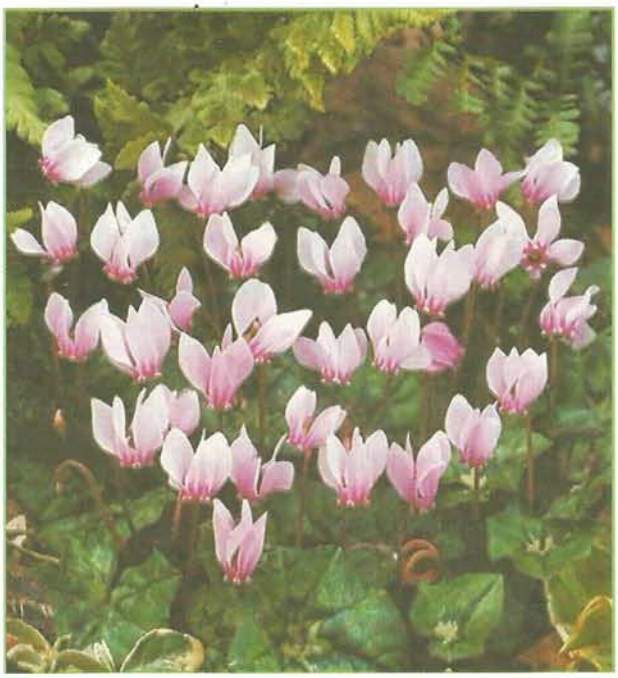

Înălțime: 10-15 cm
Floarea: albă, nuanțe de roz, apare în octombrie
Dimensiunea bulbilor: 13/15 cm, în circumferință
Distanța de plantare: 20 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 3-5 cm de la suprafața bulbului
Anotimpul plantării: toamna sau primăvara
Cerințe față de lumină: umbră sau parțial umbră
Umezeală: mențineți pământul umed, dar nu inundați
Propagare: semințe sau tuberobulbi
Perenizare: excelentă

Creşte în pădurile de conifere din sudul Anatoliei, Turcia, la altitudini între 700-2000 m. Este o specie care se cultivă foarte uşor în grădină, în locuri umbrite sau parțial umbrite, pe solurile rezultate din descompunerea frunzelor. Întrucât provine din păduri de conifere, va aprecia încorporarea în compost a acelor de pin putrezite. În perioada de vară, plantele îşi pierd frunzele şi intră în repaus. Frunzele verzi, cu desene argintii, reapar în luna septembrie, iar florile, colorate în roz pal, înfloresc la sfârşitul lunii octombrie sau începutul lunii noiembrie.

Cyclamen coum

Înălțime: 10-15 cm
Floarea: toate nuanțele de la roşu puternic la roz şi alb, cu un ochi alb la bază şi un spot închis deasupra lui
Dimensiunea bulbilor: 13/+cm, în circumferință
Distanța de plantare: 20 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 3 cm de la suprafața bulbului
Anotimpul plantării: toamna sau primăvara
Cerințe față de lumină: umbră sau parțial umbră
Umezeală: mențineți pământul umed, dar nu inundați
Propagare: semințe sau tuberobulbi
Perenizare: excelentă

Se găseşte în munții şi zonele de coastă ale sudului şi estului Mării Negre, nordul Iranului, din sudul Turciei pînă la coasta estică a Mediteranei. Creşte în zone umbroase, în păduri de foioase şi conifere. Este o bună specie de grădină, rezistentă la temperaturile scăzute din timpul iernii, frunzele sunt plane, verzi, cu desene argintii, florile sunt roze, cu nuanțe mai pale sau mai intense.

Ideal pentru colțurile dificile, umbroase, grădini de roci, zone cu arbori, arbuşti.

Cyclamen hederifolium (neapolitanum)

Înălțime: 10 cm
Floarea: alb, roz, apare în august-octombrie
Dimensiunea bulbilor: 13-15 cm, în circumferință
Distanța de plantare: 15 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 5 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna sau primăvara
Cerințe față de lumină: soare sau parțial umbră
Umezeală: mențineți pământul umed, dar nu inundați
Propagare: semințe sau tuberobulbi
Perenizare: excelentă

Are o largă răspîndire în Europa, din sudul Franței, până în Italia şi vestul Turciei.

Este cel mai uşor de cultivat dintre speciile de grădină şi se autoînsămânțează prolific, dacă este fericit. Frunzele largi, în formă de inimă, permanent verzi, sunt marmorate cu alb sau argintiu. Numai varietatea frunzelor şi persistența lor (11 luni), ar putea fi argumentul suficient pentru a creşte această plantă. Florile roz închis, cu spot întunecat la bază, înfloresc bogat, din august până în octombrie.

Cyclamen hederifolium Album înfloreşte în august-septembrie şi, câteodată, chiar la începutul lunii noiembrie. Florile sunt albe.

Cyclamen repandum

Înălțime: 10 cm
Floarea: nuanțe de roz, apare primăvara
Dimensiunea bulbilor: 12/+ cm, în circumferință
Distanța de plantare: 15 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 5 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna sau primăvara
Cerințe față de lumină: parțial umbră
Umezeală: mențineți pământul umed, dar nu inundați
Propagare: semințe sau tuberobulbi
Perenizare: excelentă

C.repandum este o specie de grădină care se înmulțeşte foarte uşor şi prin semințe. Florile, de obicei parfumate, apar împreună cu frunze noi, verzi, marmorate variat, cu alb-argintiu sau gri-verzui.

Florile au culori trandafirii, de la roz pal până la roz intens, carmin şi mov, cu un spot mai închis la bază şi apar, cel mai adesea, la sfârşitul lunii aprilie. Iarna se protejează cu mulci.

Drenaj bun, humus, umbră, umiditate şi vă veți bucura mulți ani de o plantă fermecătoare.

D.vulgaris

Familia: Araceae
Denumire populară: Dragon Arum, Crin Viagra
Origine: Insulele Canare şi zonele mediteraneene ale Europei
Tipul bulbului: bulb uriaş
Înflorire: vara devreme – toamna târziu
Culoare: alb, roşu
Talia: 80-200 cm
Amplasare: locuri însorite, uşor umbrite
Zona climatică: 5-8
Utilizare: grădini exotice, plantă de apartament
Înmulţire: tuberobulb
Descriere: Frunzele sunt palmate, albastre-verzui, floarea este mare, caracteristică araceelor, formată dintr-un spadice colorat în roşu-negru, iar spata este roşie sau albă, în funcţie de specia cultivată. După ce florile s-au uscat, decorul este asigurat de fructele purpurii.

DRACUNCULUS

Dracunculus este cel mai spectacular aroid european. Înrudit cu *Arum*, asigură un decor deosebit în grădină. Singurul inconvenient este mirosul neplăcut pe care îl emană florile în momentul înfloririi. Totuşi, pentru florile sale spectaculoase, plantele acestui gen merită să fie cultivate. *Dracunculus* este înrudită şi cu *Amorphophallus*, florile sale fiind la fel de decorative şi, în plus, este mult mai rezistentă la temperaturile scăzute.

Preferă solurile fertile, în care să fie prezent şi un substrat anorganic, ca, de pildă, lava vulcanică, ce se vor menţine moderat umede.

Nu toate speciile de *Dracunculus* sunt rezistente la îngheţ, dar cea prezentată în continuare o veţi putea cultiva cu siguranţă în grădină, asigurându-i un loc ferit de vânt şi o protecţie bună, cu mulci, peste iarnă.

Specii cultivate

Dracunculus vulgaris

Cunoscut sub denumirea de „Dragon comun", este un element omniprezent al florei din Balcani, Grecia, Turcia. Este o specie care te lasă fără respiraţie atunci când o priveşti. Are talia cuprinsă între 80-120 şi chiar 150 cm, tulpina este purpurie cu pete negre (ca şi blana de leopard), frunzele sunt mari, palmat-sectate, formate din 11 foliole, cu marginile ondulate, colorate în verde intens, dispuse în vârful tulpinii, sub formă de evantai. Floarea este formată dintr-o spată uriaşă, colorată în roşu, dispusă în jurul unui spadice negru-roşiatic, astfel încât creează impresia că acesta se află în propria vază. Planta înfloreşte exuberant în iunie-iulie, iar după ce florile s-au uscat, îşi fac apariţia fructele purpurii.

Aproape toţi bulbii, pe care-i găsim în comerţ, sunt colectaţi din natură. Planta se poate înmulţi şi prin seminţe şi, dacă se cultivă atent, va înflori după 3-4 ani de la semănare.

E.hyemalis

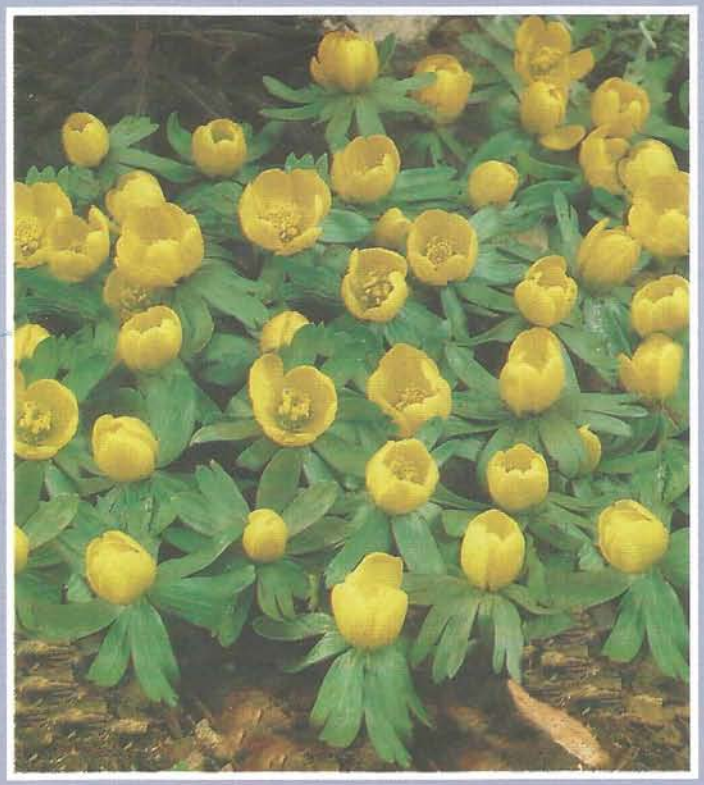

Familia: Ranunculaceae
Denumire populară: Omag de iarnă
Origine: sudul Europei, Turcia
Tipul: tubercul
Înflorirea: februarie-martie, durează aproximativ 10 zile
Culoare: galben-lămâie sau galben auriu, verde
Talia: 10-20 cm
Amplasare: locuri însorite sau parțial umbrite şi permanent umede
Zona climatică: 4-9
Utilizare: borduri, rocării, pe sub arbori şi arbuşti
Înmulțire: divizarea bulbilor, semințe
Descriere: Florile sunt în formă de cupă, susținute de o tulpină scurtă. Caracteristic pentru aceste plante este prezența unui involucru, format din frunze mici, verzi, care acoperă floarea ca un guler.

ERANTHIS

Denumirea genului vine de la cuvintele greceşti „*ar*" – primăvară şi „*anthis*" – floare. Deoarece aceste specii sunt originare din zone împădurite, necesită soluri neutre, bogate în humus, bine drenate, mai ales în perioada de iarnă, când trebuie eliminat excesul de umiditate. La fel ca şi alte plante din familia *Ranunculaceae, Eranthis*-ului îi displace să fie mutat, având nevoie de timp pentru acomodare.

Pentru ca să înflorească primăvara devreme, bulbii se plantează toamna, nu mai târziu de luna septembrie, la o adâncime de 7-8 cm şi o interdistanță de 7-10 cm. Bulbii sunt mici, cât un bob de mazăre, cu formă neregulată şi trebuie plantați imediat după achiziționare, pentru a nu se deshidrata. Înainte de plantare, ei se înmoaie, 2-3 de ore, în apă călduță, pentru a-i stimula să pornească în vegetație. Este imposibil de determinat cu care parte se vor planta în sus, aşa încât, plantați-i pieziş (lateral). Vor produce câte o singură tijă florală. Florile, aflate chiar deasupra rozetelor frunzelor, se deschid doar când soarele străluceşte şi se închid noaptea sau când cerul este acoperit de nori. Aceste plante înfloresc încă din luna februarie, uneori, chiar în zăpada care încă nu s-a topit. După terminarea perioadei de înflorire, frunzişul se lasă să se usuce. Odată plantați, ei nu mai au nevoie de îngrijiri speciale.

Multiplicarea este rapidă. Ei se vor diviza în timpul perioadei de repaus. Se pot multiplica uşor şi prin semințe, în acest caz având nevoie de 2-3 ani până la înflorire.

Literatura de specialitate menționează doar 8 specii care alcătuiesc acest gen, din care doar două sunt utilizate în scop decorativ.

Specii cultivate

Eranthis cilicica

Denumit şi Eranthis de Sicilia, creşte numai 10 cm, dar are florile mai mari decât celelalte specii, iar frunzele, verzi-maroniu, sunt mici, având incizii fine.

Eranthis hyemalis

Spre deosebire de specia precedentă, florile sunt colorate în galben-lămâie şi, în general, înfloreşte mai timpuriu.

E. ruiter

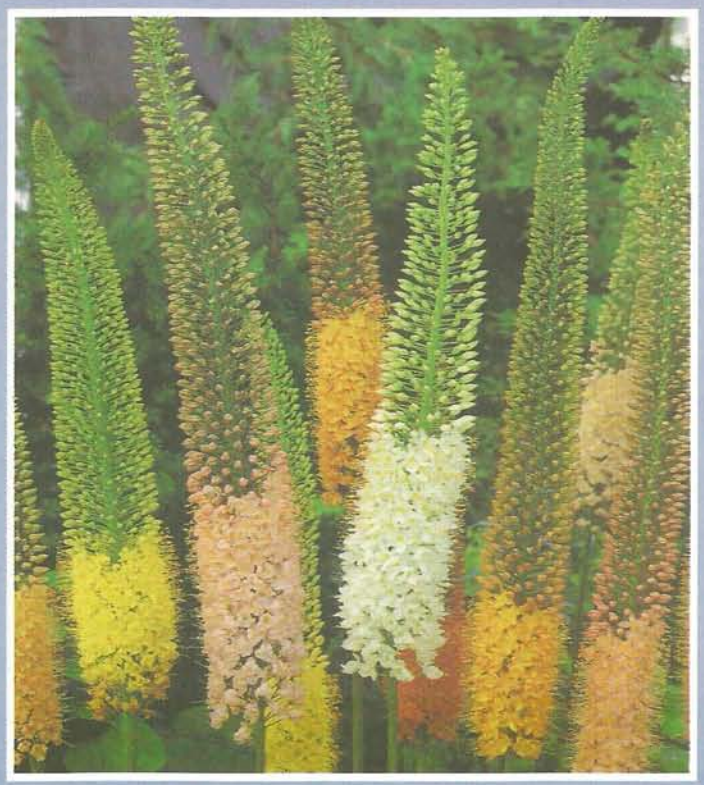

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Candela deşertului, Crin Coadă-de-Vulpe
Origine: vestul şi centrul Asiei
Tipul: bulb fals (rădăcină îngroşată)
Înflorire: mai-iulie, durează 3 săptămâni
Culoare: roz, galben, portocaliu, bronz
Talia: 100-250 cm
Amplasare: locuri însorite
Zona climatică: 4-5
Utilizare: în spatele bordurilor, ca flori tăiate
Înmulţire: bulbi, seminţe
Descriere: Florile stelate, grupate într-o inflorescenţă uriaşă de circa 80-150 cm lungime, sunt susţinute de tije înalte, puternice, având, la bază, frunzele în formă de cureluşe.

EREMURUS

Gen de plante floricole erbacee, cu rădăcini groase care formează, în centrul de pornire, o îngroşare care se confundă cu un bulb. Chiar dacă din punct de vedere botanic această rădăcină îngroşată este un bulb fals, plantele pot fi incluse în categoria bulboaselor. Bulbul are o formă destul de ciudată, el fiind format din rădăcini subţiri, dispuse în formă de evantai, care pornesc dintr-un singur loc, semănând cu o stea de mare sau un octopus.

Alegeţi o locaţie cu sol bogat, nisipos, bine drenat, mult soare şi protejată de vînt. Dacă doriţi să aduceţi amendamente înainte de plantare, aveţi în vedere compostul din bălegar de vacă, ca fiind foarte eficient. Adâncimea de plantare va fi de 15 cm, iar spaţiul dintre bulbi de 50-60 cm. Plantele au nevoie de umezeală, în special în timpul perioadei de înflorire, dar nu lăsaţi niciodată rădăcinile să se usuce. Iarna, acoperiţi-le cu mulci din paie uscate, întrucât *Eremurus* are obiceiul să-şi înceapă creşterea primăvara timpuriu, înainte de a trece pericolul de îngheţ. Puteţi folosi şi aşchii de cărbune, nisip sau cutii de carton, cu care să le acoperiţi noaptea, până pericolul trece. La începutul lunii iunie, el devine marea "stea" a grădinii, fiind, probabil, şi cea mai spectaculoasă plantă bulboasă. După înflorire, rădăcinile pot fi scoase, divizate sau transplantate, dar acest lucru se va face numai în caz de nevoie, întrucât plantei nu-i place să fie deranjată. Poate fi lăsat nedivizat 15 ani sau chiar mai mult. Când foliajul moare, vara, marcaţi poziţia, pentru a evita rănirea accidentală pe perioada de repaus. Un *Eremurus* fericit se reînsămânţează singur. Seminţele se seamănă toamna. *Eremurus* este remarcabil şi ca floare tăiată, în diverse aranjamente, menţinându-se proaspăt 3 săptămâni. Cine îl vede, şi-l doreşte în grădină!

Specii cultivate

Eremurus bungei (stenophylus)

Provenit din Tibet, este cel mai scund dintre speciile de Eremurus (125 cm) şi are florile galbene, strălucitoare.

Eremurus himalaicus

Are florile mari, albe, grupate în inflorescenţe ce ating 90 cm lungime. Talia plantelor este de 200 cm. Hibrizii **Ruiter X Shelford** pot fi consideraţi pitici faţă de celelalte specii de *Eremurus*, având în vedere că talia lor nu depăşeşte 100 cm în înălţime. Florile înfloresc în mai-iunie şi sunt foarte frumos colorate în roşu, portocaliu şi galben. Există cultivaruri, cu combinaţii de culori şi anume: *Cleopatra,* cu flori portocalii, ale căror nervuri sunt mai închise la culoare, sau *Pinocchio,* cu flori galben pal şi stamine portocalii.

E. revolutum Pagoda

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Toporaş, Limba-Câinelui
Origine: Europa, Asia, nordul Americii
Tipul: tuberobulb
Înflorire: aprilie-mai
Culoare: alb, galben, roz, purpuriu
Talia: 30 cm
Amplasare: locuri însorite sau parţial umbrite
Zona climatică: 3-9
Utilizare: sub arbori, arbuşti, grădini de roci, în ghivece
Înmulţire: tuberobulbi, seminţe
Descriere: Creşte în grupuri, având florile asemănătoare cu cele de crin, cu 6 tepale şi stamine lungi. Foliajul atrăgător înconjoară florile.

ERYTHRONIUM

Acest gen cuprinde 25 de specii de plante perene ce cresc din tuberobulbi. Sunt recomandate pentru zonele cu arbori, arbuşti, grădini de roci sau cultura în ghivece.

La câteva săptămâni după ce frunzele s-au ivit din pământ, una sau mai multe flori delicate sunt produse de fiecare plantă, pe tije de aproximativ 15 cm înălţime. Plantele trebuie crescute în sol bine drenat organic, cum ar fi nisip argilos amestecat cu turbă şi humus de frunze. Bulbii trebuie plantaţi cât se poate de repede toamna, asigurând, astfel, dezvoltarea rădăcinilor înainte de a se instala vremea rece. Este important să nu lăsăm bulbii să se usuce. Se plantează la adâncime de 10-12 cm şi distanţe de 12-15 cm. Udaţi-i în perioada de creştere şi acoperiţi-i cu mulci pentru a menţine umezeala. Amplasaţi plantele în zone cu umbră medie.

Propagarea se poate face prin divizarea bulbilor sau seminţe. Dacă doriţi să utilizaţi seminţele, lăsaţi capsulele să se coacă şi să cadă pe pământ sau semănaţi seminţele în ghivece. Răsadurile vor înflori în 2-3 ani. Este recomandabil să deranjăm plantele numai când sunt supraaglomerate. Pot fi dezgropate şi divizate când frunzele s-au uscat.

E.revolutum White Beauty

E.dens-canis White Splendor

E.dens-canis

Specii cultivate

Erytronium dens-canis

Sunt plante potrivite pentru partea din faţă a bordurilor sau cultivarea în ghivece. Înfloreşte primăvara devreme şi iubeşte locurile însorite. Fiecare bulb produce o singură floare. Creşte 15 cm şi are frunze pestriţe. Este o floare superbă, dar, din păcate, mai greu de cultivat.

Erytronium revolutum

Este nativ din zonele de coastă ale Pacificului, unde umezeala verii este asigurată de ceaţa de pe coastă. Florile sunt mari, de obicei în număr de 4-5.

F.imperialis

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Crin Persan
Origine: Europa, Asia, America
Tipul: bulb
Înflorirea: primăvara devreme, durează mai mult de două săptămâni
Culoare: alb, roşu, galben, portocaliu
Talia: 20-120 cm
Amplasare: locuri însorite sau parţial umbrite
Zona climatică: 4-8
Utilizare: grupuri, rocării, ghivece
Înmulţire: bulbi şi bulbili
Descriere: Florile sunt în formă de clopot, în general pendante. Au o mare diversitate de forme şi culori. Talia acestor plante, precum şi forma frunzelor sunt foarte diverse şi ele.

FRITILLARIA

Este un gen foarte variat, format din peste 100 de specii, întins în întreaga Europă până în Estul Mijlociu, Asia şi părţi din America. Forma şi culoarea florilor diferă considerabil de la o specie la alta, iar câteva sunt mai degrabă fascinante decât frumoase. În cultură se găsesc numai câteva specii, care au devenit imediat plante perene favorite în grădină. Florile sunt în general pendante şi au formă de clopot. Multe emană un miros puternic, pe care unii oameni îl găsesc neplăcut. Cu toate acestea, *Fritillaria* este o plantă fermecătoare şi merită cultivată în grădini, împreună cu celelalte bulboase. Atribuiţi-i chiar un loc proeminent în grădina de primăvara şi vă va încânta prin maiestuozitatea sa. Atingând înălţimi între 20 cm şi 120 cm, înfloreşte primăvara, fiind în floare mai mult de două săptămâni. Cu toate că, în natură, se găseşte în habitate foarte diferite, surprinzător, în cultură se adaptează bine la condiţii similare. Le convine un compost pe bază de turbă, amestecat cu pietriş mărunt şi nisip.

Bulbii de *Fritillaria* nu au tunică, de aceea ei au o protecţie scăzută la uscăciunea excesivă din perioada repausului de vară. În sălbăticie, solul cleios, în care cresc majoritatea speciilor, le oferă protecţie, dar în cultivare trebuie să avem grijă să nu se deshidrateze, mai ales cei plantaţi în ghivece. Din acelaşi motiv, plantaţi *Fritillaria* imediat după ce aţi achiziţionat-o. Bulbii se plantează toamna, la o adâncime de 10-15 cm, în funcţie de mărimea lor. Primăvara, după ce plantele au răsărit, se face o fertilizare cu îngrăşăminte complexe. *Fritillaria* va înflori foarte bine, dacă bulbii nu vor fi deranjaţi în momentul executării lucrărilor de întreţinere. Divizarea bulbilor se face o dată la 2-3 ani. După ce perioada de înflorire s-a încheiat şi frunzele s-au uscat în mod natural, bulbii se scot, se divizează, după care se replantează.

F.imperialis Lutea

Specii cultivate

Fritillaria imperialis

Denumire populară: Coroana imperială. Este o specie cu talie mare şi, chiar dacă prezintă, în sol, un bulb mic, creşte până la 120 cm înălţime. Frunzele sunt mici, de 7-8 cm lungime, prinse într-un inel, aflat

la capătul superior al tijei, locul de unde pornesc şi florile, în formă de clopot, colorate în galben, roşu sau roşu-portocaliu. Deşi emană un miros neplăcut de mosc, merită să fie cultivată, datorită înălţimii astrale şi culorilor intense, puse în valoare, mai ales, dacă este plantată în grupuri de 3-6 plante. Soiul *Rubra*, roşu intens, *Aurora*, roşu-portocaliu sau *Lutea,* galben, impresionează prin strălucirea culorilor.

F.imperialis Aurora

Înălţime: până la 120 cm
Floarea: galben, roşu, portocaliu, apare primăvara
Distanţa de plantare: 20 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 12-15 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerinţe faţă de lumină: plin soare până la parţial soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar menţineţi pământul umed în perioada de creştere
Propagare: bulbilii se pot separa de bulbii mari, vara, după ofilirea naturală a frunzelor; replantaţi imediat
Perenizare: foarte bună

Fritillaria meleagris

Denumire populară: Crin pestriţ
Înălţime: până la 20 cm
Floarea: pestriţă, purpuriu cu maro sau alb cu galben, apare primăvara devreme
Dimensiunea bulbului: 6/+ cm, în circumferinţă
Distanţa de plantare: 5 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 4-5 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerinţe faţă de lumină: parţial soare, umbră moderată
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar menţineţi pământul umed în perioada de creştere
Propagare: bulbilii se pot separa de bulbii mari, vara, după ofilirea naturală a frunzelor; replantaţi imediat
Perenizare: foarte bună

Este o specie delicată, euroasiatică, mult admirată în grădini cu design naturalist. Nu depăşeşte 20 cm înălţime şi produce flori mici, în formă de clopot, texturate în purpuriu şi maro, dar sunt şi forme de alb şi galben. Există, de asemenea, varietatea *Alba,* cu flori albe. Bulbii şi foliajul nu au miros. Preferă zonele umbrite şi se aclimatizează foarte bine, când este cultivată în rocării.

Fritillaria michailowskii

Înălţime: 15-20 cm
Floarea: purpuriu-maronie, bordurată cu galben-auriu, apare la mijlocul-sfârşitul primăverii
Distanţa de plantare: 10-15 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 10-12 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerinţe faţă de lumină: soare sau parţial umbră
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar menţineţi pământul umed în perioada de creştere
Propagare: bulbilii se pot separa de bulbii mari, vara, după ofilirea naturală a frunzelor; replantaţi imediat
Perenizare: foarte bună

Creşte doar 15-20 cm înălţime, înfloreşte de la mijlocul primăverii până primăvara târziu şi florile sale, purpurii, bordurate cu galben, adaugă un plus de farmec oricărei grădini. Pentru a obţine un efect deosebit, plantaţi-le în grupuri de minimun 7-9. Creşte şi se dezvoltă foarte bine atât în locurile însorite, cât şi în cele parţial umbrite. Toamna târziu, se acoperă cu mulci.

Fritillaria persica

Înălţime: 75-90 cm
Floarea: purpuriu închis-violet, apare la mijlocul primăverii
Distanţa de plantare: 15-20 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 15-20 cm de la baza bulbului
Anotimpul plantării: toamna
Cerinţe faţă de lumină: soare sau parţial umbră
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar menţineţi pământul umed în perioada de creştere
Propagare: bulbilii se pot separa de bulbii mari, vara, după ofilirea naturală a frunzelor; replantaţi imediat
Perenizare: bună

Această specie de *Fritillaria,* nativă din Turcia, este plăcut mirositoare comparativ cu celelalte specii ale genului. Formează tulpini înalte, drepte, garnisite în vârf cu până la 30 de flori purpurii, în formă de clopot. Toamna, se acoperă cu un strat subţire de mulci, iar primăvara, o dată cu apariţia primelor creşteri, se fertilizează. Formează o pereche magnifică, cultivată în combinaţie cu *Fritillaria imperialis* sau cu narcisele.

Fritillaria pudica

1-3 flori galben-aurii, campanulate. Sepale, 15-25 mm. Frunze drepte, lanceolate, verzi strălucitoare. Creşte 10-20 cm. Înfloreşte în martie. Se dezvoltă bine şi cultivată în ghivece. Se amplasează în zone însorite.

G.elwesii

Familia: Amaryllidaceae
Denumire populară: Ghiocei
Origine: Europa şi Asia
Tipul: bulb
Înflorire: februarie-martie
Culoare: alb
Talia: 10 cm
Amplasare: locuri însorite sau parţial umbrite
Zona climatică: 4-5
Utilizare: pentru decorarea parcurilor naturale, în rocării, sub arbori şi arbuşti, pe lângă ziduri
Înmulţire: bulbi
Descriere: Florile albe, de obicei singulare, sunt acompaniate de 2-3 frunze de culoare verde închis, ce cresc din fiecare bulb. Cele trei petale exterioare, albe, au, în mijloc, alte trei, albe, bordurate cu verde, suprapuse, formând un cilindru.

GALANTHUS

Există nu mai puţin de 75 de specii şi cultivaruri de ghiocei. Au înflorire foarte timpurie, la topirea zăpezii, dând flori în formă de clopoţei, albe, de diferite dimensiuni. Sunt cele mai timpurii plante floricole bulboase. Pe cât de delicate, pe atât de persistente, rămân în floare până la 4 săptămâni. Nu sunt pretenţioase faţă de sol, dar, dacă dorim să le răsfăţăm, le asigurăm un sol bine drenat, amendat cu compost şi muşchi de turbă. Sunt un pic mai tolerante faţă de umezeala din sol, spre deosebire de alte plante bulboase. Odată prinse, se maturizează foarte repede, iar cu trecerea anilor, vor fi tot mai prolifice. Bulbii sunt imuni la atacul rozătoarelor. Achiziţionaţi *Galanthus* din surse reputabile, întrucât cei proveniţi din pădure au caracteristici mai şterse.

Cu toate că tradiţia spune că ei se plantează primăvara „în verde", fără îndoială însă că ghioceii pot fi cel mai bine plantaţi vara, până toamna (iulie-noiembrie), în timpul perioadei lor de repaus. Se plantează la o adâncime de 10 cm şi o interdistanţă de 5-10 cm, în grupuri mai mari, pentru a le intensifica prezenţa.

Utilizaţi-i în grădini de roci sau ca plante de margine. Sunt, de asemenea, o bună alegere pentru forţare, naturalizare sau plantare în gazon. Plantaţi-i împreună cu alte flori timpurii, de exemplu, cu irişii miniaturali şi cu *Chinodoxa*.

Specii cultivate

Galanthus nivalis

Este ghiocelul comun, cu talia de 25 cm, având florile albe, cu margini verzi şi foliajul liniar; înfloreşte încă de la sfârşitul lunii decembrie şi este foarte parfumat. Bulbii se plantează toamna, la adâncimea de 10 cm, iar distanţa dintre plante, pe rând, este tot 10 cm. Creşte şi se dezvoltă foarte bine atât în locuri însorite, cât şi în cele parţial umbrite. Se utilizează în borduri, rocării, pe sub arbori şi arbuşti. Există şi varietăţi cu petale duble, cum este cea din imaginea alăturată.

G.nivalis Flore Pleno

Galanthus elwesii

Florile sunt mai mari decât la specia precedentă, cu dungi verzi pe marginea petalelor. Înfloreşte puţin mai devreme decât *Galanthus nivalis*.

G. tuberosum

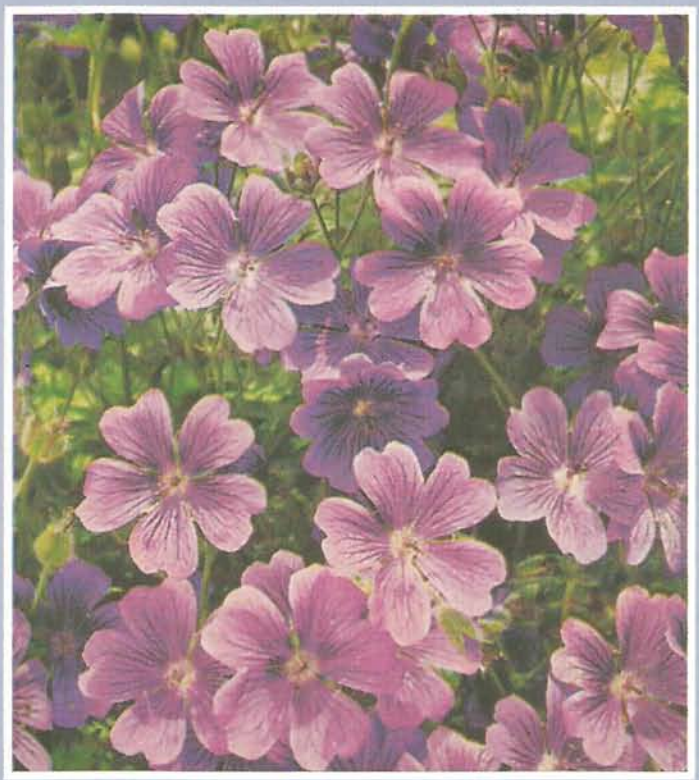

Familia: Geraniaceae
Denumire populară: Geranium
Origine: Turcia
Tipul: rizom
Înflorire: aprilie-iulie
Culoare: roz-purpuriu, până la violet
Talia: 30-40 cm
Amplasare: plin soare, umbră rară
Zona climatică: 5-8
Utilizare: grădini de roci, borduri
Înmulțire: rizomi, semințe
Descriere: Flori mici, violet-purpurii, frunze sectate, foarte decorative, ce acoperă bine pământul. Perioadă mare de înflorire, dar abundența florilor nu este foarte mare.

GERANIUM

Geranium este extrem de popular ca plantă de grădină, având peste 300 de specii şi numeroase cultivaruri. Cele mai multe sunt plante perene obişnuite, dar *G.tuberosum*, datorită rizomilor săi, poate fi comercializat şi sub formă uscată.

Specii cultivate

Geranium tuberosum

Nativ din regiunile stâncoase est-mediteraneene şi sudul Turciei, este o excelentă floare de grădină, ce creşte aproape oriunde, chiar şi în sol nisipos, sărac.

Florile violet-purpurii, cu vinişoare mai închise şi filamente de aceeaşi culoare ca şi vinişoarele de pe petale, au anterele fertile de culoare albastru închis. Cu toate că nu produce abundență de flori, *G.tuberosum* înfloreşte o mare perioadă de timp. Are frunze decorative, cu incizii adânci. Înfloreşte în aprilie-iunie, dar primele frunze apar primăvara devreme. Este o plantă ce acoperă bine pământul, răspândindu-se cu uşurință.

Se plantează toamna, la adâncimi de 10 cm şi distanțe între rizomi de 10-12 cm. Se cultivă cu succes în orice sol moderat fertil, asigurându-i însă o poziție însorită. Tolerează o gamă mare de tipuri de sol. Plantele, care s-au acomodat, rezistă la uscăciune. Ele îşi încep creşterea toamna şi intră în repaus la mijlocul verii.

Nu este rezistentă, peste iarnă, în orice parte a României, tolerând temperaturi până la –5, –10 °C. De aceea, în iernile foarte reci, se va proteja cu un strat gros de mulci. Specia nu este atacată de rozătoare sau acest lucru se întâmplă foarte rar.

G.tuberosum se împânzeşte cu ajutorul rizomilor subterani, putând deveni chiar invaziv. Vara târziu sau toamna se poate face divizarea. Dacă dorim să-l propagăm prin semințe, acestea se vor semăna primăvara, fiind colectate în anul precedent, vara, de îndată ce s-au copt.

Cultivarul numit *Charlesii* a fost selectat pentru valoarea sa ornamentală deosebită. *Geranium tuberosum Charlesii* are o formă de creştere joasă, ce se întinde.

H. tuberosum

Familia: Iridaceae
Denumire populară: Iris Cap-de-Şarpe, Văduva Veselă
Origine: regiunea mediteraneană
Tipul: tubercul
Înflorire: primăvara târziu
Culoare: galben-verzui, cu negru
Talia: 25-30 cm
Amplasare: plin soare, parţial umbră
Zona climatică: 6-9
Utilizare: grupuri, în borduri sau ghivece
Înmulţire: tuberculi, seminţe
Descriere: Florile şi frunzele sunt asemănătoare cu ale irisului, dar culorile sunt mai neobişnuite. Floarea degajă un parfum discret, asemănător cu al trandafirilor.

HERMODACTYLUS

Această plantă parfumată, neobişnuită, semănând cu irisul, pe care grădinarii o numesc „Văduva Veselă" este tradiţional separată de iris din cauza formei curioase a tuberculilor, semănând cu nişte degete („dactylus" înseamnă deget). De asemenea, *Hermodactylus* are o capsulă cu o singură cameră, spre deosebire de *Iris*, care are trei. Frunzele, însă, sunt similare cu cele ale speciei *Iris reticulata*, având culoarea verde-albăstrui.

Specii cultivate

Hermodactylus tuberosum

Există o singură specie de *Hermodactylus: H.tuberosum*. Această plantă, plăcut mirositoare, atrage întotdeauna atenţia. Din aceşti tuberculi-deget cresc nişte flori şi mai neobişnuite, datorită combinaţiei coloristice stranii. Această „orhidee" parfumată are tepalele colorate în verde-gălbui, la partea lor inferioară devenind negre, având aspect catifelat. La un moment dat, acestea îşi schimbă culoarea, devenind negre-purpurii, semn că vara a sosit. Vara, pierde frunzele.

Întrucât provin din regiunea mediteraneană, unde tuberculii devin calzi şi uscaţi, vara (perioada lor de repaus), în cultivare este nevoie de condiţii similare, dacă doriţi să înflorească la fel de frumos. Dacă sunt plantate prea aproape de plante care reţin umezeala peste vară, vă vor atrage atenţia după un sezon sau două.

Trăieşte şi în pământuri calcaroase, suportând, iarna, temperaturi de –15 °C. Dacă este plantată în grădini de roci, iarna, se va proteja cu mulci.

Dacă veţi cumpăra plante mature, plantaţi-le în teren bine pregătit, cu drenare rapidă, aşezând tuberculii la o adâncime de 5-8 cm de la suprafaţa solului şi o distanţă de 10 cm între ei. De obicei sunt disponibili în comerţ în sezonul de plantare toamnă-iarnă. Singulare, nu sunt foarte spectaculoase, dar, plantate în masă, produc un efect uimitor, primăvara.

Nu le place să fie deranjaţi, aşa încât lăsaţi-i să formeze grupuri şi nu interveniţi cu divizarea decât dacă s-au supraaglomerat, iar atunci „atacaţi" perimetrul exterior al grupului. Această operaţie se va face primăvara.

Oricine, care a crescut *Hermodactylus* din seminţe, poate confirma că, în primul şi al doilea an, răsadurile par a fi de bulbi şi numai în al treilea an, se transformă în tuberculi. Timpul acestor metamorfoze este diferit de la un climat la altul.

H. hispanica

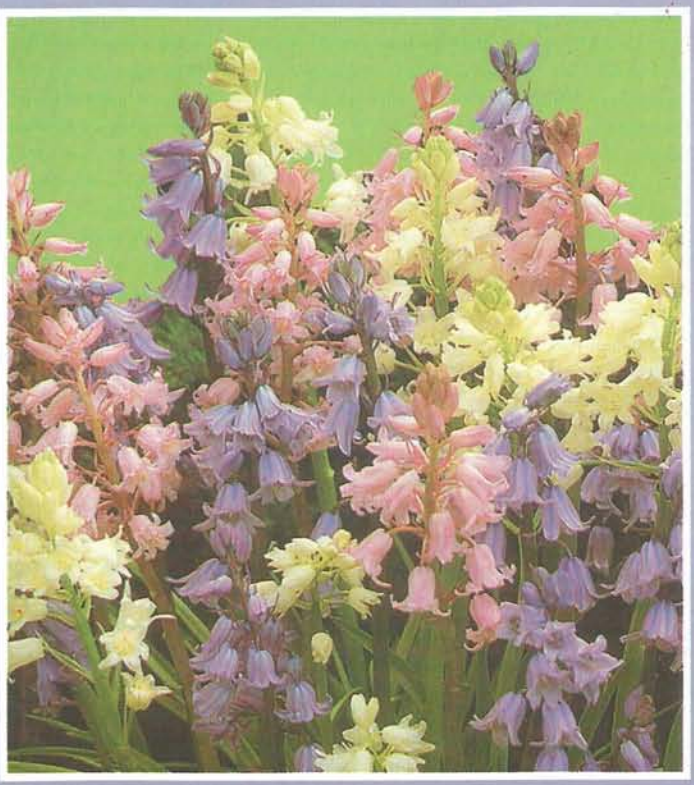

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Clopoţel spaniol sau zambila sălbatică
Origine: sud-vestul Europei, Asia, nordul Africii
Tipul: bulb
Înflorire: aprilie-mai
Culoare: albastru lavandă, alb, roz
Talia: 20-45 cm
Amplasare: soare sau parţial umbră
Zona climatică: 3-8
Utilizare: în borduri, la baza arborilor, arbuştilor, grădini de roci
Înmulţire: bulbili, seminţe
Descriere: Este bulbul ideal pentru a fi naturalizat la baza arborilor şi arbuştilor cu frunza căzătoare, sau pentru plantare în masă. Florile, delicat mirositoare, au culoarea albastră, dar există şi varietăţi albe sau roz.

HYACINTHOIDES

În trecut, *Hyacinthoides* a fost clasificat sub genul *Scilla,* de care, însă, diferă. Cel mai important fapt distinctoriu este că bulbii de *Hyacintoides* se reînnoiesc în fiecare an, pe când cei de *Scilla,* nu. În literatura de specialitate mai sunt menţionate şi alte diferenţe morfologice între cele două genuri. De asemenea, numele invalid de *Endymion* trebuie evitat. Fiecare bulb produce 2-6 frunze, în formă de panglică, deasupra cărora se ridică tija florală rigidă, conţinând 12 sau mai multe flori pendule, având formă de clopoţei, flori susţinute într-un racem drept. Se cultivă uşor, în sol cu umezeală medie, bine drenat. Bulbii se plantează toamna (octombrie-noiembrie), la o adâncime de 8-10 cm şi o distanţă de 10-12 cm. Divizarea se face vara, după ofilirea foliajului. Se replantează imediat sau se stochează până toamna. Se naturalizează uşor. Nu are probleme cu insectele. Înfloreşte în acelaşi timp cu lalelele târzii, cu care se completează foarte bine. Asigură culoare şi contrast în regiuni cu arbori şi arbuşti, în faţa bordurilor, în grădini de roci. Se foloseşte şi ca floare tăiată.

Specii cultivate

Hyacinthoides hispanica

Se mai găseşte, în mod eronat, menţionată sub numele de *Scilla hispanica* sau *Endymion campanulata.* Florile apar în aprilie-mai, de culoare albastru-violet, alb sau roz, grupate pe tije erecte, ce ating 30 cm. Frunzele sunt liniare, de 1,5-3 cm lăţime. Bulbii, aplatizaţi, de culoare albastru-purpuriu, cu diametrul de 7/+ cm, nu agrează zonele calde şi uscate.

Hyacinthoides nonscripta

Obişnuitul clopoţel, menţionat şi ca *Scilla non-scripta* sau *Endymion nutans*, înfloreşte în aprilie-mai, iar florile albastre, parfumate, cresc drepte până la o înălţime de 30 cm. Frunzele liniare au lăţimea de 0,5-1,5 cm. Bulbii, verzi-gălbui, cu diametrul de 5/+ cm, formează muguri.

H.h.Excelsior *H.h.White City* *H.h.Rosabella* *H.non-scripta*

H. orientalis

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Zambile
Origine: Balcani şi Asia Mică
Tipul: bulb
Înflorirea: martie-aprilie, durează 2-3 săptămâni
Culoare: alb, galben, portocaliu, roşu, roz, purpuriu, albastru, mov
Talia: 20-25 cm
Amplasare: locuri însorite
Zona climatică: 4-9
Utilizare: borduri, grupuri, flori tăiate, ghivece
Înmulţire: bulbi
Descriere: Florile, pe tije lungi, sunt foarte plăcut parfumate, parfum care persistă pe întreaga durată de înflorire, 2-3 săptămâni; fructele sunt capsulate.

HYACINTHUS

Zambilele au fost descoperite în aceeaşi perioadă ca şi lalelele, în jurul anului 1600. Primele zambile preluate în cultură, *Hyacinthus orientalis*, proveneau din Grecia şi Asia Mică. În scurt timp au devenit populare, mai ales în Olanda şi Anglia, unde cumpărătorii erau dispuşi să plătească preţuri enorme pentru a le avea. În secolul XVIII erau cunoscute deja sute de varietăţi, obţinute prin hibridizare.

Culoare şi parfum

Astăzi, clasica zambilă este apreciată pentru florile sale pline, culorile sale deosebite, parfumul său puternic şi pentru abilitatea sa de a produce flori, prin forţare, cu mai mult de trei luni înainte de perioada normală de înflorire. Se pune în valoare, plantată în borduri sau paturi florale. Înfloreşte cam în aceeaşi perioadă cu narcisele şi cu câteva varietăţi timpurii de lalele, împreună cu care se combină perfect în aranjamente vii.

Aspect

Se caracterizează prin bulbi mari, cu tunici albe sau colorate în albastru sau violaceu, rozetă de frunze liniare, cărnoase, cu marginile şi vârful puţin aduse spre interior. Florile, mirositoare, apar primăvara devreme şi sunt dispuse în raceme terminale şi au culori diferite de la un soi la altul, având o paletă de la alb, crem, trecând prin galben, roz şi roşu, ajungând la albastru.

Cultivare, propagare

Plantele se dezvoltă foarte bine în locuri însorite, pe soluri fertile, bine drenate. Necesită udări regulate, cu cantităţi mici de apă, iar după înflorire se opreşte udatul. După înflorire, puteţi tăia tija, dar lăsaţi foliajul să se îngălbenească natural, pentru a asigura nutrienţii pentru bulbii anului următor. Cultura poate rămâne pe acelaşi loc 2-3 ani şi poate reveni, de asemenea, la 3-4 ani.

Ciclul de viaţă al unei zambile este de aproximativ patru ani. Necesită trei ani pentru a atinge dimensiunea maximă, la care se cumpără din comerţ. După această perioadă, bulbul părinte se divizează în bulbi mai mici, cu dimensiunea inflorescenţei micşorată. Este nevoie de fertilizare pentru a obţine din nou flori viguroase, anul următor. Dacă doriţi flori mari în fiecare an, după ce frunzele s-au uscat, bulbii se scot şi se depozitează la o temperatură de 23 °C, până în momentul replantării. Bulbii se replantează toamna, în septembrie-octombrie, la adâncimea de 10 cm şi la distanţa de 15-20 cm între bulbi. Toamna târziu, se recomandă acoperirea cu un strat de mulci (pot fi aşchii de lemn), dacă zona este expusă îngheţurilor severe. Bulbilii pentru creştere se plantează la 2-5 cm, în funcţie de mărime.

De asemenea, varietăţile simple formează seminţe cu dimensiune considerabilă. Pentru a creşte zambile din seminţe, va trebui să aşteptaţi aproximativ cinci ani până la maturizarea bulbilor, dar puteţi obţine flori mai mici, după trei ani.

Forţarea zambilelor - acasă

Zambilele se pot utiliza şi în forţare, obţinându-se plante înflorite în cursul iernii. În general, cu cât bulbul este mai mare, cu atât se vor obţine flori mai frumoase. Paşii necesari pentru forţarea zambilelor sunt foarte simpli şi sunt prezentaţi mai jos.

Tabelul listează câteva din cele mai recomandate cultivaruri pentru forţarea în perioada de iarnă şi primăvară timpurie. Cultivarul potrivit pentru forţare şi tipul pregătirii bulbului trebuie selectate pentru a obţine perioada de înflorire dorită. Acest lucru este necesar, deoarece nu toate cultivarurile sunt potrivite pentru toate perioadele de înflorire.

Bulbii se plantează, iar după perioada de înrădăcinare, li se va asigura un tratament termic rece, cu temperaturi cuprinse între 2-8 °C, pentru minimum 13 săptămâni. După înrădăcinare şi tratament termic adecvat, ei pot fi amplasaţi în casă. De regulă, bulbilor le vor trebui 2-3 săptămâni pentru a înflori. În această perioadă, cultivatorul se poate bucura de creşterea lor.

Culoare	Cultivar	Număr optim de săptămâni de tratament la rece	Dec.	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.
Alb	Carnegie	14-16	—	—	*	*	*
	L'Innocence	13-14	—	*	*	—	—
	Polar Giant	15-16	—	—	*	*	*
	White Pearl	14-15	—	—	*	*	*
Albastru	Atlantic	13-14	*	*	*	*	—
	Blue Jacket	15-17	—	—	*	*	*
	Blue Star	14-16	—	—	*	*	*
	Delf Blue	13-15	—	*	*	*	—
	Ostara	14-16	—	*	*	*	—
	Viking	—	—	—	*	—	—
Galben	Yellow Queen	15-16	—	—	*	*	*

Culoare	Cultivar	Număr optim de săptămâni de tratament la rece	Dec.	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.
Roz	Anna Marie	13-14	—	*	*	*	—
	Lady Derby	14-15	—	—	*	*	*
	Marconi	16-19	—	—	—	*	*
	Pink Pearl	14-15	—	*	*	*	*
	Pink Surprise	15-17	—	—	*	*	*
Roz pal	Champagne	16-17	—	—	*	*	*
Roşu/Roz	Amsterdam	14-16	—	*	*	*	*
	Jan Bos	13-14	—	*	*	—	—
Violet	Amethyst	16-19	—	—	—	*	*
	Anna Liza	13-15	—	—	*	*	—

Plantarea. Mediul de plantare trebuie să aibă un drenaj bun, dar, totuşi, să reţină suficientă umezeală, necesară creşterii. Un exemplu, cu aceste caracteristici, este o mixtură sterilizată conţinând părţi egale de humus (pământ argilos), turbă şi nisip. Nu este necesar să adăugăm fertilizatori. Ghivecele, cu găuri de drenaj adecvate, pot avea diametrul cuprins între 10-20 cm. Dacă se folosesc ghivece ceramice, scufundaţi-le în apă, peste noapte, pentru a nu absorbi umezeala din mediul de plantare.

Până la plantare, bulbii pot fi ţinuţi în spaţii bine ventilate, cu temperaturi de 7-10 °C, câteva săptămâni. Se va evita vecinătatea fructelor, producătoare de gaz etilenic. Plantarea poate începe de la mijlocul lunii septembrie, până în decembrie, funcţie de data de înflorire dorită şi de sistemul de răcire utilizat. Dacă bulbii au fost menţinuţi la 7-10 °C înainte de plantare, acest timp contribuie la numărul total de săptămâni de tratament rece. Astfel, dacă bulbii au fost ţinuţi la rece 3 săptămâni înainte de plantare, vor avea nevoie numai de 7-10 săptămâni adiţionale, după plantare. Se poate folosi un frigider obişnuit, plasând bulbii în zona afectată vegetalelor. Pentru înflorirea la sfârşitul lui decembrie, plantarea trebuie făcută la mijlocul lui septembrie. Pentru înflorirea în februarie, bulbii se vor planta la mijlocul lui octombrie, iar pentru martie şi aprilie, la mijlocul lui noiembrie. Vârful bulbilor trebuie să fie la acelaşi nivel cu suprafaţa solului. Plasaţi un bulb de zambilă într-un ghiveci de 10 cm, 3 bulbi în ghiveci de 15 cm şi cât este posibil în ghivece mai mari. Se pot planta bulb lângă bulb, dar fără să se atingă. Nu presaţi bulbul în mediul de plantare, pentru a nu încetini înrădăcinarea şi nu supraumpleţi ghiveciul, păstrând 0,5 cm gol, pentru a putea uda cu uşurinţă.

Întrucât zambilele conţin acid oxalic, ce poate produce iritarea pielii, este recomandat să udaţi bulbii înainte şi/sau să purtaţi mănuşi de protecţie. Plasaţi o etichetă în fiecare ghiveci, cu numele cultivarului, data plantării şi data la care va fi introdusă în casă.

Tratamentul rece. După plantare, udaţi bine ghivecele şi introduceţi-le în refrigerator, la 2-7 °C. Mediul trebuie menţinut umed pe toată perioada înrădăcinării şi tratamentului rece. După 5-6 săptămâni, rădăcinile vor ieşi afară prin găurile de drenaj de la baza ghivecelor. După perioada minimă de tratament rece (conform tabelului), primii bulbi pot fi amplasaţi în casă. O perioadă mai mare de menţinere la rece va determina apariţia unor flori mai înalte, pe când o perioadă mai scurtă decât necesar (minim 13 săptămâni), va putea fi cauza unor flori abortate sau cu malformaţii. Dacă nu dispuneţi de frigider, ghivecele se pot îngropa în grădină pentru o perioadă de 3 luni.

Forţarea bulbilor. În casă, plasaţi plantele într-o zonă cu temperatura de 15 °C. Pentru a obţine cele mai bune rezultate, amplasaţi-le în plin soare. Peste 2-3 săptămâni vor apărea florile. Îndată ce florile au început să se deschidă, schimbaţi-le amplasamentul din plin soare şi vor dura mai mult. Întrucât bulbii conţin toată hrana necesară plantei, fertilizarea nu este necesară. La sosirea primăverii, zambilele pot fi plantate afară. Multe dintre ele vor înflori, însă, abia peste 1 sau 2 ani, în grădină.

Zambilele pot fi crescute, de asemenea, în apă, în vase de sticlă speciale. Plasaţi bulbul la jumătatea superioară a sticlei. Umpleţi sticla cu apă, până la 0,5 cm de la baza bulbului. Amplasaţi în zonă rece, la 4-10 °C, adăugând apă cât este necesar, până când jumătatea inferioară a vasului se umple cu rădăcini. Când creşterea superioară este de 2-5 cm înălţime, mutaţi sticla într-o cameră luminoasă, dar rece. În câteva săptămâni, va înflori.

Specii cultivate

Hyacinthus orientalis

Au denumirea populară de zambilă olandeză.

Splendid Cornelia *Peter Stuyvesant* *Woodstock* *Ostara*

Floarea este în formă de clopot, cu şase lobi, având şase stamine, iar fructul este o capsulă în trei unghiuri. Talia plantelor este cuprinsă între 20-25 cm, florile sunt simple sau duble şi extrem de parfumate. Gama coloristică este foarte largă, trecând prin tot spectrul, unele varietăţi având culoarea florilor în nuanţe contrastante. Sunt cu adevărat spectaculoase!

Odysseus *Blue Jacket* *Violet Purple*

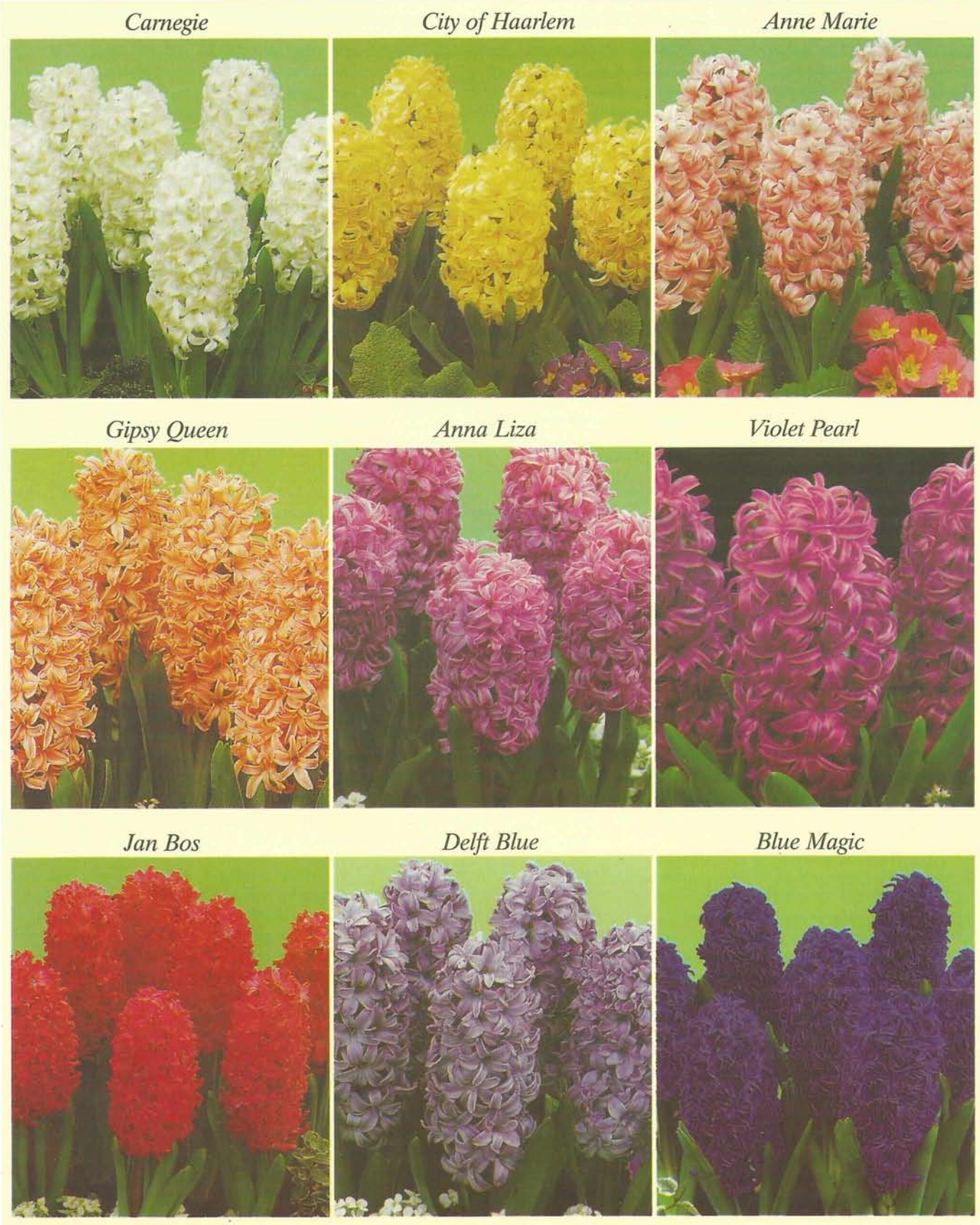

Hyacinthus orientalis albulus

Denumire populară: Zambila romană

Talia plantelor este mai mică decât a zambilelor olandeze, inflorescența este mai puțin bogată, mai laxă, cu flori simple sau duble. Disponibilă în roz, alb şi albastru, zambila romană produce mai multe tije florale din fiecare bulb. În condițiile climatice ale țării noastre, ea se cultivă numai în interior. O găsim, însă, prezentă în grădinile din Italia şi sudul Franței.

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Steluță de primăvară
Origine: sudul Africii
Tipul: bulb
Înflorire: martie, aprilie
Culoare: galben, albastru
Talia: 15 cm
Amplasare: soare sau parțial umbră, ferit de vânt
Zona climatică: 5-8
Utilizare: grădini de roci, în gazon, zone cu arbori, arbuşti, în ghivece
Înmulțire: bulbili, semințe
Descriere: Frunzele sunt drepte, ascuțite la vârf, cu uşor miros de ceapă; florile abundente sunt susținute de tije de 15 cm.

IPHEION

Această plantă, cu creştere lentă, a fost încadrată, de-a lungul timpului, sub numele mai multor genuri: *Brodiaea, Milla, Nothoscordon, Steinmannia, Stephanolirion, Tristagma şi Triteleia.* Sunt, de fapt, nişte bulbi cu înflorire primăvara, proveniți din Africa de Sud. Primăvara devreme, începând cu luna martie, oferă un spectacol minunat, ce se derulează sporadic pe tot parcursul verii. Se naturalizează uşor şi se multiplică rapid. Cerințele sale modeste – sol obişnuit de grădină şi un amplasament însorit, precum şi rezistența sa la dăunători – sunt, şi ele, argumente pentru a cultiva această plantă.

Specii cultivate

Ipheion unifolium

Este specia cea mai cultivată, o plantă ce „porneşte" greu. În primul an putem avea surpriza de a nu avea flori deloc, dar, anii următori, vor înflori cu siguranță toate.

Are frunzele de culoare gri-verzui, drepte, ce emană un miros puternic de ceapă, dacă sunt zdrobite. Florile abundente, cu miros delicat, sunt susținute de tije cu înălțimea de 15 cm sau mai înalte. Există câteva varietăți disponibile, cu o mare gamă de culori, mergând de la alb până la albastru-violet închis.

Plantarea se face toamna, când solul se pregăteşte la o adâncime de 30 cm. Se poate amesteca cu puțin nisip, având grijă ca drenajul să fie bun. Bulbii se plantează în grupuri, la o adâncime de 10 cm şi o distanță de 4-5 cm între ei. Peste iarnă se protejează cu un strat gros de mulci.

Este ideală pentru a fi plantată la marginea bordurilor, în grupuri mari, pentru a produce un efect remarcabil. Tolerantă şi rezistentă, este potrivită şi în grădini de roci sau în fața bordurilor de plante erbacee. Este, de asemenea, o plantă potrivită pentru ghivece.

I. hollandica

Familia: Iridaceae
Denumire populară: stânjenei, irişi
Origine: China, Japonia, sudul Europei
Tipul: rizom sau bulb
Înflorire: primăvara (mai-iunie), toamna
Culoare: alb, roz, albastru, galben, violet sau combinaţii ale acestor culori
Talia: 15-150 cm
Amplasare: locuri însorite
Zona climatică: 3-9
Utilizare: borduri, grupuri, rocării, flori tăiate
Înmulţire: rizomi şi bulbi
Descriere: Floarea de iris, situată la partea superioară a unei tije drepte, se compune din şase tepale, trei interioare, în general erecte şi trei exterioare, răsfrânte; frunzele, ca nişte săbii, sunt şi ele foarte decorative.

IRIS

Genul *Iris*, cuprinde peste 300 de specii, care formează, în sol, un bulb sau un rizom şi pot fi cultivate ca plante perene. În mitologia greacă, Iris era sora harpiilor, mesageră a zeilor. Se spune că, de câte ori mergea pe Pământ, în urma paşilor ei creşteau flori minunate, care purtau culorile curcubeului. De altfel, în limba greacă, Iris înseamnă curcubeu.

Plantele acestui gen sunt cunoscute de secole atât pentru proprietăţile lor decorative, cât şi pentru cele medicinale, chiar dacă nu au devenit atât de repede populare ca trandafirii, garoafele, primulele şi altele. Talia plantelor variază foarte mult. Astfel, se întâlnesc specii pitice, care nu depăşesc 15 cm în înălţime, ca, de exemplu, *Iris pumila,* dar altele pot atinge chiar 150 cm înălţime, ca *Iris germanica-hybrida*. Florile sunt variat colorate şi plăcut parfumate, dar, pe lângă acestea, şi frunzele, prin forma şi coloritul lor, întregesc calităţile decorative ale acestei plante.

Stânjeneii cu rizomi se dezvoltă frumos pe soluri fertile, reavene, expuse la soare şi bine lucrate. Stânjeneii cu bulbi cer un sol afânat, sănătos, nisipos sau există specii care cer un sol mai greu. Stânjeneii cu rizomi se plantează toamna sau primăvara, în rânduri, la distanţa de 35-40 cm şi la 15-20 cm pe rând. Adâncimea de plantare nu trebuie să depăşească 6-8 cm. Bulbii sau bulbilii stânjeneilor se plantează numai toamna, în rânduri distanţate la 15-20 cm, la 8-10 cm pe rând şi la adâncimea de 10-12 cm. După plantare, se recomandă protejarea bulbilor cu un strat subţire de mulci. Irişii sunt plante rustice care nu necesită prea multe lucrări de îngrijire. Udatul se realizează numai în zilele prea secetoase şi se recomandă acoperirea cu pământ a rizomilor care au tendinţa de a ieşi afară.

Irisul este şi o foarte apreciată floare în vază. Cu toate că tradiţional se consideră o plantă cu înflorire primăvara, multe cultivaruri sunt disponibile, în comerţ, pe tot parcursul anului.

Divizarea şi replantarea irişilor cu rizomi

Operaţia de divizare este necesară la fiecare 3-5 ani, pentru a împiedica supraaglomerarea, cu efecte de scădere a producţiei florale. De asemenea, plantele prea aglomerate sunt mai afectate de boli. Cel mai potrivit timp, pentru a dezgropa, diviza şi transplanta irişii, este în **iulie** şi **august**. Dezgropaţi atent şi spălaţi

pământul de pe rizomi şi rădăcini. Tăiaţi rizomii cu un cuţit ascuţit, astfel încât fiecare rizom să aibă un evantai de frunze, un rizom sănătos şi câteva rădăcini mari. Eliminaţi orice eventuală boală sau dăunător. Nu tăiaţi niciodată foliajul irişilor. Frunzele conţin nutrienţi necesari înfloririi de anul viitor.

Locul ideal pentru plantarea irişilor este unul fertil, bine drenat, aflat în plin soare. În solurile sărace, încorporaţi bălegar bine putrezit, turbă sau compost, înainte de plantare. Când plantaţi, săpaţi o groapă suficient de largă, pentru a se acomoda atât rizomul, cât şi rădăcinile. Construiţi o moviliţă în centrul gropii. Plasaţi rizomul pe vârful moviliţei şi împrăştiaţi rădăcinile împrejur. Apoi umpleţi cu pământ, fără a acoperi partea superioară a rizomului. El trebuie să rămână la suprafaţa solului, unde primeşte lumină şi aer, pentru a se putea usca după ploaie. Pentru a obţine un efect vizual plăcut, plantaţi irişii în grupuri. După plantare, udaţi bine fiecare plantă.

Prima iarnă poate fi dificilă pentru irişii recent plantaţi. Frigul puternic, alternanţa de îngheţuri-dezgheţuri, pot afecta rizomii. Pentru a preveni acest lucru, aplicaţi un strat subţire de paie, toamna târziu. Îndepărtaţi acest mulci primăvara devreme. Irişii transplantaţi vor înflori mai puţin abundent în prima primăvară. În al doilea şi al treilea an, însă, vom avea o abundenţă florală. Apoi, ciclul divizării reîncepe.

Specii cultivate

Iris bucharica

Înălţime: 30-45 cm
Floare: alb cu galben-auriu, apare în martie-aprilie
Tipul: rizom
Distanţa de plantare: 10 cm
Adâncimea de plantare: 10 cm de la bază
Cerinţe faţă de lumină: plin soare
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar menţineţi pământul relativ umed în perioada de creştere
Propagare: divizarea rizomilor
Perenizare: foarte bună

Acest iris, cu creştere viguroasă, provine din Asia Centrală şi Afganistan, fiind una dintre speciile de grădină cel mai uşor de cultivat. Este mai tolerantă la umezeală decât majoritatea irişilor. Floarea sa neobişnuită, bicoloră, emană un parfum suav.

Iris danfordiae

Înălţime: 8-15 cm
Floarea: galbenă, apare în februarie-martie
Tipul: bulb
Distanţa de plantare: 10-12 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 8-10 cm de la baza bulbului
Cerinţe faţă de lumină: soare plin sau parţial
Umezeală: tolerează verile secetoase, dar menţineţi pământul relativ umed în perioada de creştere
Propagare: bulbili
Perenizare: relativă

Această plantă încântătoare a fost introdusă în cultură în jurul anului 1870 şi provine din Turcia. Creşte doar 10-15 cm înălţime şi este parfumată. Florile au culoarea galben-lămâie, cu marcaje verzui. Ele apar foarte timpuriu, în februarie-martie. *I.danfordiae* nu se naturalizează la fel de bine ca şi alte specii de iris şi este posibil să fie necesar să-l replantaţi după câteva sezoane.

Iris ensata sinonim cu Iris kaempferi (Iris japonez)

Înălțime: 60-80 cm
Floarea: violet, albastru, alb, purpuriu, poate fi bicoloră, apare vara şi dureză mult
Tipul: bulb
Distanța de plantare: 30-40 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 10-15 cm de la baza bulbului
Cerințe față de lumină: soare sau parțial umbră
Umezeală: iubeşte zonele permanent umede, dar suportă şi puțină uscăciune
Propagare: bulbili
Perenizare: foarte bună

Grădinile japoneze au început să colecteze *I.ensata* din sălbăticie, în urmă cu 800 de ani, iar hibridizarea a făcut din el unul din cei mai fascinanți irişi rizomatoşi. Floarea, asemănătoare unei orhidee, de obicei atingând 25 cm în diametru, are culori bogate, marcaje venoase neobişnuite şi o textură asemănătoare crepului. Tijele, de 60-75 cm înălțime, în general cu mai multe ramuri, poartă una sau două flori. Culorile au registru larg, de la roşu-violet la albastru, purpuriu şi alb, multe fiind bicolore. Este viguroasă şi floriferă, în special în sol umed. Evitați uscăciunea şi căldura excesivă. Încântătoare prezență lângă apă, întrucât tolerează bine şi condiții de umezeală permanentă. Constituie una dintre cele mai reuşite investiții, prin crearea unui spectacol floral, în perioada verii.

Iris foetidissima

Înălțime: 60 cm
Floarea: albastru-lavandă, apare primăvara
Tipul: bulb
Distanța de plantare: 30-40 cm între bulbi
Adâncimea de plantare: 10-15 cm de la baza bulbului
Cerințe față de lumină: soare, parțial umbră, umbră totală
Umezeală: iubeşte zonele permanent umede, dar suportă şi puțină uscăciune
Propagare: bulbili
Perenizare: foarte bună

Se numeşte popular „Planta friptură de vacă" din cauza mirosului neplăcut al foliajului strivit, nume, însă, nedrept dat acestei atractive plante, întrucât foliajul se deranjează foarte rar. Fiecare tijă susține până la 9 flori de culoarea lavandei, ce apar primăvara. Planta este apreciată şi pentru capsulele cilindrice cu semințe, ce explodează vara târziu, relevându-şi conținutul de culoare roşu-portocaliu aprins. Semințele se mențin strâns legate de capsule multe luni, peste iarnă constituind un decor deosebit. Se poate folosi şi în aranjamente de flori

tăiate, obţinându-se efecte frapante. Are un habitat dens şi apreciază un loc umbrit şi umed, cum ar fi la marginea unor aranjamente acvatice. Tolerează şi condiţii de uscăciune. Înfloreşte aproape oriunde, inclusiv sub umbra deasă a copacilor.

Iris germanica (irisul cu barbă)

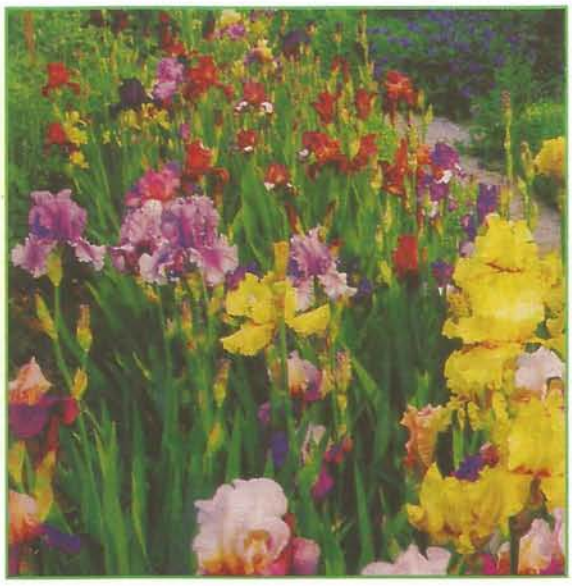

Înălţime: 10-150 cm
Floarea: albastru, portocaliu, roz, purpuriu, roşu, alb, galben şi diverse combinaţii; apare în mai-iunie
Tipul: rizom
Adâncimea de plantare: chiar la suprafaţa solului
Cerinţe faţă de lumină: parţial umbră sau parţial soare, până la plin soare
Umezeală: uscat până la umed
Propagare: divizarea rizomilor
Utilizare: floare tăiată, specimen, în borduri, plantare în masă
Perenizare: foarte bună

Iris germanica, una dintre cele mai familiare specii printre plantele perene, cuprinde o gamă variată de hibrizi, cu talia între 10-150 cm, având flori ce acoperă o largă paletă de culori şi nuanţe. Tolerează diferite tipuri de sol, dar nu-i place să aibă „picioarele umede".

Iris germanica creşte cel mai bine în sol fertil, cu pH neutru (tolerează şi un sol puţin calcaros), expus în plin soare. Nu necesită acoperirea cu mulci, pentru ca rizomii să beneficieze de soarele cald. Nu se vor acoperi total cu pământ. Dacă sunt îngropaţi prea adânc, produc numai frunze, nu şi flori, şi sunt susceptibili de a le putrezi rădăcinile. Pentru a-i stimula înflorirea abundentă, se pot face fertilizări în fiecare primăvară. După terminarea înfloririi, frunzele rămân verzi, constituind un decor valoros. Se divizează o dată la 4-5 ani.

Babbeling Brook

Black Night

Caliente

Loop de Loop

Ola Kala

Nibelungen

Pink Horizon

White Knight

Edward of Windsor

Wild West

Night Owl

Skating Party

Sultan's Palace

Arab Chief

Headlines

Howard Weed

Pinnacle

Steping Out

Iris hollandica

Aceşti irişi nu au existat niciodată în sălbăticie. Ei au fost produşi prin hibridizări succesive. Florile au 10 cm în diametru, iar tijele florale sunt rezistente, calitate ce le face potrivite pentru aranjamente florale. Sortimentul coloristic este foarte larg (albastru, alb, galben, purpuriu), incluzând şi varietăţi bicolore. După ce florile s-au ofilit (se menţin proaspete 1-2 săptămâni), lăsaţi foliajul să se usuce în mod natural. Plantarea se face toamna. Dacă folosiţi florile pentru buchete, tăiaţi-le de îndată ce bobocii au început să se deschidă. Ating 50-60 cm, iubesc umezeala moderată şi pot fi amplasaţi în plin soare. Bulbii se plantează toamna, la adâncimea de 12-15 cm şi distanţa de 10 cm între ei.

Apollo

Blue Magic

Casablanca

Golden Beauty

Paris

Prof. Blaauw

Saturnus

White Wedgewood

Purple Sensation *Telstar* *Royal Yellow* *Frans Halls*

Iris laevigata

Înălțime: 60-90 cm
Floarea: albastru, albastru-purpuriu, mai rar alb; are diametrul cuprins între 5-12 cm; apare vara; câte 3-4 pe o tulpină
Tipul: bulb
Adâncimea de plantare: 8 cm
Distanța dintre bulbi: 15 cm
Cerințe față de lumină: plin soare, parțial umbră
Umezeală: crește bine în condiții de umezeală
Propagare: bulbili
Utilizare: grădini cu apă
Perenizare: foarte bună

Se mai numește și iris de apă japonez. În bazine artificiale, se plantează în ghivece care se introduc la marginea apei, până la o adâncime de 15 cm. În bazine sau lacuri naturale se poate planta direct în mâl, la aceeași adâncime.

Colchesteri *Mottles Beauty* *Snowdrift* *Variegata*

Iris reticulata

Acești irișI scunzi, originari din zona Caucazilor, sunt cultivați pe scară largă. Ei înfloresc foarte devreme în sezon, iar floarea este enormă în raport cu planta întreagă. Frunzele sunt drepte, ascuțite, în patru unghiuri. Ele sunt scurte în momentul înfloririi, crescând după aceea, atingând o elongație de 30-40 cm. În zona climatică a țării noastre, se pot naturaliza ușor.

Înălțime: 10-15 cm
Floarea: purpuriu, nuanțe de albastru; apare în februarie-martie; durează 2 săptămâni
Tipul: bulb
Adâncimea de plantare: 8 cm
Distanța dintre bulbi: 15 cm
Cerințe față de lumină: plin soare, parțial umbră
Umezeală: tolerează verile uscate, dar mențineți umezeala în perioada înfloririi
Propagare: bulbili
Utilizare: grădini de roci, grupuri de-a lungul aleilor, ghivece
Perenizare: foarte bună

Cantab

Joyce

J.S. Dijt

Katharine Hodgkin

Iris sibirica (iris siberian)

Înălțime: 60 cm
Floarea: nuanțe de albastru, purpuriu, alb, galben; apare vara; durează câteva săptămâni
Tipul: rizom
Adâncimea de plantare: la suprafața solului
Cerințe față de lumină: plin soare, parțial umbră
Umezeală: tolerează uscăciunea verilor calde, dar înfloreşte şi mai bine în condiții de umezeală
Propagare: bulbili
Utilizare: grupuri, în zone umede, la marginea bazinelor cu apă
Perenizare: foarte bună

Irisul siberian înfloreşte imediat după irisul cu barbă, oferind un veritabil spectacol în grădină. Durata înfloririi este mare. Plantele pot creşte mulți ani fără a fi divizate.

Blue King

Snow Queen

Butter and Sugar

Această specie se simte bine în plin soare, dar în zonele fierbinți este mai bine să o plantăm la umbră parțială. Nu este sensibilă la boli.

I. tataricum

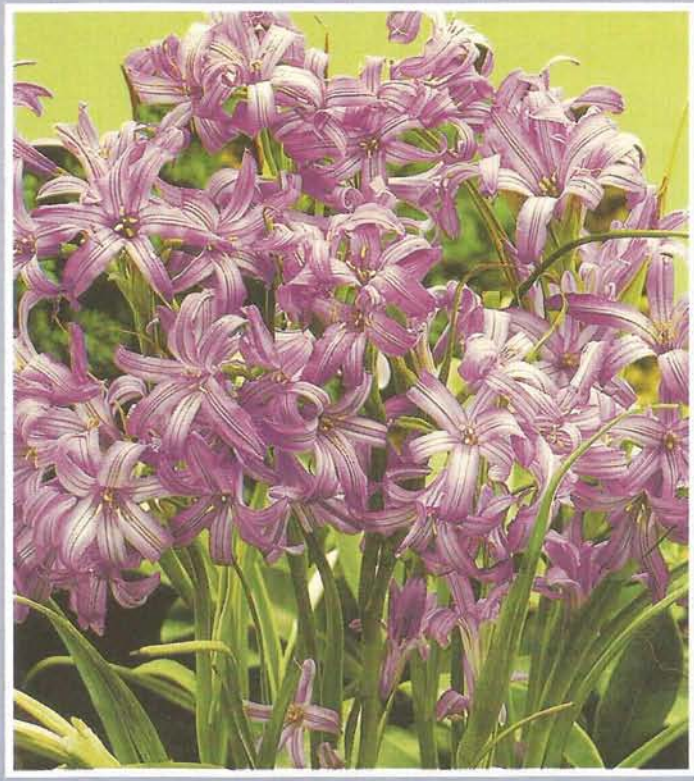

Familia: Amaryllidaceae
Denumire populară: Crin albastru de munte, Crin siberian
Origine: Asia
Tipul: bulb
Înflorirea: sfârşitul primăverii, în luna mai-iunie; durează 15-20 zile
Culoare: albastru
Talia: 30-50 cm
Amplasare: plin soare, parţial umbră
Zona climatică: 4-8
Utilizare: paturi florale, grădini de roci, sub arbori, arbuşti, în ghivece
Înmulţire: bulbili
Descriere: Florile albastru-violet închis, cu striaţii mai întunecate, sunt susţinute în umbele; foliajul este asemănător ierbii.

IXILIRION

Cu toate că provine din Siberia, este o plantă relativ sensibilă. Floarea de *Ixilirion* se aseamănă cu cea de zambilă, cu excepţia inflorescenţei spicate deschise şi a tijei, mai degrabă fusiforme. Cele şase petale se deschid în formă de stea şi au 5 cm în diametru. Frunzele înguste, de culoare gri-verzui, apar înaintea florilor.

Planta necesită un sol nisipos, cu drenaj bun şi o zonă de creştere însorită. Se aleg amplasamente calde şi protejate. Iarna, se acoperă cu un strat de mulci. Se poate creşte şi în sere. Se plantează în septembrie, la o adâncime de 7-8 cm. Spaţiul necesar, între bulbi, este de 15 cm.

Propagarea se face prin îndepărtarea bulbililor de planta matură şi replantarea acestora. Sunt necesari până la patru ani, pentru a atinge dimensiunea necesară înfloririi. Se pot dezgropa de îndată ce foliajul s-a maturizat.

Specii cultivate

Ixiolirion tataricum

Are o înălţime de până la 45 cm, iar florile prezintă dungi accentuate, de culoare mai închisă, aflate pe mijlocul tepalelor. Tijele, subţiri şi drepte, susţin umbelele, cu până la 4 flori tubulare, de culoare albastră. Florile parfumate au o durată mare de viaţă.

De multe ori persistă peste iarnă, în rozete atractive.

Preferă verile calde şi uscate. Necesită puţină umezeală în perioada de creştere. Este excelentă în amenajările cu roci, în plin soare. Se pot aplica fertilizări după plantare şi, din nou, în fiecare primăvară. În zonele foarte reci, se protejează, peste iarnă, prin acoperirea cu paie sau crenguţe de conifere.

Se naturalizează uşor.

L.aestivum Mabacher

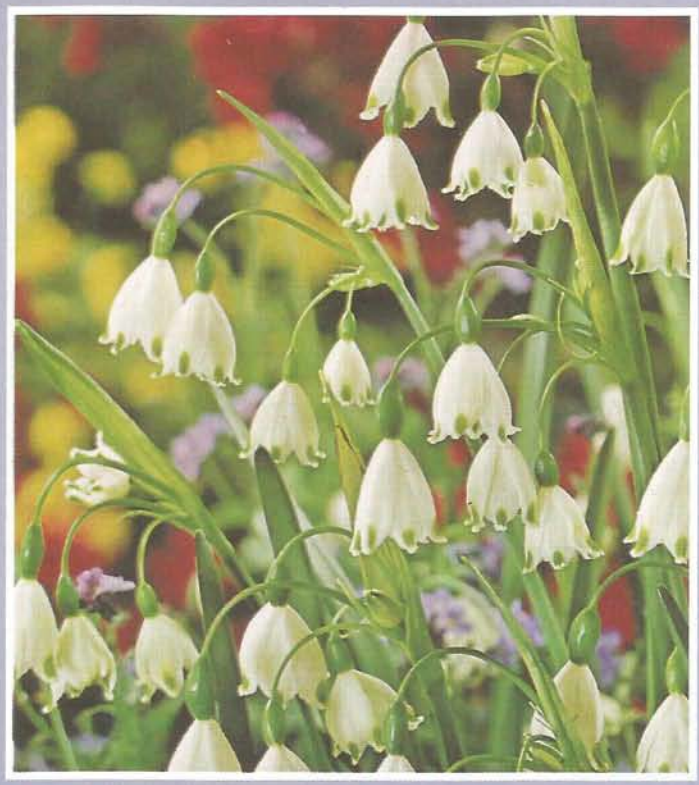

Familia: Amaryllidaceae
Denumire populară: Ghiocei
Origine: Europa şi Asia
Tipul: bulb
Înflorire: aprilie-mai
Culoare: alb
Talia: 15-40 cm
Amplasare: semiumbră
Zona climatică: 3-9
Utilizare: borduri, rocării, pe sub arbori şi arbuşti, flori tăiate
Înmulţire: bulbili
Descriere: Florile albe, cu pete verzui pe marginea tepalelor, au forma unor clopoţei; se aseamănă cu ghiocelul, dar floarea este mai mare şi tija mult mai înaltă, motiv pentru care este folosită şi ca floare tăiată.

LEUCOJUM

Leucojum, deşi face parte din aceeaşi familie cu *Galanthus*, se deosebeşte de acesta prin lungimea tepalelor: *Leucojum* are cele 6 tepale egale, în timp ce *Galanthus* are trei petale lungi şi trei scurte. De asemenea, în vârful tepalelor de *Leucojum* se găsesc pete galben-verzui. Denumirea plantei vine din limba greacă şi înseamnă „toporaş alb".

Leucojum se dezvoltă bine în locuri uşor umbrite, pe soluri nisipoase, bine drenate, îmbunătăţite cu turbă de muşchi sau compost. Bulbii se plantează toamna, în luna octombrie, la 10 cm adâncime şi 12 cm distanţă între ei. Cultura acestor plante nu este costisitoare, bulbii pot rămâne în acelaşi loc mai mulţi ani la rând şi, dacă nu sunt deranjaţi, în fiecare an vor produce mai multe flori. Pentru înmulţire, bulbii se pot dezgropa imediat după înflorire, iar bulbilii obţinuţi se replantează imediat.

Specii cultivate

Leucojum aestivum

Este cunoscut sub denumirea de „ghiocel de vară", deoarece înfloreşte primăvara târziu, în aprilie-mai. Talia plantelor este de 40 cm şi, în funcţie de mărime, fiecare bulb produce 3-4 flori, în formă de clopot, susţinute de o tulpină lungă şi viguroasă. Această specie creşte foarte bine în zone umede, fiind recomandată plantarea bulbilor la marginea lacurilor sau mlaştinilor. Se utilizează în borduri, rocării, pe sub arbori şi arbuşti şi chiar ca flori tăiate. Pentru flori tăiate se foloseşte soiul *Gravetye Giant,* care are flori mari, susţinute de o tulpină ce poate atinge 50-60 cm lungime.

Leucojum vernum

În cultură este cunoscut sub denumirea de „ghiocel de primăvară" şi înfloreşte în aceeaşi perioadă cu *Galanthus*. Frunzele sunt colorate în verde-strălucitor, fiecare tulpină floriferă poartă, de regulă, în vârf, o singură floare parfumată dar, ocazional, pot apărea şi două flori pe aceeaşi tulpină.

Leucojum autumnalis

Este ghiocelul care înfloreşte toamna, prezintă talie mică şi este foarte rar întâlnit în cultură.

L. spicata

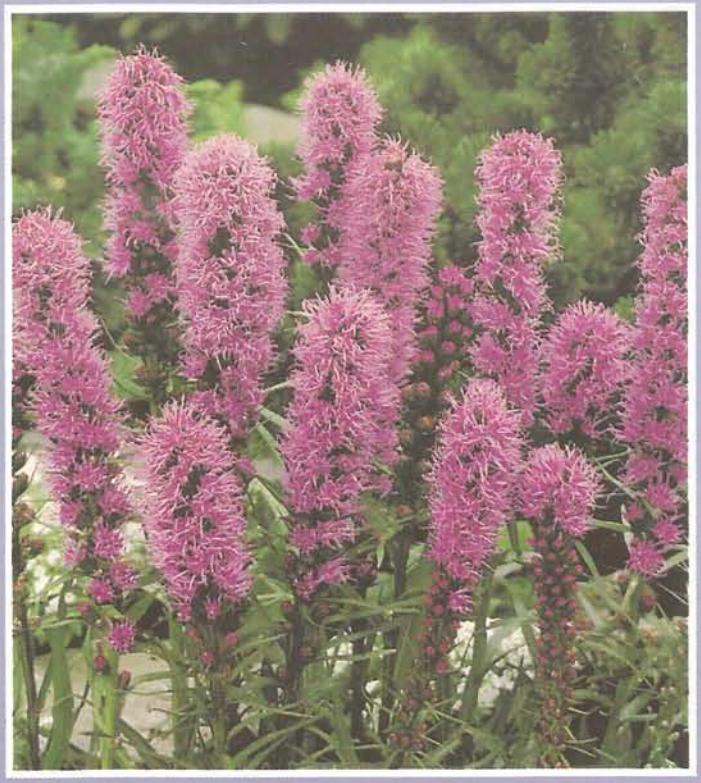

Familia: Compositae
Denumire populară: Stea strălucitoare
Origine: America de Nord şi Centrală
Tipul: tuberobulb
Înflorire: iulie-august, durează 3-4 săptămâni
Culoare: alb, roz, purpuriu
Talia: 75-120 cm
Amplasare: locuri însorite
Zona climatică: 3-4, se protejează cu mulci, 5-9 rezistentă
Utilizare: borduri, platbande, grupuri izolate, ghivece, flori tăiate
Înmulţire: divizarea tuberobulbilor, seminţe
Descriere : Florile sunt purpurii sau albe, grupate într-un spic şi înfloresc de la vârf spre baza spicului. Frunzele sunt subţiri, lanceolate.

LIATRIS

Acest gen cuprinde aproximativ 25 de specii din care doar câteva sunt mai întâlnite în cultură. În sol, formează tuberobulbi care seamănă mai degrabă cu o rădăcină.

Lungile tije florale, câte 3-6 din fiecare tuberobulb, sunt unice şi, când se deschid, sunt un magnet pentru albine şi fluturi. Deschiderea lor se face în mod neobişnuit, de sus în jos, spre deosebire de majoritatea altor plante floricole cu spice florale, care se deschid invers, de jos în sus. Prezenţa absolut deosebită, caracterul arhitectural fac ca această plantă să fie apreciată atât în grădină, cât şi în vază. Este foarte larg folosită în „industria" de flori tăiate. Se pretează, de asemenea, la cultura în ghivece şi jardiniere. Floarea durează foarte mult.

Se plantează toamna sau primăvara, la 2-3 cm adâncime şi 15-20 cm între tuberobulbi. Plantele pot fi cultivate ca perene, cu condiţia să fie protejate, peste iarnă, cu un strat de mulci. Locul de plantare trebuie să fie însorit, solul umed, dar, în acelaşi timp, bine drenat. Tolerează şi uscăciunea. Este foarte adaptabilă şi se naturalizează uşor.

Se înmulţeşte prin divizarea tufelor (toamna sau primăvara) şi prin seminţe, semănate imediat după recoltare, în amestec uşor, pe brazde reci. Divizarea este necesară o dată la 4-5 ani, când tuberobulbii se scot, se taie cu un cuţit ascuţit, astfel încât, pe fiecare diviziune să rămână cel puţin un ochi.

Nu este sensibilă la boli.

Specii cultivate

Liatris scariosa

Este o specie ce creşte până la 120 cm înălţime, fiind disponibilă în alb, lavandă sau roz. Tijele lungi necesită susţinere.

Liatris spicata

Popularitatea ei creşte an de an, fiind o prezenţă indispensabilă pe piaţa de flori internaţională. Are florile purpurii şi atinge 90 cm. Se poate folosi şi uscată.

Liatris pycnostachya

Alba este o specie cu flori albe.

L. asiatic Fata Morgana

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Crin
Origine: zona temperată a emisferei nordice
Tipul: bulb
Înflorire: iunie-septembrie, durează 2-3 săptămâni
Culoare: alb, roz, galben, portocaliu, roşu, purpuriu
Talia: 40-200 cm
Amplasare: locuri însorite, semiumbră şi umbră
Zona climatică: 3-10
Utilizare: grădini de plante perene, flori tăiate, ghivece
Înmulţire: vegetativ, prin despărţirea bulbilor, prin bulbili aerieni, prin butaşi de frunze şi sexuat, prin seminţe
Descriere: Tulpinile sunt drepte sau ramificate, florile sunt mari, în formă de pâlnie sau clopot, unicolore, punctate sau striate şi foarte plăcut mirositoare.

LILIUM

O prezenţă regală

Genul *Lilium*, conţinând câteva dintre cele mai minunate flori găsite în natură, este cunoscut încă din Antichitate. A fost introdus în Europa în secolul al XIX-lea, din China şi Japonia, unde au fost văzuţi şi primii hibrizi. Dezvoltarea crinilor moderni este rezultatul unor hibridizări intensive şi dificile, pornind de la acei hibribrizi timpurii. Astăzi, există peste 90 de specii şi multe sute de cultivaruri. Au un aspect exotic şi majoritatea va umple grădina cu un parfum divin.

Crinul este o plantă erbacee perenă, care prezintă, în sol, un bulb solzos, care creşte în dimensiune, an de an. Bulbul formează o singură tijă ce poartă frunzele, desfăşurate pe întreaga ei lungime. O caracteristică aparte este formarea, la unele specii, a unor mici bulbili aerieni, la baza majorităţii frunzelor, bulbili ce pot fi folosiţi pentru înmulţire.

Plantare, cultivare

Preferă solurile nisipoase, uşoare, care au fost îngrăşate cu gunoi de grajd, bine fermentat, cu o reacţie uşor acidă, cu excepţia speciilor *L.candidum, L.regale şi L.lancifolium*, pentru care solurile calcaroase sunt mai indicate. Unele specii preferă locurile însorite şi adăpostite de vânt, dar sunt şi specii, ca, de exemplu, *L.auratum, L.superbum*, care se dezvoltă foarte bine la semiumbră şi chiar la umbră. Plantaţi sau nu în plin soare, este recomandat să plataţi, printre bulbii de crin, alte plante ce acoperă bine pământul, pentru a le asigura rădăcinilor de crin răcoarea pe care o apreciază.

Bulbii se plantează toamna sau primăvara, la distanţe de 30 cm între bulbi. Adâncimea depinde de varietate. Câţiva crini produc rădăcini numai de la baza bulbului, pe când la alţii, rădăcinile se formează atât la partea inferioară a tijei, cât şi la baza bulbului. În general, trebuie plantaţi la 20 cm adâncime, pornind de la baza bulbului, având vârful acoperit cu cel puţin 5 cm de sol. *L.candidum* şi hibrizii lui sunt o excepţie, în cazul lor, vârful va fi acoperit doar cu 2-3 cm de sol. *Hibrizii asiatici* şi *L.martagon* se vor planta mai adânc, deoarece ei formează rădăcini şi de-a lungul tulpinii. Crinii trebuie udaţi regulat în perioada activă de creştere. Este preferabilă o udare profundă, până la 15-22 cm, o dată pe săptămână, decât udări superficiale, frecvente. Pentru a păstra umezeala, este benefic să adăugaţi un strat de mulci, format din compost. Acesta va asigura, totodată, şi răcoarea solului. De asemenea, este înţelept să adăugăm un strat consistent de mulci, toamna, pentru a proteja bulbii de îngheţurile şi dezgheţurile succesive.

Întrucât bulbii nu au perioadă de repaus, aveţi grijă să nu achiziţionaţi bulbi moi, uscaţi, care au stat prea mult afară din pământ, pentru că nu vor mai înflori.

Bulbii plantaţi primăvara nu vor înflori prea bine în primul an, dar, în cei ce vor urma, îşi vor lua revanşa. Crinii pot avea nevoie de susţinere, pentru a preveni căderea plantei, la deschiderea florilor.

După ce florile s-au ofilit, îndepărtaţi-le, prevenind, astfel, formarea capsulelor cu seminţe. Lăsaţi tijele şi frunzele să se îngălbenească natural. Acest lucru duce la creşterea numărului de flori în anul următor. Când foliajul s-a îngălbenit complet, tijele pot fi tăiate cu atenţie. De asemenea, dacă doriţi să tăiaţi crinii, pentru a-i folosi ca flori tăiate, lăsaţi o parte din tulpină şi plantei. Acest lucru permite foliajului rămas să hrănească bulbul, pentru floarea de anul următor.

Puteţi cumpăra crini deja înfloriţi, în ghivece, cu toate că vă va costa mai mult decât achiziţia simplă a bulbilor. Avantajul este că puteţi vedea şi alege pe cei care vă încântă cel mai mult. Puteţi să-i lăsaţi să termine înflorirea şi apoi să-i transplantaţi în grădină sau puteţi să-i transplantaţi abia toamna, caz în care nu uitaţi să-i udaţi între timp.

Propagare

Crinii se pot înmulţi uşor prin seminţe, dar, în cazul hibrizilor, rezultatul nu va fi identic. Temperatura joacă un rol important, determinând rata germinării seminţelor. Testele arată că speciile de crin germinează în 8 săptămâni, la temperatura de 21 °C. Semănatul se face primăvara târziu sau vara devreme, la adâncimea de 2-3 cm, dar, de obicei, vor fi necesari 4-6 ani până la înflorire. Se pot semăna în containere sau direct în sol. Se vor menţine umezeala şi umbra, după-amiaza. Răsadurile obţinute se menţin în acelaşi loc, timp de 2 sezoane, cel puţin. În acest caz, asiguraţi-vă că au suficient pământ de la început, pentru a permite dezvoltarea rădăcinilor. Puteţi replanta răsadurile în al 3-lea an. Florile pot apărea încă din anul al 2-lea. Fertilizaţi pământul din ghivece, periodic. Puteţi folosi fertilizatori din comerţ, sau o combinaţie din făină de oase şi sânge. Menţineţi răsadurile în loc însorit, dimineaţa, şi umbrit, după-amiaza.

Micii bulbili, ce se formează la unele specii de-a lungul tulpinii, se vor înlătura imediat după ofilirea florii. Plantaţi-i la distanţe de 2-3 cm, în amestec de turbă, nisip şi pământ de frunze.

Solzii din bulb pot fi folosiţi, de asemenea, pentru a creşte numărul plantelor. Înlăturaţi câţiva de la exteriorul bulbului şi îngropaţi-i cu baza în nisip grosier, în cavităţi superficiale. Acest lucru se face în martie, septembrie sau noiembrie. Acoperiţi cavităţile cu sticlă şi plasaţi în seră rece. Se vor forma bulbili, ce vor fi plantaţi cum s-a prezentat anterior. Întregul grup de bulbi poate fi, de asemenea, dezgropat şi divizat toamna, îndată ce tulpina şi frunzele au murit. Această operaţie nu trebuie făcută mai mult de o dată la 3-4 ani.

Specii populare

Speciile de bază sunt native din zona temperată a emisferei nordice. Ele mai cresc încă în sălbăticie, nefiind afectate de hibridizare. Cele mai importante sunt:

Lilium amabile

Nativ din Coreea, are petalele întoarse în sus, formând un „turban", de unde provine şi denumirea tipului de crini: „cap turcesc". Au culoarea roşie, cu marcaje negre. Florile apar vara, timpuriu (iunie-iulie), până la mijlocul anotimpului, pe tije înalte, de 90 cm. Este o specie deosebit de rezistentă la frig şi în natură se găseşte în amplasamente puţin umbrite. Tolerează solul obişnuit, de grădină, atâta timp cât drenajul este bun. Este o plantă foarte ornamentală şi uşor de cultivat.

Bulbii se plantează la o adâncime de 13 cm. Se poate înmulţi uşor prin seminţe. Se seamănă rar, în ghivece, primăvara devreme şi se păstrează în seră rece. Germinaţia durează 2-3 săptămâni.

Lilium auratum
Crinul Ploaie de Aur

Originar din Japonia, are bulbul sferic, turtit, brun sau alb-gălbui. Floarea proeminentă (cu diametrul de 25-30 cm), în formă de stea, ce apare în august-septembrie, are culoarea albă, cu raze galben-aurii şi mici spoturi roşii în interior. Este una dintre cele mai frumoase specii de crin, iar parfumul ei este, probabil, cel mai minunat dintre toate plantele de pe pământ! Tija floral, având 100-150 cm înălţime, poate produce 20-30 de flori. Uşor de crescut, necesită un sol neutru, până la acid. Nu tolerează solurile alcaline. Este recomandat un loc protejat, unde partea inferioară a tijei să poată fi menţinută la umbră. Bulbii se plantează la o adâncime de 10-12 cm. Creşte excelent în ghivece. Este una dintre cele mai frumoase flori pentru grădină.

Lilium bulbiferum (aurantiacum)
Crinul portocaliu

Are florile sub formă de trompetă, portocalii, cu marcaje purpurii. Acestea apar în iulie-august, pe tije de 90 cm. Sunt viguroase, dar au nevoie să fie replantate, la fiecare 5-6 ani, în sol obişnuit de grădină, în locuri însorite sau parţial umbrite. Bulbii se plasează la distanţe de 15-20 cm unii de alţii. Tolerează un sol alcalin.

Această specie se găseşte mai greu în comerţ, ea fiind menţionată, aici, mai mult din considerente istorice. Este cunoscută încă din secolul XVI, fiind, probabil, unul din părinţii lui *L.hollandicum* (sinonim cu *L.umbellatum*), dezvoltat în Olanda.

Lilium canadense
Crinul canadian

Florile pendente, cu diametrul de 13 cm, semănând cu nişte candelabre, se deschid primăvara. În mod obişnuit au culoarea galbenă, dar pot fi şi portocalii sau roşii. Înălţimea plantei variază între 60-120 cm, în funcţie de umezeala din sol, care, în mod ideal, ar trebui să fie bogat în turbă şi compost de frunze.

Aciditatea solului se pare că este mai puţin importantă decât conţinutul în humus şi umezeala. Plantele care cresc din seminţe au nevoie de 5-6 ani pentru a înflori, astfel încât plantarea de bulbi este preferabilă.

Lilium candidum
Crinul madonei

Este cea mai veche specie cunoscută şi cea mai răspândită în cultură, mai ales pentru flori tăiate. Talia plantelor este cuprinsă între 100-150 cm, bulbul este mare, alb-gălbui, florile, de un alb pur, grupate câte 6-20 pe o tulpină florală, apar la începutul verii (iunie-iulie). Se recomandă îndepărtarea anterelor imediat după ce florile s-au deschis, pentru a se evita pătarea petalelor cu galbenul polenului şi pentru a prelungi viaţa florilor. Este apreciat şi pentru parfumul său deosebit.

Spre deosebire de alţi crini, *L.candidum* trebuie plantat cu vârful bulbului numai la o mică distanţă de suprafaţa solului (5 cm). Solul trebuie să fie bogat şi bine drenat, iar planta va aprecia o protecţie faţă de razele directe ale soarelui de după-amiază. Un sol uşor alcalin şi adăugarea ocazională de compost şi fertilizatori îi vor îmbunătăţi performanţa. Bulbii se plantează puţin mai devreme decât majoritatea celorlalţi, preferabil pe la mijlocul lui septembrie. Se acomodează destul de greu şi nu-i place să fie deranjat, deci plantaţi acest crin în paturi florale, unde nu va fi perturbat. Se aşteaptă noi creşteri de frunze, toamna, pe care le va păstra şi în perioada iernii.

Lilium davidii

Îşi poartă florile parfumate, cu aspect de „turban", vara, în iulie-august. Petalele sunt acoperite cu spoturi negre, iar polenul este roşu. Acest crin atinge 120-180 cm înălţime. Bulbii se plantează la distanţe de 23 cm unul de altul, în sol normal de grădină, în plin soare sau la umbră rară. Nativ din China, se poate creşte cu uşurinţă şi din seminţe.

Lilium formosum

Nativ din Taiwan, este unul dintre cei mai vânduţi crini. Nici nu ne putem aştepta la altceva de la un crin care iubeşte căldura, înfloreşte încă din primul an, pornind de la seminţe, are o duzină sau mai mult de flori pur albe, puternic parfumate, cu diametrul cupei de 25 cm. Înfloreşte în august şi atinge o înălţime de 60-80 cm. După ce florile s-au ofilit, vechile capsule cu seminţe se întorc în sus, formând un clasic candelabru, ce se usucă la vârful tulpinii, fiind un aranjament minunat pentru iarnă, ce poate rămâne în grădină sau poate fi tăiat şi folosit în combinaţii cu alte plante uscate. Se pretează şi la cultura în ghivece, putând fi forţat să înflorească în orice perioadă a anului. Nu se pot spune suficient de multe lucruri bune despre această comoară, uşor de cultivat. Are nevoie de umezeală tot anul, neoprindu-se din creştere. Răcoarea şi umbra, la rădăcini, şi soarele sau umbra rară, la partea superioară, îl avantajează. Se plantează la o adâncime mai mare, de 10-15 cm, pentru a permite susţinerea tijei grele.

Lilium hansonii

Are florile în formă de turban, de culoare galben-portocalie, cu pete maro şi o strălucire de ceară. Ele apar în mai-iunie, aglomerate la partea superioară a tulpinilor înalte de 90 cm. Au un miros plăcut.

Lilium henry (stânga)

Originar din China, are bulbi enormi (20/+cm) din care se dezvoltă tulpini de până la 1,5-2,5 m. Florile portocalii, în formă de turban, apar în număr de până la 20 pe o tijă, în luna iulie-august. Sunt foarte persistente. Acest crin creează un efect arhitectural deosebit, dacă este plantat izolat, în grupuri mari. Iubeşte

solul umed şi umbra rară sau parţială (după-amiaza). Rezistent la boli şi unul dintre cei mai apreciaţi crini de grădină, este părintele multor hibrizi.

Lilium lancifolium

Este originar din Japonia, China şi Coreea, fiind cunoscut de peste 1000 de ani, mai ales sub numele de *L.tigrinum* (Crin tigru), cu toate că acest nume nu este corect.

Are petalele răsfrânte, formând un frumos „turban" roşu sau roşu-portocaliu, strălucitor, cu spoturi purpuriu-închis. Tulpina floral brună, cu o înălţime de 100-150 cm, acoperită cu perişori, susţine 20-25 de flori. La subsuoara frunzelor se formează câte doi bulbili mici, strălucitori, de culoare închisă. Bulbii mari, albi, se plantează la distanţe de 22-24 cm, în sol neutru până la slab acid, în zone însorite.

Este recomandat să fie amplasat mai departe de alţi crini, întrucât poate fi purtător de viruşi, la care el este rezistent.

Acest crin a jucat un rol important în dezvoltarea hibrizilor asiatici.

Lilium longiflorum

Crin de Paşti

Este o specie extrem de importantă, mai ales în producţia de flori tăiate sau ca plantă în ghiveci. De multă vreme este unul dintre cei mai utilizaţi crini pentru decorarea bisericilor. În mod obişnuit această specie se cultivă în seră, cu toate că se poate cultiva cu succes şi în grădină, având însă grijă să protejăm bulbii cu un strat gros de mulci, în perioada de iarnă. Nativă din Japonia, creşte 50-90 cm. În mod natural este înaltă, dar se poate păstra o talie joasă, folosind retardanţi. Foliajul lanceolat, cu lăţimea de pînă la 15 cm, se formează în jurul tijei, având culoare verde închis şi aspect lucios. Numărul frunzelor este determinat de cantitatea de frig: mai mult frig, mai multe frunze. Florile au formă de trompetă, sunt albe, în număr de 2-6 pe o tulpină. În mod obişnuit se menţin în poziţie orizontală. Sunt plăcut mirositoare. Bulbii se plantează toamna, în ghivece mari, avînd deasupra aproximativ 10 cm de pământ. Se menţin la rece, dar deasupra punctului de îngheţ, până iarna, când se aduc la căldură şi umezeală. Se fertilizează pe măsura creşterii. Florarii îndepărtează anterele galbene, pentru a prelungi înflorirea şi a preveni pătarea florilor imaculate. După înflorire, se plantează în grădină şi este posibil să reînflorească toamna, din nou. Dacă plantarea se face direct în grădină, ei vor înflori abia la sfârşitul verii. În comerţ sunt cunoscute mai multe cultivaruri, printre care *Georgia*, *Ace* şi *Nellie White*. Aceasta din urmă a devenit şi cea mai populară, întrucât se creşte mai bine.

Lilium martagon

Crinul pălărie turcească

„Martagon" este un cuvânt turcesc, ce descrie un anumit tip de turban. Este o specie originară din Europa centrală şi de sud, ce afişează renumitul „turban" care se deschide în iunie-iulie. Are culoarea roz-purpuriu, fiind, în mod generos, presărat cu spoturi mai întunecate. Anumite specimene sunt albe, fiind disponibile în comerţ sub numele de *L.martagon Album*. În ciuda mirosului puţin neplăcut al florii, a devenit foarte popular. Este uşor de cultivat şi are un aspect minunat.

Creşte 120-150 cm şi îi place semi-umbra de la baza arbuştilor. Tolerează solul alcalin. Creşte încet. Plantaţi bulbii la 20-22 cm distanţă unii de alţii şi acoperiţi-i cu 5-8 cm de sol. De multe ori se autoînsămânţează în sol umed, bogat în humus. Întrucât este foarte rezistent la temperaturile scăzute din perioada iernii şi este tolerant la condiţiile de sol şi habitat, a devenit indispensabil în orice grădină.

Lilium pardalinum
Crin Leopard

Este o specie primară rară de crin, are petalele reflexe, roşii, cu centru galben şi spoturi negre. Este o frumuseţe ce-ţi taie răsuflarea. Culoarea minunată, forma perfectă, tija dreaptă fac o adevărată bucurie din creşterea acestei plante. În sălbăticie poate fi găsită în pajişti umede, de-a lungul râurilor sau în păduri de conifere. Plantaţi-o într-un sol mai degrabă greu, cu mult humus. Este de neevaluat toleranţa sa faţă de solul greu, drenajul relativ, înflorind în condiţii în care nici un alt crin nu o poate face, formând, în timp, grupuri mari, ce înfloresc liber ani de zile. Plantaţi bulbii toamna, la distanţe de 20-25 cm între ei. O recomandare: „picioarele" la umbră, „capul" la soare. Creşte 75-100 cm şi înfloreşte la mijlocul verii (iulie-august). Înlăturaţi florile ofilite, dar nu tăiaţi tulpinile până toamna. Colonii de bulbi pot fi lăsate nederanjate ani de zile, doar când devin aglomerate, dezgropaţi şi replantaţi. Cultivarul *Giganteum* atinge 2 m.

Lilium pumilum (tenuifolium)
Crin chinezesc, Crin Coral

Această specie, nativă din nordul Chinei, Mongolia, Coreea şi Siberia, creşte până la o înălţime de 30-50 cm, fiind acoperită de 20-30 de flori mici. Florile sunt lucioase, strălucitoare, în formă de turban, plasate pe raceme de 45 cm. Fiind unul dintre cei mai mici crini, poate fi candidat pentru grădinile de roci. În plus, perioada sa de înflorire, care este mai-iunie, coincide cu cea a plantelor din aceste amenajări. Plasat într-un loc însorit, vă recompensează, vara, înflorind abundent. Bulbii acestei specii sunt şi ei mici. Plantaţi bulbii la 10-15 cm distanţă între ei, în sol de grădină puţin alcalin, în loc însorit.

Lilium regale
Crin regal

Este faimosul crin regal, provenit din China. Este una dintre cele mai cunoscute specii, care se acomodează foarte repede în grădină. Are florile minunat parfumate, în formă de pâlnie, susţinute în grupuri aerisite (de câte 3-5 flori), ce se menţin în poziţii orizontale. Înfloreşte la mijlocul verii (iunie-iulie). Centrul florii este galben, iar partea dorsală a petalelor este umbrită în roz-purpuriu. În funcţie de

circumstanţe, creşte 100-180 cm înălţime. Plantaţi bulbii mari, purpurii, la 30 cm distanţă, suficient de adânc, în sol normal de grădină, în plin soare sau parţial umbră. Se vor multiplica rapid. Există şi o formă de culoare alb-pur, numită *Album*. Acest crin a fost utilizat destul de des în hibridizare.

Lilium speciosum

Provine din Japonia, unde a fost cultivat de multă vreme. Petalele colorate în roz închis, strălucitor, sunt bordurate diafan cu alb şi punctate cu roşu. *L.speciosum* poate atinge 150 cm înălţime, dar de obicei rămâne mai scund (120). Tulpina floral poartă în vârf 8-12 flori elegante, plăcut mirositoare. Florile nu apar până în august-septembrie, fapt considerat de multe ori un avantaj. Bulbul este mare, cărnos, roşu-sângeriu. Plantaţi bulbii la distanţe de 30 cm, în sol neutru, până la acid. Amplasamentul e indicat să fie în plin soare sau parţial umbră. Este uşor de cultivat.

Lilium superbum

Floarea are o steluţă verde în centru (nu e vizibilă în fotografie), care constituie un bun marcaj pentru identificarea acestei plante. Cu ajutorul ei vom putea deosebi *L.superbum* de *L.lancifolium,* întrucât cele două specii de crin se aseamănă foarte mult. Habitatul ei natural este pe pajişti umede şi în păduri. Atinge o talie de 100-150 cm, bulbul este alb, solzos, tulpinile florale au nuanţe violacee, iar florile sunt colorate în roşu-portocaliu. Înfloreşte în iulie-august. Plantaţi bulbii în pământ bogat în humus, cu slabă reacţie acidă, în zone umbrite parţial de arbori sau arbuşti.

Hibrizi

Din păcate, speciile sălbatice prezentate - ce se întâlnesc, încă, crescând în natură - nu sunt foarte disponibile în comerţ. Oferta comercială este bogată în hibrizi, obţinuţi prin diverse încrucişări ale acestor specii originare. Prin hibridizare au fost obţinute plante mai robuste, într-o gamă coloristică foarte largă. Hibrizii sunt clasificaţi în grupuri, funcţie de forma florii. Indisputabili lideri sunt hibrizii orientali şi asiatici.

Hibrizi Asiatici

Îşi au originea în Japonia, cu câteva sute de ani în urmă, şi procesul lor de dezvoltare continuă încă. Graţioşi şi eleganţi, într-o gamă incredibilă de culori, pe deasupra sunt şi ieftini şi uşor de cultivat. Sunt unele din acele lucruri ce vă pot face să păreţi că aveţi chiar talent! Bulbul hibridului asiatic este, în general, mai mic decât al altor bulbi, dar nu vă faceţi griji, întrucât acest lucru nu afectează numărul şi mărimea florilor.

Se reproduc liber de la an la an, dacă sunt respectate condiţiile de drenaj bun, amplasament parţial umbrit după-amiaza, umezeală şi răcoare la rădăcină. Nu îndepărtaţi tijele până la uscarea lor completă, toamna, în schimb, rupeţi capsulele cu seminţe.

Hibrizii asiatici sunt primii care înfloresc, câteva varietăți oferind şi 12 flori parfumate pe o singură tulpină. Ajung la 75-150 cm înălțime. Se pretează şi la cultura în ghivece şi pentru forțare. Plantate în aceeaşi zonă cu narcisele şi lalelele, vor extinde sezonul înfloririi până vara.

Gran Paradiso

Batist

Lolly Pop

Conneticut King

Rosita

Coral Sunrise

Grand Cru

Barcelona

Medaillon

Vermeer

Apeldoorn

Enchantment

Montreaux

Chianti

Sweet Kiss

Monte Negro

Din hibrizii asiatici s-au dezvoltat şi variante pitice, numite *Pixie*, ce au înălţimea de până la 40 cm şi se pretează la cultura în grădini mici, de roci, ghivece sau jardiniere. În aceste ultime cazuri, plantatul bulbilor se va face în martie-aprilie, la adâncimea de 15 cm. Se recomandă plantarea a 3 bulbi per ghiveci, în formă de triunghi cu latura de 15 cm. Florile vor apărea în mai-iulie, nu au miros.

Mont Blanc

Toscana

Sunray

Rea Dwarf

Prin încrucişarea hibrizilor asiatici cu crinii longiflorum s-a obţinut o nouă categorie:

Hibrizi Longiflorum-Asiatic (LA)

Includ, în majoritate, varietăţi colorate în nuanţe de portocaliu şi roz. Florile lor, cu petale mai groase, lucioase ca ceara, sunt mai mari şi chiar mai abundente decât ale hibrizilor asiatici. Ei emană un parfum subtil, de trandafiri, reminiscenţă de la *Crinul de Paşti,* ce i-a fost părinte. De lungime intermediară (75-90 cm), sunt perfecţi pentru a forma grupuri în paturi florale. Includeţi câteva din aceste frumuseţi parfumate şi în grădina pentru flori tăiate, pentru că arată nemaipomenit şi în vază. Înfloresc în iunie-iulie.

Kiss Me Kate

South Pacific

Desert Song

My Fair Lady

Royal Fantasy

Hibrizi Longiflorum

Acest grup înalt (120-180 cm) are florile largi, în formă de trompetă, foarte mirositoare. Sunt potrivite pentru fundalul bordurilor sau printre plante perene viguroase, ce le ajută la susţinerea tulpinilor grele. Sunt excelente pentru grădinile de după-amiază. Pot fi plantate la fel ca şi părintele lor, şi în ghivece, ce vor fi ţinute, peste iarnă, în interior, iar primăvara se scot din nou afară, pentru a înflori de Paşti.

În imaginea alăturată este hibridul *Longiflorum Casa Rosa,* ce nu poate trece neobservat. În formă de pâlnie de megafon, florile sale roz au mijlocul mai închis la culoare. Este un companion grozav, stând în spatele altor flori, perene sau anuale, în grădina de vară.

Hibrizi Orientali

Sunt o încrucişare dintre crinul coreean *Speciosum* şi crinul japonez *Auratum*. Nu există nimic, nicăieri, care să se compare cu ameţitoarea frumuseţe a unui crin oriental în floare. Parfumul lor este aproape narcotic.

Forma florii este chiar tridimensională, cu tepale răsfrânte în exterior şi margini ondulate delicat. Spoturi pronunţat înălţate, de obicei în culori contrastante, sunt concentrate în mijloc, extinzându-se spre exterior. Bobocii florali sunt impresionant de mari. În vază este la fel de încântător.

Cresc 120-180 cm şi înfloresc în iulie-septembrie. Nu uitaţi să le acordaţi sprijin, datorită înălţimii şi mărimii florii. Diversitatea lor este uimitoare.

Există şi varietăţi pitice, ce cresc până la 60 cm.

Sunt ultimii bulbi ce se plantează toamna, la sfârşitul lui octombrie, chiar noiembrie, dacă nu a început gerul. Întrucât florile lor sunt mai mari, bulbii se plantează mai distanţaţi. Preferă solul nisipos, cu nuanţe slab acide.

Marco Polo

Acapulco

Cassandra

Barbaresco

Stargazer

Mona Lisa

Muscadet

Sans Souci

Miss Rio

Pink Paramount

Tom Pouce

Pink Icicles

Hibrizi „Pălărie turcească"

Citronella

Tigriunum Splendens

Mai sunt denumiţi şi **hibrizi tigru**, impropriu, întrucât ei au la bază mai multe specii originare, cu floarea în formă de turban: *L.amabile, hansonii, henry, lancifolium, martagon.* S-au schimbat mult faţă de strămoşii lor. Par la fel de naturali şi sălbatici ca şi ei, dar sunt, cu siguranţă, preferaţi de majoritatea grădinarilor. De la culoarea majoritar portocalie, de la care s-a pornit, hibrizii au acum culori excelente, uşor de asortat în orice tip de grădină, în special în cele cu aspect natural. Au un avantaj adiţional, şi anume, sunt mult mai toleranţi faţă de umbră decât majoritatea crinilor.

Hibrizi chinezeşti "Trompetă" sau hibrizi Aurelian

Speciile implicate în crearea lor sunt aproape toate native din China. Puţini crini sunt mai maiestuoşi. Au inflorescenţa de 25 cm, în formă de trompetă. Formează grupuri gigantice. Plantaţi-i în zone protejate de vânt şi sprijiniţi-le tulpinile florale grele. Sunt perfecţi în spatele bordurilor de flori perene, iar ca flori tăiate formează aranjamente magnifice. Cresc până la 120-180 cm şi înfloresc în iunie-iulie. Se plantează toamna târziu (sfârşit de octombrie), la distanţa şi adâncimea cunoscute. Sunt parfumaţi.

Regale (îmbunătăţit)

African Queen

Regale giganteum

Pink Perfection

Golden Splendor

Royal Gold

M.armeniacum Blauwe Druiffies

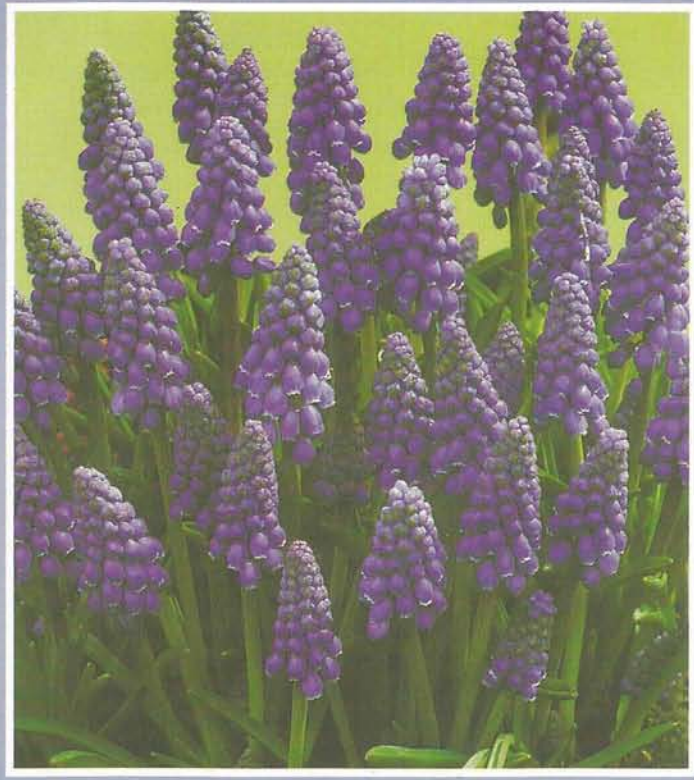

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Muscari
Origine: Asia Mică şi Europa
Tipul: bulb
Înflorire: martie-aprilie
Culoare: alb, albastru
Talia: 20-25 cm
Amplasare: locuri însorite sau parţial umbrite
Zona climatică: 3-9
Utilizare: rocării, amestec de plante perene, pe peluze înierbate, ghivece
Înmulţire: bulbi
Descriere: Florile sunt grupate în raceme asemănătoare zambilelor. Sunt scunde şi discret parfumate. Plantate în masă, oferă o alternativă coloristică mai puţin disponibilă în grădină, primăvara: albastrul. Alături de lalele şi narcise formează un peisaj de neuitat.

MUSCARI

Muscari este un gen de plante floricole bulboase, care cuprinde aproximativ 50 de specii. Adaptate climatului nostru, nu necesită lucrări speciale de îngrijire, şi bulbii, odată plantaţi, pot fi lăsaţi în acelaşi loc mai mulţi ani la rând, perioadă în care vor forma în sol colonii de bulbi, iar la suprafaţă, tufe de flori. *Muscari* se pot cultiva, în egală măsură, atât în locuri însorite, cât şi în cele parţial umbrite, pe sub arbori şi arbuşti, în rocării, în amestec cu plantele perene, pe peluze înierbate. Florile au un parfum discret. Bulbii se plantează toamna, la 7-8 cm adâncime şi 5-7 cm distanţă între bulbi, pe rând. Nu se fertilizează. Efectul decorativ al acestor bulboase este accentuat atunci când sunt plantate apropiat, în grupuri cât mai mari, deoarece talia mică a plantelor diminuează perceperea lor. Lăsaţi foliajul să se usuce natural, bulbii înmagazinând, astfel, nutrienţi pentru înflorirea de anul viitor. Se pretează şi la cultura interioară, la forţare în ghivece. *Muscari* se găsesc în comerţ, la preţuri foarte mici.

Specii cultivate

Muscari armenicum

M.armeniacum Blue Spike

Este iubit de grădinarii din întreaga lume. Bulbii sunt mici, având în circumferinţă 8-9 cm. Talia plantelor este cuprinsă între 15-20 cm, florile sunt colorate în albastru, cu marginea alburie, şi înfloresc primăvara, în luna aprilie.

Excelentă specie pentru naturalizare, este ideală şi pentru forţare în ghivece, astfel încât să înflorească în lunile de iarnă.

M.arm. Fantasy Creation

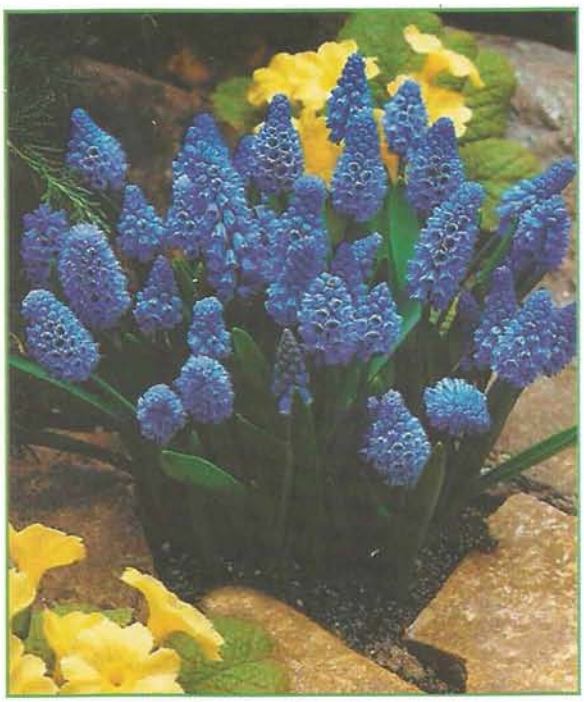

Muscari azureum

Este o specie foarte rezistentă la îngheţ şi uşor de cultivat. Florile vor apărea în martie, puţin mai devreme decât la celelalte specii de *Muscari*. Au culoarea albastră, strălucitoare şi înălţimea de 20-25 cm, fiind potrivite pentru plantat în faţa bordurilor, în grădini de roci sau în containere, pe terasă. O veţi iubi ! (stânga)

Muscari botryoides

Florile acestei specii sunt plăcut mirositoare, colorate în albastru, iar varietatea *Album* are florile albe. Apare în acelaşi timp ca şi *Muscari armeniacum*. La fel ca el, această specie se plantează în grupuri cât de mari, având înălţimea de numai 10-15 cm. Se naturalizează uşor.

M.botryoides Album

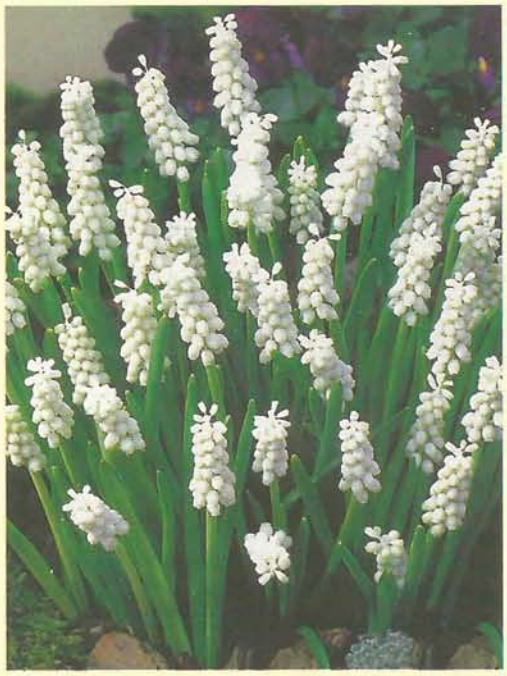

Muscari comosum

Florile sunt violacee şi înfloresc în iunie. Diferă mult de celelalte specii. Creşte 15-20 cm şi apare aproape zdrenţuit.

Muscari latifolium

Talia plantelor nu depăşeşte 10-15 cm, florile sunt colorate în nuanţe de albastru mai deschis, în partea de sus şi albastru închis, în partea de jos. Are frunzele mai late, foarte decorative. Înfloreşte mai timpuriu şi poate fi amplasat la soare sau la umbră.

La fel ca şi alte specii, se pretează la cultura în ghivece.

Muscari racemosum

Racemul este format din flori albastru intens, garnisite cu alb. Înfloreşte în martie.

N. „Carlton"

Familia: Amaryllidaceae
Denumire populară: narcise, zarnacadele
Origine: sud-vestul Europei, două dintre speciile spontane se întâlnesc şi la noi în ţară, în rezervaţiile naturale de la Făgăraş (N.poeticus) şi Tg. Jiu (N.angustifolius)
Tipul: bulb
Înflorire: martie-aprilie
Culoare: albe, galbene, portocalii, uni sau bicolore
Talia: 25-50 cm
Amplasare: locuri însorite sau parţial umbrite
Zona climatică: 3-9
Utilizare: borduri, platbande, flori tăiate, aranjamente florale
Înmulţire: bulbi
Descriere: Florile sunt tubuloase, simple sau duble, foarte plăcut parfumate şi prezintă în centru, la baza tepalelor, o formaţiune, în formă de cupă, numită coronulă.

NARCISSUS

Narcissus – Narcisism - Narcisă

Denumirea genului vine de la cuvântul grecesc „narke" care înseamnă somn adânc sau amorţeală, copleşeală. „Narke" este, de asemenea, şi rădăcina cuvântului „narcotic". Numele face, probabil, referire la un alcaloid toxic, conţinut de bulbul de narcisă. Referitor la nume, există şi un mit grecesc, foarte cunoscut, inspirat de această floare. Este povestea unui tânăr pe nume Narcissus, căruia i-a fost dat darul de a rămâne tânăr şi frumos întreaga sa viaţă, cu condiţia de a nu-şi vedea propria reflecţie a chipului. Dar, după ce Narcissus disprețuieşte dragostea unei nimfe, aceasta se răzbună pe el, făcându-l să-şi vadă chipul în apă. Narcissus rămâne paralizat la vederea propriei frumuseţi, cade în apă şi se îneacă, transformându-se într-o floare cunoscută astăzi sub numele de narcisă.

Prezentare - Necesităţi

Uimitor de simplă şi proaspătă, întotdeauna reuşind în cultivare, narcisa are specii atât timpurii, cât şi mai târzii. Prin plantarea ambelor tipuri, fiecare susţinând câte două săptămâni de înflorire, vă veţi bucura de o lună plină de culoare în curte sau/şi în vază.

Narcisele sunt plante perene care prezintă în sol un bulb ovoidal, acoperit la exterior cu o tunică membranoasă, colorată în alb-gri. Ele sunt foarte uşor de crescut. Pentru a atinge dimensiunile caracteristice soiului cultivat, bulbii se plantează în soluri drenate, argilo-nisipoase, bogate în humus şi cu un pH neutru sau uşor alcalin (6-7). Este bine să alegeţi un amplasament unde soarele este filtrat printre frunzele pomilor, dacă doriţi ca floarea să dureze mai mult timp şi să-şi păstreze culoarea mai bine. Frunzele se vor menţine şi ele verzi mai mult timp, favorizând acumularea sporită de hrană. Bulbii se plantează toamna, în septembrie-octombrie, la adâncimea de 10-15 cm şi la 10-15 cm distanţă între bulbi, în funcţie de soi şi mărimea bulbilor. Nu suportă excesul de umiditate şi nici fertilizările cu gunoi de grajd nefermentat, în schimb, reacţionează foarte bine la fertilizările cu îngrăşăminte minerale sau făină de oase, aplicate primăvara devreme. În perioadele de creştere, este bine ca pământul să fie menţinut umed. O cultură poate rămâne în acelaşi loc 3-4 ani şi, deoarece bulbii de narcise conţin substanţe toxice, plantele nu au nevoie de protecţie împotriva rozătoarelor. Pe timp de iarnă, bulbii de narcise se protejează de îngheţ prin acoperire cu turbă. După ce florile s-au ofilit, trebuie să aşteptaţi până ce frunzişul îngălbeneşte, pentru a tăia tulpinile florilor.

Având o gamă largă de dimensiuni, narcisele sunt ideale pentru plantatul în paturi şi borduri florale, grădini de roci, naturalizându-se uşor, şi plantate în gazon, în jurul copacilor sau arbuştilor. Narcisele sunt apreciate şi ca flori tăiate, iar unele varietăţi se pretează la forţare, pentru a înflori în interior. Pot fi crescute în ghivece sau jardiniere, pe terase exterioare, dacă, în perioada de iarnă, se vor proteja de îngheţuri severe.

Clasificarea narciselor

În funcţie de caracteristicile şi culoarea florii, narcisele sunt clasificate în 11 divizii. Întrucât cele mai multe cataloage şi centre de grădinărit folosesc această clasificare, ea vă va fi utilă în selectarea varietăţilor pentru grădina dvs.

Narcise trompetă

Denumirea vine de la forma coronulei, în formă de trompetă. Pentru ca o narcisă să fie clasificată în această categorie, ea trebuie să aibă trompeta la fel de lungă, sau mai lungă decât tepalele. Este cel mai cunoscut grup de narcise, ce se naturalizează extrem de uşor, are flori mari, bine reliefate şi un larg sezon de înflorire: martie-mai.

Talia plantelor este cuprinsă între 35-50 cm şi fiecare tu lpină poartă, în vârf, o singură floare, colorată în alb sau galben. În cultură există şi soiuri bicolore.

Tot în cadrul acestei categorii sunt cuprinse şi varietăţile miniatură, potrivite pentru naturalizarea în grădini de roci sau pentru forţare în ghivece mici, în lunile de iarnă. Cresc 12-15 cm şi înfloresc primăvara devreme. Exemple: *Topolino*, *Little Spel*.

Dutch Master

Mount Hood

Goden Harvest

Magnet

Narcise cu cupa mare

Denumirea vine de la coronula mare, în formă de cupă sau trompetă, a cărei lungime este mai mult de o treime din lungimea tepalelor, dar mai puţin decât lungimea lor. Aceste narcise au coronula puţin mai mică decât a celor „trompetă", chiar dacă unele au aceeaşi formă. Au înălţimea cuprinsă între 30-50 cm şi înfloresc în perioada martie-mai. Este cel mai important grup de narcise.

Flower Record

Professor Einstein

Ice Follies

Sempre Avanti

Aceste narcise formează o singură floare pe tulpină. În această grupă se întâlnesc şi soiuri tricolore, având combinaţii de culori minunate.

Carlton

Daydream

Fortune

Quirinus

Sunt incluse aici şi narcise având culori mai neobişnuite, cum ar fi rozul sau culoarea caisei. Pentru dezvoltarea acestor reale culori potenţiale, aceste narcise se vor cultiva protejate de soarele puternic, prin plantare la umbra arborilor sau arbuştilor.

Salomé

Rosy Wonder

Accent

Spellbinder

Narcise cu cupa mică

Narcisele din această categorie sunt similare cu cele descrise mai sus, dar talia lor nu depăşeşte 35-40 cm, iar cupa este mai mică decât o treime din lungimea tepalelor. Durează mai mult decât celelalte şi au culori mai vii. Cele mai multe sunt bi sau tricolore. Adaugă, într-adevăr, strălucire unei borduri de primăvară. Înfloresc tot în aprilie.

Aflame

Barrett Browning

Edward Buxtar

Segovia

Narcise duble

Florile lor, una sau mai multe pe o tulpină, sunt formate din mai multe rânduri de tepale. Multe dintre varietăţile cu flori duble sunt parfumate. Este recomandat să le oferiţi puţină protecţie faţă de

vânt. Talia plantelor este cuprinsă între 30-40 cm şi sunt excelente pentru flori tăiate (spre deosebire de alte narcise, se vor tăia numai florile total deschise) şi pentru forţare. Înfloresc în aprilie-mai.

Tahiti

Flower Drift

Texas

Yellow Cheerfulness

Dick Wilden

Ice King

Petit Four

Cheerfulness

Narcise Triandrus

Aceste narcise, numite şi „lacrimile îngerului", cresc în sălbăticie, în Spania şi Portugalia. Caracteristica lor este că tepalele sunt depărtate de cupă, o tulpină susţinând două sau mai multe flori pendente. Aceste graţioase şi parfumate narcise înfloresc în martie-aprilie şi se naturalizează splendid în zone semiumbrite. Cresc 25-30 cm, în funcţie de varietate. Varietăţile mai mari se plantează la 15 cm adâncime, iar cele mai mici la 10 cm.

Liberty Bells

Hawera

Thalia

Albus

Narcise Cyclamineus

Aceste narcise micuţe, a căror talie nu depăşeşte 10 cm, sunt totuşi foarte rezistente la condiţiile nefavorabile de mediu şi pot asigura decorul, mai ales în zonele cu vânturi puternice. Denumirea plantelor vine de la forma florilor, ale căror tepale sunt curbate spre spate ca şi petalele de la *Cyclamen*. Au o singură floare pe tulpină, ce face cu tija un unghi ascuţit, unindu-se cu aceasta printr-un „gât" scurt. Sunt mai timpurii decât celelalte şi foarte durabile. Pentru a obţine un efect

vizual cât mai bun, se recomandă plantarea apropiată a bulbilor. Sunt potrivite pentru grădinile de roci şi, de asemenea, se pretează la forţare. Înfloresc în martie-aprilie-mai.

Itzim

Jenny

Jack Snipe

February Gold

Narcise Jonquilla şi Apodanthus

Florile acestor narcise, în formă de cupă, tubulare sau plate, de obicei mai largi decât mai lungi, parfumate, sunt grupate câte două până la şase (rar opt) în vârful unei tulpini de 25 cm lungime. Tepalele sunt reflexe. Sunt excelente atât pentru naturalizare, cât şi ca flori tăiate. Prelungiţi sezonul narciselor cu aceste frumuseţi târzii. Înfloresc în aprilie-iunie. Necesită un amplasament însorit. Varietăţile roz preferă semiumbra sau lumina filtrată.

Waterpary

Suzy

Pipit

Grand Soleil d'or

Narcise Tazetta

Reprezintă cel mai vechi şi prolific tip de narcise cultivate. Tulpinile sunt subţiri şi înalte de 45 cm, fiecare tulpină purtând 3-12 flori cu o formă perfectă. Cu un parfum deosebit, aceste narcise se aclimatizează foarte bine şi reprezintă cea mai bună alegere pentru cultura forţată. Sunt puţin mai sensibile la ger şi, de aceea, peste iarnă se recomandă o protecţie cu mulci. Înfloresc în aprilie.

Geranium

Grand Primo

Erlicheer

Paperwhite

Faimoasele narcise *Paperwhite* aparţin acestui grup. Aceste narcise puternic parfumate nu rezistă afară peste iarnă, dar sunt perfecte pentru producţia de flori, în scurta perioadă cât durează forţarea. Înflorirea lor se produce după 3-5 săptămâni de la plantare. Celelalte cultivaruri nu au probleme cu frigul iernii.

Narcise Poeticus

Dacă vă plac narcisele cu petale late şi mici, acesta este tipul de care aveţi nevoie. *Narcissus poeticus* are tepalele de un alb pur, iar coronula este foarte scurtă şi în formă de disc, cu centrul galben şi/sau verde şi bordură roşie, sau, câteodată, într-o singură culoare. Florile acestor narcise sunt plăcut parfumate şi iau naştere în vârful unor tulpini elegante, de 45 cm înălţime, fiind, din această cauză, excelente ca flori tăiate. Se naturalizează uşor, înflorind mulţi ani. Înfloresc în aprilie-mai. Foarte popular este soiul *Actea* care impresionează prin „ochiul" galben cu danteluţă roşie.

Narcise botanice

Această categorie cuprinde specii găsite în sălbăticie, care nu au fost încrucişate. Merită un loc în lungul aleii din grădină.

Narcisus bulbocodium. În această categorie sunt incluse narcisele pitice, ale căror flori au petalele insignifiante în raport cu mărimea coronulei. Anterele sunt îndoite înspre spate, fixate mai mult sau mai puţin la filament.

Narcisuş canaliculatis. Aici sunt incluse narcisele pitice, ale căror flori au tepalele albe, iar coronula este în formă de trompetă, colorată în galben auriu. Înfloresc în martie-aprilie şi cresc 15 cm.

N.b.Hope Petticoat

N.canaliculatis

Minnow

Tete a Tete

Narcise cu coronula despicată

Cunoscute şi sub denumirea de narcise „fluture", florile acestor plante sunt neobişnuite, colorate în galben, alb şi portocaliu. Coronula acestor narcise speciale este despicată în mai multe secţiuni, deschisă şi seamănă foarte bine cu un fluture. Cu toate că acest tip de narcise este disponibil de ceva vreme, numai în ultimul timp a crescut dramatic interesul faţă de ele.

Orangery

Papillon Blanc

Chanterelle

Rip van Winkle

N. siculum

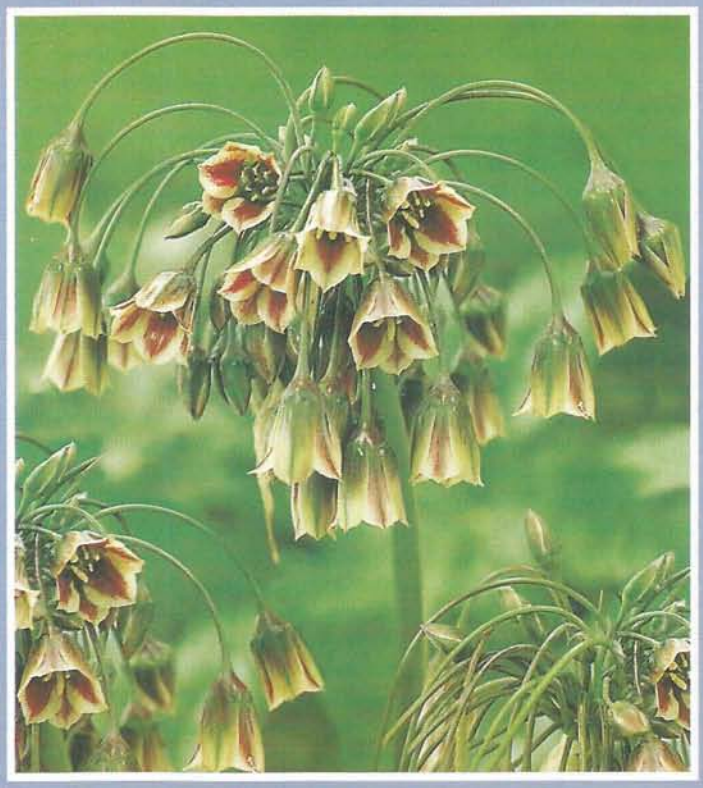

Familia: Liliaceae
Origine: sudul Franţei, Italia şi Sicilia
Tipul: bulb
Înflorire: mai
Culoare: purpuriu cu verde, vârfuri albe
Talia: 60-100 cm
Amplasare: plin soare
Zona climatică: 6-10
Utilizare: borduri de plante perene
Înmulţire: seminţe, bulbi
Descriere: Tulpini înalte, erecte, la capătul cărora, mari umbele susţin florile pendente, în formă de clopot; ciudate şi minunate sunt capetele pline cu seminţe, care stau, şi ele, în poziţie verticală.

NECTAROSCORDUM

Se cunoaşte şi sub numele de *Allium bulgaricum*. Acest gen, nu prea mare, se înrudeşte, într-adevăr, cu *Allium*. Se poate spune că este o specie exotică, cu flori neobişnuite, campanulate, grupate într-o inflorescenţă pendulă, situată în vârful unei tulpini de 60-80 cm. Florile sunt colorate în verde-purpuriu, cu marginea albă şi înfloresc primăvara târziu.

Creşte cu uşurinţă în locuri însorite. Este uşor de cultivat, dezvoltându-se bine în aproape orice tip de sol. Din aceste motive, preţul său comercial nu este mare.

Se foloseşte cu succes şi ca floare tăiată.

Bulbii, cu circumferinţa de 8 cm, se plantează toamna, la adâncimi de 10 cm de la baza bulbului şi la distanţe de 12 cm între bulbi. *Nectaroscordum* tolerează verile secetoase, dar se recomandă menţinerea umezelii în perioada de creştere.

Introduce un accent unic în orice bordură sau pat floral. Cea mai cultivată specie, pe care o găsiţi cu uşurinţă în comerţ, este *N.siculum.*

Dacă aveţi probleme cu rozătoarele, *Nectaroscordum* este alegerea perfectă. Nu veţi fi deranjat.

N.aperta

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Graţia pajiştii
Origine: China
Tipul: bulb
Înflorire: iunie
Culoare: alb, roz sau combinaţii de alb cu roz
Talia: 60-90 cm
Amplasare: umbră şi parţial umbră
Zona climatică: 4-7
Utilizare: la baza arborilor, arbuştilor sau zone de grădină cu expunere nordică
Înmulţire: bulbili, seminţe
Descriere: Florile, ce cresc în număr de 2-6 pe aceeaşi tulpină, se deschid larg, formând o suprafaţă aproape plată; frunzele sunt lanceolate şi se formează la baza nodurilor de prindere a florilor pe tulpină.

NOMOCHARIS

Aceste superbe plante sunt originare din China. Se aseamănă cu un crin de munte şi au un farmec irezistibil. Tijele graţioase şi elegante susţin câteva flori, cu petalele interioare franjurate, adeseori marcate în spoturi întunecate, într-un mod unic. Sunt plante ce iubesc răcoarea, umbra şi umezeala, precum şi multă materie organică încorporată în sol. Sunt plante de grădină şi nu se comportă prea bine dacă se încearcă cultivarea lor în ghivece. Cultivarea sub sticlă nu dă rezultate.

Toate cresc din bulbi disproporţionat de mici, dar nu vă lăsaţi impresionaţi negativ când îi vedeţi. Florile vor avea altă dimensiune. O problemă va fi, însă, procurarea acestor bulbi, întrucât sunt puţini cei ce-i comercializează. Dacă reuşiţi să îi procuraţi, trebuie să ştiţi că se plantează toamna, în octombrie, la adâncimi de 10 cm şi distanţe de 30 cm între bulbi. Bulbilor nu le place uscăciunea, astfel încât plantarea trebuie să se facă imediat după achiziţia lor. Planta se „porneşte" greu, dar odată acomodată, vă va încânta. Nu o deranjaţi decât dacă a devenit supraaglomerată şi bulbii trebuie divizaţi şi replantaţi.

Specii cultivate

Nomocharis aperta

Florile, în formă deschisă de farfurie, cu diametrul de 10 cm, au culoarea roz pal, cu spoturi purpurii spre interior. Exteriorul petalelor este mai întunecat, bobocii florali făcând un contrast superb. Pe o tulpină se formează 1-6 flori. Frunzele eliptice sau lanceolate au până la 10 cm lungime. Au cerinţe exacte: sol bine drenat, uşor acid, bogat în turbă, fără urme de calcar, umezeală, cel puţin în perioada de creştere, şi răcoare.

N.aperta

N.farrery

N.perdanthina

N.meleagrina

N.bulbiferum

Familia: Liliaceae
Origine: Asia
Tipul: bulb
Înflorire: mai-iunie
Culoare: nuanţe de roz şi mov
Talia: 60-120 cm
Amplasare: umbră şi semiumbră
Zona climatică: 4-7
Utilizare: la baza arborilor, arbuştilor sau în zone cu expunere nordică
Înmulţire: bulbi, seminţe
Descriere: Numeroasele flori, în nuanţe de mov, având forma de clopot, sunt dispuse pe tulpini lungi, de 60-90 cm. La axila frunzelor lanceolate se formează mici bulbili, ce se pot folosi pentru înmulţire.

NOTHOLIRION

O superbă plantă asiatică, care se poate vedea destul de rar, în afara unor restrânse colecţii. Florile sunt colorate diafan în nuanţe de mov, roz, uneori bicolore (combinaţii de roz-mov, mov-alb). La fel ca *Nomocharis*, iubeşte umbra, răcoarea, umezeala şi un sol bogat în materii organice.

Bulbii se plantează toamna, la adâncimea de 10 cm şi distanţe de 30 cm între ei. Aveţi grijă să-i plantaţi imediat după achiziţie, întrucât se pot deshidrata şi muri.

După înflorire, bulbul moare, dar lasă în urmă câţiva bulbili, care vor atinge dimensiunea necesară înfloririi, după 2-4 ani. Pentru înmulţire se mai pot folosi şi micii bulbili ce se formează aerian, pe tulpină, la axilele frunzelor. Ei se vor culege înainte de a cădea singuri, vara târziu sau primăvara devreme. Se plantează şi se cresc în ghivece, în seră rece.

Specii cultivate

Notholirion bulbiferum

Este o rudă ciudată a crinului, având, însă, un bulb tunicat, monocarpic, semănând mai mult cu cel de allium, ce produce frunze bazale, ca şi lilium candidum. *N.bulbiferum* este nativ din China, Himalaya, unde creşte în zone umbrite şi răcoroase, la altitudini de 3500-4000 m. Spicele florale, de 100-120 cm înălţime, poartă micuţele flori în formă de clopoţei, în nuanţe de albastru-purpuriu. Nu este uşor de crescut, necesitând condiţii similare cu *Nomocharis*.

Notholirion macrophyllum

Are bulbi mai mici şi frunze mai scurte decât *N.bulbiferum*, la baza unui spic floral mai comprimat, cu 1-5 flori mari, în formă de clopoţei, violet-purpuriu închis.

Iubeşte solul bogat, de pădure, umbra şi un adăpost bun împotriva vântului. Formează, în sol, o mulţime de bulbili.

O. umbellatum

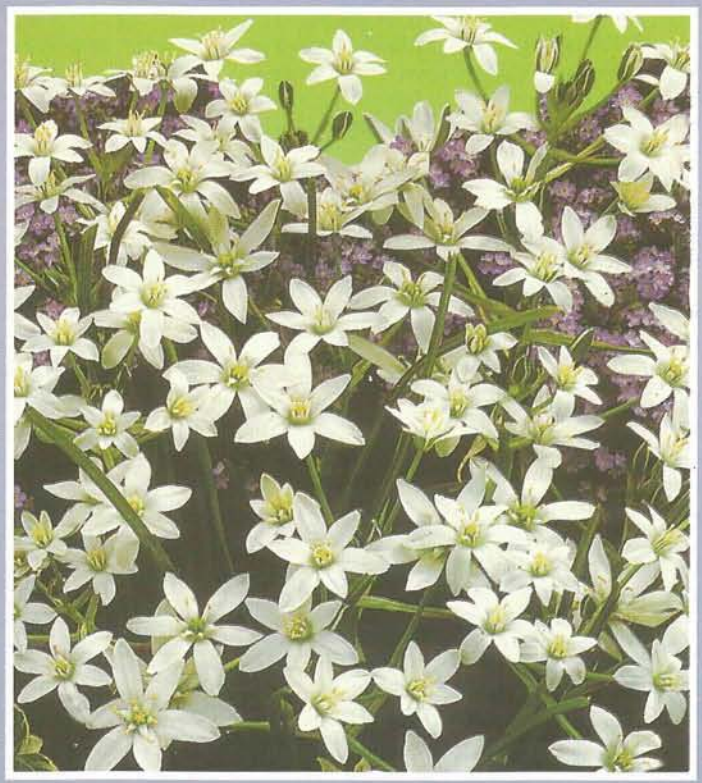

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Steaua Bethleemului
Origine: Africa de Sud, Europa şi vestul Asiei
Tipul: bulb
Înflorire: iunie-octombrie, durează 2 săptămâni
Culoare: alb, alb şi verde
Talia: 20-60 cm
Amplasare: locuri însorite sau parţial umbrite
Zona climatică: 6-10
Utilizare: platbande, borduri, flori tăiate
Înmulţire: bulbi
Descriere: Frunzele sunt înguste, sub forma unei cureluşe, având o nervură centrală, iar florile sunt grupate într-o inflorescenţă spiciformă sau piramidală.

ORNITHOGALUM

Numele „Ornithogalum" provine de la cuvintele greceşti „ornis"= pasăre şi „gala"= lapte. În lume există aproximativ 150 de specii de *Ornithogalum*. Dintre acestea, numai 5 se folosesc ca flori tăiate. Făcând parte din familia *Liliaceae*, are o viaţă lungă în vază (până la 3 săptămâni). Mai este cunoscută şi sub denumirea de „floarea care sună", datorită sunetului pe care îl produc păstăile cu seminţe, atunci când sunt uscate.

Speciile de *Ornithogalum* pot fi divizate în două grupe şi anume: specii rezistente la temperaturile scăzute din timpul iernii şi specii sensibile la îngheţ, ale căror bulbi se plantează primăvara şi se scot toamna. Vom prezenta numai speciile aparţinând primei grupe. Ele nu sunt sensibile la boli, cresc în orice tip de sol şi se naturalizează uşor.

Specii cultivate

Ornithogalum nutans

Bulbul produce o singură tulpină, acoperită cu 3-12 flori, de 5 cm în diametru, având şase petale, de culoare verde-argintiu în exterior şi alb în interior. Din acest motiv, se mai numeşte şi „Clopoţel de Argint". Înfloreşte primăvara devreme (martie-aprilie) şi creşte foarte bine, atingând 60 cm. Se plantează la adâncimea de 10 cm şi distanţe de 8 cm între bulbi. Preferă un mediu de pădure.

Ornithogalum umbellatum

Talia plantelor este cuprinsă între 20-30 cm, iar florile albe, plăcut parfumate, în formă de stea, înfloresc primăvara, în aprilie-mai. Este o bună specie pentru naturalizare, menţinându-şi inflorescenţele timp de două-trei săptămâni. Se comportă bine, plantată în plin soare sau parţial umbră. Florile se deschid numai dacă au suficientă lumină. Creşte 20-30 cm, fiind o bună alegere pentru grădinile de roci.

O. adenophylla

Familia: Oxalidaceae
Denumire populară: Măcriş de pădure
Origine: America Centrală şi de Sud
Tipul: tuberobulb
Înflorire: iunie-iulie, durează 4-5 săptămâni
Culoare: alb, roz
Talia: 10-15 cm
Amplasare: locuri însorite sau uşor umbrite
Zona climatică: 6-10
Utilizare: borduri, platbande, rocării, ghivece
Înmulţire: bulbi, tuberculi, rizomi, rădăcini îngroşate
Descriere: Dintr-un tuberobulb se formează o mulţime de flori ce se deschid la lumină, de culoare roz pal, cu vinişoare roz mai închis şi mijloc alb; frunzele verzi-argintii sunt şi ele foarte decorative.

OXALIS

Printre membrii acestui gen sunt specii rezistente peste iarnă şi care se plantează toamna, dar sunt şi specii care se plantează primăvara, datorită sensibilităţii la temperaturile scăzute din timpul iernii. Ne vom ocupa numai de cele cu plantare toamna, ce se pretează la perenizare în condiţiile climatice de la noi din ţară.

Petalele florilor se deschid larg când soarele străluceşte şi se închid la întuneric. Planta este decorativă şi prin frunzele trifoliate, colorate în diferite tonuri de verde. În sol prezintă bulbi, rizomi, tuberculi sau rădăcini îngroşate. Necesită soluri bine drenate şi însorite.

Specii cultivate

Oxalis adenophylla

Este o specie originară din Argentina şi Chile, unde creşte în munţi, la altitudini destul de mari, fapt care poate explica rezistenţa acestor plante la temperaturile scăzute.

Talia plantelor nu depăşeşte 10 cm înălţime. Produce rozete decorative de frunze gri-argintiu, iar florile, cu cinci petale, sunt roz, cu mijloc alb şi înfloresc în iunie-iulie.

Ideală pentru plantare în locaţii însorite şi bine drenate, unde produce numeroase flori per tuberobulb, pe o durată de 4-5 săptămâni.

Excelentă pentru grădina de roci sau în faţa bordurilor, unde se perenizează.

Tuberobulbii păroşi, stranii, cu circumferinţa de 6/+ cm, se plantează toamna, la 10 cm adâncime şi distanţe de 8-10 cm între ei.

Este şi o încântătoare plantă de ghiveci.

P. norisii

Familia: Iridaceae
Denumire populară: Crin de Zahăr
Origine: rezultat al încrucişării
Tipul: rizom
Înflorire: iulie-august
Culoare: combinaţii de nuanţe de: purpuriu, roz, portocaliu şi galben
Talia: 60-90 cm
Amplasare: plin soare, parţial soare
Zona climatică: 5-8
Utilizare: grădini de plante perene, borduri
Înmulţire: divizarea rizomilor
Descriere: Florile, cu 6 petale, în culori stridente, se formează la capătul unei tulpini subţiri; frunzele sunt drepte, ascuţite, asemănătoare cu cele ale irisului, foarte decorative.

PARDANCANDA (X)

Floarea se aseamănă îndeaproape cu cea de *Belamcanda*. Este un gen bigeneric. Reprezintă o minunată realizare în horticultură, unde *Belamcanda* a fost încrucişată cu *Pardanthopsis*, rezultând această plantă, de până la 90 cm înălţime, care oferă un caleidoscop de culori în grădină, din iulie până la venirea frigului. Este tolerantă la uscăciune şi căldură, fapt pentru care se pot planta în plin soare. Se poate folosi în zone în care căldura şi umezeala constituie probleme. Este utilizată şi ca floare tăiată. Se plantează primăvara sau toamna devreme (înainte cu 12 săptămâni de îngheţarea solului), în sol bine drenat, la adâncimi de 3 cm şi distanţe de 30 cm. Divizarea rizomilor se va face la fiecare 3 ani, pentru a evita supraaglomerarea. Înmulţirea se poate face şi prin seminţe, caz în care răsadurile apar după 10-21 de zile.

Specii cultivate

Pardancanda norisii

Culorile ei o fac remarcabilă de la distanţe considerabile. Afişează o combinaţie absolut unică de nuanţe de roşu, galben, portocaliu, cu umbre de purpuriu şi violet.

Există o varietate pitică, numită *P.norisii Dazzler Series*, ce creşte numai 30-45 cm.

T.chinensis

Familia: Trilliaceae
Denumire populară: Dalac
Origine: Europa, Asia
Tipul: rizom
Înflorire: mai-august
Culoare: verde, în combinaţie cu galben, purpuriu
Talia: 30-100 cm
Amplasare: umbră, parţial umbră
Zona climatică: 5-8
Utilizare: la baza arborilor sau în zone protejate de razele directe ale soarelui
Înmulţire: divizarea rizomilor
Descriere: Una dintre ciudăţeniile naturii, cu frunzele dispuse într-un inel în josul tulpinii; floarea, de obicei de culoare verde, având tepalele dispuse în aceeaşi formă inelară. Centrul florii este diferit de la o specie la alta.

PARIS

Acest gen, cuprinzând 20 de specii, conţine câteva dintre cele mai interesante, spectaculare şi chiar legendare plante din regiunile pădurilor temperate. Este un gen de plante rizomatoase, înrudite cu *Trillium*. Sunt total bizare. La partea superioară a unei tulpini, asemănătoare cu cea de *Trillium*, apare un inel din 4-12 frunze, în formă de umbrelă. Florile nu sunt nici ele mai puţin fascinante. Structura florii de *Paris*, total diferită de a celorlalte flori, se compune din 4-6 tepale petaloide verzi şi tot atâtea tepale sepaloide. Capsulele fructelor sunt roşii, până la purpuriu închis. Sunt plante uşor de cultivat, dar nu le place să fie mutate, durând 2-3 ani, de la plantare, până îşi etalează întreaga frumuseţe. Se cultivă ca şi *Trillium*, în sol umed, bine drenat, cu compoziţie bogată în compost de frunze. Apreciază lumina filtrată printre frunzele copacilor.

Specii cultivate

Paris chinensis

Are şase-opt frunze, fiecare de 10-12 cm lungime şi 6-10 cm lăţime, dedesubtul unei flori cu tepale verzi şi cu un număr egal de tepale galbene, minunat elongate. Acestea stau în jurul unui peristil roşu, el însuşi înconjurat de antere galbene.

Paris delavayi (henryi)

Tulpina, de 20-50 cm, susţine inelul de 8 frunze. O tulpină mai mică susţine drept floarea, care are 5 tepale drepte, maro-verzui şi petalele ce variază de la purpuriu la roşu-sângeriu. 10-12 stamine şi 6 peristile completează ansamblul. Unul dintre puţinele specii de *Paris* care nu este verde. Foarte atractiv, dacă iubiţi plantele de pădure, cum sunt *Trillium* şi *Paris*.

P.delavayi

P.luquanensis

P.brevipedicillata

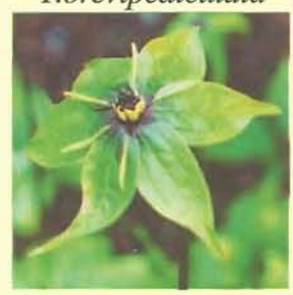

P.lacifolia

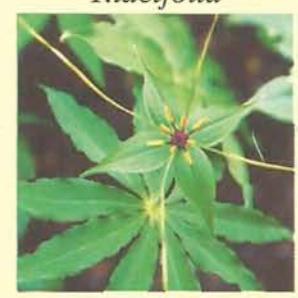

P.cordata

Familia: Araceae
Denumire populară: Dragonul verde
Origine: China
Tipul: tuberobulb
Înflorire: mai-august
Culoare: nuanțe de verde și galben
Talia: 10-50 cm
Amplasare: semiumbră, umbră
Zona climatică: 5-9
Utilizare: grădini de roci, containere
Înmulțire: tuberobulbi
Descriere: Seamănă foarte bine cu *Arisaema*; are un foliaj atractiv, ce acoperă bine pământul, iar forma florii este foarte curioasă, motiv pentru care este și centru de atracție în grădină.

PINELLIA

La prima vedere, un observator obișnuit va avea impresia că *Pinellia* este din același gen cu *Arisaema*. Are aceeași structură a inflorescenței. Și atunci, de ce nu? Există, totuși, câteva deosebiri:

- *Pinellia* nu are mai mult de o sămânță per fruct;
- Capsulele cu semințe se apleacă la pământ, pentru a dispersa semințele, care, deși sunt încă verzi, sunt mature;
- Tulpina florii de *Pinellia* nu are frunze. Acestea se formează direct din tubercul;
- *Pinellia* înfloreşte de câteva ori, în fiecare sezon de creştere;
- Toate florile de *Pinellia* sunt hermafrodite.

Este mai uşor de cultivat decât rudele ei, *Arisaema şi Amorphophallus*, precum şi mai rezistentă la temperaturi scăzute. Aceşti aroizi au priză la public, atât datorită foliajului atractiv, cât mai ales datorită formei unice, explicit sexuale, a florii. Sunt patru specii aflate în cultivare, în SUA şi Europa.

Specii cultivate

Pinellia cordata. Fără nici un dubiu, este cea mai atrăgătoare dintre aroizii rezistenți la ger. Originară din China. Caracteristicile ei sunt: statura mică, frunzele în formă de inimă, frumos marmorate şi inflorescența care emană un parfum plăcut. Este singura *Pinellia* cu frunze nedivizate, de culoare verde-oliv, aflate în contrast strălucit cu verdele-albăstrui sau galben al venelor de deasupra. Partea dorsală este roşie-purpurie. Are un aspect foarte elegant. Vara târziu, lujerul floral se ridică din pământ, deasupra foliajului. Spata, verde, cu vene purpurii, are spadixul vertical, ca o coadă de şoricel. *P.cordata* produce mici bulbili aerieni, la nivelul frunzelor. Se poate cultiva şi în containere. În cultivare, *P.cordata* formează mai rar semințe. Înălțimea atinsă este 10 cm, în sol bine drenat, în locuri umbrite, răcoroase. **Pinellia tripartita** este originară din Japonia. Are frunzele trilobate, iar florile, semănând cu cele de *Arisaema*, apar primăvara târziu sau vara devreme. Creşte până la 50 cm, în condiții de umbră rară şi sol răcoros. **Pinellia pedatisecta** creşte 35 cm, are frunzele divizate în 7-11, semănând cu degetele unei mâini, cea centrală fiind cea mai largă. Spata, de 18 cm lungime, este verde pal, având aceeaşi lungime cu spadixul. **Pinellia ternata** are spata verde, larg deschisă, de 7 cm lungime, frunze nedivizate, în tinerețe, şi trifoliate, când este adultă. Înfloreşte în mai.

P.peltatum

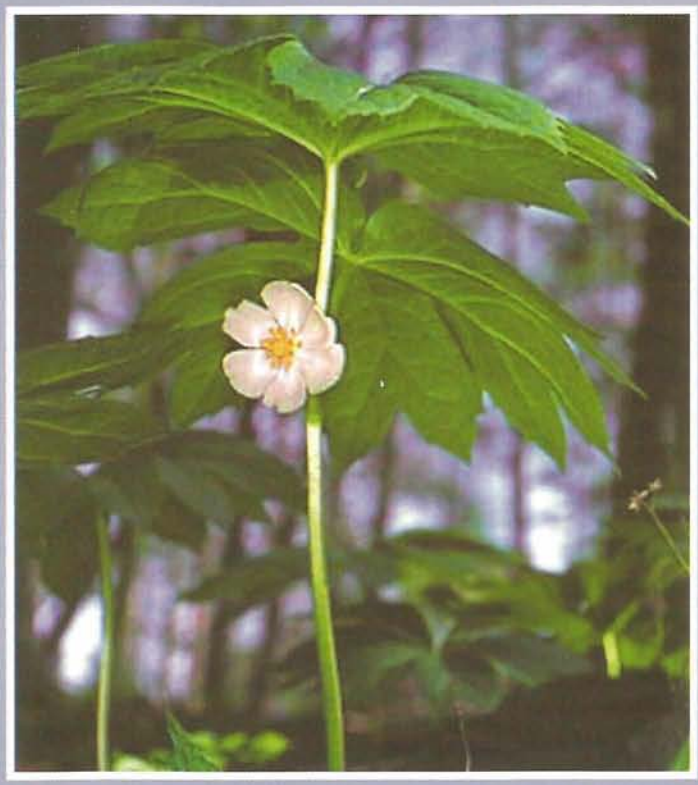

Familia: Berberidaceae
Denumire populară: Mărul de mai
Origine: Asia, America
Tipul: rizom
Înflorire: aprilie-mai
Culoare: alb, roz, purpuriu
Talia: 30-80 cm
Amplasare: soare parțial, umbră
Zona climatică: 4-7
Utilizare: amenajarea grădinilor umbrite, industria farmaceutică şi alimentară
Înmulțire: divizarea rizomilor
Descriere: Florile, singulare sau grupate în clustere pendente, se formează dedesubtul frunzelor cu aspect de umbrelă, adânc crestate; fructele sunt şi ele decorative, la maturitate având culoare roşie sau galbenă şi dimensiuni mari.

PODOPHYLLYUM

În sălbăticie se găseşte în păduri rare şi în soluri umede. Aceste plante primăvăratice se combină frumos cu alte plante cu înflorire în acest anotimp. Întrucât se ofilesc la sfârşitul lunii mai, este recomandat să plantați, printre ele, alte plante, cu înflorire mai târzie.

Este o plantă erbacee ce creşte dintr-un rizom.

Florile, având culoarea albă, roz, roşie sau purpurie, cu diametrul de 3-6 cm, grupate de obicei în clustere pendente, se formează dedesubtul frunzelor, pe tulpini de 30-80 cm înălțime. Petalele sunt în număr de 6-9 şi staminele sunt în număr dublu față de numărul petalelor. Fructele, capsule cu multe semințe, sunt galbene sau roşii şi au mărimea de 3-6 cm. Frunzele şi semințele sunt otrăvitoare, spre deosebire de pulpa fructului, ajunsă la maturitate. Ea este folosită ca şi conservant pentru o băutură asemănătoare lichiorului.

De asemenea, fructele, cu savoare de lămâie, pot fi folosite pentru prepararea de gemuri, marmelade şi jeleuri. Se culeg în august, septembrie. Rădăcinile au întrebuințare farmaceutică, fiind folosite ca ingrediente în diverse medicamente.

P.pleianthum

P.versipelle

P. odoratum

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Pecetea lui Solomon
Origine: America
Tipul: rizom
Înflorire: mai-iunie, durează 2-3 săptămâni
Culoare: galben-verzui
Talia: 30-120 cm
Amplasare: umbră, semiumbră
Zona climatică: 3-9
Utilizare: grădini umbrite
Înmulțire: divizarea rizomilor, semințe
Descriere: Florile, galben-verzui, apar în grupuri de câte 2-3, atârnând sub tulpinile arcuite, de la axila frunzelor. Ele sunt urmate de tot atâtea fructe rotunde, negre, ce atârnă, de asemenea, de pe tulpină.

POLYGONATUM

Dacă aveţi o grădină dezvoltată, cu multe plante, tufe şi arbori, sigur veţi căuta ceva să crească la umbra lor. *Polygonatum* este una dintre aceste rezolvări. Membră a familiei *Liliaceae*, este o plantă erbacee perenă, uşor de cultivat, fiind recomandate locurile umbrite sau semiumbrite. Este adaptabilă, iar speciile înalte se dezvoltă bine şi în grădini deschise. Speciile scunde şi alpine sunt ideale pentru creşterea în ghivece. Sunt neafectate de boli sau dăunători, iar în timp, în condiţii adecvate, se dezvoltă grupuri mari. Iubesc umezeala şi drenajul corespunzător.

Tija lor arcuită nu are ramificaţii, iar frunzele simple sunt alterne, într-un singur plan. Toate tulpinile urmează aceeaşi direcţie: de la umbră spre lumină. Florile albe, parfumate, în formă de clopoţel, câte 1-2, atârnă de la axila frunzelor. Fructele sunt rotunde, negre-albăstrui.

Planta se întinde şi prin formarea unor tulpini subterane, dar, de obicei, nu devine invazivă. Se propagă prin seminţe sau divizarea rădăcinilor, primăvara devreme.

Fructele de Polygonatum

P.japonicum variegatum

P.hookeri

P.multiflorum variegatum

P. scilloides Alba

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Scilla dungată
Origine: Asia
Tipul: bulb
Înflorire: februarie-aprilie
Culoare: bleu
Talia: 10-15 cm
Amplasare: soare, parţial umbră, umbră
Zona climatică: 3-9
Utilizare: borduri, grădini de roci, la baza arborilor, arbuştilor
Înmulţire: seminţe, bulbi
Descriere: Florile, grupate în mănunchi, în număr de până la 20 pe o tulpină, au culoarea albastru-deschis, cu striaţii longitudinale albastru-închis, de-a lungul petalelor şi emană un parfum discret.

PUSCHKINIA

Înrudită cu *Chinodoxa* şi *Scilla*, cu care se confundă de multe ori, bulbul de *Puschkinia* produce spice florale, de 10-15 cm, cu până la 20 de flori fiecare. Se pot distinge prin forma alipită a filamentelor staminei, ce formează un tub, şi prin fuziunea celor şase petale, la baza lor. Florile delicate, în formă de clopoţei, au culoarea bleu, până la alb, creionate în dungi albastru-închis, de-a lungul fiecărei petale.

Specii cultivate

Puschkinia scilloides

Singura specie de *Puschkinia*, corect ***P.scilloides***, de obicei este vândută sub numele de *P.libanotica*. Şi-a primit numele de la botanistul rus Pushkin, care a colectat multe plante din zona Caucazilor, înainte de anul 1800. Habitatul lor natural se extinde însă mai mult, cuprinzând largi părţi ale vestului Asiei.

Există şi o varietate cu flori albe, numită *P.scilloides Alba.*

Bulbii, cu circumferinţa de 5 cm, se plantează toamna, în grupuri, la 5-8 cm adâncime şi 8 cm distanţă, în sol nisipos, bine drenat, în amplasamente însorite sau parţial umbrite. Sunt foarte rezistenţi la temperaturile scăzute ale iernii. *Puschkinia* înfloreşte iarna târziu sau primăvara devreme.

Aceşti bulbi se dezvoltă cel mai bine dacă sunt lăsaţi nederanjaţi, reapărând an de an, tot mai viguroşi. Dacă, la un moment dat, înflorirea se opreşte, bulbii se dezgroapă şi se replantează în altă locaţie. Din cauză că se autoînsămânţează, *Puschkinia* se întinde în mod generos. Furnicile sunt cunoscute că transportă seminţele uleioase la distanţe relativ mari, fapt pentru care este posibil ca grupuri de *Puschkinia* să apară „inexplicabil" în zone unde nu au fost plantate.

Se naturalizează foarte uşor. Poate fi plantată de-a lungul aleilor, la baza arborilor, tufelor, în gazon sau în grădinile de roci.

R. bulbucodium

Familia: Iridaceae
Origine: Africa, zonele ce înconjoară Marea Mediterană
Tipul: tuberobulbi
Înflorire: martie-aprilie-mai
Culoare: alb, galben, portocaliu, roşu, albastru şi mov
Talia: 7-8 cm
Amplasare: plin soare
Zona climatică: 6-9
Utilizare: grădini de roci, în faţa bordurilor, ghivece
Înmulţire: seminţe, divizarea tuberobulbilor
Descriere: Florile, având formă de clopot sau pâlnie, sunt susţinute de tulpini scunde; frunzele drepte, cilindrice, uneori dungate, cresc erecte.

ROMULEA

Este un gen de plante cu tuberobulbi care se găseşte în jurul Mediteranei şi în Africa, mai ales în Africa de Sud. Numele lui derivă din numele legendarului Romulus, fondatorul Romei. Plantele sunt caracterizate printr-o floare asemănătoare cu cea de *Crocus*, de care se deosebesc, însă, prin faptul că ea este susţinută de o tijă adevărată, deasupra pământului, spre deosebire de cea de crocus. Gama de forme şi culori este considerabil mai mare decât la *Crocus*. Este şi mai pretenţioasă decât crocusul, având nevoie de mult soare şi fiind sensibilă la temperaturile foarte scăzute din timpul iernii. De aceea, toamna târziu, zona plantată se va acoperi cu muşchi. Trebuie apărată şi de ploile abundente de primăvară.

Tuberobulbii au abilitatea de a rezista verilor calde şi secetoase, perioade în care ei se află în repaus. Începutul sezonului este toamna, perioada de creştere fiind, de obicei, iarna. Planta formează frunze cilindrice, drepte, ce apar în poziţie erectă. Inflorescenţa se compune dintr-o floare în formă de clopot sau pâlnie. Gama coloristică începe cu albul pur, trecând prin tot spectrul de culori: galben, portocaliu, roz, roşu, albastru şi violet. Acest gen nu este cunoscut a fi afectat de boli serioase. Florile strălucitoare de *Romulea*, în special cele mari, constituie subiecte extrem de atractive pentru ghivece. Ele sunt sensibile la cultura în câmp, rezistând, iarna, numai până la –5 °C.

Se plantează toamna, în septembrie-octombrie, în sol nisipos, excelent drenat, într-un amplasament permanent însorit. Adâncimea de plantare va fi de 5 cm, iar spaţiul de care are nevoie este de 8×8 cm. Se înmulţeşte prin separare, la sfârşitul verii. Plantelor obţinute din seminţe le sunt suficiente 1-2 sezoane pentru a înflori. Seminţele se seamănă, de asemenea, toamna.

R.rosea

R.phoenicia

R.obscura

R.bulbocodium

S. canadense

Familia: Papaveraceae
Denumire populară: Rădăcina sângelui (seva plantei este roşie)
Origine: America de Nord
Tipul: rizom
Înflorire: martie-aprilie
Culoare: alb
Talia: 15 cm
Amplasare: parţial umbră, umbră
Zona climatică: 3-8
Utilizare: grădini de umbră
Înmulţire: seminţe, rizomi
Descriere: Frunzele singulare, având conturul exterior rotund, au 3-9 lobi palmaţi; florile solitare, albe, cu stamine galbene, au 8-16 petale; fructele – capsule elongate. Florile urmează arcul soarelui, în fiecare zi, resetându-şi poziţia noaptea, pentru soarele de dimineaţă.

SANGUINARIA

Sanguinaria este un gen monotipic, conţinând o singură specie, *S.canadense.* Deşi este o plantă drăguţă, suferă din cauza că floarea are petale puţine. O adiere de vânt şi floarea dispare până anul următor. Cea mai bună este forma dublă *Multiplex,* care are destule petale şi chiar dacă se risipesc câteva, floarea tot va arăta bine.

Este uşor de cultivat, chiar într-un sol sărac, de frunze, la umbră parţială sau totală. Acceptă şi o expunere în plin soare, dacă asigurăm rădăcinilor suficientă umezeală, pe timpul verii. Florile beneficiază de aplicări anuale, de mulci sau fertilizatori. Rizomii pot fi plantaţi apropiat, producând înfloriri minunate.

Capsulele cu seminţe se colectează chiar înainte de a se desface. Pentru a afla dacă sunt maturate suficient, se desface o capsulă şi, dacă seminţele sunt maro, se poate face colectarea lor. Până la desfacerea largă a capsulelor, se vor menţine în pungi de plastic, împreună cu o mână de pământ umed, pentru a le feri de uscăciune. Se menţin la rece, ferite de lumină. Când capsulele se deschid, se seamănă seminţele la 1-1,5 cm adâncime, în paturi de pământ bogat în humus, la umbră. Urmăriţi răsadurile primăvara viitoare. Câteva plante vor produce flori la 2 ani după semănare.

Specii cultivate

Sanguinaria canadense

S. canadense Multiplex este o prezenţă obligatorie în orice grădină care dispune de un loc bogat în humus şi o umbră rară. Mugurii graşi, ca de ceară, erup în martie şi aprilie, dezvăluind, în mijlocul frunzelor verzi-albăstrui, florile duble, de un alb pur. În timp, se formează grupuri, ce, primăvara, vor fi puncte mari de atracţie. Merită, pe drept, orice premiu.

S.siberica

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Viorele
Origine: Eurasia, Africa
Tipul: bulb
Înflorire: martie-aprilie
Culoare: albastru, alb, roz
Talia: 10-40 cm
Amplasare: soare, parţial umbră
Zona climatică: 3-9
Utilizare: grădini de roci, la baza arborilor, arbuştilor, în borduri, sau paturi de plante perene
Înmulţire: bulbi
Descriere: Florile pendente, în formă de clopot, sunt dispuse de-a lungul tijei; frunzele drepte, ascuţite la vârf, de 20 cm lungime, au culoarea verde strălucitor şi consistenţa cărnoasă.
Se aseamănă foarte mult cu *Hyacinthoides*.

SCILLA

Scilla are frunzele drepte şi florile, de obicei, albastre, dar există şi specii albe şi roz. Sunt de mare efect, plantate în grupuri mari, la umbră rară. Vor creşte în aproape orice tip de sol, atâta timp cât au asigurată umezeala, primăvara. Plantaţi bulbii toamna, la distanţă de 15-20 cm şi la adâncimea de 8-10 cm. Nu au nevoie să fie dezgropaţi şi divizaţi, numai dacă intenţionaţi să-i propagaţi. Se vor naturaliza excelent.

Acest gen euroasiatic este cunoscut, în principal, pentru specia sa scundă, *S.sibirica,* ce înfloreşte foarte devreme, având o floare de un albastru intens. Este printre puţinele care reuşeşte să înflorească chiar la umbra deasă a coniferelor. Speciile mai înalte, ce înfloresc mai târziu, sunt, de asemenea, semne familiare în grădină, dar *S.sibirica* rămâne cel mai dorit specimen în casă. Cel puţin 10 bulbi trebuie plantaţi în acelaşi ghiveci, la 5 cm adâncime şi 5 cm distanţă între ei. Perioada de înrădăcinare este de aproximativ 6 săptămâni.

Specii cultivate

Scilla pratensis (amethystina)

Este originară din Iugoslavia. Florile albastre-violet, aflate pe tije înalte, de 25-30 cm, se deschid în mai-iunie. Se naturalizează bine la baza arborilor sau în grădini de roci.

S.pratensis

S.tubergeniana

Scilla tubergeniana (mischtschenkoana)

Înfloreşte în martie-aprilie, producând flori alb-bleu, cu mijloc mai închis la culoare.

Scilla siberica

Aceste flori mici vor colora viu grădina de primăvară, acoperind pământul ca un covor. Creşte 10-15 cm şi se naturalizează excelent.

S.angustifolium

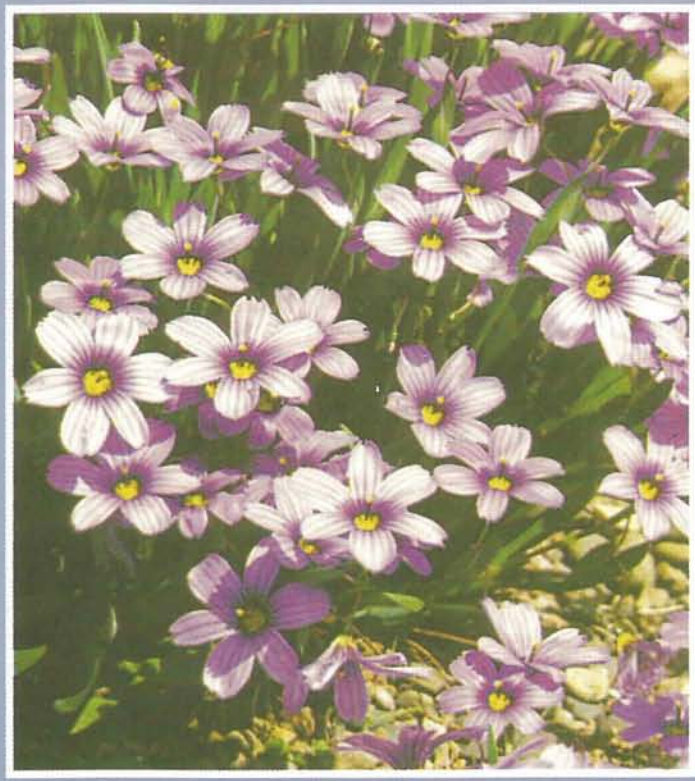

Familia: Iridaceae
Denumire populară: Iarba „Ochi albaştri"
Origine: America de Nord şi Sud
Tipul: rizom
Înflorire: mai-octombrie
Culoare: alb, albastru, galben, mov, roz
Talia: 15-75 cm
Amplasare: plin soare
Zona climatică: 4-10
Utilizare: în faţa bordurilor, grădini de roci, ghivece
Înmulţire: seminţe, divizarea rizomilor
Descriere: Florile satinate, în formă de stea, cupă, trompetă, sunt susţinute de tije erecte şi au culorile în nuanţe de galben, violet, albastru; foliajul, asemănător ierbii, formează mănunchiuri dense. La unele specii, acesta se menţine verde şi în perioada de iarnă. Supravieţuieşte pe timpul verii şi fără să fie udat, dar, dacă este udat, se menţine mai mult timp verde.

SISYRINCHIUM

Este un gen cu peste 80 specii perene rizomatoase, unele dintre ele permanent verzi. Ar merita să fie cunoscut mai bine. La centrele de grădinărit găsim multe soiuri care rezistă la frigurile iernii, fiind vândute, de obicei, ca plante cu frunze. În natură se găseşte în diverse habitate, de la zone montane până la zone nisipoase de coastă. Deşi are foliajul asemănător ierbii, este înrudit cu irisul. Florile sunt în formă de stea sau de clopot, înflorind mult timp. Cele ofilite se îndepărtează imediat, întrucât din seminţele care se împrăştie, răsar foarte multe flori, tinzând să ocupe zona. Însămânţarea se poate face primăvara, vara sau toamna, în seră rece. Germinarea durează 4 săptămâni. Se plantează în locuri însorite, arătând bine în amenajări de roci.

S.bellum

S. californicum

S.angustifolium

S.mucronatum var. Alba

S.striatum

S.montanum

S.douglasi

S.campestre

S.racemosa

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Pana lui Solomon, Falsa pecete a lui Solomon
Origine: Asia, America
Tipul: rizom
Înflorire: aprilie-iunie
Culoare: albă
Talia: 30-100 cm
Amplasare: semiumbră
Zona climatică: 3-7
Utilizare: ca plantă de contrast, la baza arborilor; uz medicinal şi alimentar
Înmulţire: divizarea rizomilor, seminţe
Descriere: Plantă perenă, cu tulpini arcuite, de până la un metru înălţime; frunze eliptice, lungi de 7-20 cm, de culoare verde-albăstrui; flori mici, numeroase, de culoare alb-crem, grupate în formă de piramidă sau sferă, puternic parfumate; fructe roşii, rotunde, aspectuoase.

SMILACINA

Pana lui Solomon este numită şi „Falsa pecete a lui Solomon" din cauza asemănării frunzelor sale cu cele de *Polygonatum*. Numele popular al acestuia din urmă, pecetea lui Solomon, se referă la o imagine mistică, reprezentând două triunghiuri intersectate, formând o stea cu 6 colţuri, reprezentând unirea sufletului cu corpul. Se presupune că acest nume a fost dobândit datorită calităţilor medicinale ale plantei sau formei stelare a florii. *Smilacina* poate fi, însă, uşor distinsă prin racemul ce poartă flori albe, aflat la partea terminală a plantei, spre deosebire de *Polygonatum*, ale cărui flori sunt produse la axila frunzelor. Planta înfloreşte din aprilie până în iunie, în zonele de pădure.

S.trifoliata

S.stellata

S.racemosa

Fructele mici, roşii, apar în august, au gust dulce şi pot fi gătite sau chiar menţinute peste iarnă. *Smilacina* are şi ea calităţi antiinflamatorii şi astringente, motiv pentru care este utilizată în medicină. Rădăcinile proaspăt tăiate se fierb cu miere, rezultând un sirop împotriva tusei. Se plantează la umbră rară sau, dacă este plantată în zone permanent umede, suportă şi amplasamente în plin soare. Este o plantă cu efect arhitectural deosebit, datorită tulpinilor drepte, nu arcuite ca şi cele de *Polygonatum*. Foarte rezistentă la umezeala şi frigul iernii.

T.formosana

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Crin „Broască râioasă“
Origine: estul Asiei
Tipul: rizom
Înflorire: august-octombrie
Culoare: alb, galben, roz
Talia: 20-120 cm
Amplasare: umbră rară, semiumbră
Zona climatică: 4-8
Utilizare: borduri, la baza arborilor, arbuştilor
Înmulţire: seminţe, divizarea rizomilor
Descriere: Florile, de obicei cu 6 petale, sunt asemănătoare orhideelor şi au culorile simple sau în combinaţii de alb, galben, purpuriu, roz, albastru. Frunzele sunt foarte diferite, de la o specie la alta. Pot fi netede sau păroase, lucioase sau mate, înguste sau late.

TRICYRTIS

Un gen minunat de plante perene care înfloresc foarte târziu, aducând strălucire sfârşitului de vară. Sunt o „necesitate” în orice grădină. Sunt multe legende despre felul în care *Tricyrtis* şi-a dobândit numele de Crin „Broască râioasă“, dar nici una nu sună prea convingător. Confuzia nu există numai în privinţa denumirii populare. Cărţile de specialitate menţionează şi un număr diferit de specii aparţinătoare acestui gen. Marea lor majoritate este de acord că acest număr este undeva între 20-80. Cataloagele comercianţilor sunt, probabil, cea mai bună sursă de informaţii despre cultivarea şi propagarea *Tricyrtis*-ului. În mod obişnuit, în comerţ, veţi găsi 3-5 specii sau hibrizi.

Tricyrtis este un grup de plante erbacee, originar din estul Asiei. Este nativ din regiunile muntoase ale Himalayei, Japonia, Taiwan şi Coreea. Este înrudit cu *Uvularia*, deşi foarte diferit la aspect. În ultimii ani şi-a câştigat popularitatea şi în restul lumii.

Aspectul florilor este undeva între orhidee şi floarea pasiunii. De obicei au culoarea albă sau galbenă, cu multe pete, în culori asortate. În general, florile sunt mici în relaţie cu întreaga plantă, dar înflorirea este abundentă. Unele forme sunt drepte, altele arcuite, iar câteva au nevoie de suport pentru sprijin. Înălţimea este şi ea cuprinsă între 10-15 cm, până la 100-120 cm. Întinderea poate fi de aproximativ 30 cm, până la 120 cm, în diametru, la cele mai viguroase. Foliajul este şi el foarte diferit, în funcţie de specie sau hibrid. Poate fi lucios, păros, neted sau cu denivelări, de culoare verde închis. Majoritatea are înflorire târzie, aducând culoare lunilor august, septembrie sau octombrie. Sunt specii care înfloresc şi în iunie. Fiind plante de pădure, preferă umbra rară şi solul puţin acid, cu mult humus. Când pregătiţi locul pentru plantare, săpaţi mai adânc, adăugaţi turbă, dar mai ales compost de frunze. Se poate adăuga şi compost organic de vacă, bine macerat. Singurul lucru de care trebuie să aveţi grijă, dacă le cultivaţi, este să nu lăsaţi rădăcinile să se usuce sever. Dacă vremea este caldă şi este secetă pe o perioadă lungă, udaţi profund. Alegeţi-le un loc lîngă alee, unde florile pot fi văzute în detaliu. Un companion potrivit, în borduri, poate fi hosta, care face un contrast bun cu tulpinile *Tricyrtis*-ului. Dacă le plantaţi într-o locaţie umbrită, aşezaţi-le aproape una de alta, pentru a forma un mănunchi.

T.ohsumiensis

T.hirta Miazaka

T.catesbei

Familia: Liliaceae
Origine: Asia, America
Tipul: rizom
Înflorire: aprilie-mai
Culoare: alb, roz, vişiniu
Talia: 25-70 cm
Amplasare: semiumbră, umbră
Zona climatică: 4-9
Utilizare: borduri, naturalizare în zone umbrite
Înmulţire: divizarea rizomilor, seminţe
Descriere: Se identifică uşor prin forma sa tripartită: florile se compun din 3 tepale petaloide şi 3 sepale tepaloide, frunzele sunt în grupuri de câte 3 şi chiar capsulele cu seminţe au câte 3 celule fiecare.

TRILLIUM

Un grup de plante de pădure, care, pentru mulţi dintre dvs., nu are nevoie de introducere. Un gen minunat pentru locurile cu umbră rară sau grădinile al căror sol este bogat în turbă. Numele genului derivă de la faptul că frunzele sunt grupate câte 3, florile au 3 tepale petaloide şi 3 sepale tepaloide. Frunzele pot fi simple sau marmorate, iar florile au culoarea alb, roz sau vişiniu.

Rezistentă peste iarnă în zona noastră climatică, se dezvoltă bine într-un sol umed, bogat în humus, cu pH neutru. Are nevoie de un an sau doi pentru a se acomoda, după care începe să se dezvolte încet. Ţineţi cont că, pentru a dezvolta un sistem bun de rădăcini, cele mai multe plante nu vor dezvolta creşteri deasupra solului în primul an după transplantare. Săpatul sau chiar deranjatul sumar, pentru a vedea ce se întâmplă, le întârzie creşterea şi, mai mult, le poate chiar omorî. Este potrivită pentru grădinarii cu răbdare. În timp, formează colonii. Trăieşte mult, fiind rezistentă la boli.

Se plantează toamna, aşezând rizomii la 5-10 cm adâncime, cu ochiurile orientate în sus şi o spaţiere a plantelor, de 12-22 cm. Peste iarnă, se pot proteja, prin acoperire cu mulci de frunze sau compost.

Propagarea se face prin seminţe, separate de pulpă şi semănate cât mai curând după ce s-au copt, toamna. Germinarea poate dura 2 ani şi încă 2 ani poate dura perioada necesară înfloririi.

În general, plantele de *Trillium* (rizomi), găsite în comerţ, au aproximativ 4 ani şi sunt obţinute din seminţe. Reţineţi că speciile pitice au rizomii mai mici. Capsulele cu seminţe se maturizează de obicei mai târziu faţă de alţi bulbi.

Specii cultivate

T.chloropetalum

Trillium chloropetalum

Florile de culoare roşu-închis sau roz, ajungând, în centru, alb-verzui, au petalele erecte, lungi de 2-5 cm. Florile sunt singulare şi apar direct, deasupra petalelor. Frunzele largi, triunghiulare, 3 per plantă, au culoarea verde închis, cu pete purpurii. Creşte 25-60 cm. Este un *Trillium* dintre cei mai buni şi mai rezistenţi.

T.chloropetalum var. Kurabayashii

Trillium erectum

Trillium purpuriu

Atinge 60 cm înălțime, iar floarea este mare, cu tepalele petaloide având diverse forme, de la lanceolate la ovale, de obicei roşii-mahon, până la purpuriu, cu lungimea de 5 cm. De multe ori o plantă formează mai multe tulpini. Există şi variante cu petale albe, galbene sau verzi. Frunzele au culoarea verde plin.

Este una dintre cele mai frumoase plante în grădină.

Trillium grandiflorum

Trillium de zăpadă

Unul din puținii acestui gen, care se poate cultiva şi în sol alcalin. Florile mari (8-12 cm întindere), de un alb strălucitor, devin roz, pe măsura îmbătrânirii plantei. Înfloreşte în aprilie-mai, iar florile durează o lună. Foliajul verde curat este dens, iar în timp, când rizomii se întind, formând grupuri, acesta va acoperi în întregime pământul. Frunzele nu se taie, întrucât sunt răspunzătoare de hrănirea plantei. Creşte 20-40 cm. Fiecare rizom poate dezvolta până la 8 tulpini florale.

Trillium luteum

Trillium galben

Tepalele petaloide de culoare galben-verzui sunt înconjurate de foliajul verde, cu pete bronz-argintii. Creşte 15-40 cm şi emană un discret parfum de lămâie. Înfloreşte în mai-iunie. Durează până se acomodează, dar apoi, atât floarea, cât şi frunzele justifică efortul aşteptării.

Este o plantă extrem de atractivă şi una dintre cele mai populare specii de *Trillium*.

Trillium ovatum

Florile albe, devenind roz cu vârsta, singulare, cu 3 petale ovale, au partea interioară roşiatică. Apar timpuriu, în martie-aprilie. Frunzele solide, verzi închis, sunt triunghiulare. Semințele mici sunt învelite în capsule cărnoase, de culoare galbenă, şi ele în trei unghiuri. Creşte 30-60 cm. Se aseamănă cu *T. grandiflorum*, dar are rizomii mai mici şi mai plați, iar florile apar cu câteva săptămâni mai devreme.

Este uşor de cultivat.

Trillium sulcatum

Petalele cu textură de catifea, colorate în roşu-purpuriu, au o caracteristică: sunt întoarse înapoi, ca o canoe canadiană. Floarea este susținută de tije înalte, deasupra frunzelor, remarcându-se foarte bine. Frunzele sunt, într-adevăr, largi, cu multă substanță. Este unul dintre cei mai mari trillium, atingând 60 cm.

Deseori, este confundat cu *T.erectum*, dar, o dată ce ați văzut ambele specii, nu veți mai putea face această confuzie.

T. China Pink

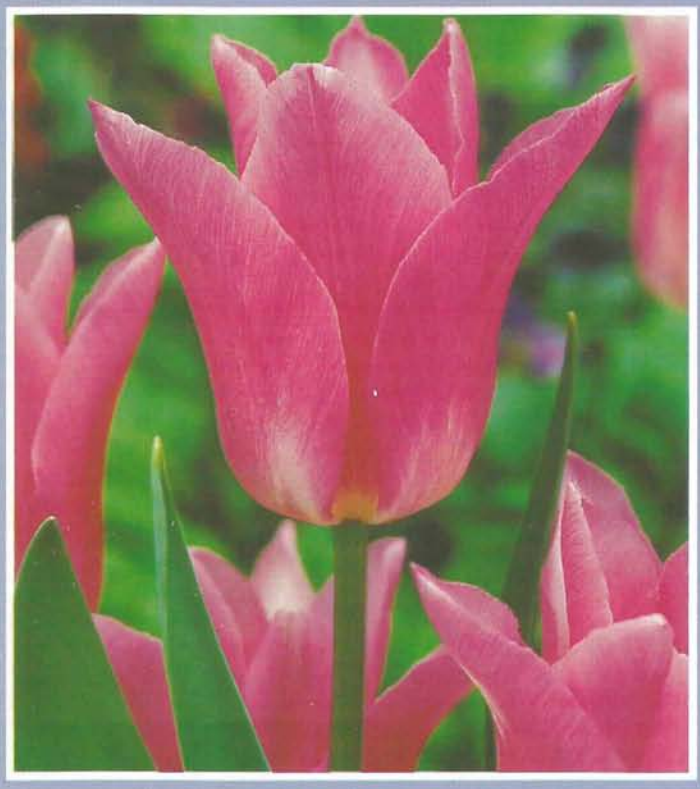

Familia: Liliaceae
Denumire populară: lalea
Origine: Africa de Nord, Asia Centrală şi Răsăriteană
Tipul: bulb
Înflorire: martie-mai
Culoare: aproape toate culorile existente în natură
Talia: 25-70 cm
Amplasare: locuri însorite sau uşor umbrite
Zona climatică: 3-8
Utilizare: flori tăiate, borduri, platbande, aranjamente florale
Înmulţire: bulbi
Descriere: Florile sunt simple sau duble, uni sau bicolore, uneori parfumate, de obicei singulare, purtate pe tije erecte; frunzele liniare sau linear-lăţite, cu marginea dreaptă sau ondulată, pot fi bicolore, la multe specii.

TULIPA

Dintre toate plantele bulboase, lalelele sunt, fără nici un dubiu, cele mai populare. Cunoscute încă de pe vremea persanilor, au fost menţionate de către Khayyam, în scrierile sale din anul 1200. În Europa au fost introduse la mijlocul secolului XVI. Denumirea genului derivă de la turcescul *„tulbend"* care înseamnă turban, cuvânt folosit adesea pentru a descrie forma lor. În întreaga lume se cultivă peste 5000 de soiuri şi specii, într-o gamă largă de culori şi forme. Cea mai mare cultivatoare de lalele este, însă, Olanda, unde, datorită condiţiilor pedoclimatice favorabile, într-un timp relativ scurt, tehnica acestei culturi a atins treapta cea mai înaltă. Aici au apărut multe sute de varietăţi ale acestei plante perene, obţinute prin hibridizarea formelor iniţiale.

Prezentare

Plantele prezintă, în sol, un bulb tunicat, ovoidal, tunica exterioară fiind galbenă sau cafenie. Spre deosebire de alte bulboase, bulbul lalelelor se epuizează, astfel că, începând din primăvară, la subsuoara tunicilor interne ale vechiului bulb se vor forma bulbi şi bulbili noi, numărul acestora fiind în funcţie de soi şi de condiţiile de cultură.

Varietatea lalelelor merge de la forme scunde, la cele foarte înalte (Darwin), iar perioadele de înflorire pot fi de la mijlocul primăverii până la începutul verii. În locuri protejate şi însorite, unele specii înfloresc chiar în februarie. Lalelele au toate culorile posibile, exceptând albastrul pur. De asemenea, există o mare diversitate a aspectului florii, începând cu cea clasică de turban, cu petale simple sau duble, până la cele franjurate sau în formă de crin.

Plantare

Bulbii se plantează toamna în octombrie-noiembrie, la adâncimea de 10 cm şi 12-15 cm între ei. Lalelele preferă solurile lutoase, fertile, bine drenate, însorite sau uşor umbrite. Au nevoie de minim 5-6 ore de soare pe zi. Solul bogat, bine amendat cu compost şi conţinând suficient nisip pentru un bun drenaj, trebuie să fie disponibil şi dedesubtul bulbilor, astfel încât rădăcinile, ce se vor extinde, vor putea găsi hrană adecvată şi nu vor putrezi din cauza menţinerii umezelii. Evitaţi gunoiul de grajd proaspăt sau parţial descompus.

Câmp de lalele în Olanda

Întreținere

În primul an de la plantare nu este necesară fertilizarea. Multe specii cu înflorire timpurie, precum şi hibrizii Darwin, vor înflori an după an, fără nici un efort din partea noastră. La majoritatea lalelelor, însă, dacă dorim o înflorire la fel de frumoasă şi în următorii ani, fertilizarea anuală va fi obligatorie. Se pot utiliza fertilizatori specifici, pe care-i găsiţi la centrele de grădinărit, sau făina de oase.

O dată la 3-4 ani, este bine să schimbaţi locul de cultură, putând reveni pe acelaşi loc după 4 ani.

Pentru a obţine rezultate deosebite, mulţi grădinari tratează lalelele ca şi plante anuale. După terminarea înfloririi şi ofilirea completă a foliajului, ei dezgroapă bulbii şi îi depozitează, pe timpul verii, în locuri aerisite, la 20-22 °C. Toamna, îi replantează, sortaţi pe dimensiuni. Înainte cu 2 săptămâni de plantare se aplică un tratament termic rece, constând în depozitarea lor în locuri mai reci (10 °C), în pivniţe sau frigidere, având ca scop stimularea înrădăcinării. Această practică este folosită mai mult în zonele climatice calde.

În zonele cu ierni aspre se recomandă protejarea bulbilor, prin mulcire cu paie sau frunze. Primăvara se înlătură stratul de mulci, se mobilizează solul şi se aplică fertilizări cu îngrăşăminte complexe sau praf de oase.

La nevoie, se udă moderat, pentru a asigura creşterea tijelor florale.

Câteva recomandări

Pentru a obţine efecte decorative deosebite, nu plantaţi bulbii de lalele ca soldăţeii, pe rânduri, ci în grupuri. Plantaţi „buchete". Dacă doriţi o perioadă mare de culoare în grădină, plantaţi mai multe specii, cu perioade diferite de înflorire.

După terminarea înfloririi, îndepărtaţi florile ofilite, dar lăsaţi tulpinile şi foliajul să se îngălbenească în mod natural.

Buchete de lalele

Lalelele sunt foarte apreciate şi ca plante tăiate. Ele se menţin proaspete în vază, perioade diferite, în funcţie de specie. Cu îngrijire şi manevrare atentă, în mod obişnuit, ele se menţin proaspete 3-7 zile.

Lalelele Darwin pot fi tăiate când numai jumătate din bobocul floral este colorat, cealaltă jumătate fiind verde, pe când celelalte se vor tăia numai când întregul boboc este colorat. Tăierea se va face numai dimineaţa.

O observaţie: nu amestecaţi, în acelaşi buchet, lalele şi narcise, întrucât narcisele emană o substanţă ce scurtează viaţa lalelelor.

O altă remarcă ar fi că lalelele îşi continuă elongaţia şi după ce au fost tăiate, de aceea, în buchete combinate, ele se vor plasa mai jos, anticipând astfel creşterea.

Clasificarea lalelelor

Cele mai multe clasificări divid lalelele în 15 clase diferite, în funcţie de aspect şi sezonul de înflorire.

Lalele timpurii cu flori simple

Înfloresc primăvara devreme, au o înălţime medie de 20-30 cm, iar florile sunt mari, viguroase, divers colorate. Floarea are formă distinctă, de cupă, şi este compusă din 6 petale. Tulpinile florale sunt foarte puternice, rezistente la ploi şi vânt. Sunt potrivite şi pentru plantare în ghivece sau jardiniere, multe dintre ele putând fi folosite cu succes pentru forţare. Înfloresc la mijlocul lunii aprilie. Se plantează la 15 cm adâncime şi 8-10 cm între bulbi. Acoperiţi bulbii cu 1,5 cm de sol. Perioada de înrădăcinare este de aproximativ 12 săptămâni.

*Apricot Beauty**

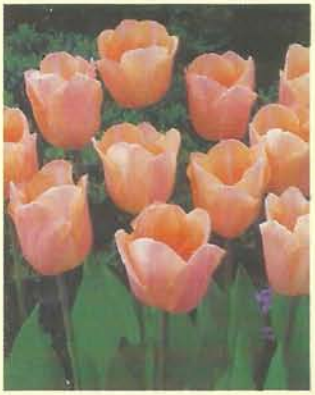

*Prinses Irene**

*Joffre**

*Brilliant Star**

*Flair**

Prins Carnaval

*Christmas Marvel**

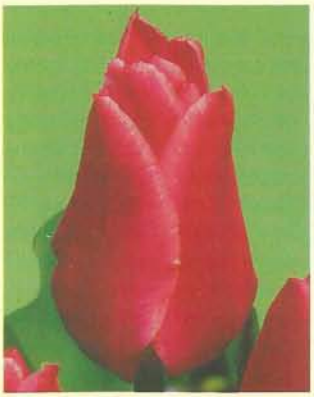

General de Wet

Yokohama

Couleur Cardinal

Alte lalele timpurii cu flori simple: *Bellona:* galben; *Charles**: roşu-sângeriu; *Christmas Dream**: roz-roşiu; *Joffre**: galben intens; *Marry Christmas**: roşu carmin, alb la bază; *Mickey Mouse*: roşu-sângeriu cu galben; *Ruby Red*: stacojiu; *Striped Bellona*: galben cu portocaliu; *Purple Prince*: mov-purpuriu.

* Cultivaruri recomandate pentru forţare.

Lalele timpurii cu flori duble

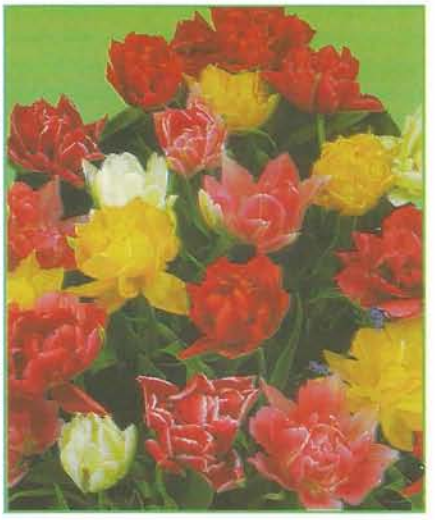

Au tulpinile florifere scurte, înfloresc primăvara devreme şi sunt deseori confundate cu lalelele cu flori duble care înfloresc primăvara târziu. Talia plantelor este cuprinsă între 20-30 cm

Se pot utiliza în multe moduri, dar, în special, în paturi florale produc efecte strălucitoare. Deşi diferă la culoare, sunt aproape identice în ce priveşte înălţimea, perioada de înflorire şi dimensiunea florii. Plantate în amestec de culori, la distanţe de 5 cm între bulbi, se obţin adevărate carpete colorate, cu aspect de neuitat. Din acest motiv, de la centrele de grădinărit, le veţi putea achiziţiona şi sub formă de amestecuri, gata pregătite. Acelaşi efect spectaculos se poate obţine şi pe balcoane şi terase, prin plantarea lor în ghivece şi jardiniere.

Dacă alegeţi varianta de plantare în combinaţii, este recomandat să utilizaţi *Murillo* sports (marcată cu *).

Într-o zi însorită, când florile sunt larg deschise, ele măsoară în diametru 8-10 cm. Varietatea coloristică a acestui grup nu este atât de mare, dar acest lucru este mai mult decât compensat de frumuseţea inflorescenţelor duble. La forţare dau cele mai bune rezultate.

*Oranje Nassau**

*Monte Carlo***

*Peach Blossom**

*Monsella***

Carlton

*Queen of Maevel***

Alte lalele timpurii cu flori duble: *Abba***: roşu flacără; *Crimsonia**: roşu deschis; *Electra**: roşu-mov; *Kareol***: galben auriu; *Montreux***: galben; *Schoonoord**: alb pur; *Stockholm** **: roşu strălucitor; *Verona***: galben; *Viking***: roşu scarlet, cu marcaje verzi; *Willem of Orange*: portocaliu, îmbujorat cu roşu-cupru; *Willemsoord**: roşu, cu margini albe.

* *Murillo* sport
** Excelente pentru forţare.

Kareool

Schoonoord

Allegretto

Willemsoord

Lalele triumf

Sunt, pe departe, cel mai important grup de lalele. Dezvoltate prin încrucişarea lalelelor timpurii cu flori simple cu cele târzii, cu flori simple, se caracterizează prin tulpini florale puternice şi flori mari, cu forme minunat conturate. Sunt întrucâtva mai rafinate decât hibrizii Darwin, apărând în splendide pasteluri strălucitoare.

Se pot cultiva, cu egal succes, atât în grădină, cât şi în seră. Vremea urâtă din timpul perioadei de înflorire are efecte minime asupra acestor lalele. Multe sunt folosite cu succes în forţare. Sunt apreciate şi ca flori tăiate, având viaţă lungă în vază.

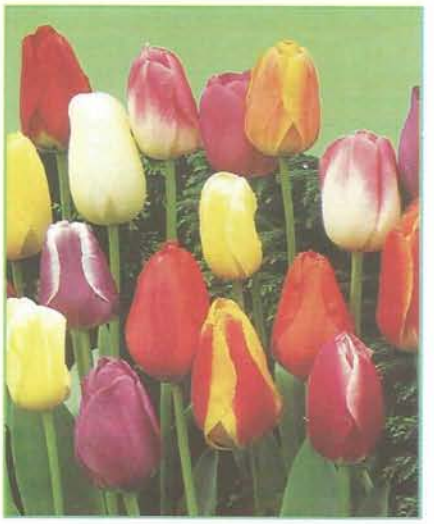

Preludium

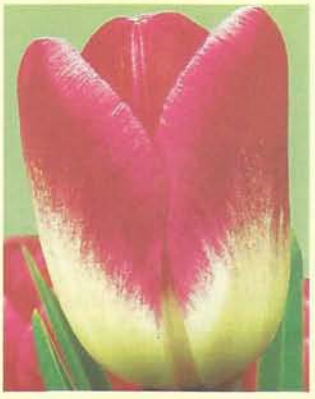

Abu Hassan

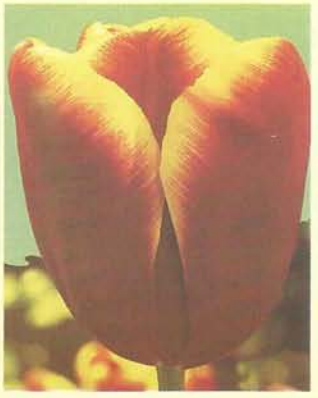

Atlantis

Lustige Witwe

Lucky Strike

New Design

Calgary

Garden Party

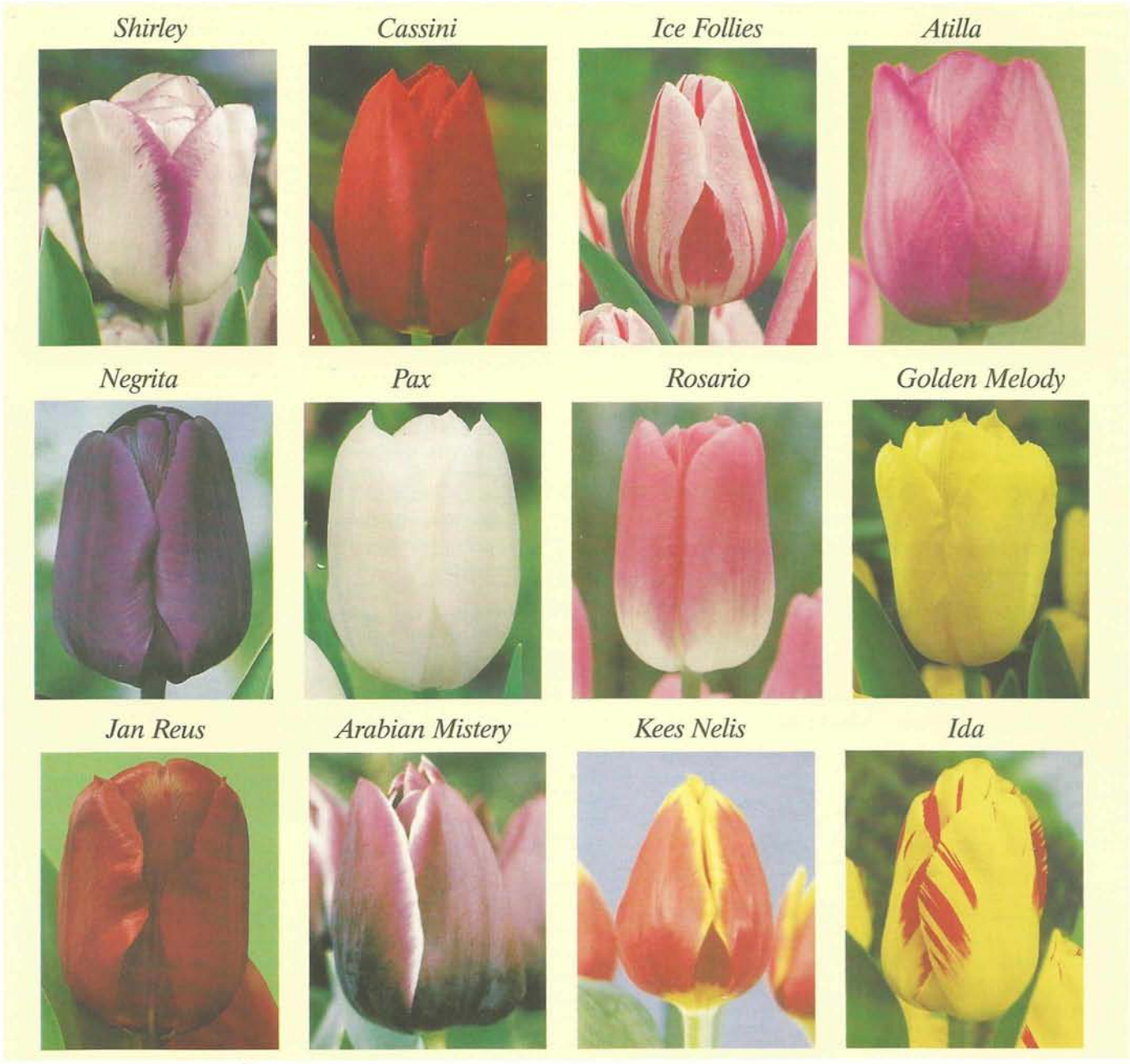

Alte cultivaruri semnificative: *Abra**: roşu-mahon, margini galbene; *Akela*: galben cu roz şi marcaje roz, pe margini; *Anna Jose*: roz; *Arie Hoek*: roz clar, pe margini cu roşu-sângeriu; *Attila's Record*: roşu-fucsia, margini purpurii; *Barcelona*: purpuriu-fucsia; *Baronesse*: roz-mov, bordurat cu alb; *Bastogne*: roşu-sângeriu; *Ben van Zanten*: roşu cireaşă; *Bing Crosby**: scarlet strălucitor; *Blenda**: roşu carmin, baza albă; *Blue Champion*: mov-purpuriu; *Blue Ribbon*: violet-purpuriu; *Brigitta*: galben înflăcărat, pe fond scarlet; *Capri*: roşu-cardinal; *Caravelle*: roşu-rubin; *Carola*: roşu; *Cassini*: roşu-sângeriu; *Chieftain*: roşu-cardinal; *Coquette*: alb-crem; *Debutante*: roşu cireaşă şi roşu-cardinal; *Early Glory*: purpuriu-fucsia; *Flyer*: roşu; *Guus Papendrecht*: galben ivoriu; *Henry Dunant*: roşu; *Hibernia**: alb pur; *High Noon*: roz cu alb; *Inzel**: alb ivoriu; *Hollandia*: roşu aprins; *Leda*: roz, cu margini galbene; *Leen van der Mark*: roşu-cardinal; *Libretto*: roşu-cardinal; *Los Angeles*: roşu, margini galben strălucitor; *Merry Widow**: roşu, margini albe; *Orange Cassini*: roşu, flăcări roz; *Orange Monarch**: portocaliu şi roşu; *Oscar*: roşu; *Page Polka*: roz-crem, bordurat cu roz intens; *Paul Richte**: roşu strălucitor; *Peer Gynt*: roşu-fucsia; *Peerless Pink*: roz tare; *Preludium**: roz carmin, bază albă; *Prince Charles**: violet purpuriu; *Princess Victoria*: roşu cu margini albe; *Prominence**: roşu intens; *Recreado*: purpuriu, cu flăcări violet-purpurii; *Red Present*: roşu-cardinal; *Rosalie*: roz; *Rosario*: roz-mov, bază albă; *Sevilla*: roz-China; *Silentia*: alb-ivoriu; *Silver Dollar*: galben; *Sjakamaro*: purpuriu; *Snowstar**: alb pur; *Sunlife*: roz, cu margini galbene; *Thule**: galben cu roşu; *Varinas*: roz-liliac, bordurat cu alb-argintiu; *Washington*: roşu; *White Dream*: alb-ivoriu; *Wibo*: galben; *Winterberg*: galben; *Wonderful*: roz-liliac; *Yellow Present*: galben.

* Cultivaruri recomandate pentru forțare.

Lalele târzii cu flori simple

Grupul include ce era cunoscut ca Darwin, Breeder şi Rustic. Aceste nume nu se mai folosesc în prezent. Prin combinarea celor trei amintite, s-a format unul singur. El conţine o mare varietate a formei florilor, iar împreună cu hibrizii Darwin, merită titlul de cele mai înalte lalele. Se găsesc în aproape orice culoare, incluzând câteva varietăţi bicolore, extrem de neobişnuite. Este, probabil, cel mai popular grup de lalele din toate timpurile. Lalelele târzii, cu flori simple, sunt cele mai apreciate lalele în vază. Cresc până la 70-80 cm şi înfloresc la sfârşitul primăverii, în mai.

Pink Diamond

Gander's Rhapsody

Recreado

Queen of Night

Queen of Bartigons

Mrs. John T. Scheepers

Kingsblood

World Expression

Alte cultivaruri reprezentative: *Atlantis*: roz delicat, margini crem; *Avignon*: roşu intens; *Big Smile*: galben lămâie; *Blue Aimable*: mov închis, cu margini mov pal; *Cashmir*: roşu strălucitor; *Cum Laude*: mov închis; *Dillenburg*: roşu cu roz închis; *Dreamland*: baza roz pal-crem, vârfurile roz intens; *Esther*: roz diafan; *Francoise*: alb-crem; *Gander*: roşu-mov; *Georgette*: galben, cu margini roşii; *Greuze*: mov-purpuriu; *Île de France*: roşu-cardinal; *Kaiserin Maria Theresia*: roşu cu flăcări porocalii; *Landsaeadel's Supreme*: roşu adânc; *Maureen*: alb-ivoriu; *Menton*: roz, margini gălbui; *Orange Bouquet*: portocaliu; *Perestroyca*: roz-portocaliu, margini galbene; *Pink Lady*: roz; *Primavera*: roşu; *Pink Supreme*: roz intens, margini roz pal; *Princess Margaret Rose*: galben cu margini roşii; *Union Jack*: alb, înflăcărat cu roşu; *Vlammenspel*: galben înflăcărat cu roşu.

Hibrizi Darwin

Acest grup, numit şi "peren", a fost dezvoltat în Olanda: D.W. Lefeber a fost cel care a urmărit dezvoltarea timpurie a acestui tip. El a încrucişat faimoasa deja Tulipa Fosteriana Madame Lefeber (cunoscută şi sub numele de Red Emperor) cu diferite cultivaruri din grupul de lalele cunoscut atunci sub numele de Darwin. Rezultatul a fost o serie de lalele care excela prin dimensiunea florii, rezistenţa şi lungimea tulpinilor.

Când florile sunt încă imature, ele arată ca nişte mici piramide. Datorită calităţilor enumerate, aceste lalele şi-au câştigat renumele de excelente flori tăiate, fiind cultivate extensiv pentru acest scop. În grădină arată, de asemenea, minunat. Din cauza mărimii lor, este preferabil să alegem un loc, pe cât posibil, protejat de vânt.

Sunt apreciate şi pentru calitatea de a reapărea în fiecare an, mulţi ani, la fel de frumoase, dacă au fost plantate într-un loc însorit, cu drenaj bun, fertilizate în mod regulat şi dacă nu au fost tăiate pentru buchete. La început, singurele culori disponibile au fost portocaliul şi roşul, dar acum există varietăţi galbene şi roz, precum şi varietăţi cu petalele marcate în diferite culori. Înfloresc de la mijlocul lunii aprilie, până în mai, atingând înălţimea de 45-60 cm, depinzând de varietate.

Ad Rem

Ollioules

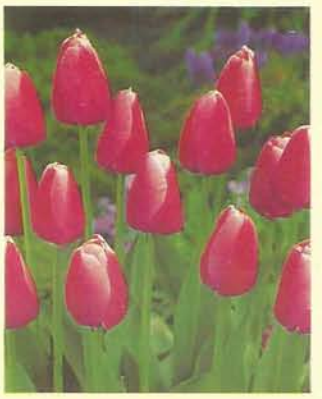

Elisabeth Arden

Gordon Cooper

Banja Luka

Pink Impression

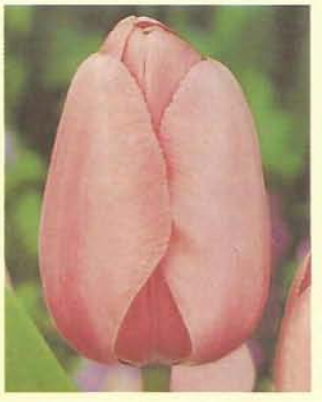

Golden Apeldoorn

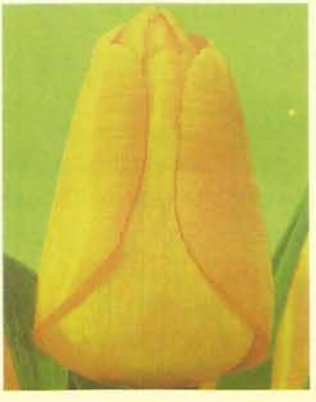

Beauty of Apeldoorn

Apeldoorn

Apeldoorn Elite

Alte cultivaruri semnificative: *Beau Monde*: exterior roz pal, interior şi margini roz-crem; *Cream Jewel*: galben-crem; *Diplomat*: roşu vermilion; *Dutch Flair*: galben, flăcări roşii; *Exotic Bird*: roşu, margini galbene; *Golden Oxford*: galben strălucitor; *Golden Parade*: galben strălucitor, margini dungate cu roşu; *Gudoshnik*: galben, roşu şi portocaliu în amestec; *Hans Mayer*: galben-auriu, cu flăcări roşii; *Holland's Glory*: roşu; *Ivory Floradale*: galben-ivoriu, marcat cu pete roşu-carmin; *Jewel of Spring*: galben intens, petale discret bordurate cu roşu; *London*: roşu sângeriu, umbrit cu scarlet; *Orange Bowl*: flăcări roşii pe o bază galbenă; *Oxford*: roşu vermilion; *Parade*: roşu, mijloc negru, discret bordurat cu galben; *Spring Song*: roşu strălucitor; *Striped Apeldoorn*: auriu şi galben; *Tender Beauty:* două nuanţe de roz.

Lalele Floare de Crin

Aceste lalele grațioase adaugă o notă de eleganță oricărei grădini. Petalele ascuțite, reflexe, curbate în exterior, stau maiestuos la capătul unor tulpini înalte de 45-75 cm. Tulpinile sunt destul de subțiri şi nu prea rezistente la vânt. Înfloresc în mai, iar florile se mențin proaspete o perioadă mare.

Paleta coloristică cuprinde alb, galben, roz şi roşu, precum şi varietăți bicolore. Acest grup conține mai puține cultivaruri față de alte grupuri.

White Triumphator

West Point

Mona Lisa

Doll's Minuet

Marilyn

Aladdin

Queen of Sheba

Red Shine

Ballade

Elegant Lady

China Pink

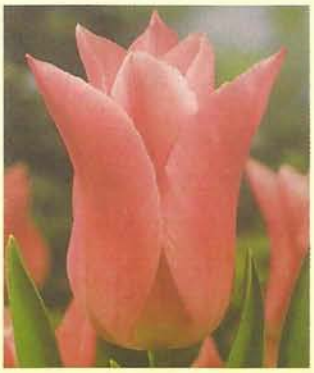

Maytime

Alte cultivaruri semnificative: *Ballerina*: portocaliu; *Cistula*: galben pal; *Jan van Zanten's Memory*: roşu carmin, mai deschis la vârfuri; *Mariette*: purpuriu strălucitor.

Lalele Papagal

Aceste lalele, cu forme bizare şi culori neobişnuite, au fost dezvoltate prin mutaţii, pornind de la lalele cu înflorire târzie şi lalele din grupul Triumf. Petalele lor zburlite, zimţate sau franjurate, dau acestor lalele aspectul exotic de pasăre, explicând astfel numele lor. Bobocii florali sunt verzi şi se menţin astfel mult timp, lăsând impresia că vor rămâne aşa în permanenţă. Dar, pe măsura maturizării florii, acest lucru se schimbă, iar deschiderea petalelor dezvăluie culori strălucitoare. Dacă sunt expuse în plin soare, în timp, ele se deschid atât de larg încât floarea devine aplatizată. Dacă doriţi să-şi păstreze forma „înaripată", plantaţi-le la umbră rară. Câteva varietăţi, numite bicolore, sunt, de fapt, tricolore, datorită culorii verzi, permanent prezentă. Deşi tulpina lalelelor Papagal este destul de lungă, atingând 35-50 cm, mărimea enormă a florii este cea care ne cere plantarea în locuri adăpostite în grădină. Florile sunt întrucâtva sensibile la o vreme prelungit rece şi umedă. Exoticele lalele Papagal vor fi starul grădinii în perioada de primăvară târzie (mai). Se folosesc şi ca flori tăiate.

Apricot Parrot

Orange Favorite

White Parrot

Weber's Parrot

Estella Rijnveld

Texas Flame

Bird of Paradise

Rococo

Fantasy

Green Wave

Blue Parrot

Black Parrot

Alte cultivaruri: *Erna Lindgreen*: roşu strălucitor; *Salmon Parrot*: salmon, dungat cu galben; *Texas Gold*: galben strălucitor; *Topparrot*: roşu-cardinal.

Lalele târzii cu flori duble – tip bujor

Vederea acestor frumuseți parfumate, amintind îndeaproape de bujori, îți taie pur şi simplu respirația. Pe lângă aspectul lor plin şi parfumul suav, mai au o mare calitate: au o mare perioadă de înflorire. Floarea largă, atingând 10 cm în diametru, cu multe rânduri de petale, este superbă atât în grădină, cât şi în aranjamente florale. Se dezvoltă excepțional de bine şi în regiuni cu ierni reci şi primăveri târzii. Anumite cultivaruri se pretează la forțare, pentru a înflori în interior.

Deosebirea principală dintre ele şi lalelele timpurii cu flori duble este perioada de înflorire, cele târzii înflorind la sfârşitul lui aprilie, începutul lui mai. Ating 30-50 cm, în funcție de varietate, fiind puțin mai înalte decât cele timpurii. Culorile lor obişnuite includ rozul, galbenul, albul, culoarea caisei, albastrul lavandă, precum şi varietăți bicolore.

Liliac Perfection

*Angelique**

Mount Tacoma

Carnaval de Nice

Wirosa

Hermione

Gebrand Kieft

Miranda

Alte cultivaruri: *Alegretto*: roşu, margini galbene; *Bonanza*: roşu puternic, margini bordurate cu galben; *Casablanca*: alb; *Wirosa**: roşu-bordo, margini crem.

* Cultivaruri excelente pentru forțare.

Lalele Rembrandt

În secolele XVI şi XVII lalelele cu petale marcate în mai multe culori, sub forma unor flăcări, erau vândute la prețuri exorbitante. Acum se ştie că această fărâmițare a culorilor se datorează unui virus. Chiar şi astăzi am putea cădea sub vraja acestor lalele maiestuoase, întrucât puține alte cultivaruri de lalele afişează astfel de flăcări strălucitoare de culoare, fără să fie vizibilă vreo urmă de boală. Nu sunt disponibile comercial, ba chiar sunt ilegale. Olandezii au creat, însă, hibrizi al căror aspect aminteşte de cele originale: *Union Jack*, *Cordell Hull*, *Sorbet*, *Olympic Flame*, *Prince Carnaval*. Culorile includ pete de maro, negru, bronz, roşu, roz sau purpuriu, pe fond roşu, alb sau galben.

Lalele Multiflora

Sunt lalele cu mai mult de o floare pe tulpină. De fapt, din fiecare bulb se formează o singură tulpină, care se ramifică în mai multe tulpini mai mici, fiecare susţinând câte o floare. Depinzând de dimensiunea bulbului şi de cultivar, fiecare bulb produce trei până la şapte flori. Înălţimea şi dimensiunea florilor lalelelor multiflora variază mult. Trebuie menţionat că o parte din lalelele botanice (*T. tarda*, *T.turkestanica)*, deşi produc mai multe flori din fiecare bulb, nu sunt incluse aici. Sunt, însă, consemnate cultivaruri aparţinând claselor de ***Lalele cu flori simple, botanice şi Greigii***.

Aceste lalele sunt, câteodată, numite „bănuţi". Floarea principală este la fel de mare ca la varietatea obişnuită, dar florile de pe tulpinile mai scunde sunt considerabil mai mici. Oferă un efect spectacular în grădină, cât şi în vază. Înfloresc târziu, atingând 35-75 cm.

Toronto

Happy Family

Red Georgette

Modern Style

Orange Bouquet

Georgette

Candy Club

Compostella

Lalele Praestans

Sunt o specie de lalele ce a apărut în sălbăticie, în Asia Centrală. Au mai multe flori pe o tulpină, din care una mai mare, iar celelalte mai mici. Au o mare calitate: se naturalizează cu mare succes.

O dată plantate, vor înflori ani de-a rândul (zeci de ani). Totuşi, după 3-4 ani, este indicat să divizăm bulbii, pentru a nu se aglomera prea tare. Plantaţi-i în grupuri mari sau în ghivece. Cresc 20-25 cm.

Unicum

Fusilier

Lalele franjurate

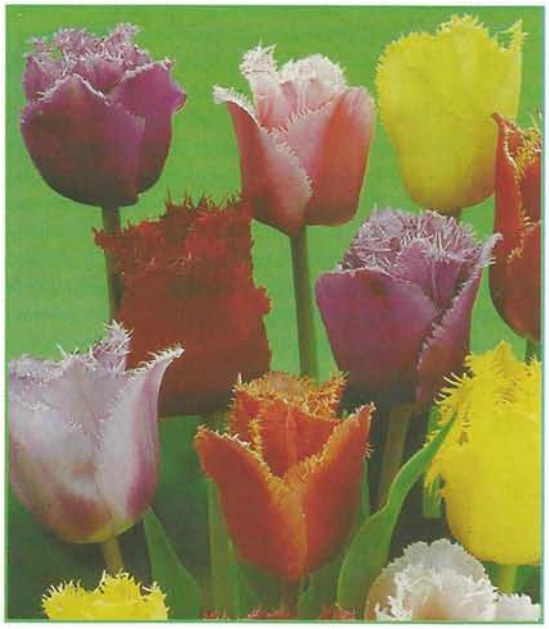

Cunoscute şi ca lalele *Crispa,* au marginile petalelor franjurate, cu aspect de ace de cristal.

Din ce în ce mai mulţi oameni devin interesaţi de aceste lalele, astfel încât ele au acum propriul lor grup.

Trebuie menţionat că, întrucât membrii acestui grup reprezintă mutanţi din diferite alte grupuri, înălţimile tulpinilor şi perioadele de înflorire vor fi foarte diferite. Intervalul înălţimilor este 35-75 cm.

Sunt apreciate şi ca flori tăiate.

Maja

Swan Wings

Canova

Aleppo

Fringed Beauty

Valbella

Lambada

Red Wing

Lalele Viridiflora – Lalele verzi

În acest moment, lalelele verzi formează un grup mai puţin semnificativ. Mulţi grădinari, căutând plante neobişnuite, le acordă o poziţie favorită în grădinile lor. Fascinaţia exercitată de aceste lalele îşi are cauza în culoarea neobişnuită a petalelor lor, ce include verdele. O altă calitate a lor este că florile se menţin frumoase o perioadă mai mare de timp (mai mult de trei săptămâni).

Lalelele din acest grup sunt înrudite cu cele târzii, cu flori simple, moştenind de la acestea multe caracteristici. Forma florii este ca şi cea a lalelelor tip crin.

Cresc 40-60 cm, înflorind în mai.

Sunt apreciate în mod deosebit ca flori tăiate.

Pimpernel

Golden Artist

Greenland

Spring Green

Artist

Hollywood

Formosa

Baby Doll

Lalele Kaufmanniana

Aceste lalele mici cresc în sălbăticie, în Turkistan, unde şi-au primit şi numele. Petalele florilor sunt alb-crem în interior, atingând roşu-roz în exterior, iar la bază sunt marcate în mod vizibil cu un spot galben. Caracteristica distinctorie a acestei specii este tija scurtă şi, de multe ori, un foliaj pestriţ sau dungat, foarte atractiv.

În decursul anilor au fost dezvoltate multe cultivaruri ale acestei specii, încrucişările având ca rezultat flori mai mari, remarcabile prin contrastul coloristic strălucitor. În timpul orelor însorite din zi, florile sunt complet deschise, afişând un cu totul alt efect coloristic decât atunci când sunt închise. Din acest motiv, exteriorul florii este la fel de important ca şi interiorul. Forma florii se schimbă dramatic şi ea: când este deschisă, aminteşte de o stea strălucitoare sau un nufăr.

Sunt primele lalele ce înfloresc primăvara. Cresc 10-20 cm înălţime, constituind o alegere potrivită şi pentru grădinile de roci. Arată cel mai bine dacă sunt plantate în masă. Se naturalizează uşor. Se pot cultiva cu succes în containere.

Fashion

Early Harvest

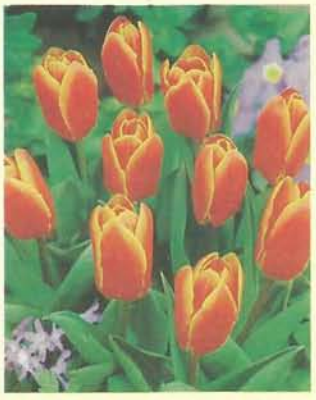

Corona

Stresa

Showwinner

Ancilla

Heart's Delight

Johann Strauss

Alte cultivaruri semnificative: *Giuseppe Verdi*: roşu-carmin, margini galbene, foliaj dungat; *Cluck*: roşu-carmin, margini galben strălucitor, foliaj marcat; *Scarlet Baby*: roşu-scarlet, foliaj verde simplu.

Lalele Fosteriana

Laleaua fosteriana este o specie sălbatică ce a fost descoperită în regiunile muntoase ale Asiei Centrale, cu mai bine de 400 de ani în urmă. Ea nu se mai cultivă astăzi, însă numeroasele cultivaruri dezvoltate din ea sunt foarte apreciate. Cu toate că înălţimea lor diferă (25-35 cm), toate au o formă zveltă a florii şi foliajul marcat. Roşul este foarte prezent în acest grup, dar culorile mai includ albul, rozul-somon şi galbenul. Lalelele fosteriana sunt foarte rezistente la gerurile iernii şi, totodată, foarte longevive.

Madame Lefeber (Red Emperor)

Princeps

Juan

grup mixt de lalele Fosteriana

Zombie

Orange Emperor

Purissima

Candela

Alte cultivaruri semnificative: *Concerto*: galben-sulf; *Orange Brilliant*: portocaliu; *Summit*: galben; *Sweetheart*: galben-lămâie cu margini alb-ivoriu; *Yellow Purisima*: galben.

Lalele Greigii

La fel ca multe alte lalele, lalelele greigii provin şi ele din Turkistan. Pornind de la ele, s-au dezvoltat multe forme de cultivare, iar procesul continuă încă şi va continua, fără nici un dubiu, şi în viitor. Acest grup este, la ora actuală, cel mai mare grup de lalele derivate din speciile botanice. Principalele culori sunt roşu, galben şi alb. În combinaţie cu foliajul lor pătat sau dungat în roşu, maro sau purpuriu, ele creează un impact vizual de neuitat. Florile, mari în comparaţie cu înălţimea totală a plantei, se deschid larg, în plin soare. Aceste calităţi fac lalelele greigii de neîntrecut în borduri, grădini de roci şi ghivece. Faptul că se naturalizează uşor este cert un alt mare avantaj. Cresc 20-30 cm.

Oriental Beauty

Oratorio

Red Riding Hood

Pinocchio

Golden Tango

Buttercup

Cape Cod

Gold West

Alte cultivaruri semnificative: *Ali Baba*: roz închis, foliaj marcat; *Annie Solomons*: roşu, tijă scurtă; *Coral Satin*: roşu-coral, foliaj dungat; *Orange Toronto*: portocaliu, marcat cu roşu; *Oriental Splendour*: roşu-carmin, margini galbene, foliaj marcat; *Plaisir*: roşu-carmin, margini albe, foliaj dungat; *Sweet Lady*: roz-somon, foliaj dungat; *Tstar Peter*: floarea în formă de stea, cu mijlocul petalelor roz şi marginile crem; *United States*: roşu.

Lalele botanice diverse

Acest grup cuprinde aproximativ 150 de specii diferite, existente într-o arie largă, începând cu Asia Centrală, până în Spania şi Portugalia. Câteva dintre aceste specii „naturale" sunt cultivate la o scară redusă, fiind apreciate mai mult de entuziaşti ai lalelelor. Altele sunt, însă, atractive în orice grădină. Trebuie menţionat că interesul pentru aceste specii sălbatice creşte în mod constant, unele dintre ele ajungând chiar câştigătoare în topul popularităţii (*Tulipa tarda* a câştigat titlul de „Floarea bulboasă a anului" în Olanda, în 1997). Bulbii acestora sunt mai mici comparativ cu cei ai celorlalte lalele. Sunt apreciate pentru calitatea lor de a se pereniza mai bine decât majoritatea lalelelor.

Specii semnificative

Tulipa acumnata (cornuta, stenopetala)

Această specie, originară din Turcia, are forma florii mai neobişnuită: petalele foarte drepte, multicolore, roşu şi galben, de multe ori marcate cu verde-albăstrui în exterior. Înfloresc la mijlocul sezonului şi ating 40-50 cm.

T.bakeri Liliac Wonder

T.batalinii Bronze Charm

Tulipa bakeri

Această specie, având flori neobişnuit de mari, a fost localizată în Creta. Petalele sunt marcate, de obicei, cu purpuriu. Talia acestor lalele atinge doar 15-20 cm, iar perioada de înflorire este la mijlocul primăverii.

Tulipa batalinii

O specie foarte deosebită. În funcţie de temperatură, florile îşi schimbă culoarea. Pe vreme călduroasă ele sunt portocaliu-bronz, în timp ce, pe răcoare, devin mai mult galbene. Înfloresc primăvara devreme şi cresc 15 cm.

Tulipa clusiana

Specia, introdusă în 1948, apare crescând la altitudini foarte mari (3000 m), în nordul Afganistanului. Floarea, deschisă larg, are aspect de stea. Culorile lor minunate şi faptul că se naturalizează uşor, le recomandă pentru amenajarea grădinilor de roci. Petalele cultivarului *Cynthia* sunt roşu-coral, cu margini verzui şi galben deschis în interior. Atinge 30-35 cm şi înfloreşte în aprilie-începutul lunii mai.

T.clusiana Cynthia

T.tarda

Tulipa dasystemon (tarda)

Este, pe departe, cea mai importantă specie „naturală" de lalele botanice. Are floarea în formă de stea, cu şase petale, albă, cu centru galben strălucitor. Pe o tulpină se formează mai multe flori. Înfloreşte în aprilie şi atinge 12-15 cm, după care dezvoltă capsule de seminţe foarte atractive. Se naturalizează minunat, meritându-şi locul în orice grădină.

Tulipa eichleri

Această lalea din Transcaucazia şi nord-vestul Iranului are florile strălucitoare, remarcabil de mari, de culoare roşu-portocaliu, cu insinuări de galben. Centrul este negru, cu inel galben, iar frunzele rezistente sunt gri-verzui. Creşte 25-30 cm şi înfloreşte primăvara devreme.

T.humilis Violacea

Tulipa humilis (pulchella)

Este una din puţinele lalele ale acestui grup botanic la care se cunoaşte un număr considerabil de forme cultivate. E şi una dintre cele mai lent crescătoare lalele cunoscute („humilis" înseamnă încet). Frunzele, drepte, au adeseori vârful roşu. Este o lalea mică, perfectă pentru grădinile de roci. Înfloreşte devreme şi atinge 12-15 cm.

Un cultivar cunoscut este şi *Obalisque*: roşu în exterior, purpuriu la exterior.

Tulipa kolpakowskiana

Această specie din Asia Centrală şi China are florile mici, galbene. Fiecare din cele una până la trei flori ce cresc pe aceeaşi tulpină are o pată roşie, circulară, înconjurată de umbre de culoare verde. Frunzele sunt ascuţite. Înfloreşte la mijlocul sezonului, atingând 15-20 cm.

Tulipa linifolia

Vine din Bukhara şi munţii Pamir Alai, primul centru genetic al lalelelor şi o regiune în care îşi au originea aproximativ 40% din totalul lalelelor botanice. Petalele roşii-scarlet, aproape fluorescente, au vârfurile ascuţite. Frunzele sunt drepte. Înfloresc târziu, atingând 10-15 cm.

Tulipa polychroma

Este o specie cu înflorire foarte timpurie, cu flori albe şi centru galben. Deschiderea mugurilor florali relevă florile având formă de stea. O adevărată bijuterie în grădină. Cu cât mai multe, cu atât arată mai bine.

Tulipa saxatilis

Aceste flori discret parfumate sunt roz-liliachiu deschis, cu mijloc galben. Întrucât au evoluat în solul stâncos al insulei Creta, aceste plante nu vor tolera excesul de apă. Florile se deschid larg, în timpul orelor însorite. Înfloresc primăvara devreme, atingînd 30-40 cm.

Tulipa turkestanica

Numită aşa după locul ei de origine, Turcia, această plantă este favorită datorită înfloririi ei timpurii (februarie-martie). Fiecare tijă floral poartă 12 flori albe, cu centrul galben strălucitor. Frunzele sunt gri-verzui. Se naturalizează uşor. Creşte 20-25 cm.

Tulipa urumiensis

Este o lalea mică, perfectă, ce creşte încet şi este complet galbenă. Cu toate că această specie, originară din nord-vestul Iranului, nu este extrem de viguroasă, este, în mod cert, o frumuseţe. T.urumiensis se cultivă numai pe scară redusă. Înfloreşte tîrziu şi creşte 8-10 cm.

Tulipa wilsoniana

Originară din munţii Turkmenistanului, această specie este excelentă pentru cultivarea în ghivece mici şi containere, dar şi în straturi ridicate.

T.linifolia

T.Polychroma

T.saxatilis

T.Little Princess

T.turkestanica

T.wilsoniana

U. grandiflora

Familia: Liliaceae
Denumire populară: Iarbă clopot
Origine: nord-estul Americii
Tipul: rădăcină tuberizată
Înflorire: aprilie-iunie
Culoare: galbenă
Talia: 20-90 cm
Amplasare: umbră parţială sau totală
Zona climatică: 4-8
Utilizare: grădini umbrite
Înmulţire: divizarea rădăcinilor, seminţe
Descriere: Florile galbene, în formă de clopot, pendente, se află la axila ultimelor frunze; frunzele sunt ovale, ascuţite la vârf; planta dezvoltă, în timp, grupuri, prin întinderea subterană a rădăcinilor; dacă sunt mulţumite de condiţiile oferite, se pot extinde foarte repede, ocupând zonele învecinate.

UVULARIA

Sunt plante perene cu creştere lentă şi rădăcini ce se întind, trimiţând la suprafaţă tulpini cu frunze. Tulpinile poartă florile mari, de culoare galben pal, de obicei solitare şi pendente, aflate la capătul lor. Înfloresc din aprilie până în iunie.

Sunt uşor de cultivat, în condiţii de amplasamente umbrite, răcoroase, umede şi un sol uşor nisipos. Apreciază mult humus în sol. Plantele cresc mai înalte în sol bogat. Sunt foarte rezistente la temperaturi scăzute, tolerând, în sol, până la –20 °C.

Propagarea se poate face prin intermediul seminţelor, colectate de îndată ce s-au copt, vara. Ele se vor semăna în seră rece, iarna târziu. Propagarea prin divizarea rădăcinilor se face la sfârşitul verii, după ce foliajul s-a ofilit.

Specii cultivate

Uvularia grandiflora

Este o specie foarte ornamentală. Are frunzele ovale şi flori mari, galbene, sub formă de clopoţel, divizate în şase, lungi de aproximativ 4 cm. Înfloreşte în aprilie şi mai. Creşte 50 cm, la maturitate atingând până la 90 cm. Preferă un sol bogat, puţin calcaros. Este o plantă frumoasă pentru grădină, singurul ei dezavantaj fiind faptul că florile nu durează prea mult. Merită a fi folosită în grădinile umbrite.

Uvularia perfoliata

Are florile puţin mai mici în comparaţie cu planta, dar petalele sunt mai bogate şi ascuţite.

U.grandiflora

U.perfoliata

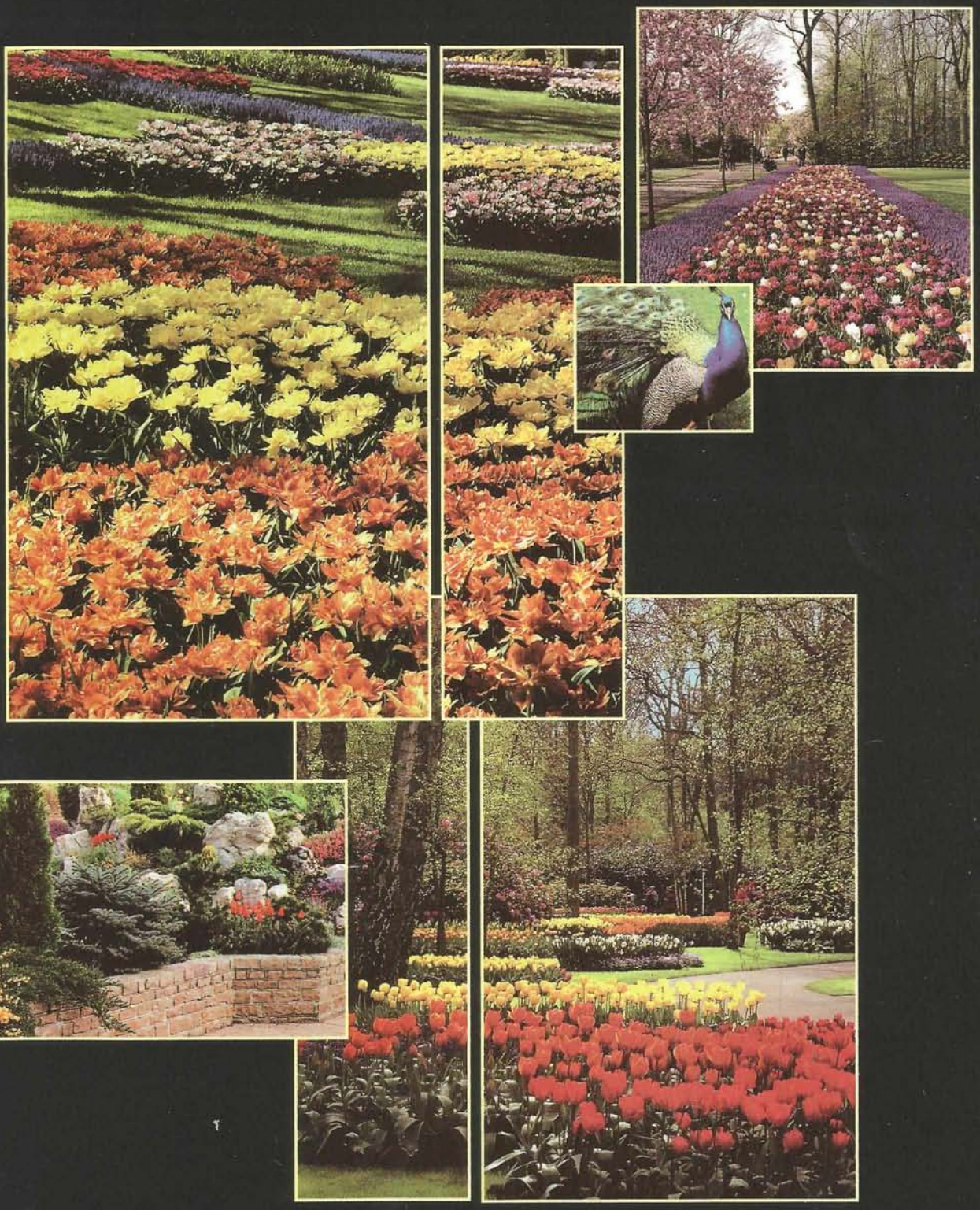

Eutopia Gardens